

Ἐπισκόπου Σεραφείμ, Μητροπολίτου Πειραιῶς

Κόσμος

Ἐξέλιξις ἡ δημιουργία;
Τυχαιότης ἡ ἀπερινόητος σκοπιμότης;
Ψυσικὴ ἐπιλογὴ ἡ πάνσοφος Θεία Πρόνοια;

Πειραιεὺς 2012

**Ἐπισκόπου Σεραφείμ
Μητροπολίτου Πειραιᾶς**

**«ΕΞΕΛΙΞΙΣ ἢ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ;»
«ΤΥΧΑΙΟΤΗΣ ἢ ΠΑΝΣΟΦΟΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΣ;»
«ΦΥΣΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ἢ ΑΠΕΡΙΝΟΗΤΟΣ ΘΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ;»**

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ 2012

**Δίδεται τό δικαίωμα ἡς ἀναπαραγωγῆς ἢ δημοσιεύσεως
μέρους ἦ δλου τοῦ παρόντος μέ απλή ἀναφορά τῆς
προελεύσεως**

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Τῷ Οἰκουμενικῷ Πατρὶ καί Ὑποφήπῃ τῶν Ἀρρήτων Ἀληθειῶν, τῷ Οὐρανοφάντορι Μύρτῃ τῆς Καππαδόκων Χώρας, τῷ συγγράψαντι τάς ὑπερόχους ὄμιλίας αὐτοῦ «Ἐξ τήν «Ἐξαήμερον» Μεγάλῳ καὶ Ἅγιῳ ΒΑΣΙΛΕΙΩ πάνυ εὐλαβῶς ἀνατίθεται τό παρόν.

‘Ο πονήσας

«Ἡ τεράστια πολυπλοκότητα τῶν ἐμβίων δυντων καὶ τῆς ιδίας τῆς ζωῆς δέν μπορεῖ νά ἐρμηνευθῇ μέ μηχανιστικό τρόπο, οὔτε καί ἔχει ἐντοπιστεῖ κάποιος φυσικός μηχανισμός αὐτο-οργάνωσης ἢς ὕλης πού μπορεῖ νά ὁδηγήσῃ σέ βιολογικές δομές τέτοιας πολυπλοκότητάς των καί ί μέσω ἐξελικτικῶν διαδικασῶν καί σέ χρονικές κλίμακες πολλῶν ἑκατομμυρίων ἔτῶν».

Βασίλειος Τ. Γιούλτσης
‘Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ
«Ὁ Θεολογικός λόγος
καί ὁ Λόγος τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν»
(2012)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ

Άρχαιοτάτη είναι καί ἡ ἵδεα τῆς ἐξελίξεως τῶν ὅντων, ἐνοργάνων τε καί ἀνοργάνων. Οἱ Βαβυλώνιοι ἐπίστευον ὅτι, Οὐρανός, Γῆ, Θεοί, ἐγεννήθησάν ποτε ἐκ πρωταρχικοῦ τινος ὅντος. Εἰς τὴν **Βεδικὴν** θρησκείαν, ἢν ἀπὸ τῆς 4^{ης} περίπου π.Χ. χιλιετηρίδος θρησκείαντν Ἰνδῶν¹ καὶ εἰς τὰ ἀρχαιότερα Ἱερὰ ταύτης βιβλία, τάς **Βέδας** (1500 - 1000 π.Χ.) δύπως καὶ ἐκ τῶν μεταγενεστέρων βιβλίων της ἵε τάς **Οὐπανισάδας** (τάς ἀρχαιοτάτας φιλοσοφικὰς πραγματείας ὥν Ἰνδῶν), ἐπίσης δέ καὶ εἰς τὸν Ταοϊσμὸν ἡ ἵδεα αὐτῇ ἐμφανίζεται σαφέστερον, ἀποκρυπταλλωμένη εἰς τὴν Θεοσοφίαν, τὴν προελθοῦσαν ἐκ τῆς Βεδικῆς θρησκείας καὶ τοῦ Βουδισμοῦ². Ἡ ἐξέλιξις, κατὰ τὴν Θεοσοφίαν, είναι βασικὸς νόμος τῆς ἐκδηλώσεως τῆς πρώτης ἀρχῆς, αὐτὴ αὕτη ἡ αἰτία τῆς ὑπάρχεως καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ Σύμπαντος, δύπερ οὐδὲν ἄλλο ἀποτελεῖ, εἰ μὴ ἐκδήλωσιν τῆς ἐπιθυμίας ἦστ Θεότητος δύπως πολλαπλασιασθεῖ. Ἡ Τσανανγκτοπανιάντ λέγει: «Ἐκεῖνος ἡθέλησε. Θὰ πολλαπλασιασθῶ καὶ θὰ γεννηθῶ». «Ἡ θέλησις ἀντὶ γεννᾶ τὴν πλειονότητα ἔντὸς τοῦ ἐνός, γεννᾶ τούς ἀπείρους τούτους σπινθῆρας ἔντὸς τῆς φλογός. Τὰ τμήματα ταῦτα τῆς θείας συνειδήσεως Θεοσοφία δύνομάζει μονάδας. Ἡ μονὰς κατέχει τάς δυνατότητας τψεννήσαντος ταύτην Λόγου εἰς λανθάνουσαν κατάστασιν καὶ δλον τό σύστημα δημιουργεῖται δύπως αἱ κεκρυμμέναι αὗται δυνατότητες ἦστ μονάδος ἀναπτυχθοῦν ἃς ἴκανότητας, ὥστε τό θεῖον τοῦτο σπέρμα νά ἀναπτυχθῇ εἰς ἔνα τέλειον Θεόν.».

Διά τούς φυσικοὺς - Οὐρανίους κόσμους, ἡ Θεοσοφία συγκλίνουσα πρός τόν ἀρχαῖον γνωστικισμόν συμφωνεῖ καθ' ὅλα πρός τάς ἀντιλήψεις τῆς «νεωτέρας ἐπιστήμης», πιστεύουσα ἵστην ἐξελικτικὴν προέλευσιν τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ἐκ νεφελώματος. Διά τάς διαφόρους δέ μορφὰς τῆς ζωῆς, ὅτι ἀνεπτύχθησαν καὶ αὗται διά διαδοχικῶν ἐξελίξεων ἐκ τοῦ πρωτοπλάσματος, μὲ τάσιν πάντοτε ἐξελίξεως ἐκ τοῦ ἀπλουστέρου ἐκ τό σύνθετον καὶ ἐκ τοῦ χαώδους εἰς τό

¹ Ο Βραχμανισμὸς είναι βαθμίς ἐξελίξεως τῆς Βεδικῆς θρησκείας. Ἐπίσης ὁ κατὰ τὴν Στ΄ π.Χ. ἐκαπονταετηρίδα καὶ ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδα ἀναπτυχθεὶς Βουδισμός.

² Πρβλ. καὶ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα: «Μασωνισμὸς καὶ Θεοσοφία», σελ. 190 - 198. Αθῆναι.

ώργανωμένον. «Ἐξέλιξιν δηλ. τῶν ὄντων ὀφειλομένην εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐν αὐτοῖς θείας ωσίας, τεινούσης ἐς θέωσιν. Ἐξ οὗ, καὶ προοδευτικῶς, αἱ τελειότεραι τῶν ὄντων ἔξωτερικαὶ μιօνφαί.

«Δημιουργήσας δέ ὁ Θεὸς - κατὰ τὴν «γνωστικήν» Θεοσοφίαν πάντοτε - τὸν Κόσμον τῷτον δι' ἐνὸς τμήματος τοῦ Ἐαυτοῦ του καὶ παραμένωνεκτὸς τοῦ σύμπαντος, ὅπερ περιβάλλει, ἐνήργησε τὴν ἐκδήλωσίν Του - καὶ ἐνεργεῖ ταύτην - πάντοτε κατὰ τούς ἔξης διαφόρους τρόπους, οἵ ὅποιοι ἀποτελοῦσι τὰ τρία πρόσωπα, τάς τρεῖς ὑποστάσεις τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου: Κατὰ πρῶτον ἐνήργησε καὶ ἐνεργεῖ ὁ Λόγος διά τῆς τρίτης ψυχῆς - τοῦ τρίτου Λόγου - ὅστις εἶναι δημιουργὸς τῆς ὕλης καὶ τῆς δυνάμεως. Ἀκολούθως ἐνήργησε ὁ δεύτερος Λόγος χαρακτηριζόμενος διά τῆς δυνάμεως τὴν ὅποιαν ὀνομάζομεν ζωὴν (καὶ ἡ ὅποια δημιουργεῖ τάς μιօνφὰς τῆς ὕλης καὶ μεταχειρίζεται ταύτας διά νά ἐκφρασθῇ). Καὶ τελευταῖος ἐνήργησε καὶ ἐνεργεῖ ὁ πρῶτος Λόγος, ὁ Πατὴρ τῶν πάντων, ὅστις καὶ ἐδημιουργησε τὸν ἀνθρώπον, παρασχὼν εἰς αὐτὸν τὴν ἴδιαιτέραν ἴδιότητα, ἢν ὅποιαν ὀνομάζομεν συνείδησιν³.».

Ἡ πίστις αὐτὴ τῆς Θεοσοφίας εἰς τρισυπόστατον Θεότητα, ὑπάρχουσα οὐ μόνον ἐς τὸν Βεδισμὸν - Βραχμανισμὸν (τό Τριμοῦρτι τῷ Βραχμανισμῷ) ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχαιοτάτην θρησκείαν ἀπὸ Αἴγυπτίων (αἱ τριάδες τοῦ Αἴγυπτιακοῦ Πανθέου κατὰ τὴν Γάρ καὶ Δέκα π.Χ. χιλιετηρίδα προτελεῖ ἀναντιρρήτως σοβαρὰν ἐνδειξιν τῆς ἀπ' ἀρχῆς - ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς - γνώσεως τῆς ἀληθείας, εἰς δὲ τι ἀφορᾶ τὴν φύσιν τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, δι' ἀποκαλύψεως, προφανῶς, τοῦ Θεοῦ πρός τούς πρωτοπλάστους, μεταδοθείσης ἐς τούς μεταγενεστέρους διά τῆς παραδόσεως καὶ παραποιηθείσης πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἐλλείψει γραφῆς.

Ὑπό τε τῆς Θεοσοφίας ὅμως, δσον καὶ εἰς τά νεώτερα καὶ συγγενῆ πρός ταύτην φιλοσοφικά συστήματα τοῦ Σπινόζα καὶ τοῦ Ἐγέλου δέν κατενοήθη ὅτι: α) Ἡ ὑλική δημιουργία (ὅπως καὶ ἡ ἀναμφισβητήτως ὑπάρχουσα πνευματική τοιαύτη) δέν ἀποτελοῦσιν τμήματα ἡ ὑποδιαιρέσεις καὶ μεταμορφώσεις μέρους τῆς οὐσίας τοῦ Ἀπείρου Θεοῦ, ἀλλά πεπερασμένα δημιουργήματα Αὐτοῦ, δημιουργηθέντα ἐξ οὐκ ὄντων. Διότι, ἄλλως, θά ἦσαν καὶ ταῦτα ἐνσυνείδητα ἀπ' ἀρχῆς, ως οὐσία τῆς Θεότητος, παντοδύναμα, πάνσοφα κλπ., τοῦ ἀπείρου Θεοῦ μή μεταβαλλομένου οὕτε ἐπὶ τά κρείττω, οὕτε ἐπὶ τά χείρω, κατά τό ὑπέροχον ἀπόφθεγμα τοῦ Πλάτωνος, καὶ μή

³ Μεγ. Ἑλλην Ἑγκυλοπ., Τομ. Ια΄ σελ. 258.

μεριζομένου ώσαύτως⁴, β) Ὄτι καί ἡ ἐνσυνείδητος ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δέν ἀποτελεῖ ώσαύτως μέρος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δημιούργημα ἐξ οὐκ ὄντων, διότι ἄλλως θὰ εἴχε καί αὐτὴ πάσας τάξιδιότητας τοῦ ἀπείρου (παν τοδυναμίαν, πανσοφίαν, παντογνωσίαν κλπ.), ώσαύτως δέ καί τό ἀναμάρτητον καί τό ἄπτωτον. Καί γ) Ὄτι εἰς πάντα τὰ ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ὁργανικὰ ὄντα δέν ἐγένετο ποτέ ὁργανικὴ τις μεταμόρφωσις ἢ ἐξελιξις, μεταφέρουσα ταῦτα ἀπὸ ἐνὸς εἶδους ἢ γένους ἐξ ἔτερον, εστω καί συγγενές ἡ δέ προοδευτικὴ - ἐξελικτικὴ διαμόρφωσις ἀν Οὐρανίων σωμάτων καί συστημάτωνεν γένει, δπως καί ἡ μέχρις ώρισμένων καί ἀναλλοιώτων ὁρίων ἀπλὴ ἀνάπτυξις τῶν ὁργανισμῶν (σωμάτων, κοριων κ.λπ.) τῶν ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ἐνοργάνων ὄντων, τελοῦνται ὑπὸ τό κράτος ἀτέγκτων φυσικῶν νόμων, εἰς ἐκδήλωσιν ὅχι τῆς ἐν αὐτοῖς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῆς βουλήσεως ἀπλῶς - τοῦ προστάγματος - καί τῆς ἀπείρου δυνάμεως τοῦ Δημιουργοῦ (Γενέσ. Α' 1-25).

*****

Εἰς τὴν περὶ ἐξελίξεως τῶν ὄντων ἰδέαν ἐπίστευσαν δυστυχῶς καί τίνες ϕν ἀρχαίων προγόνων ἡμῶν. Οὕτως ὁ Ἀναξίμανδρος (610 - 546 π.Χ.) φρόνει ὅτι ὁ ἀνθρωπός κατάγεται ἐξ εἶδους τινὸς ζώων, καί ὅτι χερσαία ζῷα καί ἀνθρωποι προέρχονται ἐκ τοῦ ὕδατος, ἐντὸς τοῦ ὅποίου ἔζων πρότερονώς ἴχθύες⁵. Ὁ Ἡράκλειτος (500 περίπου π. Χ.), ὅτι ἐκ τοῦ πυρὸς ἐγεννήθη τό ὕδωρ καί ἐκ τοῦ ὕδατος ἡ γῆ, εἴτα δέ ὅτι μεταβάλλονται τὰ πάντα εἰς πῦρ, ἐπίσης ὅτι πρωταρχικὸς δημιουργικὸς παράγων εἶναι ὁ ἀγών τῆς ὑπάρξεως. «Πόλεμος πατὴρ πάντων». Ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ὅτι «κατ' ἀρχὴν ἐγεννήθησαν τὰ φυτά, δι' αὐτομάτου γενέσεως ἐκ τούτων δέ τὰ ζῷα ὅχι δῆμως ὀλόκληρα, ἀλλὰ κατὰ μέλη η καί βαθμηδὸν ὅτι διά τυχαίων συνδέσεων συνεκροτήθησαν πολλάριοι συντυπώδεις, οἵτινες ἐξηφανίσθησαν, διετηρήθησαν δέ ἐν τῇ ζωῇ μόνον τὰ ὄντα ἐκεῖνα, ἃ τινα ἀρτίως ὠργανωμένα, ἡδυνήθησαν νά ἀγωνισθοῦν ἀποτελεσματικῶς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα καί

⁴ Ἡ ἔννοια τοῦ μέρους εἶναι συμφυὴς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ πεπερασμένου, τοῦ ἔχοντος πέρας, ὄριον.

⁵ Ἀριστοτ. φυσ. Ἀκρ. Αρ. 4, 187a, πρβλ. Πλουτάρχου Συμποσ. Α. 8. 49. Ἡ ἐξ ἀλλοειδῶν ζώων ὁ ἀνθρωπός ἐγεννήθη». Καί... «ἐν ἴχθύσιν ἐγγενέσθαι τὸ πρῶτον ἀνθρώπους καὶ τραφέντας καὶ γενομένους ἵκανονς ἑαυτοὺς βοηθεῖν, ἐκβιῃθῆναι τηνικαῦτα καὶ γῆς λαβέσθαι». Κατὰ τὴν Ἑλλην. Μυθολογίαν ὑπῆρξαν τρεῖς θεωρίαι «κοσμογονίας». Ἡ πρώτη, ὅτι ὁ ἀνθρωπός καὶ πάντα τὰ ἄλλα ὄντα παρήχθησαν ἐκ τῆς φύσεως. Ἡ δευτέρα, ὅτι τὸ ὕδωρ καὶ τὸ χῶμα συνέπροαξαν πρὸς κατασκευὴν τοῦ πρώτου σώματος, ὅπερ ἀνεφύη ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ὡς φυτὸν ἡ ὥρα βλαστὸς δένδρου. Καὶ ἡ τρίτη ὅτι «θελήσει τῶν Θεῶν κατεσκευάσθησαν οἱ πρῶτοι ἀνθρωποί». Πρβλ. Πάν. Παναγιωτάκου «Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία», σελ. 21, ὑποσ. 1 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

νά διαιωνίσωσι τό εῖδος»⁶. Ο Σπεύσιππος (395 - 334 π.Χ.), ἐθεώρει τό ἀγαθὸν καὶ τό τέλειον ἀποκορύφωμα τῆς ἐξελίξεως. Ο Στωϊκὰ ἐδίδασκον συνεχῆ ἐξέλιξιν τοῦ κόσμου. Καί τέλος Λουκρήτιος (α' αἰών π.Χ.), ὅπαδὸς τῆς φιλοσοφίας τῶν Ἀτομικῶν (ὕτινες ἐπίστευον ὅτι ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ἀπείρων μορίων τόπων τοῦ ὄντος ΟΝΤΟΣ πρὸ οὗλθον πάντα τὰ ἐπὶ μέρους ὄντα, ἀνόργανά τε καὶ ἐνόργανα, ἔμψυχα, λογικὰ καὶ Θεοὶ)⁷, ὅτι «διετηρήθησαν τὰ ζωϊκὰ εἶδη τὰ ἐφωδιασμένα μὲ λυσιτελεῖς ἴδιότητας, ἐξαφανισθέντων τῶν λοιπῶν».

Οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων προγόνων ἡμῶν καὶ δὴ οἱ κορυφαῖοι τούτων Πυθαγόρας, Σωκράτης, Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης, δέν ἐπίστευσαν εἰς τὴν ψευδὴ καὶ μωρὰν ταύτην θεωρίαν. Διότοδος πρῶτος ἐφρόνει, ὡς γνωστόν, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ εἴναι ἡ κατ' «εῖδος» ἀλλὰ καὶ ὑλικὴ ἀρχὴ τῶν ὄντων καὶ ἡ αἰτία πάντων τῶν ἐν τῷ Κόσμῳ συμβαινόντων, προϋπάρχοντες αὐτοτελεῖς καὶ πραγματικὰ οὐσίαι πάντων. Ο Πλάτων (ἐξ ἐπιδράσεως ἀναντιρρήτως τοῦ κλεινοῦ διδασκάλου του Σωκράτους), ὅτι αἱ ἰδέαι⁸ εἴναι τὰ ἀρχέτυπα, τὰ ὑποδείγματα ὅλων τῶν πραγμάτων, τὰ δέ πράγματα ἔναι φαινόμενα καὶ ἀπομιμήσεις τῶν ἴδεων, μετέχοντα ἀπλῶς αὐτῶν, ὅτι αἱ ἰδέαι οὖσαι ἀμετάβλητοι καὶ ἀφθαρτοί, χωρὶς τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων καὶ ἔχουσαι ζωὴν καὶ πνεῦμα (κίνησιν, ψυχὴν καὶ συνείδησιν) πάρχουσιν αἰωνίως ἐν ἐπουρανίῳ τόπῳ, ἐξ οὗ καὶ κατῆλθον εἰς τὴν γῆν καὶ ὅτι, δπως αἱ ἰδέαι εἴναι τό αἰώνιον ἐν τοῖς πράγμασιν, οὕτως ἐν τοῖς ἀνθρώποις τό αἰώνιον εἴναι αἱ προϋπάρχουσαι ἀφθαρτοὶ οἱ πνευματικὰ καὶ ἐνσυνείδητοι αὐτῶν ψυχαὶ⁹. Ο δέ Ἀριστοτέλης, ὅτι πᾶν ἐνόργανον ὄν, εἴτε ζῷον εἴτε φυτόν, ἔχει κινοῦσαν αἰτίαν καὶ σκοπόν, «ἐντελέχειαν», τὴν μετ' αὐτοῦ ἡγωμένην καὶ διαμορφοῦσαν αὐτὸν ψυχὴν ἐνῷ ὁ ἀνθρώπος προσέτι καὶ τὸν «ποιητικὸν νοῦν», οὐσίαν ἀθάνατον, θείαν, ἄϋλον, ἀφθαρτον καὶ ἀνεξάρτητον τοῦ σώματος¹⁰.

Τοιουτορόπως ἵ αμεγάλαι ἐκεῖναι διάνοιαι δέν παρεσύρθησαν ἐν εἰς τὴν πλάνην τῆς ἐξελικτικῆς ἰδέας, δέν ἡδυνήθησαν ὅμως νά διακρίνωσιν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὴν ἐν προκειμένῳ ἀπόλυτον ἀλήθειαν. Ὅτι δηλ., α): «Ολα τὰ ἐνόργανα ὄντα δέν ἔχουν ψυχὰς (ἰδέας-ἀριθμούς), β) Ὅτι ἐκ

⁶ Πρβλ. καὶ ἀοιδίμου Β. Ἀντωνιάδου Ἔγχειρ. Ἰστορίας καὶ Φιλοσ. σ. 116.

⁷ Ἀριστ. Φυσ. Ἀκρ. Α' 4, 187α, πρβλ. Πλουτάρχου Συμποσ. Α, 8, 49. 14 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

⁸ Αἱ ἰδέαι τοῦ Πλάτωνος, καὶ οἱ ἀριθμοὶ τοῦ Πυθαγόρου οὐσιαστικῶς ταῦτιζονται.

⁹ Πλάτ. «Συμποσ. 221, Σοφιστ. 248, Παρμενιδ. 162/ Τψ. 32, 51, Φαιδρ. 247-251 κ.ἄ.

¹⁰ Ἀριστοτ. «Περὶ ψυχῆς». Πρβλ. ἀοιδίμου Β. Ἀντωνιάδου, μν. ἐργ., τομ. Α', σελ. 236 καὶ 299 καὶ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα μν. ἐργ. σελ. 12.

τῶν ἐμψύχων δοντων μόνον ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ίδιαιτέρα πνευματική, ἅρα δέ καί ἐνσυνείδητος ὑπόστασις. Καί γ) Ὄτι ὑπάρχουν μὲν ἐν τῷ ἀπείρῳ καί τρισυποστάτῳ Θεῷ αἱ ίδεαι δλῶν τῶν κτισμάτων (ὅπως ἀκριβῶς ὑπάρχουσιν ἐν τῷ νοΐ ἐνὸς ἀρχιτέκτονος ἡ μηχανικῶν κ.ἄ. πᾶσαι αἱ ψιλὰὶ ίδεαι τῶν διαφόρων μερῶν, τμημάτων, ὁργάνων κλπ. ἐνὸς ὑπὸ ἐκτέλεσιν πολυσυνθέτου ἔργου ἡ ἔργοστασίου...,ώς καί ἡ ἀλληλεπίδρασις αὐτῶν τῶν τμημάτων ἡ ὁργάνων μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, τὴν μιροφοποίησιν διά τῆς ὑφεστώσης ὕλης τῶν περὶ τοῦ ἔργου ίδεων), αἱ ίδεαι δύμως αὔται, πεφύδλων τῶν κτισμάτων, ἐν οἷς περιλαμβάνεται καί ἡ συμπαντικὴ ὕλη - ἐνέργεια, δέν εἶναι ἐν τῷ Θεῷ ἐνυπόστατοι, δοντοτικαὶ καί ἐνσυνείδητοι, ἀλλ' εἶναι ἀφηρημέναι, ίδεαι ψιλὰ, δοντοποιούμεναι προοδευτικῶς ἐξ οὐκ δοντων, τῇ βουλήσει τοῦ Θεοῦ, καί προσλαμβάνουσαι στὸ διάφορα σχήματα καί μιροφάς.

Τοιαύτη τις, ἐν ἄκρᾳ συνόψει, ὑπῆρξε νὴ ἐπίδρασις τῆς ίδεας τῆς ἐξελίξεως κατὰ τὴν προχριστιανικὴν ἐποχὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Ἐπελθούσης τῆς διαδόσεως καί ἐπικρατήσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐφ' ὄλοκλήρου σχεδόν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, ἐξέλιπε τελείως εἰς τά ἐκχριστιανισθέντα ἔθνη ἡ ίδεα τῆς ἐξελίξεως. Ἡ πίστις εἰς τήν θεϊστικήν κοσμοθεωρίαν τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, καθήν τά πάντα ἐδημιουργήθησαν ὑπό τοῦ Θεοῦ, εἰς ᾧ μιροφήν ὑπάρχουσιν ἡ ἐνεφανίσθησαν ἐπί τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς, ἀπέκλεισε τήν παραδοχήν τῆς ίδεας ταύτης.

Καί ἐπεχείρησαν μέν τινές νά χαρακτηρίσωσι ἀν Ιερὸν Αὐγουστῖνον καί τὸν Θωμᾶν Ἀκινᾶτον ὡς προδρόμους τῆς Β', περὶ τὴν ίδεαν τῆς ἐξελίξεως, φιλοσοφικῆς καί ἐπιστημονικῆς κινήσεως (ἥς ἀρξαμ ἐνηςάπὸ τῶν ἀπαρχῶν τῆς Ἀναγεννήσεως, περὶ τό 1500 μ.Χ.)¹¹μως, δπως διδάσκει καί ὁ μακαριστός καθηγητὴς Π. Τρεμπέλας, ἐν συμφωνίᾳ καί πρός ἄλλους διακεκριμένους συγγραφεῖς¹¹, τόσοθ Ιερὸς Αὐγουστῖνος, δσον καί ὁ Θωμᾶς Ἀκινᾶτος, ὁ ἀσπασθεὶς τὴν διδασκαλίαν του, ὀδόλως ὑπῆρξαν ὑποστηρικταὶ τῆς ίδεας τῆς ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν. Διότι ὁ μὲν πρῶτος ἐφερόνει ὅτι ὁ Θεὸς συγχρόνως

¹¹ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλ. μν. ἔργ. σ. 17-18

έδημιούργησεν ἐν σπέρματι - καί δυνάμει - πάντα τὰ ἐνόργανα δῆτα καί ὅτι ἡ γῆ μετὰ τῆς θαλάσσης ἔλαβον παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν καί τὴν ἴδιότητα νά παράγωσι πᾶν προοδευτικῶς καί κατὰ διαφόρους ἐποχάς· ὁ δέ δεύτερος, ὅτι τὸ σύνολον ὃν δῆταν ἐδημιούργηθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ (κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν - περίοδον τῆς δημιούργίας) μόνον δυνάμει καί ὅχι ἐνεργείᾳ. Ἐν τῷ κόλπῳ, δέ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης παρήχθησαν τὰτα αἰτιωδῶς, ἐμβληθεισῶν εἰς τὴν γῆν καί τὴν θάλασσαν τῶν δυνάμεων, δύποτε ἐν καιρῷ παράγωσιν ὥτα¹².

Εἶναι λοιπὸν προφανὲς ὅτι δι' ἀμφοτέρων τῶν ἀπόψεων τούτων πάρ τοῦ τρόπου τῆς ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δημιούργίας ὃν δν των, δύποτε καί διά τῆς ἑτέρας γνώμης τοῦ Θωμᾶ Ἀκινάτου, πὲρ διαδοχικῶν μεταμορφώσεων τοῦ ἐμβρύου, καθ' ἃς ἐκδηλοῦται πρῶτον ἡ θρεπτικὴ ψυχή, ἡ κοινὴ εἰς τὰ φυτὰ καί τὰ ζῶα, ἔπειτα ἡ αἰσθητική, ἡ κοινή, μόνον εἰς τὰ ζῶα (τὰ στερούμενα λογικοῦ) καί τελευταῖον ἡ λογικὴ ψυχή, ἐφ' ὃσον πρόκειται περὶ τοῦ ἀνθρώπου¹³, οὐδόλως νοεῖται ἐξέλιξις τῶν δῆτων, ἔστω καί θεϊστικῆς μορφῆς. Γίνεται ἀπλῶς φιλοσοφικὴ ἔρευνα πρός ἐξήγησιν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ταῦτα ἐδημιούργηθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐν ἀπολύτῳ συμφωνίᾳ πρός τό καθολικὸν πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τῆς Γραφῆς. Ὄτι δέ τό καθολικὸν πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, ἐκδοθεὶσεν ἀπέκλεισεν ἀπ' ἀρχῆς πᾶσαν ἔννοιαν ἐξελίξεως ἢ μεταμορφώσεως ὃν δῆτων, βεβαιοῦται ἀπολύτως ἐκ τῆς διδασκαλίας ὃν ἄγ. Πατέρων. Ὅμως, ἐκτὸς τοῦ ἰεροῦ Αὐγουστίνου, ὡς ἀνωτέρῳ, ὁ Μ. Βασίλειος ἀναφέρει σχετικῶς τὰ ἔξης, ἐν ταῖς Ὁμιλίαις του εἰς τὴν «Ἐξαήμερον», ἅτινα παραθέτομενέκ τῆς μεταφράσεως - ἐξηγήσεως - τῶν λόγων του ὑπὸ τοῦ ἀγίου ἐνδόξου Ἱερομάρτυρος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Ε', τῆς ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ Μ. Σακορράφου καὶ τό 1863.

Ομιλία Ε'. «Περὶ βλαστήσεως τῆς γῆς» (μνημέργ. σελ. 66). «Καί τοιουτοτρόπως δρᾶσα κατ' ἀρχὰς ἡ γῆ ἐβλάστησε, μέχρι τῦδε διασφέζονται ἀναλ λοίωτα μὲ τὴν ἀκολουθίαν τῆς διαδοχῆς καί τῶν ὀμογενῶν τὴν διατήρησιν». Καί κατωτέρω, σελ. 71. «...Μ τὴν δύναμιν τούτου τοῦ οἵματος (σ.σ. δηλ. το θείου προστάγματος) δλα εὐθὺς ἐκ τοῦ μὴ δῆτος ἐκβῆκαν ἀς τό εῖναι ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, καθὲν μὲ τὴν φυσικὴν ἴδιότητα διαφέροντα μὲν μεταξὺ των, γνωριζόμενα δέ μὲ ἔνα χωριστὸν χαρακτῆρα».

Ομιλία Ζ'. «Περὶ ἐρπετῶν» (μν. ἔργ. σελ. 101).

¹² Ἰδίου μν. ἔργ. σ. 18

¹³ μακαριστοῦ Π. Τρεμπελ. μν. ἔργ. σ. 17-18 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

«Καί εἶπεν ὁ Θεὸς ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν κατὰ γένος. Ποῖον γένος ἀφίεται καὶ δέν συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ δημιουργικὸν πρόσταγμα;...».

(Σελ. 102) «... μὲ τὴν ἴδιαν δύναμιν τοῦ δημιουργοῦ ικοῦ προστάγματος τότε καὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα ἔλαβον τό εἶναι των».

(Σελ. 184). «Αἱ διαφοραὶ τῆς ζωῆς τῶν ἵχθυών καὶ αἱ διαφοραὶ παντὸς γένους ἔναι ἀ ναρθμητοι...».

«**Καί εἰς πᾶν γένος ἡ διαδοχὴ εἶναι ἀπαράλλακτος** καὶ δέν γίνεται, καθὼς εἰς τὴν χέρσον τὰ ἡμιονάρια καὶ τίνων δρνίθων συμπλοκαί, τὰ ὅποια νοθεύ ουν τὰ γένη των».

Όμιλία Η'. «**Περὶ κτηνῶν καὶ ἐνύδρων**» (σελ. 114-115).

«... Φῆγε τάς φλυαρίας τῶν «σοβαρῶν»¹⁴ φιλοσόφων, ὃ ὅποιοι δέν ἐντρέπονται νά βάλλωσι τάς ψυχάς των ὄμοειδεῖς μὲ τάς ψὺχς σκύ λων, λέγοντες δτι αὐτοὶ ἔγιν αν ποτε καὶ γυναῖκες καὶ θάμνοι καὶ ἵχθεῖς θαλάσσιοι. Ἔγὼ δμως δέν λέγω, δτι ἔγιναν ποτέ ἵχθυες, ἀλλά βεβαιώνω τούς ἀκούσαντας, δτι ὅπότε ταῦτα ἔγγραφον ἥσαν καὶ ἀπὸ τούς ἵχθυας ἀλογώτεροι...».

Καὶ κατωτέρω (σελ. 122). «...Λοιπὸν ἔχομεν τὸν Οὔρανὸν κεκοσμημένον, τὴν γῆν κεκαλλωπισμένην, τὴν θάλασσαν ἀτυχισμένην ἀπὸ τὰ πολυποίκιλα ὄψαρια, τὸν ἀέρα γεμάτον ἀπὸ διάφορα πτηνά, τὰ ὅποια ὅλα ἐδημιουργήθησαν καὶ ἐκ τοῦ μὴ δντος εἰς τό εἶναι, μὲ τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ παρήχθησαν...».

Όμιλία Θ'. «**Περὶ χερσαίων**» (μν.ἔργ. σελ. 129).

«... Τοιουτορόπως καὶ ἡ φῦσις τῶν ὄντων ἐκινήθη ἀπὸ τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ κατ' ἀρχὰς καὶ τρέχει μὲ τὴν γένεσιν καὶ φθιρὰν καὶ διαφυλάττει τάς διαδάχς καὶ ἀκολουθίας τῶν γενῶν ἀπαρασαλεύτως, δπως καταντή ση εἰς αὐτὸ τό τέλος τό ἐλπιζόμενον. Ἡ φῦσις κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ κάμνει τὸν ἵππον ἵππον **διάδοχον**, καὶ τὸν λέοντα λέοντος, καὶ τὸν ἀετὸν ἀετοῦ καὶ πᾶν ζῷον συντηρεῖ μὲ τὴν διαδοχὴν μέχρι συντελείας ἀπαράτορεπτον. Κανεὶς χρόνος δέν ἀφανίζει τὰ ἴδιωματα τῶν ζώων...».

Ἐνῶ δμως τοιαύτη εἶναι ἡ ἀντίθεσις τῆς διδασκαλίας τῶν ἄγ. Πατέρων κατά τῆς ἐν λόγῳ θεωρίας, ὅλως παραδόξως ὁ μακαριστός καθηγητής Π. Τρεμπέλας ἐν **γράφει** προμνησθέντι συγγράμματί του, σελ. 235- 237, καὶ ταῦ ἔης, ἐκτός τῶν ἐν τῷ προλόγῳ ἀναφερομένων. Ἄλλως τε οἱ τῆς μεμετριασμένης θεωρίας ἐξελίξεως ἔχόμενοι ἀναζητοῦσιν ὑπέρ τῆς θέσεως αὐτῶν ἐρείσματα καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως ἀλημμένα, προβάλλοντες τ ας περὶ δημιουργίας τῶν φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν εἰδῶν γνώμας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ δή **τὸ Αὐγουστίνου**, ἔπειτα δέ καὶ τῷ κατά

¹⁴ Ο ἄγιος Πατήρ εἰρωνεύεται τούς φιλοσόφους τούδηποστηρίζοντας τήν ἴδεαν τῆς ἐξελίξεως.

τόν Μεσαίωνακμάσαντος Θωμ ᾱ Άκινάτου... Καί ε̄ναι μέν ἀληθές ὅτι καταντοῦν εἰς ὑπερβολήν διατεινόμενοι,ὅτι ὁ Αὔγουστῖνος προεμάντευσε τήν θεωρῆσν ε̄ξελίξεως καί ἐγένετο πρῶτος εἰσηγητής αὐτῆς παρά ταῦτα ὅμως ε̄ναι ἀδιάμφισβήτητον γεγονός, ὅτι δι' ἐκείνων τά δόποια ὁ Μ. Βασίλειος καφ Αὔγουστῖνος λέγ ουν περί δημιουργίας φυτῶν καί ζώων, μάλιστα δέ ὁ Γρηγόριος ὁ Νύσσης περί δημιουργίας ήτος γῆς καί τῶν Οὐρανίων σωμάτων, ἀναγνωρίζεται ιδτι, περί τόν τρόπ ον ήτος δημιουργίας καί τοῦ σχηματισμῶν τῶν ὄντων ἔχει τις τήν ἐλευθερίαν νά φιλοσοφῆ καί δέν δεσμεύεται πρός τοῦτο ὥτε ὑπό τοῦ γράμματος τῆς ἀγίας Γραφῆς, ὥτε ὑπό ἄλλου τινός στοιχείου τῆς κατά θείαν ἀποκάλυψιν ἀληθείας (!!). Θτω λοιπόν ἡ μεμετριασμένη ἐξέλιξις δέν θά ἡδύνατο νά χαρακτηρισθῇ ὡς ἀντιστρατευομένη πρός τό δόγμα δημιουργίας, διότι, ὑδέποτε προεβλήθη μετάξιώσεως ὅπως ὑποκαταστή ση τόν Θεόν, παρουσιαζομένης δύναμις δημιουργός, ἐμφυής ἐν τῇ ὕλῃ η καί ἐξ ἵσου τυφλή, δσον ἀξιοθαύμαστος. Τώναντίον ἀπαιτεῖ ἐξ ἵσου πρός τήν θεωρίαν τοῦ ἀμεταβλήτου τῶν εἰδῶν τήν συνεχῆ ἐπέμβασιν τοῦ Θεοῦ. Ε̄ναι ἐξέλιξις, τήν δόποιαν ἡθέλησεν, ἀπεφάσισεν, ἐπετήρησε καί διηγήθυνεν αὐτός ὁ Θεός».

Καί πρός δικαιολογίας πρός τήν μεμετριασμένην ἐξέλιξιν, συμπαθείας ἐπανειλημμένως ἐν τῷ μνησθέντι συγγράμματί τοῦ κδηλουμένης (σελ. 8, 9, 16, 43, 87 καί 241), ἐπικαλεῖται τάς κατωτέρω δύο χωρία ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων: α) Τῷ Μεγ. Βασιλείου ἐκ τῆς Ζ' ὅμιλίας του «εἰς τήν Ἐξαήμερον», κεφ. ἔχον οὕτως: «Ἐξαγαγέτω τά ὕδατα ἔρπετά ψυχῶν ζωῶν, κατά γένος. Ἐκάστου γένους τάς ἀπαρχάς νῦν, οίονεί, σπέρματα τίναμψ φύσεως προβληθῆναι κελεύει, τό δέ πληθος αὐτῶν ἐν τῇ μετά ταῦτα διαδοχῇ ταμιεύεται, δταν αὐξάνεσθαι αὐτά καί πληθύνεσθαι δέη¹⁵». Καί β) τῷ ἀγ. Γρηγορίου, Νύσσην τοῦ «ἀπ ολογητικῶν του περί ήτος ἐξαημέρου» (κεφ. 5 καί 8) ἔχον ως ἐξῆς: «Πάντων ὧν ὄντων τάς ἀφορμάς καί τάς αἰτίας καί τάς δυνάμεις συλλήβδην ὁ Θεός ἐν ἀκαρεί κατεβάλλετο καί ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ θελήματος ὁρμῇ ἡ ἐκάστου τῶν ὄντων ούσια συνέδραμεν φρανός, αἰθήρ, ἀστέρες, πῦρ, ἀήρ, θάλασσα, γῆ, ζώα, φυτά ἄ, τῷ μέν θείῳ ὀφθαλμῷ πάντα καθεωρήτο, τῷ τῆς δυνάμεως λόγῳ δεικνύμενα, φησίν ἡ προφητεία εἰδότι πάντα πρό ὁ τῆς γενέσεως ἀτῶν. Τῇ δέ συγκαταβληθείφ δυνάμει τε καί σοφίᾳ

¹⁵ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλ. Μν. ἔργ. σελ. 234, ὑποσ. 2. Ε̄ναι ὅλως πρόδηλον,ὅτι ὁ ἀγ. Πατήρ νοεῖ καί διά τῷ χωρίου τούτου τῆς ἐν λόγῳ «Ομιλίας» του τήν διά τῷ θείου προστάγματος δημιουργίαν ἐν ἀρχῇ ἐκάστου γένους τῶν κατωτέρων τοῦ ἀνθρώπου ε̄μψυχων ὄντων, ών ζώων, ο ίονεί σπερμάτων ε̄ ίδει δηλ. σπέρματος, τήν δέ αὐξησιν καί τόν πολλαπλασιασμόν αὐτῶν ως ταμιεύθε ίσαν ἐν α ὑτοῖς διά ήτος μετά τα ὑτα διαδοχῆς - τῆς ἀναπαραγωγῆς.

πρός τήν τελείωσινέκαστου τῶν μορίων τοῦ κόσμου, εἰρημός τις ἀναγκαῖος κατά τίνα τάξιν ἐπηκολούθησεν, ὥστε τό πῦρ προλαβεῖν μέν καὶ προεκφανῆναι τῶν ἄλλων... καί τά λοιπά τῆς κατά τά ἐφεξῆς ἀκολουθίας, οὐκ αὐτομάτῳ τινί συντυχίᾳ, κατά τίνατακτον καὶ τυχαίαν φοράν, ὡτως ἀναφαι νόμενα, ἀλλ' ὡς ἡ ἀναγκαία τῆς φύσεως τάξις ἐπιζητεῖ τό ἐν τοῖς γενομένοιςἀκόλουθον... Ἡ γάρ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. Ὄπερ ἵσον ἔστι δτι ἦν καὶ φῶν ἦν. Οὐ γάρ που συνδεδραμήκεσαν περιώπην αἱ ποιότητες. Ἀπόδειξις δέ τῆς διανοίας ταύτης,δτι ἀόρατον αὐτήν ὁ λόγος εἶναι φησί. Τό γάρ ἀόρατον χρῶμα ἀλλ' ἔστι. Τό δέ χρῶμα οἶόν τις ἀπορροή τοῦ κατ' ἐπιφάνειαν σχήματος γίνεται, τό δέ σχῆμα οὐκ ἄνευ σώματος. Εἰ οὖν ἀόρατον ἦν καὶ ἀχρωμάτιστον πάντως. Τούτῳ δέ συνθεωσται τό ἀσχημάτιστο ν, ἐκείνῳ δέ τό ἀσώματον. Οὐκοῦν ἐν τῷ ἀθρόῳ τῆς τοῦ κόσμου καταβολῆς, ἦν μέν ἐν τοῖς οὖσιν ἡ γῆ, ὡς καὶ τά ἄλλα πάντα. Ἀνέμενε δέ τό διά τῆς τῶν ποιοτήτων κατασκῆψ, δπερ ἔστι ἡ γίγνεσθαι. Καί διά το ἀκατασκευάστου ὀνομάσαι νοεῖν δίδωσι τό μήπω πεπυκνῶσθαι τᾶς σωματικαῖς ἴδιότησι¹⁶».

Ἐρωτῶμεν: Ἐκ τῶν περικοπῶν τούτων τῶν Ὁμιλιῶν τῶν ἀγίων Πατέρων ἡμῶν Βασίλειου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, δικαιολογεῖται τό προμνησθέν συμπέρασμα περί τῆς δῆθεν γνώμης τούτων διά τήν θεωρία~~η~~τέξελίξε ως, δταν μάλιστα, ληφθοῦν ὑπ' ὅψιν καὶ αἱ ὑφή¹⁷ ἡμῶν προταχθεῖσαι περικοπαί τῶν ἀς τήν Ἐξαήμερον καὶ πάλιν¹⁸Ομιλιῶν τοῦ Ἅγ. Βασιλείου;

Εἰς τάς περικοπάς ὅμως τῶν Ὁμιλιῶν τοῦ Ἅγ. Βασιλείου, τάς ὅποίας προανεφέραμεν, ἐθεωρήσαμεν καθ ἦκον νά παραθέσωμεν κατωτέρῳ ~~κατέ~~έξη γηματικάς περικοπά~~η~~τ¹⁹ αὐτῆς Ὁμιλίας τοῦ Ἅγιου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, ἦτοι τῷ «Ἀπολογητικῷ περὶ τῆς ἔξαημέρου», ἐχούσας ὅτω: α) Προοίμιον Κεφ. Α'.

«Ὄν γάρ ἔχει λόγον πρός τόν κόκκον ὁ ἀσταχυς καὶ ἔξ ἐκείνου ὃν, ~~ἀ~~κείνο μή ὃν, μᾶλλον δέ ἐκείνο μέν ὃν τῇ δυνάμει, παρηλλαγμένος δέ μεγέθει καὶ κάλλει καὶ ποικιλίᾳ καὶ σχήματι τόν ἀτόν εἴποι τις ἄν ἐπέχειν λόγον πρός τήν τοῦ μεγάλου Μωϋσέως φωνήν τά παρά ~~πο~~Μεγάλου Βασιλείου διά φιλοπονωτέρας θεωρία~~η~~ργασθέντα νοήματα. Ἄ γάρ ἐκείνος εἴπεν ἐν ὀλίγοις τε κατάπεριγράπτοις οήμασι, ταῦτα διά τῆς ὑψηλῆς φιλοσοφία~~η~~ διδάσκαλος ἡμῶν (ὁ Μ. Βασίλειος) αὐξήσας, δχι ἀσταχυν ἀλλά δένδρον ἐποίησε, κατά τόν δμοιωθέντα τῇ βασιλείᾳ τόν συνάπεως κόκκον, τῷ τῇ καρδά τοῦ γεωργοῦντος αὐτοδενδρούμενον, ὥστε γε νέσθαι πανταχόθεν ἀτόν ἀμφιλαφ ἡ τοῖς ποιήμασι καὶ διηπλωμένον

¹⁶ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα μν. ἔργ., σελ. 235, ὑποσ. 1.

ἀντί αλάδων τῷ δόγμασι, καί τῷ σκοπῷ τῆς εὐσέβειας ἐπ ύψος ἀνατεινόμενον, ὡς καὶ τάς ὑψηλάς τε καὶ μετεωροπόρους ψυχάς, ἃς πετεινά τοῦ οὐρανοῦ τὸ Εαγγέλιον ὀνομάζει, δύνασθαι τῷ μεγέθει τῶν τοιούτων αλάδων νοσεύειν».

Κεφ. Β... Ὅτο δέ καί πρό τῆς ἐγχειρήσεως διαμεμαρτυρήσθω, τό μηδέποτε ἀντιδογματίζειν τῷ ἀγίῳ Βασιλείῳ, περὶ ταῦτα τά τήν κοσμογονίαν αφιλοσοφηθέντων, μηδὲν πρός ἔτεραν ἐξήγησιν ἐκ τίνος ἀκολουθίας ὁ λόγος ἔλθῃ...».

Καί κατωτέρω, σελ. 85.

«Ἐπεί οὖν ταῦτα (τά τῆς δευτέρας ἡμέρας) ἐγένετο, πάλιν ἡ φῦσις τῶν δυντῶν δι’ ἀκολούθου βαδίζουσα, τό ἀναγκαῖος τοῖς προγεγονόσιν ἐπόμενον ἐξεργάζεται προηγεῖται δέ καὶ τούτου τῷ ἔργου θεῖον ἐπίτευγμα, πανταχοῦ τοῦ Μωϋσέως ἀσφαλιζομένου ἡμῶν τήν διάνοιαν τοῦ μηδέν ἀθεεί τι τῶν δυντῶν συστήναι, ὡς ἂν τό περί ἐκάστου τῶν γεγονότων θαῦμα εἰς τόν πεποιηκότα τήν ἀναφοράν ἔχειν».

Ἐπίσης, αὐτόθι σελ. 92.

«...Ως γάρ ἐν τῇ γενέσει τῶν ζώων μυρίας μέν ἔστι διαφοράς ἵδεῖν τῶν ἐν τούτοις γενῶν, τῷ δέ καθολικῷ λόγῳ τῆς τῶν δυντῶν ἀποδοχῆς ἀριόζει ἐφ’ ἐκάστου φαμέν, κατά τό ἵσον τό καλόν ἔναι λίαν... Οὐ γάρ ἐν τῷ βιοῦ μή εἴναι τό ἵππον ἔστιν εἴναι, ἀλλ’ ἐν ἐκάστῳ τούτων συντηρεῖ ἑαυτήν ἡ φῦσις, ἵδιας ἀφορμάς πρός τήν ἵδιαν διαμονήν κεκτημένη, οὐκ ἐν φθιορᾷ τῆς φύσεως, ἀλλ’ εἰς τήν τοῦ εἴναι δύναμιν ἔχουσα».

Ωσαύτως, σελ. 96. «Καν τά φυτά η ε σ, καν τά βλαστήματα, πάντα ταῦτα κύκλῳ συμπεριέρχεται... δταν ξηρανθή τό ὑποκείμενον τό περιέχοντι πάλιν πρός τό διμόφυλον ἐξατμίζεται..., ώστε πανταχοῦ τοῦ κόσμου τε στοιχειωδῶς ἐν τῷ παντί θεωρούμενα, ἐπί τοῦ αὐτοῦ μέτρου φυλάττεσθαι, δι παρά τήν πρώτην πρόστιν τῶν δυντῶν ἡ σοφία τῷ δημιουργοῦ πρός τήν εὐαρμοστίαν τοῦ παντός διετάξατο».

Εἴναι ἀληθές βεβαίωσι τὸ ἄνθρωπος πλασθείς ἐλεύθερος, δύναται εἶναι θέρως ἀλλὰ ἐρευνᾶ τά πάντα καὶ νά φιλοσοφῇ, εἴναι δύμως ἀναντίρρητον ἐξ ἵσου δτι τά ἐκ τῆς ὑγιοῦς φιλοσοφικῆς ἐρεύνης συμπεράσματα οὐδέποτε δύνανται νά ἔναι ἀντίθετα πρός τήν ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθείαν καὶ τήν Γραφήν, ἐφόσον ἡ Γραφή εἴναι θεόπνευστος. Η ἐπιστήμη η καίη φιλοσοφία, προορισμόντες ουν τήν πειραματικήν βεβαίωσιν ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθείας, ἥτις ἐδόθη εἰς ἡμᾶς πρός διευκολύνσιν τῆς διαγνώσεως τοῦ σκοποῦ της ζωῆς καὶ μέρους τοῦ περιβάλλοντος ἡμᾶς μυστηρίου. Οὐδέποτε εἴναι δυνατόν νά ἀποβούν πολέμιαι ταῦτης. Θά κυριοῦν δθεν ἀπλῶς αὐτήν διά τῶν συνεχῶν προόδων, ίνα ἀναδειχθοῦν τελικῶς πρωτεύουσαι ἴέρειαι καὶ θεραπαινίδες αὐτῆς.

Οι μεγάλοι Πατέρες της Αγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας τόσον σαφῶς καί κατηγορηματικῶς ἀντετάχθησαν κατά τῆς ἐν λόγῳ «θεωρίας», τῷληθές, καὶ αἱ ἐν προκειμένῳ πνεῦμα τῆς Γραφῆς θεοπνεύστωςάποδίδοντες, εἰς τούς ὑποστηρικτάς τῆς «δι᾽ ἀλμάτων» θεϊστικῆς αὐτῆς «μιօρφῆς» (θεωρίας τοῦ... de Vries).

Εἰς ἐπίρρωσιν δέ σαν ἀνωτέρῳ προσθέτη ομενότι ἐν τῷ κεφ. Α΄ § 6 ἣς Γενέσεως, δτι κατά τήν 2αν «ἡμέρα ν» (χρονικήν περίοδονάκα θορίστου διαρκείας) Δημιουργίας, ἐγένετο ὑπό τοῦ Θεοῦ τό «στερεώμακν τῷ μέσῳ τοῦ ὕδατος, δπερ κατά τήν διάρκειανῆς πρώτης περιόδου - ἡμέρας» (ἀτόθι § 2) περιέβαλλε τήν γ. Καί «...διεχώρισε δι᾽ αὐτοῦ ὁ Θεός ἀναμέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος καί τοῦ ὕδατος τῷ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος. Καί ἐκάλεσε τό στερεόματα φρανόν» (αὐτ. § 6-8). Ἐχωρίσθη δηλ. ὑπό τοῦ Θεοῦ τό δλον ὕδωρ, δπερ εἰς πυκνούς ὕδρατοιούς περιέβαλλεν ἀρχικῶς τήν γῆν, εἰς δύο. Εἰς τό ὑποκάτω τοῦ «στερεώματος - τοῦ Οὐρανοῦ» τό «συναχθέν εἰς τάς συναγωγάς τάς ἀποκληθείσας «θάλασσας» υ(τα 9 -10) καίσε τό ὕδωρ τό «ἐπάνω τοῦ στερεώματος» δπερ ἀπεκλήθη «οὐρανός».

Ἐκ τῆς τόσον λεπτομεροῦς διατυπώσεως τῶν χωρίων τούτων σαφῆς, φρονοῦ ὑμεν, διευκρινίζετώπι τό περί ὕδο στερεόμα - οὐρανός εῖναι ἡ περιβάλλουσα τήν γ «ἀτμόσφαιρα» - ὁ ἀήρ, ἐν ἀντιθέσει πρός τόν «οὐρανόν» τῆς 1^{ης} παραγράφου τῷ αὐτοῦ κεφ. τῆς Γενέσεως, δι᾽ οὗ νοεῖται τό «ὑλικόν σύμπαν». Τήν αὐτήν ἄλλως τε ἐρμηνείαν δίδει καὶ Μ. Βασίλειος ἐς τήν 3^{ην} Ὁμιλίαν τοῦ εἰς τήν «Ἐξαήμερον»¹⁷. Καί ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ (τῷ ἀέρι) διεχωρίσθη ὑπό τοῦ Θεοῦ - καὶ εῖναι - τό «ἐπάνω τοῦ στερεώματος» (αὐτ. παρ. 7) δηλ. τό ἐπ' αὐτῆς - τῷ ἀέρι - ὕδωρ, τό διαχωριζόμενον δι᾽ αὐτῆς ἀπό τοῦ ὕδατος τοῦ «ὑποκάτω» αὐτῆς, ἢ τοι τῷ συναχθέντος ἐπί τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ σχηματίσαντος θαλάσσας, λίμνας, ποταμούς καὶ πηγῶν περιέβαλλεν ἀρχικῶς τήν γῆν, εἰς τό ἐπί τῆς γῆς (καὶ «ὑποκάτω τοῦ στερεώματος»...) καὶ εἰς τό ὑπεράνω

¹⁷ Ε. Π. Migne τ. 29, σ. 51. «Γενηθήτω στερεόμα... Ἰνα διαχωρίζῃ φησίν ἀνά μέσου ὕδατος καὶ ὕδατος...». Σελ. 64. Ἀπειρος μέν ἦν. . τῶν ὕδατων ἡ χύσις πανταχόθεν ἐπικυμιανομένων τῇ γῇ καὶ ἀπαιωρουμένων αὐτῆς ». Σελ. 72 -73. «... Ὄταν οὖν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ λέγει φέρεσθαι δρόσον ἢ ὑετόν, περὶ ὕδατων νοοῦμεν ὅσα τήν ἄνω κατέχειν διατέτακται χώραν. (σ.σ. δηλ. τήν ἀτμόσφαιραν). Συναγομένων γάρ τῶν ἀναθυμιά σεων περὶ τόνψος καὶ κινουμένου τῷ ἀέρος ταῖς τῶν πνευμάτων πλήσεσιν, ὅταν, μέν αἱ τέως ἀτμοειδῶς.. ἐνεσπαρμέναι τῷ νέφει νοτίδες... σταγόνες γίνονται, τῷ βάροει φερόμεναι πρός τά κάτω». Σελ. 69. «... Άλλα διά τήν φύσιν τῶν ὑπεροκειμένων (σ.σ., τῆς γῆς ὕδατων, δηλ τῶν ὕδρατοι) λεπτήν οὖσαν καὶ ἀραιάν... στερεόματα τοῦτο ώντιασε...». Καί ἐν σελ. 59 -60 ἔξι, διαστέλλων σαφῶς τόν «οὐρανόν» τοῦ 1^{ου} ἐδ. τοῦ Α΄ κεφ. τῆς Γενέσεως ἀπό τόν «οὐρανόν» τοῦ εδ. 3, τόν μέν πρῶτον νοεῖ ὡς τό «ὑλικόν Σύμπαν», ἐν τῷ συνόλῳ του, τόν δέ δεύτερον, ὡς τήν περιβάλλουσαν τήν γῆν «ἀτμόσφαιραν» - ἀέρα, ἐν ἦ τό ἐξατμιζόμενον ἐκ τῶν θαλασσῶν, λιμνῶν, ποταμῶν κλπ. ὕδωρ, εἰς ὕδρατοιούς καὶ νέφη μεταβαλλόμενον, σχηματίζει, τάς «ἐπάνω - ἐπί - τοῦ στερεώματος», ἥτοι τῇ ἀτμοσφαιρᾷ, «συναγωγάς ὕδατων», τάς δι᾽ αὐτοῦ διαχωρισθείσας ἀπό τοῦ ἐπί τῆς γῆς ὕδατος, ἥτοι τῶν θαλασσῶν, λιμνῶν, ποταμῶν καὶ πηγῶν (Γενεο. Α΄ 6-8).

αὐτῆς καί «έπάνω» - ἐπί τοῦ στερεώματος (δηλ. ἢ ἀτμόσφαιρα
ἢ τῷ ἀέρι) τοιοῦτον, δπερ εὔρισκόμενον ἐν αὐτῇ εἰς ὑδρατμούς
μεταβάλλεται, ψυχόμενοίς νέφη, εἰς ἵπταμένας καί
αἰωρούμένας ὑπεράνω τῆς γῆς «συναγωγάς ὑδάτων»... Καί εἰς
ἀμφότερα τά ὕδατα, μετά τόν χωρισμόν ḥτῶν, ἀπευθύνεται τό
θεῖον πρόσταγμα τοῦ ἐδ. 20 - 23 «ξαγαγέτω τά ὕδατα ἐρπετά
ψυχῶν ζωσῶν καί πετεινά...». Εἶναι συνεπῶς ἀπολύτως
πρόδηλον, κατόπιν τούτων διά τοῦ θείου προστάγματος τά
μέν ὑδρόβια, ἐν γένει, ἐδημιουργήθησαν (αὐτήν τήν ἐνν οιαν
ἔχει τό πρόσταγμα «ξαγαγέτω») αὐτοστιγμεί ἐν τῷ «πρώτῳ
ὕδατι - τῷ ἐπί τῆς γῆς, δηλ. εἰς τάς θάλασσας, τάς λίμνας, τούς
ποταμούς... Τά δέ πτηνά, ἐν τῷ δευτέρῳ, τῷ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ α -
τῷ ἀέρι. Ἄν ἐπρόκειτο περί ἐξελικτικῆς δημιουργίας καί τῶν
πτηνῶν ἐν τῷ ἐπί τῆς γῆς ὕδατι, ἀναμφιβόλως ἡ Γραφή ὅχι
μόνον θάέποι ἡτο χρῆσιν τῷ ἐνικοῦ «...ξαγαγέτω τό ὕδωρ...»
(ώς τονίζει καί ἐν τῷ 9ῳ ἐδαφίῳ. «...Συναχθήτω τέλωρ τό
ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ...»), ἀλλά θά προσέθετεν ἀσφαλῶς
προσέτι καί τήν διάκρισιν «τόποκάτω τοῦ στερεώματος» ἢ
«τοῦ Οὐρανοῦ» διά νά ἀποφευχθῇ πᾶσα παρερμηνεία καί
σύγχυσις, ἐφόσον ὁ χωρι σμός ὧν ὑδάτων ἐγένετο πρόητ
δημιουργίας ὧν ἐν αὐτοῖς δημιουργηθέντων ἐμψύχων ὅντων.
Δέν πρόκειται ποσῶς καί πάλιν περί ἐξελίξεως τῶν
ἐνοργάνων καί ἐμψύ χωνόντων οίασδήποτε μορφῆς... Πρός
ἐπίρρωσιν δέ τῆς ἀληθείας ταύτης, τῆς καί ὑπό τῶν χωρίων
τούτων πανηγυρῶν, φρονοῦμεν, ἄπαξ ἔτι διακηρυσσομένης,
καλόνεθεωρήσαμεν νά παραθέσωμεν καί ὀλί γας προσέτι
περικοπάζεν τῶν αὐτῶν εἰς τήν «Ἐξαήμερον» Ὁμιλιῶν τοῦ
Μεγ. Βασιλείου ἡ αὗται ἀναφέρονται ἐν τῇ Ε.Π. (Migne) καί
αἵτινες ἔχουσιν ώς ἔξης:

Τόμ. 29, σ. 97. Ὁμιλ. Ε' «Περί βλαστήσεως...». «...Καί
τοῦτο ἔστι τό κατά γένοςν Φάρο ἡ προβολή τοῦ καλάμου
ἔλαῖας ἔστι ποιητική, ἀλλά ἐκ καλάμου μέν ἔτερος κάλαμος, ἐκ
δέ ὧν σπερμάτων τά συγγεν ἡ τοῖς καταβληθεῖσιν
ἀποβλαστάνει. Καί οὗτο τό τῇ πρώτῃ γενέσει προβληθέν παρά
τῆς γῆς μέχρι νῦν διασώζεται ἢ ἀκολουθίᾳ τῆς διαδοχῆς
φυλασσομένου τῷ γέ νους...» Ἀτ. σελ. 105. «...Καί ξύλον
κάρπιμόν φησι, πᾶν καρπόν, οὗ τό σπέρμα ḥτοῦ κατά¹
γένος καί καθδμοιότητα... Ἐπί τούτῳ τῷ ρήματι πᾶσαι μέν αἱ
λόχμαι κατεπυκνοῦντο... πάντα ἐν μίᾳ καιροῦ ροπῇ, οὐκ ὅν τα
πρότερον, ὑπέρ τήν γῆν εἰς τό εῖναι παρῆλθε μετά τῆς οἰκείας
ἐκάστου ἴδιότητος, ἐναργεστάταις μέν διαφοραῖς ἀπό τῶν
ἔτερογενῶν χωριζόμενα, οἰκείῳ δέ ἐκάστου γνωριζόμενον
χαρακτῆρι...».

Ὁμιλ. Ζ' «περί Ερπετῶν» (αὐτ. σ. 147 - 148). «...Μετά
τήν ὧν φω στήρων δημιουργίαν καῦδατά λοιπόν
πληροῦται ζώων... Καί ὧν οὐδ' ἂν τά γένη τις ἀριθμήσασθαι

δυνηθείη, τούτων τήν ζωήν εὐθύς ἐνεργόν καί κινούμενην ἀπέδειξεν ἡ μεγάλη καί ἄφατος τοῦ Θεοῦ δύναμις, ὅμοῦ τῷ προστάγματι ἡς τὸ πρός τῷ ζωογονεῖν ἐπιτηδειότητος ἐγγενομένης τοῖς ὕδασιν... Ἔκαστου γένους τάχπ' ἀρχάς νῦν, οἵονεί σπέρματά τινα ἥς φύσεως προβληθῆναι κελεύει... Πάντα μεγίσταις διαφάραλλήλων κεχωρισμένα, καί ἐν ἑτέροις καί ἑτέροις εἴδεσι καθεσθα... Πάντα δέ ὅμοίως τό πρῶτον ἐκεῖνο πρόσταγμα καὶ ἡ ἄφατος ἐκείνη παρήγαγε δύναμις. Πολλαίων βίων παραλλαγαί πολλαί αἱ περὶ τάς διαδοχάς ἑκάστου γένους διαφοραί... Καί ἑκάστῳ γένει ἡ διαδοχή ἀπαράλλακτος καὶ ἀνεπίμικτος πρός ἑτέραν φύσιν...». Καί σελ. 157τα «Ἄκουε τῷ Ιχθύων μονονουχί φωνήν ἀφιέντων... δτι εἰς διαμονήν τῷ γένους τήν μακράν ταύτην ἀποδημίαν στελλόμεθα». (σ.σ. Πρόκειται περὶ τῶν τακτικῶς ἀποδημούντων...).

Ὄμιλ. Η'. «Περὶ πτηῶν καὶ ἐνύδρων» (αὐτ. σελ. 164 ἐξ.). «... Βλαστησάτω ἡ γῆ οὐχ ὅπερ ἔχει προβαλλέτω, ἀλλ' ὅ μή ἔχει κτησάσθω... Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχήν, οὐ τήν ἐναποκειμένην, ἀλλά τήν διδομένην αὐτῇ ὑπό τοῦ Θεού δι' ἐπιταγῆς...». (αὐτ. σ. 168ξ.) «Ἐξαγαγέτω, φησί, ὕδατα... καὶ πετεινά πετάμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατά τό στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ κατά γένος. Διατέξ τὸ διδάτων καὶ τοῖς πτηνοῖς τήν γένεσιν ἔδωκεν; Ὄτι ὕσπερ συγγένεια τίς ἐστι τοῖς πετομένοις πρός τά νηκτικά. Καί γάρ ὕσπερ οἱ ἰχθεῖς τό ὕδωρ τέμν ουν, τῇ μέν κινήσει τῶν πτερύγων ἵψ τό πρόσω πχωροῦντες, τῇ δέ τοῦ οὐραίου μεταβολή τάς τε περιστροφάς καὶ τάς εὐθείας ὁρμάς ἔαυτοῖς οἰακίζοντες οὕτω καὶ ἐπί τῶν πτηνῶν ἐστιν ἴδειν, διανηχομένων τόνταέρα τοῖς πτεροῖς κατά τόν ὅμοιον τρόπον. Ὡστε ἐπειδή ἐν ἴδιωμα ἐκατέροις τό νήχεσθαι, μία τις αὐτοῖς συγγένεια ἐν τῆς τῶν ὕδατων γενέσεως παρεσχέθη». Σελ. 169. «Εἰσί μέντοι γενῶν διαφοραί μυρίαι καὶ τῷς ὅρνεσι... καὶ τούς βίους καὶ τάς πράξεις καὶ θήμη, ἀμύθητον οὖσαν αὐτοῖς τήν πρός ἄλληλα παραλλαγήν». Σελ. 180. «Ἐξαγαγέτω τά ὕδατα... καὶ πετεινά πετάμενα ἐπὶ τῆς γῆς... Ἐπί μέν τῆς γῆς ἐκελεύσθη πετᾶσθαι διά τό πᾶσι τήν τροφήν ἀπό τῆς γῆς ὑπάρχειν. Κατά δέ τό στερέωμα τῷ οὐρανοῦ..., οὐρανοῦ ἐνταῦθα παρά τό ὁρᾶσθαι τοῦ ἀέρος προσειρημένον· στερεώματος δέ, διά τό πυκνότερόν πως ἔται, συγκρίσει τοῦ αἰθερίου σώματος, καὶ μᾶλλον πεπιλημένον ταῖς κάτωθεν ἀναφοραῖς τόν ὑπέρ οεφαλῆς ἡμιῶν ἀέρα. Ἐχεις οὖν οὐρανόν διακεκοσμημένον, γῆν κεκαλλωπισμένην, θάλασσαν θηνθμένην τοῖς οἱ ἴκείοις γεννήμασι ἀέρα πλήρη τῶν διεπταμένων αὐτόν ὁρνίθων». (σ.σ. δηλ. ὅν πτηνῶν, δι' ἣ προφανέστατα ὑπαινίσσεται ὁ ἄγ. πατήρ δτι ἐδημιουργήθησαν ἐν τῷ ἀέρι, δπως ἐν τῇ θαλάσσῃ τά «οἰκεῖα αὐτῆς γεννήματα...» καὶ ἐν τῇ γῇ τά «...καλλωπίσματα» αὐτῆς... «Πάντα προστάγματι Θεοῦ ἐκ τοῦ μή ὅντος εἰς τό εἶναι

παραχθέντα...». (σ.σ. Καί ὅχι δι’ ἐξελίξεως, οία σδήποτε μιօρφῆς). Σελ. 184. «... Ἐξαγαγέτω τάῦδατα πετεινά πετάμενα... Πόσας προείδετο διαφοράς πᾶν δπως αὐτά κατά γένος διέστησενάπ’ ἀλλήλων; Πῶς ἔκαστον κεχωρισμένοις ἔχαρακτήρισεν ἴδιώμασι; Ἐπιλείπει μέ διηγούμενονή ἡμέρα τά ἐναέρια ὑμῖν θαύματα διηγούμενον». (σ.σ. Καί πάλιν σαφῶς ὑπαινίσσεται ὁ ἄγ. πατήρ ὅτι ἡ δημιουργία τῶν πτηνῶν ἐγένετο ἐν τῷ ἀέρι - τῇ ἀτμοσφαίᾳ - δηλ. ἐν τῷ «ὕδατι τῷ ἐπάνω τοῦ στερεώματος»). Καί σελ. 184. «... ἡ γῆ ἡμᾶς τὰς οἰκείας βλάσταις ἐδεξιώσατο. Ἡ θάλασσα τοῖς ἵχθυσιν, ὁ ἀήρ τοῖς πτηνοῖς...».

‘Ομιλ. Θ’. «Περὶ χερσαίων». Σελ. 18 Εξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχήν φοσαν... ώς γάρ ἡ σφαῖρα, ἐπειδάν ὑπό τίνος ἀπωσθῇ... φέρεται πρός τό κάταντες. μὲν καί ἡ φῦσις τῶν ὄντων, ἐνί προστάγματι κινηθεῖσα τήγεν τῇ γενέσει καί φθορῇ (σ.σ. καί ὅχι ἐξελίξει...) κτίσιθμαλῶς διεξέρχεται, τάς τῶν γενῶν ἀκολουθίας δι’όμοιότητος δι ασώζουσα, ἔως ἂν πρός τό αὐτό καταντήῃ τέλος. Ἰππον μέν γάρ ἵππου ποιεῖται διάδοχον καί λέοντα λέοντος, καί ἀετόν ἀετοῦ. Καί ἔκαστον τῶν ζώων ταῖς ἐφεξῆς διαδοχαῖς συντηρούμενον μέχρι συντέλειας τοῦ παντός παραπέμπει. Θοδείς χρόνος διεφθαρμένῳ ἐξίτηλα ποιεῖ τῶν ζώων τάϊδιώματα, ἀλλ’ ὥσπερ ἀρτί καθισταμένη ἡ φῦσις ἀεί νεαρά φύσις ψυχή τῶν ἀλόγων ἐξεφάνη, ἀλλ’ διοῦ τῷ προστάγματι συνυπέστη...».

Διά πον συμπληρωματικῶν τούτων περικοπῶν τῶν εἰς τήν Φέξαήμερον» Όμιλιῶν τοῦ Ἅγίου πατρός πανηγυρίου, φρονοῦμεν, ἐπιβεβαιοῦται, ὅτι τό πνεῦμα τῶν ἄγ. καί μεγ. Πατέρων ἡ θεοφύσιας, τό «πνεῦμα τῆς Ορθοδοξίας», τό ἀπολύτως σύμφωνον πρός τό ἀληθές πνεῦμα τῆς Γραφῆς, ὑπῆρξενάπ’ ἀρχῆς ἐναντίον πάσης ἐννοίας «ἐξελίξεως» ἢν ἐνοργάνων ὄντων ἀψύχων καί ἐμψύχων, εἴτε προοδευτικῆς, εἴτε ἀλματικῆς.

Ἀπαντῶντες οἱ ἐξελικτικοί εἰς τά ἀνωτέρω μέ τήν θεωρίαν τῷ Le Vries ἰσχυρίζονται ὅτι: «...Ἄλλα ἡ ἐξέλιξις δέν ἀνέβηκε ἔνα ὅμαλό δρόμο, ἀλλά μία κλίμακα. Ἡ ἐξέλιξις ἔγινε μέ ἀπότομες κατευθυνόμε νες ἀπό τή θεοφύσια ἀλλαγές μέσα στά χρωματοσώματα ἐμβίων ὄντων. Ἡ ἐξέλιξις ἔγινε κατά γένη. Στά τέλη ὑπερασμένου αἰώνος ἔνας Ολλανδός βιτανολόγος, Hugo de Vries διηρωτάτο πῶς εἶναι δυνατόν νά παράγωνται ἡ τόσο μεγάλαι διαφορές μεταξύ τῶν εἰδῶν. Παρετήρησεν ὅτι συμ βαίνει πολλές φορέας ἀπό το ὑπόγονους ἐνός σταθεροῦ εἶδους φυτῶν νά εἶναι τελείως διαφορετικόσαπό τούς προγόνους του, σέ σημεῖο πού νά ἀποτελεῖ ἔνα καινούργιο εἶδος. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ καινούργιου αὐτοῦ εἶδους δέν ἐπανέρχονται στούς χαρακτήρα φυτῶν

προγόνων, ἀλλά διατηροῦν τά και νούργια χαρακτηριστικά τοῦ εἴδους.. Ὁ de Vries ἐμελέτησε χιλιάδες φυτά. Ποτέ δέν εῦρισκε ἐνδιαμέσους κρίκους μεταξύ παλαιοῦ καὶ νέου εἴδους, ὅπως θά περίμενε κανείς σύμφωνα μέ τή θεωρία τῷ Δαρβίνου. Ἡ ἔξελιξις γινόταν πηδηχτά, κατά γένη, πού εἶχαν μάλιστα καὶ τό «σπέρμα ὥτῳ ἐν αὐτοῖς», ἐφόσον τό καινούργιο γένος ἔδινε ἀπογόνους δικοίους μέ αὐτό (σ.σ. ὡς νά μή ἡδύνατο ὁ Θεός νά δημιουργήῃς καὶ τά νέα εἰδη ἢ γένη ἀπ' εὐθείας, ὅπως τά προηγούμενα, τά ἄπα, καὶ ἀνατρέπων τήν τάξιν τῆς ἀρχικῆς δημιουργίας - καθ' ἣν ἐδημιουργήθησαν πώτον οἱ δογανισμοί τῶν ὄντων καὶ ἐκ παραλλήλου τά «σπέρματα» αὐτῶν «ἐν αὐτοῖς» - ἐπέτρεπεν ἡδη νά προέλθωσιν ἐκ τῶν ἀρχικῶς δημιουργηθέντων ἐνοργάνων ὄντων ἡλλοιωμένα καὶ παρηλλαγμένα σπέρματα!!!, διά νά παραχθοῦν νέα ὄντα, συγγενῆ πάντοτε πρός τά πᾶ, ἀλλά μέ τά νέα πλέον καὶ παρηλλαγμένα σπέρματα ἐν αὐτοῖς...). Ὁ De Vries ὠνόμασε τό φαινόμενον ὡτό «μεταλλαγή» (mutation).

Ἐπ' αὐτῶν ἀπαντῶμεν δτι δέν ἐγένετο ποτέ ὑπό τοῦ Θεοῦ βασική παραβίασις τόν ἀρχικόν τρόπον τῆς Δημιουργίας τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ἀψύχων καὶ ἐμψύχων, ὡς καὶ εἰς τόν τρόπον - νόμον τῆς ἀναπαραγωγῆς αὐτῶν καὶ τῆς διαιωνίσεως τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν των διά πᾶν «σπερμάτων» των. Τάς μερικάς, καὶ κατόπιν παρεμβάσεως τῶν θρόπου - ὅχι δηλ. καὶ πάλιν ὑπομάτους ἢ δι' αὐτενέργειας τῶν ἰδίων ὄντων - παραβιάσεις τάχποιας προδήλως ἐπίσης ἀπ' ἀρχῆς ἐπέτρεψε πρός ἔξυπηρέτησιν τῆς Δημιουργίας (ὅπως ἀπ' ἀρχῆς παρεβίασε διπάς καὶ ἀντιστρό φως τόν γενικόν νόμης τ «διαστολῆς» τῶν θερμαινόμενων σωμάτων καὶ τῆς «συστολῆς» τῶν ψυχομένων ἐν τεῷ ὕδατι, τῷ δι αστελλομένῳ ὅταν ψύχεται ἵε ὥρισμένους βαθμούς, καὶ ἐν τῇ ἀργίλλῳ, τῇ συστελλομένῃ, ὅταν ἐπίσης θερμαίνεται εἰς ὥρισμένους βαθμούς), περιώρισε καὶ πάλιν απηρῶς ἐντός τοῦ πλαισίου τοῦ αὐτοῦ «εἴδους» ἢ «γένους» διά τήν παραγωγήν ὥρισμένων μόνον καταπολύτως συγγενῶν «ἐνδιαμέσων» - «μεσαζόντων» τύπων ἐκάστου «εἴδους» ἢ «γένους». Τά δοια τῶν «παραβιάσεων» τούτων εκάλυψεν ἐνωρίς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐπωφελήθη αὐτῶν. Ἄλλα διεπίστωσεν ὥσαύτως καὶ τήν ὕπαρξιν, ἐκ παραλλήλου, τῶν σχετικῶν καὶ δι' αὐτάς νόμων τῆς «κληρονομικότητος» καὶ τῆς «παλινδρομήσεως» πᾶν Quetellep, Welmorin καὶ Joansen, ὡς καὶ τόν νόμον τῆς «ἀγονίας», περί πᾶν γράφομεν καὶ ἐν τοῖς ἐπομένοις. Περί πᾶν νόμων δέ τούτων καᾶ Δρ. R. Patterson (Fable of infidelity, p. 81) τονίζει ἔστης: «Ἀμέτρητοι προσπάθειαι ἐγένοντο μέ ἔξαπάτησι καὶ βίᾳ, διά νά παραγάγουν διασταυρώσεις εἰδῶν φυτῶν καὶ ζώων, ἀλλά πάντοτε προέκυψαν τά αὐτά ἀποτελέσματα. Ἀπόσβεσις τοῦ προϊόντος τῆς τοιαύτης

συζεύξεως ή ἐπιστροφή εἰς τήν φύσιν. Τοῦτο δεικνύει καθαρά δτι εἰς τήν φύσιν τά εἴδη ἔχουν ξεχωριστήν παρέξιν καί τοῦτο εἶναι ἀρνησις τοῦ «μεταμορφισμοῦ». Εἰς δόμοιας διαπιστώσεις καί διακηρύξεις προέβησαν καί πλήθος ἄλλο διασήμων ειδικῶν ἐπιστημόνων, ων τά ὀνόματα καί τάς γνώμας παραθέτομεν ἐν τῇ συνεχείᾳ.

Ως ἐκ τούτων ἀμφισβητοῦμεν, κατ' ἀρχήν, καί φτήν τήν ἀλήθειαν τῶν προμνησθεισῶν δῆθεν παρατηρήσεων τοῦ De Vries, ἐφ' ὃν ἐστηρίχθη ὅλον τό οἰκοδόμημα τῆς «δι' ἀλμάτων» ἔστω καί θεϊστικῆς ἔξελιξεως τῶν ἐνοργάνων ὅντων, τήν δποίαν, ἐάν ἐγένετο ποτέ.., ἔξισου βε βαίως θάρδυναντο νά ἐπικαλεσθοῦν καί ὁ ἄθεοι ἔξελικτικοί, ὑποστηρίζοντες δτι ἐγένετο (... χωρίς ἔκτοτε νά ἐπαναληφθῇ!!!) ὅλως αὐτομάτως καί τυχαίως καᾶνευ ούδεμιᾶς θείας παρεμβάσεως καί κατευθύνσεως... Μαι ἄλ λως τε χαρακτηριστικῶν ι Φδείς ἄλλος εἰδικός ἐπιστήμων διεπίστωσε τάς παρατηρήσεις ταύτας. Καί διά τοῦτο δένάποκλείομεν νά εἶναι καί α ὕται δμοιαὶ μέ τάς γνωστάς καᾶν προθέσεως παραποτήσεις τοῦ X ἀικελ, ἄς ἀναφέρει καδ ἀείμνηστος Ι. Σκαλτσούνης ἐν τῷ ἔργῳ του «Δημώδης ἀπόλο γητική τῷ Χριστιανισμοῦ», σελ. 318 - 319 (ενθα καί σχετικά γνώμαι τῶν Perrier, Άγαζίς), ὅπως καί τήν ἀπάτην εἰς τά δστα τοῦ περίφημου ἀνθρώπου τοῦ Πελντάουν διά τοῦ δποίου τρία τμήματα (σιαγών, κ.λπ.) ἀπεδείχθησαν ἐσκεμένως πλαστά, ἀνήκοντα εἰς χιμπαντζῆ νεωτέρων χρόνων, οναι δ ἐ ἐνδεικτική τῆς νοσηρᾶς μανίας ἔξελικτικῶν μή δροδούντων πρό ούδενός ίνα ἐμφανίσωσινώς ἐπιστημονικάς δῆθεν παλαιοντολογικάς ἀληθείας, τάς μωράς ὑποθέσεις των. Περί τῆς ἀπάτης ταύτης τῆς δποίας θύματα ὑπῆρξαν καί εἰδικοί Άγγλοι ἐπιστήμονες ἐπί μ ίαν τεσσαροκονταετίαν ἐδημοσιεύθησαν ίκαναί λεπτομέρειαιςετ ὄν ήμερήσιον καί περιοδικόν τύπον, τόν Νοέμβριον καί Δεκέμβριον τοῦ 1953.

Άλλα καί ἄν αἱ παρατηρήσεις τοῦ de Vries ὑπῆρξαν ἀληθεῖς, εἶναι ὅλως πρόδηλον δτι ἡ δῆθεν αὕτη «δι' ἀλμάτων ἔξελιξις» διά διαφοροποιήσεως ἀτν σπερμάτων καί τῆς παραγωγῆς νέων είδῶν - τῶν δποίων οἱ ἀπόγονοι διατηροῦσι τά φτά χαρακτηριστικά - ἐγένετο ποτε, ἄν ἐγένετο, καί συνεχίζεται ἄν συνεχίζεται...) αύστηρῶς ἐντός τοῦ πλαισίου τοῦ φυτικοῦ κόσμου καί προσθέτω ἐντός τοῦ πλαισίου τῶν ίδιαιτέρων «εἰδῶν» μόνον τῶν φυτῶν, ἐφόσον αἱ παρατηρήσεις τοῦ ρηθέντος βοτανολόγου περιορίζονται μόνονίζε αύτά.

Άφοῦ δηλ. ἡ αύτόματος «μεταλλαγή» παρετηρήθη (...ἄν παρετηρήθη) μόνονίζε «ώρισμένα είδη» φυτῶν, δέν ἔξηλ θεν ἄρα αὕτη τοῦ πλαισίου τοῦ «εἰδους» ἡ τῆς εἰδικῆς ἐκάστου φυτοῦ «συγγενείας», ὅπως διά τεχνητῶν διασταυρώσεων, δι' ἀνθρωπίνης δηλ. πραγματοποιεῖται αὕτη εἰς τε τά «συγγενῆ» φυτά, ἄλλα καί εἰς τά ζῶα, εἰς τόν ήμίονον π.χ.,

τό λυκόσκυλονάκ. Δέν μεταλλάσσεταις επάντα ταῦτα βασικῶς τό εἶδος καί τό γένος καί τό «ἐν αὐτοῖς σπέρμα». Φυτόνδλιγομήνου ζωῆς δέν ἐγένετο, καί δέν δύναται νά γίνη... ἔστω καί θάμνοδιοφθήποτε, ζωῆς πολυχρονίου, πολύ δέ περισσότερον δένδρο^Άναντιφρήτως, ἐπίσης, καί κατά μείζοναξτι λόγον, ἡ τοιαύτη τυχόν «μεταβολή» δέν ἐξῆλθε - καί δέν θάξελθη ποτέ - τῶν ὁρίων τοῦ Φυτικοῦ Κόσμου, ὅστε ἀπό σπέρμα φυτοῦ ἡ δένδρου νά προέλθῃ ἔμψυχον ὅν, οἰονδήποτε. Τό χάσμα καί μεταξύ τῶν ἰδιαιτέρων «εἰδῶν καί γενῶν» τῶν ἐνοργάνων δντων, ώς καί τό μεταξύ τοῦ Φυτικοῦ Κόσμου καῶν ἔμψυχων δντων ὑπὸ ηρξεν, ἀπ' ἀρχῆς, τῇ βουλήσει τῷ Δημιουργοῦ, παραμένει ἔκτοτε καί θά παραμείνῃ μέχρι συντελείας τῷ Κόσμου ἀγεφύρωτον. Σχετικῶς γράφομεν πλείοναξτι τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ. Τά ἐνόργανα ὅν τα, ἔψυχα τε καί ἔμψυχα, διατηροῦν ν καί θά διατηροῦν ἀναλλοίωτα μέχρι τέλους, ώς τονίζει καί ὁ Μ. Βασίλειος, τά τε βασικά χαρακτηριστικά τῷ «εἰδους» καί τοῦ «γένους», τά δοθέντα αὐτοῖς ὑπό τοῦ Δημιουργοῦ, δπως καί τά ἀρχικά καί βασικά «σπέρματα» αὐτῶν.

Διαφωνῶμεν δμως προσέτι καί εἰς τό δτι «ἡ σταδιακή - προοδευτική δημιουργία ἢν ἐν οργάνων δντων», ώς αὕτη θεοπνεύστωςάναφέρεται ἐν τῇ Γραφῇ (καί ἐβεβαιώθη καί ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης) ἀποτελεῖ «ἐξέλιξιν»!!! Ὁχι. Είναι αὕτη ἀπλῶς τμηματική καί προοδευτική δημιουργία, δταν διεμορφοῦντο δι' ἔκάστην κατηγορίαν δντων αὶ κατάλληλοι φυσικαί συνθῆκαι διά τήν γένεσιν, τήν ζωῆν καῶναπάραραγωγήν αὐτῶν.

Δημιουργία γενομένηκαριαίως πάντοτε δι' ἔκαστον «εἶδος» ἢ «γένος» ἄμα τῇ ἀναγγελίᾳ τῶν πανσθενῶν θείων προσταγμάτων, ώς οητῶς τονίζει καί ὁ Μ. Βασίλειος. Τά πανσθενή προστάγματα τῷ Δημιουργοῦ είχον τήν δύναμιν τῆς ἀκαριαίας δημιουργίας τῶν δντων. Είχεν ὁ Θεός τελείας τάς περί ὥτῶν «ψιλάς» ίδεας ἐν τῷ Ἐαυτῷ Λόγῳ - Υἱῷ καί δέν είχεν ἀνάγκην προοδευτικῆς κυνοφορίας διά τήν ἐν « καιροῖς ίδίοις» δντοποίησιν αὐτῶν.

Τέλος διαφωνῶμεν δτι ἀποτελεῖ «ἐξέλιξιν» ἡ φυσική καί ἀναλλοίωτος ἀπ' ἀρχῆς ἀνάπτυξις τῶν σπερμάτων τῶν δντων εἰς τελείους ὁργανισμούς ὠρισμένων καῦμεταβλήτων «μορφῶν», διαστάσεων κλπ. Διότι ἴφε τά σπέρματα τῶν ἐνοργάνων δντων ἐδόθη ἀπ' ἀρχῆς ἐπίσης ὑπό τοῦ Δημιουργοῦ ἡ δύναμις τῆς ὑπό τό κράτος ἀτέγκτων φυσικῶν νόμων ἀναλλοίωτου ἀναπτύξεως καί διαμορφώσεως τῶν ὁργανισμῶν, σωμάτων, ἐν οἷς ταῦτα γεννῶνται. Δέν ἀποτελεῖ ἄρα καί τοῦ δέμηίαν ἐξέλιξιν. Είναι ἀπ' λῆ διαιώνισις τοῦ τρόπου τῆς μετά τήν ὑπό τοῦ Θεοῦ δημιουργίαν τῶν πρώτων δντων, ἀναπαραγωγῆς αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΧΡΟΝΩΝ

Α. Οι ύποστηρικταὶ τῆς θεωρίας.

Άποκλεισθεῖσα τελείως, ύπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς διδασκαλίας ἀν ἀγίων Πατέρων ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως, ἐξέλιπε τελείως ἀπὸ τὰ χριστιανικὰ ἔθνη μέχρι τοῦ τέλους σχεδὸν τῆς Μεσαιωνικῆς περιόδου.

Ύπὸ τὴν πνοὴν ἐν τούτοις τῆς Ἀναγεννήσεως, ὁ Ἰατρὸς Παράκελσος (Θεόφραστος), ἀνωμὴν (1493 - 1541), ὑπεστήριξεν ὅτι τὰ ἐνόργανα ὅντα ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς ἀρχεγόνου πρωταρχικῆς ψῆλης. Ὁ Βάκων ἀκολούθως (1561 - 1630), παρεδέχθη ἐξέλιξιν τῶν ζωϊκῶν εἰδῶν, καὶ ὁ Vavin κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, τὴν ἐκ πιθήκου καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου¹⁸. Ὁ Καρτέσιος (1596 - 1650) θεωρεῖ δυνατὴν τὴν γένεσιν ἀν πλανητῶν ἐξελικτικῶν ὥστε ἐκ πρωταρχικοῦ χάους¹⁹, πιθανωτέραν δέ τὴν δι' ἐξελίξεως παραγωγὴν τῆς ποικιλίας ὃν εἰδῶν τῆς ζωῆς, παρὰ τὴν δημιουργίαν ἐκάστου εἴδους δι' εἰδικῶν ἐπεμβάσεων τοῦ Δημιουργῶν. Ὁ Λε βινίτιος (1646-1716), πιστεύεστι ἡ δύναμις τοῦ Νόμου τῆς συνεχείας εἶναι τόσον ἴσχυρά, ὡστε οὐδόλως θὰ ἐξεπλήσσετο ἀν ἀνεκαλύπτοντο ἐνδιάμεσα ὅντα, ἄτινα οὐ ἡδύναντο νά ὡσι μετὰ τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος ζῶα ἢ φυτὰ· ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἐξέλιξις, καὶ ὅτι δέν ὑπάρχει οὔτε γέννησις ὅτε θάνατος, ἄλλα μόνον ἐξέλιξις, αὐξήσεις καὶ μειώσεις ὁργανισμῶν ἢδη μεμορφωμένων.

Ο Συρανὼ ντε Μπερζεράκ (1610-1655) ἐφρόνει ἐπίσης, ὅτι πάντα τὰ ὅντα ἐν τῇ φύσει ρέπουν πρός μείζονα τελειότητα. Ο Ρομπινὲ (1735 - 1820), ὅτι ὑπάρχουν ὀργανικοὶ πυρῆνες ἐφοδιασμένοι μὲν ἐξελικτικὴν δύναμιν, ἐξελισσόμενοι βαθμηδὸν ὡς παραλλαγὴν πρωταρχικοῦ τινος ὅντος. Ο Ντιντεψὲ (1713 - 1784), ἐπίστευεν ὅτι ζωϊκὰ τινα ἵθη ἐξειλίχθησαν. Ο Κάντιος (1724-1804), παραδέχεται τὸ ἐξέλιξιν τῆς γῆς καὶ τῶν πλανητῶν ἐκ τοῦ πρωταρχικοῦ νεφελώματος, ὡς πρός δέ τὰ ζῶα, ὅτι ἡ φυσικὴ ἴστορία θὰ ἀποδεῖξῃ πιθανῶς τὴν προέλευσιν τῶν διαφόρων εἰδῶν ἐξ ἐνδος κοινοῦ ἀρχετύπου, ὅχι τυχαίως διά τῆς ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ διότι αἱ ἐξελίξεις προϋπήρχον δυνάμει, εἰς τό πρῶτον ἀρχέτυπον δοθεῖσαι, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Πρός τὴν γνώμην τοῦ Καντίου εἶναι συγγενῆς ἡ θεωρία τοῦ Λαπλάς.

¹⁸ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα, μν. ἔργ., σελ. 19 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

¹⁹ Ἡ γνώμη αὐτή τοῦ Καρτέσιου, περὶ γενέσεως τῶν πλανητῶν ἐκ τοῦ πρωταρχικοῦ χάους, οὐδόλως ἀντίκειται εἰς τὸ γράμμα, ἀλλά καὶ τό πνεῦμα τῆς Γραφῆς (Γεν. Α', 1-19).

(1749 - 1827).

Έκ τῶν φυσιοδιφῶν τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος πολλοί, ώς οἱ Tourne, Fort Bonnet, de Maillet καὶ Robinetέπιστευον, δτι τὰ «διάφορα ἵθη κατ ἀγονταιάπὸ κο ινούς προγόνους²⁰ Λιννᾶος (1707-1778), δτι «πάντα τὰ εἶδη ἐκάστου γένους ἀπετέλουν κατ’ ἀρχὴν μοναδικὸν τι εἶδος, τό ὅποιον διά τῆς γεννήσεως νόθων τῆς διασταυρώσεως τῶν ἀρχεγόνων εἰδῶν ἀπεσχίσθη βαθμηδὸν εἰς τό σημεριὸν πλῆθος εἰδῶν». Ο Buffon (1707-1778), δτι τὰ διακόσια εἶδη, ἄτινα εἰς τό σύγγραμμά του «discour sur la degeneration des animaux» ἔξιστόρησε, δύνανται νά συσταλοῦν εἰς πολὺ μικρὸν ἀριθμὸν οἰκογενειῶν ἡ κυρίων στελέχη, ἐκ τῶν ὀποίων δέν εἶναι ἀδύνατον νά κατάγωνται πάντα ἡ ἀλλα εἶδη²¹.

Ο Γκαῖτε, ἐν τέλει, πιστεύει εἰς τινα ζωϊκὸν μεταμορφισμόν, καθοριζόμενον ἀφ’ ἐνὸς μὲν ὑπὸ τ ινος ἐσωτερικῆς ὁρῆς πρός τελειοτέρανόργανωσιν, ἀφ’ ἐτέρου δέ ὑπὸ παραγόντων ἐξωτερικῶν. Ἐπίσης, δτι ἡ βάσις τοῦ τελειοτέρου ζωϊκοῦ τύπου εἶναι ἀρχέτυπόν τι.

Εἰς τούς φιλοσόφους τούτους προσετέθη καπάς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος (1744 -1829)ό γάλλος Λαμάρκ. Ἀπὸ τοῦ 1801, ἴδια ὅμως ἀπὸ τοῦ 1809, ὑποστηρίζει οὗτος, διά τοῦ δημοσιευθέντος τόπογου το υ, ἡν βαθμιαίαν ἐξέλιξιν τῶν εἰδῶν διά τῆς ἀμέσου ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος ἡ τῶν ἐξωτερικῶν ὅρων. Ἄλλαγ ἡ, κατ’ ὥτον, τῶν ἐξωτερικῶν ὅρων ἀναγκάζει τό ζῷον εἰς μεταβολὴν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ τῶν βιωτικῶν τον ἔξεων· ἐκεῖνα δέ μόνον ἡ ὅργανα τοῦ σώματος ἀναπτύσσονται καὶ αὐξάνονται, δσα συμμορφοῦνται πρός τάς ἀλλαγὰς ταύτας καὶ χρησιμοποιοῦνται. Ἐπομένως: α) Ἀμεσος ἡ ἔμμεσος ἐπίδρασις τῶν ἐξωτερικῶν ὅρων γενῆ ἀνάγκας καὶ ἔξεις, ἐξ αἰτίας τῶν ὀποίων διαπλάσσονται ὅργανα προσαρμοζόμενα ἀς τό περιβάλλον καὶ ἀχρηστεύονται ἄλλα, ἀντικείμενα εἰς αὐτό, β) τὰ προσαρμοζόμενα ἰσχυροποιοῦνται διά τῆς χρήσεως καὶ τῆς συνηθείας καὶ «αἱ νέαι ἰδιότητες κληρονομοῦνται ἐξ τούς ἀπογόνους, δταν μάλιστα ἔναι κοιναὶ εἰς τὰ δύο φῦλα²¹».

Τάς ἴδεας τοῦ Λαμάρκ ἀπεδέχθη κατὰ τό πλεῖστον ὁ Στέφανος Coffroy - saint - Hilair (1772-1884). Παρεμφεψε ἴδεας ὑποστηρίζουν κατὰ τό μεταξὺ Λαμάρκ καὶ Δαρβίνου χρονικὸν διάστημα ὁ Ἐρασμος Δάρβιν (πάππος τοῦ Καρόλου Δάρβιν), οι βοτανολόγοι Herbert, Rafeinesque, Naudin καὶ Hooker, ἀ ζωολόγοι Grant Sehaffansen καὶ Isidorό φυσιοδί φης Ἀλφρέδος Wallace καὶ οἱ γεωλόγοι D’ Omali d’Alloy καὶ

²⁰ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα, μν. ἔργ. σελ. 20 - 21 καὶ βιβλ. αὐτόθι

²¹ Προβλ. Ἰδίου μν. ἔργ. σελ. 22 - 23 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

Keyserng²². Καί μετ' ὡτοὺς ἐμφανίζεται, ὁ Κάρολος Δάρβιν (1809 -1882), προσκομίζων νέθενδ ἢ συμπληρωματικὰ στοιχα πρός ἀπόδειξιν ὅτι ἡ περὶ ᾧς ὁ λόγος θεωρία εἶναι ἀληθής.

Δέονδμως νά παρατηρηθῇ ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ Δαρβίνου προσκομισθένταπέρ τῆς ἔξελικτικῆς θεωρίας στοιχεῖα δέν ἥσαν οὐσιωδῶς διάφορα τῶν προβληθέντωνπὸ τῶν προκατόχων του, ἀπετέλουν δέ μᾶλλον ἐπιμεμελημένην συγκεφαλαίωσιν ὑπῶν. Διότι ὑπεστήριξε καί οὗτος, ὅτι πάντες ἀπὸ τῆς γῆς ὑπὸ ἀρχοντες ἡ προϋπάρξαντεργανισμοί, ζωϊκοί ἢ φυτικοί, ἢ ἔξαιρου μένου τῷ ἀνθρώπου, παρήχθησαν ἐκ μιᾶς ἀρχεγόνου μορφῆς (πρωτοπλάσματος) δημιουργηθείσης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡ μικροῦ τίνος ἀριθμοῦ ἀρχεγόνων μορφῶν, ἀπλούστατων, ἔξελιχθέντων βαθμηδὸν δι' ἀναπτύξεως ἐς τὴν σημερινὴν κατάστασιν διά τῆς **φυσικῆς καί τῆς γενετηρίουεπιλογῆς**²³ καί τοῦ **μεταμορφισμοῦ**, δν, ὑπεστήριξε πῶτος ὁ Λαμάρκ. Ὁ ἄγ ών περὶ ὑπάρξεως, ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἔξωτεροικοῦ περιβάλλοντος καί ἡ ἔξ αἰτίας τούτου μεταβολὴ τῶν δρων τῆς ζωῆς τῶν ἐμβίων ὅντων (ἡ προκαλοῦσα τὴν μεταβολὴν τῶν ὀργάνων τῶν ὀργανισμῶν, διά τοῦ νόμου τῆς συσχετίσεως) καί ἡ μεταβίβασις ἐν τέλει τῶν ἐπικτήτων μεταβολῶν εἰς τούς ἀπογόνους - συνεργούσης καί τῆς ἀπομονώσεως -ὑπῆρξαν, καί κατὰ τὸν Δαρβίνον, ἵο παράγοντες ἥστε ἔξελιξεως. Παρ ἀγοντες δμως τυφλοί, ἀσυνείδητοι, μηχανικοί, ἐν ἀντιθέσει πρός τὸν Λαμάρκ καί ἄλλους προγενεστέρους ἔξελικτικούς, οἵτινες ἐπίστευον ὅτι ἡ ἔξελιξις τῶν ἐνοργάνων ὅντων πραγματοποιεῖται διά τῆς ἐνσυνειδήτου πως προσαρμογῆς αὐτῶν πρός τό περιβάλλον. Υπεστήριξεν ἐπίσης, ὅτι ἡ διατήρησις ὑποτυπωδῶν τινων ὀργάνων δέν δύναται νά ἔξηγηθῇ εἰμὴ διά τῆς παροδοῆς τοῦ **μεταμορφισμῶ**.

Περὶ τό τέλος ἣς ζωῆς τοῦ ὁ Δαρβίνος ἀπεκήρυξε μᾶλλον τὴν **φυσικὴν ἐπιλογὴν**, περιορισθεὶς ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν εἰς τὴν μεταμορφωτικὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος, ἐν συνδυασμῷ πάντως πρός τό μεταβλητὸν τῶν ὀργάνων καί τὴν κληρονομικότητα ὥν ἐπικτήτων ἰδιοτήτων. Δ ἐν ἡδυνήθῃ δμως νά διακρίῃ ὅτι, δπως εἶναι **ἀνύπαρκτος ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ**,

²² μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα, μν. ἔργ., σελ. 25-27.

²³ Φυσικὴν ἐπιλογὴν ἀποκαλεῖ τὴν ὑπὸ τῆς φύσεως (κατὰ τὴν γνώμην του) τυφλὴν καὶ μηχανικὴν ἐκλογὴν τῶν δυναμικωτέρων ὀργανισμῶν, οἵτινες καὶ ἐπικρατοῦν τῶν ἀσθενεστέρων ἃς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα. Γενετήριον δέ, τὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἰδει προτύμησιν τῶν δυναμικωτέρων τοῦ εἰδούς κ.λπ. Ἀλλ' δπως ἐκτενῶς ἀποδεικνύεται καὶ ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ καθ. Π. Τρεμπέλην τῷ αὐτῷ ἔργῳ του σ. 170 -186 δὲ τῆς παραθέσεως σχετικῶν γνωμῶν καὶ ἄλλων διακεκριμένων εἰδικῶν συγγραφέων, ἡ μὲν φυσικὴ ἐπιλογὴ, ἀνύπαρκτος αὐτή καθ' ἔαυτήν, εἶναι ἀδύνατον δπως δήποτε νά διαμορφώσῃ νέα εἰδη, ἡ δὲ γενετήριος, ἀνύπαρκτος ἐπίσης παρὰ τοῖς φυτοῖς καὶ εἰς πλείστον μέρος τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, δέν εἶναι δυνατὸν νά θεωρηθῇ ὑπάρχοντα εἰς μέρος τι μόνον τῶν σπονδυλωτῶν.

τοιουτορόπως καί ἡ προσαρμοστικὴ ἵκανότης τῶν δργανισμῶν τῶν ἐνοργάνων ὅντων πρός τό περιβάλλον εἶναι ἀπολύτως ώρισμένη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ περιωρισμένη, ὥστε οἰασδήποτε ἔξωτερικὴ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος νά μὴ δύναται νά μεταβάλῃ οὕτε τούς δργανισμοὺς τῶν ὅντων, ὡς οὗτοι ἐδημιουργήθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, οὕτε τὰ δργανα αὐτῶν²⁴. Καί ὅτι προκαλεῖ αὗτη τὸν θάνατον τῶν ὅντων, ὁσάκις εἶναι ἀνωτέρα τῆς προσαρμοστικῆς ἵκανότητος αὐτῶν²⁵.

Εἰς τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ Δαρβίνου διεύρυνσιν τῆς θεωρίας ṩς Ἐξελίξεως, ὁ Νεϊσμὰν προ οσέθεσεν ἀκολούθως τὴν βλαστικὴν ἐπὶ λογὴν τὴν ἐνεργοῦσαν ἀς τὰ γεννητικὰ κύτταρα, ἀρνηθεὶς ὅτι ἡ χρῆσις ἡ ἡ ἀχρηστία δργάνων καθὼς καί ἡ κληρονομικότης συνετέλεσαν τὴν μεταβολὴν τῶν εἰδῶν²⁶.

Ο Σπένσερ ἐπίσης (1820-1913) ἐφρόνει, ὅτι «ἡ ἐξέλιξις ἀποκαλύπτεται ἐν τῇ βλαστήσει τῶν φυτῶν!!! καί τῇ ἀναπτύξει τῶν ζώων, καί ὅτι ἡ βιολογικὴ ἐξέλιξις, σπως καί ἡ ψυχολογικὴ καί ἡ κοινωνική, διέπονται ὑπὸ τοῦ Νόμου τῆς διατηρήσεως τῆς ὑλῆς καί τῆς δυνάμεως!!!». Ἐπίσης, ὅτι ὑπάρχει αἰώνιος νόμος ἐξελίξεως καί παλινδρομήσεως!!²⁷.

Ο Βούντ, 1842-1920, ὑπεστήριξεν ὅτι, ἡ δργανικὴ ἐξέλιξις εἶναι προϊὸν ἐξωτερικῶν καί ἐσωτερικῶν παραγόντων. Ὅτι μέγιστον ρόλον ἀσκεῖ ἡ αὐτενέργεια τῶν δργάνων, ἡ δέ προσαρμοὴ γίνεται δι' ἐπανειλημμένης ἀσκήσεως τῶν λειτουργῶν των, μεταβιβαζομένης κληρονομικῶς.

Ἐν ἀντιθέσει πρός τούς ἀνωτέρω, ἄλλοι ὑπεστήριξαν ὅτι οἱ ἐξωτερικοὶ δροὶ τῆς ὑπάρξεως δέν ἔχουν ἀμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μεταβλητότητος τοῦ εἰδους, ἥτις ἐπέρχεται ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς συστάσεως τοῦ φοῦ, ὑ πάρχουσα δυνάμειν αὐτῷ· ἡ ἐπίδρασις δέ τοῦ περιβάλλοντος ἐξηγεῖ μόνον τὴν προσαρμογὴν τῶν δργανισμῶν καί σταθεροποιεῖ τάς μεταμορφώσεις των, ἐνῷ ἡ ἐπιλογὴ δυναμίζει τὴν τύχην τῆς ζωῆς των διά τῆς διατηρήσεως ὧν καλλίτερον προσαρμοζ ομένων καί τῆς ἐξαφανίσεως τῶν ἀσθενεστέρων.

Ο Hugo de Vries προσέθηψε κατὰ προδιάθεσιν προσαρμογήν, ὅτι δηλ. αἱ μεταμορφώσεις τῶν εἰδῶν δέν ἐγένοντο προοδευτικῶς κατὰ σειρὰν ἐξελίξεως, ἀλλ' ἀποτόμως

²⁴ Ο Νόμος τῆς χρήσεως ἡ ἀχρηστίας τοῦ δργάνου, τὸν ὅποιον ὑπερεξῆρε καὶ ὁ Λαμάρκο, ίσχύων εἰς περιπτώσεις ἀτροφίας μᾶλλον ἡ ἐξασθενήσεως μὴ χρησιμοποιούμενων τυχὸν ἐπὶ μακρὸν χρόνον δργάνων, οὐδόλως βεβαιοῖ τὴν πιθανότητα γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως νέων δργάνων ὑπὸ τὸ κράτος οἰασδήποτε ἀνάγκης ἡ ἐπιδράσεως. Πρβλ. καὶ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα μν. ἔργ. σελ. 191-195.

²⁵ Πρβλ. ίδίου μν. ἔργ., σελ. 171 (αὐτόθι Βιγκάν Τομ. Γ., σελ. 48, παρά Ἐβράρτ., σελ. 19 κ.ἄ.).

²⁶ Ίδίου, μν. ἔργ., σελ. 32 - 36 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

²⁷ Τὴν φυσιολογικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐνοργάνων ὅντων, μέχρις ώρισμένων καὶ ἀναλλοιώτων διὰ μέσου τῶν αἰώνων δρίων, ἀποκαλεῖ καὶ ὁ Σπένσερ ἐξέλιξιν.

αἰφνιδίως καί δι' ἀλμάτων, ώσει δι' ἐκρήξεως τοῦ βλαστικῶν πλάσματος, συνεπείᾳ μεταβολῶν, αἱ ὄποιαι ἐκ ποικίλων αἵτιῶν σημειοῦνται ἵς αὐτό²⁸ τοῦτο δέ διότι δέν εὔρεθησαν οἱ λεγόμενοι διάμεσοι τύποι, παρέμειναν δ' ἐπίσης ἀνεξήγητα τὰ ἔνστικτα τῶν διαφόρων ὅντων καὶ δὴ ἐκείνων, ἀτινα δέν γνωρίζουν τούς γεννήτορας ἀτῶν.

Οἱ Νεολαμαρκισταί, διαιρεθέντες εἰς δύο ὅμιδας, τούς ὑποστηρικτὰς τοῦ Μηχανοκρατικοῦ Νεολαμαρκισμοῦ ἀφ' ἐνὸς (ἐν οἷς διακρίνονται αἱ Giard, Le Dansec, Caullery, Kaband, Einer, Cop, Von Mettstein, Lotze) καὶ τούς ὅπαδοὺς τοῦ Ψυχοβιολογικοῦ Νεολαμαρκισμοῦ ἀφ' ἐτέρου (ἐν οἷς πρωτεύουσαν θέσιν κατέχειο Von Harmann), ὑπεστήριξαν, οἱ μὲν πρῶτοι ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῶν εἰδῶν ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν κληρονομικότητα, μὲ διευθύνοντα παράγοντα ἡν τύχην, ἀντιτιθέμενοι πρός τούς Νεοδαρβινιστὰς μόνον ὡς πρός τὴν σπουδαιότητα τοῦ νόμου τῆς κληρονομικότητος καὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν περιβάλλοντος· οἱ δέ δεύτεροι, δτι ἡ ζωτικὴ ἐνέργεια τῶν ὅντων εἴναι αὐτοτελολογική, δτι δηλ. ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ ὁργανισμῷ - καὶ ἐν τῇ ἀνοργάνῳ φύσει - ὑπάρχει διάνοια, ἐξηγοῦσα τὴν σκοπιμότητα αὐτῶν, οὕτω δέ κατέληξαν πρός ἐναρμόνισιν τῶν ἀπόψεών των εἰς τάς πανθεῖζούσας προϋποθέσεις πωληφορημένου ἐνισμοῦ²⁹.

Ο Μπέρξον, ἐκ παραλλήλου (1859-1941), ὑπεστήριξεν ὥσαύτως, δτι ὑπάρχει δημιουργικὴ ἐξέλιξις, ἥτις, ἐκ τίνος ζωϊκῆς ὁρμῆς ἐξορμωμένη, γίνεται ἐκάστοτε αἰτία γενέσεως νέων ὅντων, φυτικῶν ἡ ζωϊκῶν. Η δημιουργικὴ αὕτη ἐξέλιξις τοῦ Μπέρξον, ἐπιδιώκουσα νά ἐμφανίσῃ ὑπὸ νέαν μορφὴν τὸν ψυχοβιολογικὸν Νεολαμαρκισμὸν ἡ ἄλλως τὴν τελολογικὴν ἐξέλιξιν, ἔχει ἐκ πρῶτης ὅψεως χαρακτήρα πανθεϊστικόν. Αἱ περὶ Θεοῦ - Χρόνου ἐν τούτοις, ἡ περὶ ζωτικῆς ὁρμῆς (ὡς αἰτίας τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς δημιουργίας) ἴδεαι του, ἐκτὸς τῶν ἀντιφάσεων των καὶ τῶν μεγάλων κενῶν τὰ ὄποια ἐμφανίζουν, καθιστοῦν τὴν θεωρίαν αὐτοῦ καθαρῶς ὑλιστικήν. Ἐφόσον ὡς δημιουργικὸν πνεῦμα, δημιουργικὴν δύναμιν ἡ ζωτικὴ ὁρμὴν παραδέχεται οὕτος μόνον τὴν ὕλην, οὐδεμίαν δέ οὐσίαν ἡ δύναμιν ἄλλην ἐκτὸς αὐτῆς³⁰.

Σύγχρονοι τίνει, τέλει, προσέθεσαν, δτι δέν ἐξελίχθησαν ἐκάστοτε ὅλα τὰ ὅντα ἐνὸς εἰδους, ἀλλὰ τινα μόνονέξ αὐτῶν, ἐκ τούτου δέ πολλὰ πρωτόζωα ἡ πρῶτα εἰδη παραμένουν μέχρι σήμερονίζε οίαν κατάστασιν ἀπ' ἀρχῆς ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς. Η τελευταία αὐτὴ

²⁸ Πρβλ. μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα, μν. ἔργ., σελ. 34- 35 καὶ ἀοιδόμου Ν. Σπηλιώτου, μν. ἔργ., σελ. 10.

²⁹ Ιδίου μν. ἔργ., σ. 36 - 39 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

³⁰ μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα μν. ἔργ., 39-43, 153 καὶ 203 - 222 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

ύπόθεσις ἐφευρέθη, ἀναντιρρήτως, διότι πᾶσαι αἱ ἔρευναι τῆς παλαιοντολογίας πάρειξαν πανηγυρικῶς, ὅτι τὰ λεγόμενα πρωτόζωα ἡ πρωτογενῆ δοντα ὑπάρχουν καί σήμερον, πρως ἐνεφανίσθησαν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐπεβάλλετο, λοιπόν, ἡ ἐφεύρεσις μιᾶς ὑποθέσεως προσέτι, ἵνα ὁ συντριπτικὸς οὗτος καταπέλτης κατὰ τῆς ὄλως φανταστικῆς θεωρίας παρακαμφθῇ.

* * *

Εἰς τούς ὑποστηρικτάς ὅμως τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως δέον νά συγκαταριθμηθοῦν καί οἱ ὄπαδοὶ τῆς πνευματοκρατικῆς ἡ μεμετριασμένη φέξελίξεως, ἐν οἷς, μετὰ τὸν Λαμάρκη, διακρίνονται ίο Στέφανος Geoffroy -Saint-Hilaire, Ἀλμπέρτος Gaudry, γάλλος παλαιοντολόγος, D' Omalius D' Alloy, βέλγος γεωλόγος, ίο Chanoi ne Hamard, Sinety κ.ἄ. Κατ' ἄτούς, συνεργούντων ὥν νόμων τῆς κληρονομικότητος καί τῆς μεταβλητότητος ἐν εἰδῶν, καθὼς καί τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς, δηλ. ὥν ἐννόμων ἐν γένει δυνάμεων τῶν ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ τεταγμένων τῇ Δημιουργίᾳ, ἡ ἐξελίξις τῶν ἐνοργάνων δοντῶν ἐγένετο μᾶλλον ἀποτόμως καί δι' ἀλμάτων, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ de Vries, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ τοιαύτη ἔμμεσος δημιουργία τῶν δοντῶν ἐμφανίζεται, κατὰ τούς ἐξελικτικούς τούτους, συμφωνοτέρα πρός τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Δημιουργοῦ, ἀποκαλύπτουσα Ἀτὸν ὡς πρώτην ὑψίστην αἰτίαν, δημιουργὸν πασῶν τῶν ἐπὶ μέρους δευτερευουσῶν αἰτιῶν, ἐκ τῶν ὅποιων ἀμέσως παρήχθησαν τὰ δοντα. Ὡσαύτως δέ, δέν ἀντίκειται, κατὰ τὴν γνώμην των, ἃς τό πνεῦμα τῆς Γραφῆς, ἀλλ' οὕτε καί πρός τὴν ἐν προκειμένῳ γνώμην τῶν Πατέρων - τό δόγμα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν³¹.

Καί κατὰ πόσον μὲν καί ἡ **μορφὴ** αὗτη τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως εἶναι σύμφωνος ἡ οὗ πρός τό πνεῦμα τῆς Γραφῆς καί τάς σχετικὰς γνώμας τῶν ἀγίων Πατέρων τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἡ ἄλλως πρός τό περὶ δημιουργίας δόγμα αὐτῆς, νομίζομεν δὲ εἶναι προφανῶς ἀρνητική ἡ ἀπάντησις. Κατὰ πόσον ἐπίσης, ἡ ἐνδεχομένη ἀποδοχὴ τῆς τοιαύτης ἐκδοχῆς δίδει ἀφορμήν, κατὰ τὸν Ζοφρόῳ - Σαίντ - Ἰλαὶρ³² **νέου θαυμασμῶν τῆς θείας παντοδυναμίας**, εἶναι ἔξεταστέον. Διότι, ἀσχέτως τῆς ἀδυναμίας ἡμῶν δπως διεισδύσωμεν εἰς τάς μυστηριώδεις βουλὰς τοῦ Θεοῦ - καί διαγνώσωμεν τούς λόγους καί σκοποὺς τῶν πολυποικίλων ἔργων του (πρός Ρωμ. Ια' 34, Α' πρός Κορ. Ιγ' 9 κ.ἄ.), μήπως δέν καταλαμβάνεταί πόδεος ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἐπιγιγνώσκουσα ὅτι, ἔχων ἐν δψει Του ὁ Θεός, ἐν ἀπολύτῳ τῶν πάντων προγνώσει, δλας τάς φάσεις τῆς ὑλικῆς Δημιουργίας ἀπό τῆς ἐξ οὐκ δοντων ὀντοποιήσεως τῆς

³¹ Ιδίου, μν. ἔργ., σ. 6 - 7 καὶ 222 - 240 καί βιβλ. αὐτόθι.

³² Ιδίου, μν. ἔργ, σελ. 224

συμπαντικῆς ὕλης - ἐνεργείας, μέχρι τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς ἡ ἄλλως τῆς ἀποπνευματώσεως της (Β' Πετρ. Γ' 10 καὶ 12 κ.ἄ.), δι' ἀπλῆς ἐκδηλώσεως τῆς Ἐαυτοῦ βουλῆς, ἢτοι τῶν κατὰ τὸν Μωϋσέα θείων προσταγμάτων, ώντοποίησεν ἐξ οὐκ ὅντων «τέλεια»ἀπ' ἀρχῆς πάντα τὰ εἴδη καὶ γένη τῶν ἐνοργάνων ὅντων προοδευτικῶς, καὶ ἐν καιροῖς ἰδίοις, οὓς Αὐτὸς προέγνω καὶ προώρισε, ἔτε πρός τό συμφέρον τῆς ὕλης Δημιουργίας, ἡ καὶ πρός ἀπλὴν **διακόσμησιν** αὐτῆς;

Κατὰ πόσον, ἐν τέλει, αἱ ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ πάλιν ταχθεῖσαι ἐν τῇ Δημιουργίᾳ **ἔννομοι** δυνάμεις (φυσικὸν καὶ λοιπὸν νόμοι) ἐτάχθησαν ὅπως συνεργήσωσι διά τὴν ὁργανικὴν κλπ. ἐξέλιξιν τῶν ἐνοργάνων ὅντων, ἡ διά τὴν **αὐστηρὰν** διασφάλισιν τῆς **συντηρήσεως** καὶ τοῦ **ἀμεταβλήτου** αὐτῶν, θὰ ἀναπτύξωμεν ἐν τοῖς ἐπομένοις ἐκτενῶς.

B. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

Πολυπληθῆς καὶ ἐπιβλητικὴ εἶναι ἡ παράταξις τῶν διασήμων ἐδικῶν ἐπιστημόνων ὕλων τῶν σχετικῶν πρός τὴν περὶ τῆς θεωρίαν κλάδων τῆς Ἐπιστήμης (ἢτοι παλαιοντολόγων, ζωολόγων, βιοτανολόγων, φυσιολόγων, βιολόγων, γεωλόγων κλπ), ἀτινες ἀπό τῆς ἀρχῆς τοῦ Λαμάρκιδίως καὶ τοῦ Δαρβίνου, ἐν συνεχεά δι' ἐπιχειρημάτων καὶ ἀποδείξεων ἀμαχήτων κατεπολέμησαν σφοδρούς καὶ ἀπέδειξαν ἀναληθῆ, ἀβάσιμον καὶ φανταστικήν ὥλως τήν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως.

Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῆς σεμνῆς ταύτης παρατάξεως διακρίνονται: Ο διάσημος Γάλλος Γεώργιος Cuvier, (1766 - 1832), ἴδρυτης τῆς συγκριτικῆς ἀνατομικῆς. Ο Ἐλβετὸς παλαιοντολόγος Louis Agassiz (1807-1873), ὁ Γερμανὸς βιοτανικὸς καὶ παλαιοντολόγος Edoardo Coppert (1800 - 1884), ὁ Ἀγγλος γεωλόγος William Buckland (1784-1856), ὁ Ἐλβετὸς παλαιοντολόγος Dr. Oswalb Heer (1809 - 1883), ὁ Πρωσσος Ιατρὸς Rudolf Bürckel (1821 - 1902), ὁ Ἀγγλος παλαιοντολόγος σερ Ριχάρδος Owen (1800-1892), ὁ Dr. D' Argyll, ὁ Ἀγγλος βιοτανικὸς Willian Henry Harvey καθηγητὴς ἐν Δουβλίνῳ (1811 - 1866), ὁ Γάλλοι φυσιοδίφαι Marcel de Serres (1783 - 1862), D' Orbigny (Alcide) 1802-1757) καὶ Charles, (1806 - 1876), ὁ Emil Blanchard (1819 - 1900), ὁ πολὺς Παστέρ, ὁ De Quatrefage (1810-1862), ὁ C. Bernard, ὁ Γάλλος φυσιοδίφης Milne Edwards (1800 - 1892), ὁ παλαιοντολόγος Z. Barrande (1799 - 1883) καὶ ὁ Γερμανὸς ὁρυκτολόγος καὶ παλαιοντολόγος Φρειδερίκος Auggustus Ouenstedt (1809 - 1899).

Διακρίνονται ὡσαύτως ἐν τῇ αὐτῇ σεμνῇ παρατάξει: Ο Granh Enrÿ Dom Codron, πρύτανις τῆς Σχολῆς τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Nancy, ὁ διάσημος σπερματολόγος Bilmorin

Άντριε, ό Ἐντμὸν Περοιέ, καθηγητὴς τοῦ ἐν Παρισίοις Μουσείου ἣς Φυσικῆς Ιστορίας, μέλος τῆς Γαλλικῆς Ακαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν (1844 -1921), διάσημος Γάλλος χημικὸς Μαρκελλῖνος Berthelot, ο ἀφραθηγητὴς τῆς συγκριτικῆς Ἀνατομικῆς ἐν Σορβόνη Delages (1854 -1920), δ Θωμᾶς Huxley, Ἀγγλος φυσιοδίφης (1825-1895), δ Conteje an, δ Ἀγγλος φυσιοδίφης William Thomas (Lord Kelvin) (1824-1907), δ Lord Salisbury, γραμματὲς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης, διάσημος βιολόγος Hans Driesch, καίτοι διατελέσας μαθητής τῷ Χάϊκελ, δέν ἐδυσκολεύθη νά διακριθεῖ διά τῆς Revue des Questions, τέχος Α', τῷ ἔτους 1900, δτι «διά τούς πεφωτισμένουνθρώπους δ **Δαρβινισμὸς ἀπέθανεν**»³³. Ο Γερμανὸς καθηγητὴς τῆς ζωολογίας τοῦ ἐν Ἐρλάγγη Πανεπιστημίου Fleischmann, δ Γερμανὸς γεωλόγος καί παλαιοντολόγος Γουστῶς Στάινμαν, καθηγητὴς ἐν Βόννη³⁴ (1856 - 1929), δ δρ. N. C. Pau lesco, καθηγητὴς τῆς φυσιολογίας ἐν τῇ ιατρικῇ Σχολῇ τοῦ Βουκουρεστίου, κατὰ τό ἔτος 1902, ο Elie de Cyon καθηγητὴς τῆς φυσιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πετρουπόλεως κατὰ τό 1912, δ Γεώργιος Μιβάρτ, Ἀγγλος φυσιοδίφης, (1827-1900), δ καθηγητὴς Dr. O. Schultze ἀνατόμος ἐν Wurzburg κατὰ τό 1897, δ Εμīλ Ρισσάρ, μέλος ἣς Γαλλικῆς Ακαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν (1856), δ φυσιολόγος Άλβέρτος Ναστρέ, μέλος πίσης τῆς Γαλλικῆς Ακαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν (1854-1917), δ Γερμανός γεωλόγος καί παλαιοντολόγος Κρόφον Τσίπελ, (1839-1904), καθηγητὴς τοῦ ἐν Μοναχῷ Πανεπιστημίου δ Γερμανὸς βιοτανικὸς Άλβέρτος Wigand (1821-1886), δ ζωολόγος Dr. Cotte, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου κατὰ τό 1908, δ ἐν Τυβίγγη καθηγητὴς Θεοδ. Eimer (1843-1898), δ Karl von Baer, δ Γουσταῦος Βόλτες, βιολόγος (1865) δ βιοτανικὸς Βίλχελμ Δρέφφερ, (1845 - 1920, δ ζωολόγος Γεώργιος Δρέφφερ (1854 - 1921), δ Ρωσος γεωλόγος Κραπότκιν (1842 - 1921), δ βιολόγος Χριστόφορος Schroeder 1871, καθηγητὴς ἐν Σορβόνη κατὰ τό 1913, δ Ίωάννης Henri Fabre, Γάλλος εντομολόγος (1822-1915), δ Γάλλος παλαιοντολόγος Κάρολος Ντεπερέ, μέλος εαλίσκοντος Ίνστιτούτου καί Πρύτανις ἣς Σχολῆς τῶν ἐπιστημῶν ἐν Λυῶν, (1854 -1929), δ Γερμανὸς ἀνθρωπολόγος Hermann Klautsch (1863 - 1916), καθηγητὴς τῶν Πανεπιστημίων τῆς Χαίντεμπερκ καί τοῦ Μπρεσλάου, δ Louis Vialleton, καθηγηπῆς Ίστολογίας καί ἐμβρυολογίας ἐν τῇ Ίατρικῇ Σχολῇ οἱ Montpellier (1859 - 1929), κ.ἄ.

³³ Πρβλ. μακαριστοῦ N. Σπηλιώτου μν. ἔργ., σελ. 23.

³⁴ Elie de Cyon, «Dieu et Science» 2e édition paris 1912 p. 408. «Ἡ ἰδέα ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος κατάγεται ἀπὸ οἰονδήποτε πιθηκοειδὲς ζῶν εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ πλέον βλακώδης ἐκ τῶν ἔξαγγελθέντων περὶ τῆς Ιστορίας τοῦ ἀνθρώπου».

Πάντες ἀ ἐπιστήμονες οὗτοι, τό σύνολον τῶν κλάδων τῆς ἐπιστήμης τῶν σχετιζόμενων πρός τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως, ἀξίως ἐκπροσωποῦντες, δύμοφώνως κατεδίκασαν τὴν τε θεωρίαν ἣς ἐξελίξεως τῶν ὅντων, ὡς καί τὴν θεωρίαν τῆς αὐτομάτου γενέσεως τῶν πρώτων ὀργανισμῶν καί πανηγυριῶς ἐβεβαίωσαν, κατόπιν πολυετῶν σχετικῶν ἐρευνῶν ἐπὶ τοῦ ὅλου προβλήματος ἣς ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου εμφανίσεως τῶν ἐνοργάνων καί ἐμβίων ὅντων, ὅτι:³⁵

«Ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀπολιθωμάτων ἐν γένει καί τῶν λιθανθρακοφόρων στρωμάτων βεβαῖωσαι τό ἀμετάβλητον τῶν εἰδῶν, χερσαίων τε καί ἐναλίων ἡ ὑδροβίων, ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεως των, δπως καί τό ἀπότομον τῆς ἐμφανίσεως των μεταγενεστέρων, ἄνευ σχέσεως πρός τὰ προηγούμενα³⁶ ὅτι οὐδαμοῦ ὑπάρχει καί ἔνδειξις ἔστω μετασχηματισμῷ ἡ μεταμορφώσεως οίουδήποτε εἴδους εἰς ἔτερον· ὅτι ἡ σύζευξις καί ἡ γονιμότης μεταξὺ ζώων ἀνηκόντων εἰς διαφόρους τάξεις ἡ οἰκογενείας εἶναι ἀδύνατος καί ὅτι αἱ διαφοραί κλίματος ἡ ἄλλαι μεταβολαὶ εἰς τούς δρους τῆς ὑπάρξεως τῶν φυτῶν καί τῶν ἀρχαιοτέρων ζώων δέν θὰ ἥδυναντο νά παράσχωσιν εὐλογοφανῆ τίνα ἐξήγησιν τοῦ μετασχηματισμοῦ οίουδήποτε εἴδους, ἣς μὲν προσαρμοστικῆς ἵκανότητος τῶν ὅντων οὕσης ἄκρως περιωρισμένης καί μὴ δυναμένης νά μεταβάλῃ οὔτε τούς δργανισμοὺς τῶν ὅντων, ὥτε τὰ κατ' ἴδιαν δργανα αὐτῶν, τῆς δέ μονιμότητος καί τοῦ ἀμεταβλήτου αὐτῶν ὅντων ἐκδήλων ἐπίσης, ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεως των μέχρι σήμερον³⁷.

» Ὄτι τὰ ἐνόργανα δῆτα οὐδέποτε ὑπερβαίνουν τὰ χαρακτηριστικὰ δρια τοῦ εἴδους, τὰ χωρίζοντα αὐτὰ ἀπὸ τῶν γειτονικῶν τοιούτων, ἂσαι δέ αἱ δοκιμαὶ τῶν βοτανικῶν καί ζωολόγων, ἐπὶ ἔνα περίπου αἰῶνα, δπως πραγματοποιήσ ουν τὸν μετασχηματισμόν τῶν μιρφῶν τῶν ἐνοργάνων ὅντων, ἀπέβησαν ἄνευ ἀποτελέσματος.

» Ὄτι τὰ πρότερον ἐμφανισθέντα ζῶα, οίασδήποτε τάξεως, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύνανται νά θεωρηθοῦν ὡς ἀτελέστερα τῶν κατόπιν ἐμφανισθέντων ἐν τῇ αὐτῇ τάξει. Τό αὐτὸ δέ συμβαίνει καί εἰς τὰ φυτά, μὲ προφανῆ μάλιστα ἣν μείζονα τῶν πρώτων τελειότητα³⁸.

» Ὄτι ἐν τοῖς διαδοχικᾶς γεωλογικᾶς σχηματισμᾶς

³⁵ Τάς σχετικὰς ἐν κείμενοις γνώμας τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν προαναφερθέντων ἐπιστημόνων ἵδε εἰς τὸ μν. ἔργ. μακαριστοῦ N. Σπηλιώτου, σελ. 13 - 102. Ωσαύτως ἐν σελ. 80, 83 - 85, 88, 89-94, 112-118, 122-127, 140 καὶ 148 τοῦ συγγράμματος τοῦ μακαριστοῦ Μητροπ. Κερκύρας Μεθοδίουναφέρονται σχετικαὶ γνῶμαι καὶ ἄλλων διακερδιμένων ἐπιστημόνων, διακηρυσσόντων τὸ ἐπιστημονικῶς ὀβάσιμον τῆς θεωρίας τῆς «ἐξελίξεως» οίασδήποτε μιρφῆς, ὡς καὶ τῆς ἐξ ἵσου ψευδοῦς τοιαύτης τῆς «αὐτομάτου γενέσεως».

³⁶ Πρβλ. μακαριστοῦ Π. Τρέμπελα μν., ἔργ., σελ. 124 -132.

³⁷ Πρβλ. μακαριστοῦ Π. Τρέμπελα, μν., ἔργ., σελ. 117 -124.

³⁸ Πρβλ. καί μακαριστοῦ Π. Τρέμπελα, μν., ἔργ., σελ. 149-153 καί βιβλ. αὐτόθι.

παρουσιάζονται σταθερῶς νέα ἔδη, ἃνευ οὐδεμιᾶς ἐνδείξεως ὑπάρξεως μεσαζουῶν ἢ μεταβατικῶν μορφῶν³⁹,

» Ὅτι αἱ ἔννοιαι τῆς κληρονομικότητος καὶ τῆς μεταβλητότητος, ἐφ' ὃν ἐπεχειρήθη ἡ θεμελίωσις τῆς ἐξελικτικῆς θεωρίας ἀποκλείουν ἀλλήλας, ἐφ' ὅσον ἡ κληρονομικότης ἵνει δύναμις συντηρητική, ἀποκλείουσα μεταβολὴν⁴⁰.

» Ὅτι ἡ συγκριτικὴ ἀνατομικὴ καὶ φυσιολογία διαπιστῶσαι τὴν ὑφισταμένην ἀντιστοιχίαν ὁργάνων καὶ λειτουργῶν μεταξὺ τῶν ὄντων ὅμοίας διαπλάσεως, ἀνηκόντων ὅμως εἰς διάφορα γένη καὶ εἴδη, οὐδαμῶς προάγουν εἰς τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ ὄντα προήλθον ἀπ' ἀλλήλων. Βεβαιοῦν ἀπλῶς ὅτι, ἐν τῇ δημιουργίᾳ τῶν **συγγενῶν** ὁργανισμῶν, ἥκολουθήθη ἡ **ὅμοιότης σχεδίου**.

» Ὅτι αἱ ἔρευναι ἐπὶ τοῦ φαινομένου τῆς συγκλήσεως τῶν χαρακτήρων ἀπέδειξαν τὴν ἀτέλειαν τοῦ βιογονικοῦ Νόμου, δεδομένουστι οὐδὲ μία ἐμβρυικὴ φάσις ἀνταποκρίνεται πλήρως πρός τὴν ὑπαρξίαν πραγματικοῦ τινος προγονικοῦ τύπου⁴¹.

» Ὅτι οὐδὲ ἀμυδρὸν φῶς λογικοῦ ὑπάρχει ἐν τῷ ἐνστίκτῳ, ἀ δέ ἐνστι γματικαὶ πράξεις δέν εἶναι δυνατὸν νά ἀπέκτησαν τὴν τελειότητα, ἣν παρουσιάζουν δι' ἀποπειρῶν, δοκιμῶν καὶ ἀναζητήσεων περὶ τοῦ προσφυεστέρου τρόπου ἐνεργείας, δεδομένου ὅτι ὑπῆρχαν ἀνέκαθεν εἰς τὰ ζωϊκὰ εἴδη, ἀπαράλλακτα ὡς βλέπομεν αὐτὰ καὶ σῆμερον.

³⁹ Ιδίου μν. ἔργ., σελ. 120-140.

⁴⁰ Κατὰ τὴν ὡραίαν παρατήρησιν τοῦ Βιγκάν (Π. Τρεμπ., μν. ἔργ., σελ. 189), ὅταν ὁ Δαρβίνος χρειάζεται νά ἐξηγήσῃ τὴν ἐξέλιξιν τῶν μορφῶν καὶ τὴν παραγωγὴν νέων ἀδῶν, τονῖζει ἐξόχως τὸ μεταβλητὸν τούτων καὶ θέτει εἰς τὴν ὑπορεσίαν αὐτοῦ τὴν κληρονομικότητα. Ὅταν δὲ πάλιν θέλῃ νά ἐξηγήσῃ πῶς νέαι μορφαὶ καθίστανται μόνιμοι, ἐξαίρει τότε τὴν ὑπὸ τοῦ Νόμου τῆς κληρονομικότητος ἐξασφάλισιν τῆς μονιμότητος καὶ τοῦ ἀμεταβλήτου τοῦ χαρακτήρος. Τάς ἀντιρρήσεις ταύτας προσπαθῶν νά καλύψῃ ὁ Χάϊκελ, διήρεσε τὴν κληρονομικότητα εἰς συντηρητικήν!!! καὶ προοδευτικήν!!!, διακοπτομένην, φυλετικὴν κατ. Άλλα πόσον αἱ ἔννοιαι αὕτα ἀποκλείουν ἀλλήλας, παρέλκει νά τονίσωμεν. Πρβλ. καὶ μακαριστοῦ Π. Τρεμπ., μν. ἔργ., σελ. 186 - 189 καὶ βιβλ. αὐτὸθι.

⁴¹ Ἐγκυλοπ. Λεξικὸν «Λαρούς», τοῦ 20^{οῦ} αἰώνος, Τομ. 6 (ἔτος 1933, σ. 773), πρβλ. ἀοιδίμου Ν. Σπηλιώτου μν. ἔργ. σ. 97. Τὸν δῆθεν βιογονικὸν - βιογενετικὸν νόμον τοῦ Χάϊκελ ἀπέδειξαν ἀνύπαρκτον οἱ διάσημοι ἐμβρυολόγοι καὶ ζωολόγοι L. Vialleton, Flisehman, Deperet κ.ό. (L. Vialleton, L' Origine des etres vit vants p. 372 - 373 καὶ Leprobleme de Γ Evolution p. 230 - 232), Wigande (Der Darwinismus, 1874 - 1877 t. III, σελ. 272) Wasmann (La probite scientifique de Hacekel, σελ. 8) ἄλλ. Ἐπίσης ὁ μακαριστός καθηγητής τῆς Ἀνατομικῆς τοῦ ἐν Αθήναις Πανεπιστημίου Γ. Σκλαβούνος, ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ ἡ «Ἀνατομικὴ τοῦ ἀνθρώπου», Τομ. Α', σελ. 2 καὶ 3 (ἔκδ. 1906 καὶ 1926), γράφει ἐπὶ τοῦ θέματος, ἐκτὸς ἀλλων καὶ τὰ ἔξης: «Ἄλλα πρὸς τὸν βιογονικὸν νόμον ἀντιφάσκουν πολλὰ γεγονότα τῆς ὀντογονίας. Οὕτω π.χ. ἐνῶ συμφώνως τῷ βιογονικῷ νόμῳ τὸ νευρικὸν σύστημα ἔδει νά διαπλάσηται ἐσχατον πάντων - διότι ἡ νωτιαία χορδὴ παρουσιάζεται μόνον ἐξ τὰ σπονδυλωτὰ - ἐξ ἐναντίας ἡ καταβολὴ αὐτοῦ τίθεται πρωταίτατα. Ἐνῶ τὸ ἔντερον ἐν τῇ ζωολογικῇ κλίμακι ἀνοίγεται εἰς στόμα καὶ εἰς πρωτόν, κατὰ τὴν ὀντογονίαν διαπλάσεται τυφλόν, καὶ εἴτα, προσιούσης τῆς διαπλάσεως, διανοίγεται. Ἐνῶ ὁ πρωτότος εἶναι ἐν τῶν παλαιότατων ὁργάνων - διότι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πρωτόζωα παρατηρεῖται τὸ σφυγμῶδες χασμάτιον - ἡ καταβολὴ αὐτοῦ κατὰ τὴν ὀντογονίαν ἐπιβραδύνεται...». Πρβλ. καὶ μακαριστοῦ Π. Τρεμπ., μν. ἔργ., σ. 104 - 116 καὶ βιβλ. αὐτόθι, ὡς καὶ N. Σπηλ., μν. ἔργ., σ. 51.

» Ότι ό περι ούπαρξεως ἀγών δέν διδάσκει ἡ ζῶα, εἶναι δέ ἀνύπαρκτος ἐν τῷ μημητισμῷ. Αἱ δέ ἀνωμαλίαι τῶν ὁργανισμῶν δέν εἶναι ἀπόδειξις μεταβολῶν ἐπελθουσῶν διά τῆς κληρονομικότητος.

» Ότι ό Δαρβινισμὸς εἶναι προϊὸν καθαρὸς φαντασίας καὶ ἀνήκει εἰς τὴν ἴστορίαν, ὅπως καὶ τὸ ἔτερον περίεργον τοῦ παρελθόντος ἢ ὥνος, ἡ Ἐγελιανὴ Φιλοσοφία.

» Ότι ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐξελίξεως τῶν ὄντων, ἐν γένει καὶ ἰδιαιτέρως τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἄλλου φου εἶναι χίμαιρα, ὑπόθεσις ΨΕΥ ΔΗΣ καὶ ΜΩΡΑ, ἢ εἶχουσα οὐδεμίαν ἐπιστημονικὴν ὑπόστασιν.

» Ότι, ἐν τέλει, ἡ ζωὴ εἶναι μέγα καὶ μοναδικὸν μυστήριον, τό δέ μεταξὺ ἀνόργανου φύσεως καὶ ὁργανικῶν ὄντων χάσμα οὕτε ἐγεφυρώθη, οὕτε θὰ γεφυρωθῇ ποτέ⁴².

Εἰς τὰ πορίσματα ταῦτα τῶν προμνησθέντων ἐπιστημόνων, ἢ ὅποια καὶ ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἐρευνῶν καὶ διά νεωτέρων καὶ τελειότερων ὁργάνων καὶ μέσων ἀπολύτως ἐβεβαίωθησαν, δέον νά προσθέσωμεν τάς πάρτης θεωρίας ἣς ἐξελίξεως - ὥφ' ὅλας αὐτῆς τάς μορφὰς - συμφώνους κρίσεις τῶν εἰδικῶν κριτικῶν α) τῷ με γάλου Ἐγκυλοπαιδὶ Ικοῦ Λεξικοῦ «Larousse du XXe Siecle», Τομ. 6ος, σελ. 773, ἔτους

⁴² Μετὰ τὴν τοιαύτην ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης καταδίκην τῆς αὐτομάτου γενέσεως τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς, παρέλκει νά ἀσχοληθῶμεν περὶ τῆς συναφοῦς θεωρίας τοῦ Αρρένιους, καθ' ἣν ὁ πρῶτος ζῶν ἢ οἱ πρῶτοι ζῶντες μικροοργανισμοὶ ἥλθον ἐξ ἄλλων πλανητῶν ἢ ἄλλων κόσμων. Διότι ἀποκλειόμενης τῆς «ἐξελίξεως», τὰ διάφορα ἐνόργανα ὄντα ἔδει νά ἐκτελέσουν τὰ διαπλανητικὰ ταξῖδια καὶ νά ἔλθουν εἰς τὸν ἡμέτερον πλανήτην ὥφ' ἣς μορφὰς καὶ σχήματα ἐνεφανίσθησαν καὶ εἶναι ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς!!!. Ἐπιπροσθέτως ὅμως καὶ διὰ τὴν θεωρίαν ταύτην - ὅπως καὶ τὴν θεωρίαν τῆς «αὐτομάτου γενέσεως τῆς ζωῆς», ὁ καθηγητὴς τῆς Βιολογικῆς Χημείας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημῷ Ἀθηνῶν μακαριστός Άναστ. Χρηστομάνος, ἀποδείξας - εἰς σειρὰν ἔξ αριθμον του, ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ τῆς γενέσεως τῆς ζώσης ὑλῆς», δημοσιεύθεντων ἐν τῇ στήλῃ τοῦ «Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου» ἢς ἐφημερίδος «Βραδυνή», Ἀθηνῶν, κατὰ τὰ τέλη Νοεμβρίου 1950 - τὸ ἀγεφύρωτον χάσμα μεταξὺ ἀνοργάνου καὶ ὁργανικῆς ἡ ζώσης ὑλῆς, ὡς καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς τεχνητῆς - παρασκευῆς ζώσης ὑλῆς ἐν τοῖς χημικοῖς ήμιῶν ἐργαστηρίοις, καίτοι δυνάμεθα νά ἔχωμεν ἐν αὐτοῖς, τεχνητῶς, ὅλας τάς φυσικὰς συνθήκας, ὥφ' ἣς διηλθεν ὁ πλανήτης ήμιῶν, ἀφ' ἣς ἐνεφανίσθη ἐπὶ αὐτοῦ ἡ ζωή, ὅπως καὶ πρὸ ταύτης, γράφειεν κατακλεῖδι, εἰς τὸ τέλος τοῦ τελευταίου αριθμον του (τῆς 28ης Νοεμβρίου 1950), ἢ ἐξῆς: «Ὄλαι δὲ αἱ δοθεῖσαι μέχρι σήμερον ἐξηγήσεις (περὶ τοῦ τρόπου τῆς πρωταρχικῆς ἐμφανίσεως τῆς ζωῆς) βασίζονται ἀπλῶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἡττον ἐπὶ ρωμαντικῶν ὑποθέσεων καὶ δέν δύνανται ποσῶς νά θεωρηθοῦν διτι ἀνταποκρίνονται καὶ κατὰ τὸ ἐλάχιστον εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἐδῶ πάλιν συνανθῶμεν τὸ περίφημον «ἀγνοοῦμεν», καὶ εἴτε τὸ θέλομεν, εἴτε δχι, ὁ νοῦς μας στρέφεται πρὸς μίαν ὑπερφυσικὴν δύναμιν, ἡ ὅποια ἔδωκε πνοὴν εἰς τὴν ἄνευ ζωῆς ἐκείνην πρωτόγονον ὁργανικὴν ὑλὴν. Πολλοὶ μεγάλοι φυσιοδίφαι, ὡς ὁ Αρρένιος, προσεπάθησαν νά ἐξηγήσουν τὴν ὑπαρξίαν τῆς ζώσης ὑλῆς ἐπὶ τῆς γῆς διὰ μεταφορᾶς ζώντων σπόρων μυκήτων καὶ διηθητῶν των διὰ τοῦ ἀπείρου καὶ τῇ ἐνεργείᾳ ἵσως τῶν φωτονίων. Ἐκτὸς τοῦ διτι ἡ θεωρία αὐτὴ ἀπεδείχθη ἀστήρικτος, οὐδόλως ἐπιλύει τὸ ζῆτημα τοῦτο, ἀλλὰ μεταθέτει ἀπλῶς τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πρὸς ἄλλους μακρινούς κόσμους. Ως ἐκ τούτου ὁφείλομεν νά ὄμιολογήσωμεν, διτι ἀγνοοῦμεν τελείως σήμερον τὸ πῶς ἐσχηματίσθη ἡ ζῶσα ὑλὴ, πᾶσαι δὲ αἱ πληροφορίαι καὶ σχετικ αἱ εἰδήσεις δέν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἀλήθειαν». Ἐννοεῖ βεβαίως ὁ μακαριστός μόνον τάς πληροφορίας καὶ εἰδήσεις τῆς ἀθέου, τῆς μὴ πιστευούσης εἰς Δημιουργὸν Θεὸν Ἐπιστήμης. Διότι ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς παρέχονται πᾶσαι αἱ πληροφορίαι περὶ τε τοῦ τρόπου ἀλλὰ καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ἐμφανίσεως τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς, τάς ὅποιας τόσον ἐβεβαίωσαν οὐ μόνον τὰ τελευταῖα πορίσματα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀρχαιολογικαὶ σκαπάναι.

1923 καί β) τῶ Meyers Lexikon (7ης ἐκδόσεως), τόμος 2ος , σελ. 310 - 111 καί 478 (ἔτους 1925).⁴³

Θὰ προσθέσωμεν ἐπίσης τάς γνώμας διασήμων ἐπιστημόνων συμπαθῶς διατεθέντων κατ' ἀρχὴν πρός τὴν ὁγηθεῖσαν θεωρίαν, σαφῶς ὅμως ὄμολογησάντων ἀκολούθως τό ἀναπόδεικτον, τό ἀβάσιμον καί τό ἀναληθὲς ταύτης. Μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων τούτων διακερδιμένην κατέχουσιν θέσιν ὁ Ἐσμόνδος Περοριέ, ὁ Contegnac, ὁ Huxley κ.ἄ.⁴⁴

Καί δέν ἔδιστασεν ὁ Περοριέ, παϑα τάς πρός τὴν θεωρίαν ἔξελίξεως συμπαθείας του, νά διακηρύξῃ ὅτι:

α) Ἡφόσον ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ δέν σταθεροποιεῖ εἰμὴ μόνον τάδωφελίμους μεταβολάς, ἄρα δέν δύναται νά ἔξηγήσῃ μέγα πλῆθος εἰδικῶν χαρακτήρων, φτινες διακρίνουν καί τὰ συγγενῆ εἴδη, χωρὶς νά ἔχωσι καμμίαν προφανῶς ὀφελιμότητα, ώς π.χ. ὀρισμέναι ποικιλίαι χρωμάτων, ὀρισμένα δργανα αλπ.

» β) Μεταβολή τιցπως ἔχη σπουδαιότητα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ὀφείλει νά παρουσιάζῃ βαθμὸν ἀναπτύξεως ίκανης, προκεχωρημένον.Ο Δαρ βῖνος, διά νά ἔξηγήσῃ τάς μεμβράνας τῶν δακτύλων τῆς ἐνυδρίδος, παραδέχεται πρός τοῦτο ὅτι, τῶν σαρκοβόρων τινάλιγάτερον ίσχυρὰ τῶν ὄμοιγε νῶν ὀτῶν, ήττηθέντα, κατέφυγον εἰς τάς ὅχθας τῶν ὑδάτων καί ἐκεῖ ἀναγκασθέντα νά τρέφωνται διέχθυων, μετεβλήθησαν εἰς νηκτικά. Η φυσικὴ δέ ἐπιλογὴ ηύνόησεν ἐκεῖνα τὰ ὄποια ἀπέκτησαν!!! μεμβράναν μεταξὺ τῶν δακτύλων, διότι υψωσες ἥδύναντο νά κολυμβοῦν εύκολώτερον. Οὕτως ἔγεννηθη ἡ μεμβρᾶνα!!! ἡτις προοδευτικῶς ἀναπτυχθεῖσα, ὑπὸ τό κράτος πάντοτε ἦς φυσικῆς ἐπιλογῆς, ἐδημιούργησε τὴν ἐνυδρίδα. Άλλὰ δέν δύναται τις νά δεχθῇ, ὅτι μία μεμβρᾶνα ἐνὸς χιλιοστομέτρου (διότι ίστομικ αἱ μεταβολὰ δέν ὑπερβαίνουν συνήθως τέλεαχίστας ταύτας διαστάσεις) ἐπάγεται κολύμβησινέναργεστέραν. Οὕτως ἡ φυσικὴ ἐπιλογή, θεωρούμενης μόνη δρῶσα, δέν δύναται νά ἔξηγήσῃ τροποποιήσεις τόσοάσημάντους διά τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Κατὰ τὸν ἵδιον τρόπον ὁ μιμητισμὸς δέν δύναται νά ἔξηγηθῇ διά τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς. Τὰ λευκὰ ζῶα τῶν πολικῶν χωρῶν, λόγω ὄμοιομορφίας ὀτῶν πρός τούς πάγους, προστατεύονται ἀποτελεσματικώτερον.Άλλ' ἡ ὄμοιομορφία αὐτὴ τότε θὰ ἦτο προστατευτικὴ πράγματι, ἐὰν τό τρίχωμα ἔγενετο

⁴³ Πρβλ. μακαριστοῦ N. Σπηλιώτου, μν. ἔργ., σελ. 97 - 100, ἔνθα καί αἱ σχετικαὶ κριτικαὶ ἐν κειμένοις. Ἐπίσης ἐν σελ. 100-101 τοῦ ἴδιου ἔργου δέ περὶ τῶν κυριωτέρων συγγραμμάτων τῶν ἐκδοθέντων κατά τόν παρελθόντα αἰώνα ἐναντίον τῆς θεωρίας τῆς ἔξελίξεως, ἐν οἷς: Θεοδώρου Eimer «Die Entstehung der Arten», τρίτομον, 1881-1901. Φλάισσμαν «Die Uarwinsche theorie» 1903. Wasmann «Die Moderne Biologie und die Entwicklungslehre», 3^η ἐκδοσις 1906. A. Schmitt «Das Zeugnis der Versteinerungen gegen den Darwinismus 1908. Ο Hertwig «Allgemeine Biologie» 4^η ἐκδοσις 1912 κ.ἄ.

⁴⁴ μακαριστοῦ Π. Τοέμπ., μν. ἔργ., σελ. 116 καί 132-133.

έφάπαξ καί δλόκληρον λευκόν, ὅχι δέ δι' ἀνεπαισθήτων διαδοχικῶν καί μερικῶν μεταβολῶν.

» γ) Η φυσικὴ ἐπιλογὴ δέν ἔξηγεται, πῶς τὰ δργανα, ἀχρηστεύομενα συνεπείᾳ μεταβολῆς εἰς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, δύνανται νά ἔξαφανίζωνται. Ἐπὶ παραδείγματι: ὁ ἀσπάλαξ καί τὰ περισσότερα τῶν ζώντων εἰς τό σκότος ἐδῶν δέν ἔχουσιν ὀφθαλμούς. Ἄλλ' ἡ τελεία κατασκευὴ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀσπάλακος δέν θὰ καθίστα τό ζῶον τοῦτο ὑποδεέστερον ἄλλου ἀσπάλακος ἔχοντος ὀφθαλμούς ἀτελεῖς.

» δ) Η φυσικὴ ἐπιλογὴ δέν δύναται νά ἔξηγήσῃ πῶς δργανά τινα ἔξελισσόμενα σταθερῶς **ὑπερτεροῦν τό δριον τῆς ώφελιμότητος** καί καταντοῦν ἐπιβλαβῆ. Οὕτως οἱ συνεστραμμένοι χαυλιόδοντεψ πραμμούθ δέν δύνανται πλέον νά χρησιμεύσωσιώς ὅπλα. Τό αὐτὸ δρητέον καί περὶ τῶν τεραστίων κεράτων ἐλάφου τῆς μεγαλοπρεπούς, ὡς καί περὶ τοῦ ὑπερβολικοῦ δγκου πολλῶν ἀπολιθωμένων ἐρπετῶν καί μαστοφόρων⁴⁵.

» ε) Αἱ ἄλληλοδιάδοχοι μεταβολαὶ γενεαλογικῆς τινος σειρᾶς, ἀποδεικνύουν δτι αὗται κατευθύνονται σταθερῶς πρός **ώρισμένον** τέρμα. Ά τὴ εἶναι ἡ καλούμενη **όρθιογένεσις**. Ἡ γενεαλογικὴ σειρὰ τοῦ ἵππου μαρτυρεῖ τάσιν πιστοποιούμενην καθ' ἕκαστην βαθμίδα ἔξελιξεως πρός ἀτροφίαν τῶν πλαγίων δακτύλων καί ἐνίσχυσιν τοῦ μέσου. Ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ, ἥτις ἔφαρμόζεται ἀποκλειστικῶς εἰς μεταβολὰς συμπτωματικὰς καί ἐκτάκτους, δέν λαμβάνει ὑπ' ὅψιν τὴν ὠρισμένην ταύτην κατεύθυνσιν, ἥν παρουσιάζει ἔξελιξις. (σ.σ. προφῶς τείνουσα - ἐὰν βεβαίως ἐλάμβανε χώραν τοιαύτη - εἰς ὠρισμένον ἐκ τῶν προτέρων σκοπὸν).

» στ) Σπανίωσή μεμονωμένη μεταβολὴ ὀργάνου τινὸς εἶναι ἡ συμφέρουσα ἐξ τοῦ ζῶον. Γενικῶς, ἡ τροποποίησις ἥν ὑφίσταται δργανον τι, ἀπαιτεῖ παραλλήλως σχετική τροποποιήσεις ὅν συνεργαζομένων μετ' αὐτοῦ ὁρ γάνων⁴⁶, ἄλλως αὐτὴ δέν εἶναι ἀποτελεσματική. Ἡ πλάτυνσις τῆς οὐρᾶς τοῦ κάστορος δέν θὰ ὠφέλει αὐτὸν εἰς τὴν κολύμβησιν, ἐὰν οἱ γειτονικὰ σπόνδυλοι, οἱ κινητήριοι ὑπὸ τῆς οὐρᾶς, δέν ἐτροποποιοῦντο συγχρόνως. Ἡ ἔξελιξις τοῦ ὀφθαλμοῦ τῶν

⁴⁵ Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐπιβλαβῶν ὀργάνων κλπ. δέον ἀναντιρρήτως νά περιληφθῇ καί τό μεγαλοπρεπές πτέρωμα τῶν παραδεισίων πτηνῶν καί δή ἡ δύσχρηστος οὐρά τινῶν ἔξ αιτῶν, ὡς τοῦ Ταώ π.χ. ἡ παγωνιοῦ κ.ά., ἔξ αιτίας τῶν ὄποιων δυσκολώτερον ἐκφεύγουν τῶν ἔχθρῶν των. Ἐπίσης ἡ δργανική ἀδυναμία - ἀτέλεια τοῦ λύκου, δπως στρέψῃ τὴν κεφαλήν του δεξιά καί ἀριστερά, κατά τοὺς ποιμένας δέ, καί δπως ἀνοιξῃ εὐκόλως καί τας σιαγόνας του. Ἀτέλειαι δργανικαί, δοθεῖσαι ὑπό τοῦ Δημιουργοῦ πρός προφανῆ περιορισμόν τῶν ἐπιβλαβῶν ιδιοτήτων τοῦ θηρίου τούτου, καί ἀπό τῶν ὄποιων, παρά τάς προσπάθειάς του, ἀναμφιβόλως, ἀπό τῆς δημιουργίας του καί μέχρι σήμερον, δέν ἡδυνήθη νά ἀπαλλαγῇ.

⁴⁶ Περί τοῦ Νόμου «τῆς πρός ἄλληλα συσχετίσεως τῶν ὀργάνων» καί τῆς ἀντιθέσεως αὐτοῦ πρός πᾶσαν μορφήν ἔξελιξεως, πρβλ. καί μακαριστοῦ Π. Τρεμπ., μν. ἔργ., σελ. 195-198 καί βιβλ. αὐτόθι.

σπονδυλωτῶν, ὁργάνου τύπου συνθέτου, δέν δύναται νά νοηθῇ ἄνευ συγχρόνου ἐξελίξεως πάντων τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομένων· Ὡ φυσικὴ ἐπιλογὴ δέν δύναται νά ἐξηγήσῃ τό φαινόμενον τῷτο».

Ἐπίσης ὁ Contejean γράφει τὰ ἔξῆς: «Τί τό γοητευτικώτερον καί σημαντικώτερονάπὸ τάς ἀκαταπαύστους ταύτας ἀνακαλύψεις ἀπολελ ιθωμένων τύπων πραγματικῶς μεσαζόντων μεταξὺ τῶν σημερινῶν τύπων; Εὔρον δοντα, τὰ ὅποια σημειώνονταν τὴν μετάβασιν μεταξὺ τῶν πτηνῶν καί ἐρπετῶν, μεταξὺ τούτων καί τῶν θηλαστικῶν ἢ τῶν ἵχθυών; Δυστυχῶς αὗται αἱ λαμπραὶ προσδοκίαι δέν εἶναι ἢ ἀπατηλὰ δῆνειρα. Αἱ ἀδιάκοποι ἀνακαλύψεις τῆς παλαιοντολογίας ἀποδεικνύουν μόνον δτι τὰ πλαίσια τοῦ ὁργανικοῦ κόσμου, θεωρουμένουν τῷ συνόλῳ τοῦ, ἔναι πολὺ πληρέστερα ἢ ἐκεῖνα τῆς ζώσης φύσεως. Αἱ οἰκογένειαι, τὰ γένη καί τὰ εἴδη τὰ ἀπολιθωμένα ἔρχονται νά παρεμβληθοῦν μεταξὺ ἄλλων οἰκογενειῶν, ἄλλων γενῶν καί εἰδῶν, χωρίς ποτέ διά τοῦτο ἢ ἀπόστασις ἢ ὅποια χωρίζει τούς εἰδικοὺς τύπους νά μειωθῇ. Θὰ συνέρχοινον αὐτοπροαιρέτως τὰ εἴδη πρός τούς στρατιώτας ἐνὸς λόχου, δστις δέχεται νεοσυλλέκτους. Αἱ τάξεις πυκνοῦνται, ἄλλ' οἱ ἀνδρες δέν διακρίνονται διά τοῦτο ὀλιγώτερον ἀπ' ἄλλήλων. Θὰ ἦτο λοιπὸν μεγάλου ἐνδιαφέροντος νά ἀνακαλύψωμεν τὰ μεσάζοντα, ἄλλὰ δύναται τις νά βεβαιώῃ μετὰ θάρρους, δτι τὰ μεσάζοντα ταῦτα δέν ὑφίστανται. Καί ἀν ἀκόμη ὑποθέσωμεν τό ὀλιγώτερον, δτι δηλαδὴ τὰ εἴδη μετεπήδησαν ἀπὸ τῆς μιᾶς μορφῆς εἰς τὴν ἄλλην δι' ἀποτόμων ἀλμάτων, τοῦ θύρου περὶ θὰ ἦτο ἐναν τίον πρός τὴν θεωρίαν τῆς βαθμιαίας μεταμορφώσεως καί ἐξελίξεως καί πάλιν τότε θέπερε πάνεται νά ἀνεύρωμεν εἰς κατάστασιν ἀπολιθώσεως πολλοὺς μεσάζοντας τύπους. Ά μορφαὶ αὗται αἱ μεταβατικὰ θὰ ἥσαν, λοιπόν, ἀναρίθμητοι καί ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπείρως πυκνότεραι παρ' ὅσον εἶναι αἱ μορφαὶ αἱ ἀντιπροσωπεύουσαι τὰ γνωστὰ εἴδη. Ἐξ ἄλλου, ί ο ἀποτελέσαντες ἴδια εἴδη τύποι, βεβυθισμένοι ίστι τό πλήθος τοῦτο τῶν διαμέσων, δέν θὰ ἡδύναντο πλέον νά διακριθοῦν ἀπ' ἄλλήλων καί, μὲ ἄλλας λέξεις, δέν θὰ ὑφίσταντο. Ἀλλ' ἡδη συνέβη τό ἀντίθετο»⁴⁷.

Τέλος ο Huxley (ἐπιφανῆς γάλλος φυσιοδίφης), ἔγραψεν εἰς τὴν «Ἐπιθεώρησιν τῶν δύο Κόσμων» τῆς 13^{ης} Μαΐου 1895, περὶ μὲν τοῦ ἀνθρώπουν δτι «δέν εἶναι τό τελευταῖον ἐξαγόμενον κοσμικῆς ἐξελίξεως, ἄλλ' ὑπόστασις ἡθικὴ ἀνεξάρτητος, ἔχουσα τὴν ἴκανότητα νά διευθύνῃ τὴν φυσικὴν ἐξέλιξιν». Περὶ δέ τῶν λοιπῶν ἐνοργάνων δηντων δτι, «ἐκ τῶν 26 χιλιάδων ζωϊκῶν εἰδῶν ἄτινα εύρεθησαν κατακεχωρισμένα

⁴⁷ Προβλ. μακαριστοῦ Π. Τρεμπέλα, μν. ἔργ., σελ. 132 -134 καί βιβλ. αὐτόθι.

ἐν τῷ γηῖνῳ φλοιῶ, ἔκαστον ἀποτελεῖ **ἰδιότυπον εἶδος**, οὐδεμίᾳ δέ μιορφὴ δύναται νά ἐρμηνευθῇ καὶ νά προταθῇ ως ἀπόδειξις μεταβάσεωςάποδε συμπλέγματος εἰς ἄλλο »⁴⁸.

Τοιαῦτα ὑπῆρξαν, ἐν ἄκρᾳ συνάψει, τὰ πορίσματα τῆς Ἐπιστήμης δι’ ὅλας τάς μιορφὰς τῆς θεωρίας ἣς ἐξελίξεως. Διάσημοιέργαται καὶ σκαπανᾶς αὐτῆς, εἰς ὅλους τούς κλάδους αὐτῆς, τούς πρός τὴν θεωρίαν ἣς ἐξελίξεως σχετιζομένους, ἀξίως ἐκπροσωποῦντες, κατεδίκασαν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Λαμάρκου καὶ τοῦ Δαρβίνου, τὴν θεωρίαν ταῦτα ως μωρὰν καὶ ⁴⁹ψευδῆ. Εἰς τὰ πορίσματα ἐν τούτοις ταῦτα, τὰ ἀδιάσειστα καὶ ἀκαταμάχητα, θὰ ἐπιτραπῇ καὶ εἰς ἡμᾶς νά προσθέσωμεν τὰ κατωτέρω ἐρωτήματα διά τὴν μηχανοκρατικὴν βεβαίως ἥ ὑλιστικὴν μιορφὴν τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως, τόσον τὴν προοδευτικήνδοσον καὶ τὴν δι’ ἀλμάτων, τὴν ἀρνούμενην τὴν παρέμβασιν θείου παράγοντάς τῇ γενέσει ἥ διαμορφώσει τῶν ἐνοργάνων ὅντων.

α) Ἐὰν τυφλαὶ μηχανικαὶ ἐξωτερικαὶ ἥ καὶ ἐνδοοργανικαὶ ἐπιδράσεις ὑπῆρξαν οἱ παράγοντες τῆς ὠφελείας τοῦ πρώτου ἥ τῶν πρώτων μονοκυττάρων ὁργανισμῶν, ἀσχέτως τῶν τρόπου τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν γενέσεως (καίτοι, ως προείπομεν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀναπτύξωμεν ἐκτενέστερον ἐν τοῖς ἐπομένοις, ἀπεκλείσθη ἀπολύτως ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης ἥ **αὐτόματος γένεσις**), πῶς ἥ ὠφέλεια αὐτὴ δέν συνετέλεσεν ἵσε τὴν **αὔξησιν** ἀπλῶς τῷ ὅγκου καὶ τῶν διαστάσεων ὃν ὁργανισμῶν ἐκείνων - κατὰ τὸν ἀτεγκτὸν διά μέσου ὃν αἰώνων βιολογικὸν νόμον - ἀλλ’ ἐπέφερε τὴν γένεσιν ὅντων πολυκυττάρων!!!....

β) Πῶς, ἐνῶ τυφλαὶ μηχανικαὶ δυνάμεις προύκάλεσαν τὴν

⁴⁸ Πρβλ. μακαριστοῦ N. Σπηλιώτου μν. ἔργ., σελ. 57 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

⁴⁹ Κατὰ τὸ ἔτος 1913, ἐν ἔτος πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ὁ ἄγνωστος φυσιοδίφης Γεώργιος Μπών, καθηγῆτς ἐν Σορόνη, ἐπεφορτίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς Γαλλίας τὴν εἰδικὴν ἀποστολὴν νά ἐπισκεφθῇ τὰ - πλέον δραστήρια κέντρα τῶν βιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Εὐρώπῃ, ἥτοι ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ, ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ, νά ἀποκομίσῃ ἐκείθεν τὰ τῆς κινήσεως τῶν βιολογικῶν προβλημάτων. Οἱ κύριοι αὐτοῦ σταθμοὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐντολῆς ὑπῆρξαν τὸ Στρασβούργον, μετὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐργαστηρίων ὃτου Χημείας, φυσιολογίας καὶ Ζωολογίας, ἥ Ἀϊδελδέργη (ὅπου ὁ βιολόγος Ντρίζ), τὸ Βουρσμούρκον καὶ τὸ Μόναχον, ὅπου ὁ Ριχάρδος Χέρτβερον διηγήθηνεν βιολογικῆς ζωολογίας, ἥ Βιέννη, ὅπου ὁ Prisdratm ἴδρυσε περίφημον βιολογικὸν σταθμὸν διὰ τὴν μελέτην τῶν παραγόντων τῆς ἐξελίξεως, ἥ Κρακοβία, ἥ Μόσχα, ἥ Πετρούπολις, τὸ Βερόλινον, ὅπου ἐβασίλευον ὡς διδάσκαλοι ὁ φυσιολόγος Ρούμπνερ καὶ ὁ βιολόγος Όσκαρ Χέρτβιγκ. Τὰ πορίσματα λοιπὸν τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀποστολῆς ἐκτιθέμενα ὑπ’ αὐτοῦ ἐν βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ «Ἡ Βιολογικὴ Κίνησις ἐν Εὐρώπῃ, Παρίσιοι, Άριανδρος Κολίν, 1921», ἔχουνώς ἔξῆς: «Σήμερον ἥ θεωρία τῆς ἐπιλογῆς ἔχει ὑποστῆ τὴν αὐτὴν τύχην, ἦν καὶ πολλὰ ἄλλα ἰδέαι, δέν ἔη πλέον. Όσοι παρέστησαν κατὰ τὸ Ιωβιλαῖον τοῦ Δαρβίνου, τὸ ἐπισήμως ἐορτασθὲν κατὰ τὸ 1909 ἐν Κανταβριγίᾳ, ἔσχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αἱ βιολογικαὶ ἐξοχότητες ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου συνῆλθον ἐκεῖ, ἵνα κηδεύσωσι τὸν Δαρβινισμὸν ὡς οὕριον τε μεγαλοπρεπῶς. Οἱ ἐκφωνημένοι λόγοι οὐαίζον ὑπερ βολικὰ πρὸς ἐπιταφίους... κλπ.». (N. Σπηλ., μνέργ., σελ. 40 - 41). Τὰ αὐτὰ διεκήρυξεν ὁ πολὺς Χάνς Ντρίζ, ἀν καὶ διετέλεσε μαθητής τοῦ Χάικελ, πρὸ πεντη κονταετίας περίπου, τονίσαται «διὰ τοὺς πεφωτισμένους ἀνθρώπους ὁ Δαρβινισμὸς ἔχει ἀποθάνει πρὸ πολλοῦ». Biolog Gentrablatt 1896, σ. 353 καὶ Μάϊος 1902.

μεταβολήν ταύτην, παρετηρήθη ἀπ' ἀρχῆς εἰς ὅλα τὰ δόντα τὰ ἔξ αὐτῆς προελθόντα, τοιαύτη ἀρμονία, τάξις, σοφία, πρόνοια, σκοπιμότης κλπ.·ν τῇ διαμορφώσει τῶν ὁργανισμῶν... Τῶτο δέ ἰσχύει καί δι' ὅλα τὰ δόντα τὰ προοδευτικῶς ἐμφανισθέντα ἀργότερον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς.

γ) Πῶς ἡ διά διχοτομήσεως απαραγωγὴ τοῦ πρώτου ἢ τῶν πρώτων μονοκυττάρων ὁργανισμῶν μετεβλήθη... καί διεμορφώθησαν, ἵε τὰ πολυκύτταρα δόντα, ἵδια - ἴδιαίτερα συστήματα καί ὁργανα ζωῆς καί ἀναπαραγωγῆς πρός ἔξυπηρέτησιν τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς..., ἐν οἷς ἔξαστράπτει ἄπειρος σοφία, ἀρμονία, σκοπιμότης καί πρόνοια. Πῶς ἐπίσης ὅλα τὰ ζῷα - καί ὁ ἀνθρωπός - ἐστερήθησαν τῆς εἰδικῆς ίκανότητος τῆς μεταβολῆς ἀνοργάνων στοιχείων (ἄνθρακος, ύδρογόνου, ἀζώτου κ.ἄ., ὅπως καί τῶν φωτονίων ης ἡλιακῆς κλπ ἀκτινοβολίας) εἰς ζῶντας ίστούς καί ὁργανισμούς, τήν ὅποιαν ίκανότητα, ἄγνωστον πᾶς!! ἀποκτηθεῖσαν, καί ἐκδηλουμένην ἴδια εἰς τό φαινόμενον της φωτοσυνθέσεως ἔχουν τά φυτά καί τά δέντρα, καίτοι εἰς κατωτέραν ὀντολογικήν βαθμίδα ἀνήκοντα.

δ) Πῶς, ὑπὸ τάς αὐτὰς συνθήκας καί κατὰ τάς ὥτας γεωλογικὰς περιόδους, τινὰ μὲν τῶν δόντων ἀνεπτύχθησαν εἰς κολοσσώς (δένδρα πανύψηλα, φάλαινα, ἐλέφας κ.ἄ.), ἄλλα δέ παρέμειναν ὄντοι...

ε) Πῶς προηλθεν ἀπ' ἀρχῆς ἰσχύων Νόμος ης αὐτορυθμικότητος καί πῶς ἡ δῆθεν ἔξελιξις περιωρίσθη εἰς ἀπαραβίαστα πλέον πλαίσια εἰδῶν καί γενῶν, μηδεμίαν ἐκτοτε μεταβολὴν ἐμφανίζουσα!!!.

στ) Πῶς, ἰσχύοντος ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεως τῶν ἐνοργάνων δόντων τοῦ Νόμου τῆς αὐτορυθμικότητος, ἔχωρίσθησαν (ἐκτὸς τῶν ἄλλων μεταβολῶν) ὥρισμένα μὲν δόντα τοῦ αὐτοῦ εἴδους η γένους εἰς ἀρρενα, ἄλλα δέ εἰς θήλεα, μὲ εἰδικὰ ἔκαστον, καί ἀναλλοίωτα, ἀπ' ἀρχῆς, ὁργανα ἀναπαραγωγῆς, ἐν οἷς ἐπίσης ἔξαστράπτει καί διαδηλοῦται ἀσύλληπτος σκοπιμότης, σοφία καί πρόνοια, πρός ἀσφαλῆ διαιώνισιν ὃν φαινομένων τῆς ζωῆς

ζ) Πῶς ἀνεπτύχθησαν εἰς ὥρισμένα πάλιν ἀρρενα καί θήλεα δλως ἴδιαίτερα διακριτικὰ καί χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα;

η) Πῶς οἱ χυμοὶ τῶν, κατὰ τούς ἔξελικτικούς, εἰς ἔμψυχα δόντα ζῷα, ἔξελιχθέντων φυτῶν καί... δένδρων(!) μετεβλήθησαν, εἰς τὰ ἔξ αὐτῶν αἷματοφόρα· εἰς αἷμα, πῶς ἡ χημικὴ σύστασις τοῦ αἵματος διηρέθη ἀεὶ εἰδικὰς παραλλαγὰς δι' ἔκαστον γένος - συνομοταξίαν ὥτων, ἀποκλειούσας τὴν μετάγγισιν ἀπὸ ἐνὸς γένους ἐς ἄλλο · καί πῶς τό αἷμα τοῦ ἀνθρώπου ἐγένετο δλως διάφορον πο αἵματος δλων τῶν ζώων (μηδὲ τοῦ τόσον ὕμνηθέντος πιθήκου ἔξαιρουμένου), ὥστε νά ἀποκλείηται εἰς

τὸν ἄνθρωπον μετάγγισις αἴματος οἰουδήποτε ζώου, ὡς ἐπιφέρουσα ἀμέσως τὸν θάνατον.

θ) Πῶς ἀνεπτύχθησαν ἀπ' ἀρχῆς τὰ ὑπέροχα ἔνστικτα ὥρισμένων ὅντων ἔντομων κλπ.) καί δὴ τὰ εἰς ἀπογόνους μὴ γνωρίζοντας τούς γεννήτορας ὑπῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως των ἀναλλοιώτων⁵⁰ μεταβιβαζόμενα, δῶν καὶ δι' ὑπερόχων, ὡς ἐπὶ τό πολύ, ἀντιθέσεων ἀλλὰ καὶ προφανέστατης καὶ θαυμαστῆς σκοπιμότητος καὶ προνοίας, ἐξασφαλίζεται ἡ κατ' εἰδικοὺς τρόπους ζωὴ καὶ ἀναπαραγωγὴ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις δπως καὶ ὁ στολισμὸς τῆς Δημιουργίας;

ι) Πῶς ἀνεπτύχθησαν οὐ μόνον οἱ αἰσθήσεις εἰς τὰ ἀνώτερα ὅντα (αἱ μὴ ὑπάρχουσαι εἰς τὰ μονοκύτταρα καὶ εἰς τὰ τόσα ἄλλα κατώτερα) μετὰ τῶν ὑπερόχων αὐτῶν συστημάτων καὶ ὁργάνων, ἐν τέλει δέ τὰ συναισθήματα τῆς χαρᾶς, τῆς λύπης, τῆς ἀγάπης, τῆς ἔχθρας, τοῦ φόβου κλπ.

ια) Μέσος ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ ἔχει τὴν ἐκπληκτικήν χημικήν ποσόστοισι ἀερίων ἐξ 78% ἡζώτου, 20,9% ὀξυγόνου, 0,10% διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος, 0,02% Νέου, 0,0053 ἡλίου καὶ 0,001% κρυπτῶν Ποία ἀρχή, ποία φυσική ἐπιλογή, ποία διαδικασία εξελίξεως καθόρισε αὐτήν τὴν ἐκπληκτικήν χημικήν ὁργάνωσι τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, δστις ἐάν ἀπηρτίζετο ἐξ 100% Ὀξυγόνου θά ἀνεφλέγετο αὐθωρεί ὁ πλανήτης;

ιβ) Πῶς τὸ οὐρανόστιονδωρ πού καταλαμβάνει τὸ 71% τῆς γηῖνης ἐπιφανείας, μέσην ἀλμυρότητα 35%, καὶ ὑπεροχικήν σύνθεσι διαλελυμένων ἀλάτωνέχει τὴν

⁵⁰ Εἶναι καταπληκτική ἡ πρόνοια πρός διαιώνισιν τοῦ εἰδούς, ἡ ἐκδηλούμένη κατά τὴν ἀναπαραγωγήν ὥρισμένων ποικιλιῶν τοῦ μικροῦ ἐντόμου Ἰβίς, «τῶν ψειρῶν τῶν φυτῶν», πολλῶν ποικιλιῶν τῶν κανθάρων, τῶν σφηκῶν καὶ δὴ τῆς κιτρινοπτέρου κ.ἄ. Ἡ σφῆξ αὔτη, κεντῶσα μέτο τό κέντρον τῆς τόν τέττιγα εἰς ὥρισμένον σημεῖον τῆς κοιλίας του καὶ ἀνοίγουσα αὐτόθι (μικράν δὲ πήν, τόν ναρκώνει ἀπλῶς, χωρίς νά τόν φονεύῃ καὶ ἐναποθέτει ἐν τῇ ὀπῇ τά ώά της, ἵνα ἐκκολαφθοῦν ἐν καιρῷ καὶ εὔρωσιν οὕτω τό σῶμα τοῦ τέττιγος ὡς ἐτοίμην τροφήν. Ἐάν δὲ τέττιξ δέν ἐναρκοῦτο, ἀλλ' ἐφονεύετο, τό σῶμα του θά ἀπεσυντίθετο μέχρι τῆς ἐκκολάψεως τῶν ὧδων καὶ ὁ σκοπός του νά χρησιμοποιηθῇ τοῦτο ὡς τροφή τῶν νέων σφηκῶν δέν θά ἐπραγματαποιητο. Εἶναι δέ ὥρισμένον, τό σημεῖον τῆς κοιλίας τοῦ τέττιγος, εἰς δὲ τό δυνατόν νά γίνη ἡ ναρκωτική ἔνεσις. Πῶς πάντα ταῦτα ἀνεκάλυψεν ἡ σφῆξ, καὶ πῶς μεταδίδεται ἡ ἀνακάλυψις εἰς τάς νέας σφήκας, μή γνωρίζουσας γονεῖς κατά τὴν ἐκκόλαψιν; Θαύματα πραγματικά ἀποτελοῦσιν πολλάι τέστιγματικά ἐνέργειαι διαφόρων ἐντόμων καὶ ἄλλων ἐμψύχων ὅντων, δι' ὧν ἐκδηλοῦται προφανέστατη πάνσιφος πρόνοια, καὶ σκοπιμότης, ἀλλά καὶ γνῶσις φυσικῶν νόμων κλπ. Ὁ Γάλλος ἐντομολόγος Έρρίκος Φάμπρο (1823 -1915), ὁ κατά τόν Δαρβίνον «ἀμίμητος παρατηρητής», ἐν τῷ περισπουδάστω ἔργῳ του «Ἐντομολογικαὶ Ἀναμνήσεις», γράφει τά ἐξῆς περὶ τῶν ἐντόμων: 1) Ὄτι δέν ὑπάρχει οὕτε ἀμυδρόν φῶς λογικοῦ ἐν τῷ ἐντόπιῳ. 2) δτι αἱ ἐντόμηματικαὶ πράξεις δέν εἶναι δυνατόν νά ἀπέκτησαν τήν τελειότητα, ἵνα παρουσιάζουν δι' ἀποπειρῶν καὶ δοκιμῶν καὶ ἀναζητήσεων περὶ τοῦ προσφυεστέρου τρόπου ἐνεργείας κλπ. Αὗται ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν εἰς τά ζωϊκά εἰδη ἀπαράλλακτοι, οἵας βλέπομεν αὐτάς σήμερον. 3) δτι ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγών δέν διδάσκει τά ἐντόμα, 4) δτι αἱ μεταλλαγαί τῶν περιστάσεων δέν ἐπιφέρουν βαθείας μεταβολάς ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἐντόμων 5) δτι ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγών εἶναι ἀνύπαρκτος ἐν τῷ μητηρισμῷ, 6) δτι αἱ ἀνωμαλίαι δέν εἶναι ἀποδείξεις μεταβολῶν μονίμως ἐγκατασταθεισῶν διά τῆς κληρονομικότητος. (Πρβλ. καὶ μακαριστοῦ Ν. Σπηλ., μν. ἔργ., σελ. 44).

μυστηριώδη χημικήν ποσόστοσι εἰς ἔνα χιλιογραμμάριον ὕδατος νά περιέχεται χλωριούχον νάτριον (NaCl) 23,48 gr., χλωριούχον ἀσβέστιον (Mg Cl_2) 4,98 gr., Θεϊκόν νάτριον (Na_2SO_4) 3,92 gr., χλωριούχον ἀσβέστιον (CaCl_2) 1,10 gr., χλωριούχον κάλιον (KCl) 0,66, δισανθρακικόν νάτριον (NaHCO_3) 0,19 gr., βρωμιούχον κάλιον (KBr) 0,10 gr., βορικόν δξύ (H_3BO_3) 0,03 gr., καί χλωριούχον σρόντιον (SrCl_2) 0,02 gr., συνολικῆς ἀ λμυδότητος 34,48 gr. εἰς ἣν ὁ φείλεται ἡ συντήρησις ἵπε βιοποικιλότη τος τῶν θαλασσῶν καί ἡ ζωή ἐκατομμυρίων εἰδῶν ζωῆς; Καί

ιγ) Πῶς καθιορίσθησαν αἱ κινήσεις τῆς Γῆς:

α) ἡ περί τὸν ἄξονά της περιστροφή ἐντὸς 24 ὥρων, ἢτις προκαλᾶ τὴν φαινομένηνατολήν καί δύσιν τῷ Ἡλίου, τῆς Σελήνης καί τῶν ἀστέρων μετά τῶν συνοδευουσῶν μεταβολῶν, αἱ ὅποιαι χαρακτηρίζουσιν τὴν ἡμέραν καί τὴν νύκταν, β) ἡ περί τον Ἡλιον ἄπαξ ἐντὸς ἑνός ἔτους ἐπὶ ἐλαφρᾶς ἐλλειπτικῆς τροχιᾶς τῆς ὅποιας ἡ ἐκκεντρότητα εἶναι 0,01674. Ἔνεκεν τῆς ἐκκεντρότητος ταύτης ἡ ἀπόστασις τῆς Γῆς ἀπό τοῦ Ἡλίου μεταβάλλεται ἐκ τῆς μέσης τιμῆς τῶν 150.000.000 χιλιομέτρων κατά 5.000.000 περίπου χιλιόμετρα κατά τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ὁ ἄξων περιστροφῆς τῆς εἶναι κεκλιμένος κατά γωνίαν $66^{\circ} 33' 01''$ ὡς πρός τό ἐπίπεδον τῆς τροχιᾶς της, εἶναι δέ ὁ Βόρειος Πόλος περισσότερον κεκλιμένος πρός τὸν Ἡλιον κατά τὸν Ίουνιον καί πλέον ἀπομεμαρυσμένος ὥστοῦ κατά τὸν Ιανουάριον. Ἡ κλίσις αὕτη τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς, συνδυαζομένη μετά τῆς περιφορὰς τῆς περί τὸν Ἡλιον προκαλᾶ τὴν μεγαλυτέραν ἡμέραν κατά τό θέρος καί τὴν βραχυτέραν κατά τοῦ χειμῶνα, πρωταρχικήν αἰτίαν τῶν ἐποχῶν, γ) ἡ μετάπτωσις τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς περὶ τὴν κάθετον ἐπὶ τὴν τροχιάν της καί δ) ἡ κίνησις τοῦ ἄξονος περιστροφῆς τῆς Γῆς ὡς πρός τὸν γεωμετρικόν ἄξονα τοῦ σχήματός της πού προκαλεῖ τὴν μετάθεσιν ἡσε ότι τοῦ Βόρειου Πόλου τοῦ ἄξονος περιστροφῆς τῆς Γῆς ὡς πρός τὸν γῆινον φλοιόν καί ἐπιφέρει μεταβολήν ἵπε τὰ ἀ γεωγραφικά πλάτηλων τῶν σημείων, αἱ θέσεις τῶν ὅποιων ἔχουν καθορισθεῖ ὡς πρός τὸν Ισημερινόν τῆς γῆς;

Ἀποροῦμεν τῇ ἀληθείᾳ πῶς λογικὰ ἄνθρωποι καί μάλιστα ἴθικοὶ ἐπιστήμονες, καυχώμενοι καί ἐπὶ σοφίᾳ, ἡδυνήθησαν νά πιστεύσωσιν δτι: α) ὁ ἀρχῆς χωρισμὸς τῶν μικροβίων ἵπε ὡς φέλιμα καί ἐπιβλαβῆ, ὁ ἐμφυτος μεταξὺ των πόλεμος, ἀλλὰ καί ἡ μυστηριωδῶς διατηρουμένη μεταξὺ αὐτῶν ἰσορροπία, β) τό ὑπέροχον ἴστιον τοῦ σπόρου τῆς πεύκης καί ἡ μικρὰ πτέρυξ τοῦ σπόρου τοῦ σφενδάμου - ἡ ἀποτελοῦσα θαυμάσιον αὐτόγυνδον ἡ ἐλικόπτερον, κατερχόμενον χωρὶς ἴδιαιτέραν κινητήριον δύναμιν, γ) τὰ εἰδικὰ περιβλήματα ὡρισμένων σπόρων (καρύου, ἀμυγδάλου κ.ἄ.) καί τὰ εἰδικὰ

περιβλήματα τρίχες, πτερύγια κλπ και σχήματα δλων τῶν σπόρων, διά τήν εὔκολον μεταφοράν των ὑπό τοῦ ἀνέμου και τῶν ὑδάτων, ώς και διά τήν εἰς τό ἔδαφος διείσδυσιν, ἐπίσης δέ ή ἐκρηκτική ἴκανότης - ἰδιότης ὠρισμένων σπόρων ἡ καρπῶν, ίνα τό σπέρμα ἐκτινάσσηται μακράν τοῦ χώρου του, ὑπό τῶν κλώνων ἡ φύλλων τῶν δένδρων ἡ τῶν φυτῶν καλυπτομένου, πρός διευκόλυνσιν πάντοτε και ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀναπαρα - γωγῆς· ὥσαύτως αἱ θαυμάσιοι κοτυληδόνες τῶν σπόρων, αἱ ὥς πρώτη τροφή πομεταξύ αἱ ὑτῶν πυρηνος - ἐμβρύου - τῶν φυτῶν χρησιμεύουσαι, αἱ θαυμασταὶ συμμετρίαι και τά ἰδιαίτερα συστατικά τῶν κορμῶν, τῶν φύλλων, τῶν ἀνθέων και τῶν καρπῶν τῶν φυτῶν και τῶν δένδρων, δ) εἰς τά αὐτά ἐδάφη χωρισμός τῶν δένδρων εἰς διαφόρων εἰδῶν καρποφόρα και μή, ἀ ὑ πέροχοι ἰδιαίτεροι τῶν ἀνθέων και τῶν καρπῶν αὐτῶν χρωματισμοί, και αἱ ἰδιαίτεροι εὔσημοι ἡ κάκοσμοι ἀπόπνοιαι αὐτῶν, ε) οἱ σπόνδυλοι τῶν καλάμων τῶν σιτηρῶν κλπ. και τό κοῖλον - κενόν τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῶν, ίνα ἀντέχωσι περισσότερον εἰς τό βάρος τῶν κορυφῶν και τάς ἐκ τοῦ ἀνέμου ταλαντεύσεις⁵¹, στ) ὁ ὑπὸ τοῦ ὀκτάποδος ἐκχυνόμενος «θιολός» και ἡ ὑπὸ τῆς σουπιᾶς ἐκχυνόμενη «μελάνη», ζ) τό ὑπὸ διαφόρων φυτῶν, ἐρπετῶν και ἐντόμων, δι' ὠρισμένους σκοποὺς και διά θαυμασίων ἐδικῶν ὀδόντων, ὁργάνων και συστημάτων ἐκχυνόμενον δηλητήριον, τό ὑπὸ τοῦ κώνωπος ἐκχυνόμενον καυστικὸν ὕγρον, δ περ, ω μόνον διατηρᾶ ὕγρὸν τό ἀπορροφώμενον αἷμα (δπερ ἄλλως θὰ ἐπήγγυντο), ἀλλὰ και ἀναισθητεῖ τό δακνόμενον μέρος ὑπὸ σώματος, ὥστε νά μή γίνηται ἀμέσως αἰσθητὸν τό τσιμπημα, δπως και τό θαυμάσιον ἀναισθητικὸν τῆς πυγολαμπίδος, η) ἡ πῆξις και ἡ στερεοποίησις τοῦ σιέλου τῆς ἀράχνης ἀλλὰ και ἡ ἰδιαίτερα κολλητικὴ ούσια, ἡ ὑπὲρ εἰδικῶν ὁργάνων και ἀδένων ἐν τῷ στόματι αὐτῆς ἐκχυνομένη, δι' ἣς ἐπαλείφεται ὁ εἰς ἴστὸν μεταβαλλόμενος σίελος διά νά συλλαμβάνωνται δὲ προσεγ - γίζοντα εντομα, ἐπίσης δέ τό δι' ἀτοῦ πλεκόμενον θαυμάσιον δίκτυον, θῇ κοινωνικὴ κλπ ζωὴ τῶν μυρμήκων και τῶν μελισσῶν και τό ἐξάγωνον τῆς κηρήθρας τῶν τελευταίων⁵², ι)

⁵¹ Τήν μηχανικήν ταύτην ἀλήθειαν, τῆς ἀντοχῆς τῶν κιόνων εἰς μετῖον βάρος, δταν τό ἐσωτερικόν αὐτῶν εἶναι κοῖλον - κενόν, πολὺ ἀργά ἀνεκάλυψεν ὁ ἀνθρωπος. Τήν ἐγνώριζον, δμως, προφανῶς, ἀπ' ἀρχῆς οἱ σπόροι τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς, τῆς σικάλεως κλπ!!! Καί ἐν τῇ τάσει αὐτῶν, δπως ἀνυψώσωσι τάς κορυφάς τῶν κορμῶν αὐτῶν ὑψηλότερον και εἰς αὐτάς σχηματίσωσι και ἀναπαραγάγωσι τοὺς βαρεῖς καρποὺς - στάχνας και σπόρους αὐτῶν, ἐξελισσόμενοι πάντοτε!!, ἔκαμον χρῆσιν θαυμαστῶς και τοῦ μηχανικοῦ τούτου νόμου, κατά τήν εἰς ὕψος ἐξελικτικήν ἀνάπτυξιν τῶν κορμῶν!!! Θαυμάσατε λοιπόν τήν σοφίαν, ἀλλά και τήν πρόνοιαν τοῦ σίτου και τῶν λοιπῶν δημητριακῶν καρπῶν, δπως και τήν τοιαύτην τῶν ἐξελικτικῶν!!!

⁵² Τήν ὑπέροχον γεωμετρικὴν και μηχανικὴν ὥσαύτως ἀλήθειαν τῆς διὰ τοῦ ἐξαγώνου ἐξοικονομήσεως μετῖονος χώρου, μετῖονος στερεοτήτος, ἀλλὰ και διλιγωτέρων ὑλικῶν, πολὺ ἀργά ἀνεκάλυψεν ὁ ἀνθρωπος, ἐνῷ ἡ μελισσα τήν γνωρίζει ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὑπάρξεως της. Διότι ή μελισσα κτίζει ሲ κ ελλία τῶν κηρήθρων εἰς κανονικὰ ἐξάγωνα -πρόσματα, τῶν ὅποιων αἱ

τὰ ὑπέροχα ἀρχιτεκτονικὰ σχήματα καί οἱ ἐσωτερικοὶ ἵδια χρωματισμὸς τῶν ὁστράκων⁵³, ἀ θαυμάσιοι χρωματισμοὶ τῶν δερμάτων καί τῶν τριχωμάτων τῶν χερσαίων καί τῶν ἐναλίων ζώων, ὃ ὑπέροχοι χρωματισμοὶ τῶν πτηνῶν καί δὴ τῶν παραδεισίων - καί τὰ ὑπέροχα λοφία κλπ. τιῶν ἐξ αὐτῶν, τὴν διάταξιν καί τὴν ἐναρμόνισιν τῶν χρωματισμῶν τῶν ὅποιων δέν ἦτο δυνατὸν νά σκεψθῇ καί ὁ καλλίτερος καλλιτέχνης διακοσμητῆς· ια) ἡ ίδιαιτεραι τῶν ζώων φωνὴ καί τὰ ἡδύμολπα ώρισμένων πτηνῶν ἄσματα, ιβ) ἀ προστατευτικοὶ χρωματισμὸς τῶν ὥδων τῶν ἐν ἐλευθέρῳ καταστάσει βιούντων πτηνῶν καί οἱ εἰδικαὶ τοῦ κελύφους ἑκάστου γένους κηλῖδες ἢ στίγματα, ιγ) τό ψυχρὸν φῶς ώρισμένων φωτοβόλων ὁργανισμῶν φυτῶν, ἐντόμων, μαλακίων καί ἰχθύων, τό τόσον ἀπαραίτητον διά τὴν ζωὴν τῶν ὅντων τούτων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου, καί ίδια εἰς τούς σκοτεινὰς βυθοὺς τῶν θαλασσῶν, ιδ) ἡ θαυμαστὴ ἀλληλεξάρτησις καί ἀλληλεξυπηρέτησις τῶν ἐνοργάνων ὅντων καί ἡ θαυμάσια ἀναλογία συστημάτων καί ὁργάνων ἀναπαραγωγῆς, ὅπως καί ὁργάνων καί συστημάτων ἀμύνης καί ἐπιθέσεως· ἡ συμμετρία τέλος ὅν διαστάση εων κλπ τῶν οἰκοσίτων ζώων πρός τάς διαστάσεις καί τάς ψυχικά ὁρκανίκας ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, οὐ μόνον διά τὴν ὁργανικήν ἀλλά καί τὴν ψυχικήν ἡμῶν ἐξυπηρέτησιν καί οἱ ὑπέροχοι καί μυστηριώδεις ἐν πολλαῖς τρόποις ἀναπαραγωγῆς διαφόρων ὕδροβίων καί χερσαίων ὅντων (ὅπως τῶν χελιῶν κ.ἄ.), καί τόσαι ἄλλαι ὁργανικαί καί ψυχικαί λειτουργίαι καί ίδιότητες τῆς ἀσυλλήπτου ποικιλίας τῶν ἐνοργάνων ὅντων, ἀπό τῆς μονοκυττάρου ἀμοιβάδος καί μέχρι τοῦ νοοῦντος ἀνθρώπου, ὃν ἡ ἀπαρίθμησις καί ἡ φιλοσοφική ίδια ἀνάπτυξις διαφεύγουν τῶν στενῶν ὁρίων τῆς παρούσης πραγματείας, καί αἵτινες ὡς σάλπιγγες τυρρηνικαί, διά τῆς ἐκδηλουμένης δι' αὐτῶν ἀπειρού σοφίας, προνοίας καί σκοπιμότητος, τὴν ἀπειρον δύναμιν, ἀλλά καί τὴν πάνσοφον πρόνοιαν τοῦ Δημιουργοῦ πρός τόν φιλοσοφοῦντα ἀνθρωπον διαγγέλλουν, ὑπῆρξαν ἀποτελέσματα τυφλῆς μηχανικῆς ἐξελίξεως, εἴτε προοδευτικῆς - βραδείας, εἴτε ἀλματικῆς!! Ἄλλα τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀπορίας παρέχει ρητῶς ἡ Γραφή. Πάντες οὗτοι, μακράν τοῦ

βάσεις ἀντιτίθενται οὕτως, ὅστε τὸ κέντρον τῶν ἔξαγώνων τῆς μιᾶς ἐπιφανείας τῆς κηρήθρας νά συμπίπτουν μὲ τάς γωνίας τῶν ἔξαγώνων τῆς ἄλλης ἐπιφανείας. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου, πλὴν τῆς στερεότητος καὶ τοῦ ὀλιγωτέρου χώρου, ἐξοικονομεῖται καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ κηροῦ τοῦ προοριζομένου διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν βάσεων.

⁵³ Πρός δομήν καί διαμόρφωσιν τῶν ὁστράκων τῶν διαφόρων ὁστρακοφόρων ὅντων (ἔτινα ἀποτελοῦν πραγματικάς κατοικίας αὐτῶν) ἐφαρμόζονται ὑπέροχοι χημικοί, μηχανικοί, ἀλλά καί ἀρχιτεκτονικοί νόμοι, τούς ὅποιους πολύ ἀργά ἐπίσης ἀνεκάλυψεν ὁ ἀνθρωπος διά τάς διαφόρους χημικάς συνθέσεις καί τάς θολωτάς οἰκοδομάς. Τά ὁστρακοφόρα ὅμιλος ἐγγνώριζον ἀπ' ἀρχῆς τούς νόμους τούτους. Καί τούς ἐφαρμόζουνταπό τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῶν ἐπί τῆς σκινῆς τῆς ζωῆς, θαυμαστῶς!!!

ἀποκαλυφθέντος θαυμαστῶς ἀληθινοῦ Τρισυποστάτου Θεοῦ εὑρισκόμενοι καί στερούμενοι, ὡς ἐκ τούτου, θείας χάριτος καί θείου φωτισμοῦ, «παρεδόθησαν εἰς ἀδόκιμον νοῦν. Καὶ φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν» (πρός Ρωμ. Α' 22 καὶ 28).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΙΩΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΙ ΤΩΝ ΣΥΧΡΟΝΩΝ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΩΝ

Μολονότι ὅμως τόσον πανηγυρικὴ ὑπῆρξεν ἡ καταδίκη τῆς θεωρίας τῆς ἔξελιξεως τῶν ὅντων. Μολονότι διάχυτος εἶναι εἰς πολλὰς χώρας τῆς Οἰκουμένης ἡ θλῖψις διά τάς ἐξ αἰτίας ταύτης ἐπελθούσας κατὰ τὴν τελευταίαν ἵδι α ἐποχὴν τρομερὰς πνευματικὰς - ψυχικὰς καί κοινωνικὰς καταστροφάς, δεδομένου ὅτι καί ὁ ἴστορικὸς ὑλισμὸς εἶναι καρπὸς τῆς θεωρίας ταύτης. Ἐν τούτοις ἐν τῇ ἐνδόξῳ ταύτῃ χώρᾳ, τῇ κοιτίδι τῆς ἀληθινῆς ἐπιστήμης καί φιλοσοφίας, συνεχίζεται μετ πείσματος - ἵνα μὴ χρησιμοποιήσωμεν ἄλλον χαρακτηρισμὸν - ὑπό τοῦ ἐντύπου καί ἡλεκτρονικῷ τύπου, ἀλλὰ καί διά συγγραμμάτων, προσπάθεια ὀρισμένων ἐπιστημόνων ὅπως πείσωσιν ἡμᾶς ὅτι δι' ἔξελιξεως διεμορφώθησαν πάντα τὰ ἐνόργανα ὅντα, καί ἐκ πιθήκων καί ἄλλων κατωτέρων ζώων ἀλπ. ἔξελιχθημεν καί ἡμεῖς!!!

Καί εἶναι βεβαίως ἀληθὲς ὅτι, ὑπὸ τὴν πίεσιν νεωτέρων παρατηρήσεων, ἡ ναγκάσθησαν οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς θεωρίας ταύτης νά δόμολογήσωσιν ὅτι δέν εἶναι δυνατὸν ὁ ἀνθρωπος νά προέρχηται ἀπὸ τὰ ἀνώτερα εἴδη τῶν ὑπαρχόντων σήμερον πιθήκων (Χιμπατζή, Γίρβωνος, Γορίλλα κ.λπ) ἡ θεωρία δημιωστῆς ἐκ πιθήκων προελεύσεως ἡμῶν δέν ἐγκατελείφθη. Μετετέθη ἀπλῶς ὁ εἰς ζωώδη κατάστασιν πρόγραμμας εἰς τόν Δρυοπίθηκον ἢ τοιτογε νοῦς περιόδου. Ἐν τοῦ πιθήκου τούτου (κατά τούς νεωτέρεσσαντικούς) ἀπεσχίσθη τὸ πάλαι ποτέ ἀνθρωπος, ὅπως καί τὸ διάφορα ἔδη τῶν πιθήκων, ὃν τινά μετειλίχθησαν εἰς ἀνώτερα..., ἀλλὰ δέ παρέμειναν κατώτερα! Καί διά τῆς ὁδοῦ ταύτης τῆς ἔξελιξεως προηλθον καί κατέλαβον θέσην τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τούτου δλα τά ἐνόργανα ὅντα, ἐμψυχα τε καί ἀψυχα, ἀτινα ἐνεφανίσθησαν ἡ ὑπάρχουσιν ἐπί τοῦ θεάτρου τῆς ζωῆς.

Ὄτι δέ ἡ θεωρία τῆς ἔξελιξεως εἶναι, κατὰ τούς συγχρόνους ἔξελικτικούς, ἀληθής, καί ὁ ἀνθρωπος ἔξελιχθη προοδευτικῶς ὅχι ἀπλῶς ἀπὸ τὸν πιθήκον ἀλλ' ἀπὸ ὃν τι τῆς θαλάσσης ὃν περιφημον μονήρη, ψάχιλούθως κ.λπ)

βεβαιοῦται δῆθεν ἐκ τῶν φάσεων τάς ὁποίας ἐμφανίζονται ἀσθενεῖς θεραπευόμενοι δια «σόκ»⁵⁴, καὶ ἴδια δι' ἵνσουλίνης. Διότι καὶ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἐξόδου των ἐκ τῆς κωματώδους καταστάσεως εἴναι συνεπεία ἡ ίνσου λίνης περιέρχονται (καὶ ἡτις ἐπιτυγχάνεται δι' ἐνέσεως γλυκόζης εἰς τό αἷμα τοῦ πάσχοντος), αἱ κινήσεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν των δύμοιάς ουν δῆθεν πρός τάς ἀρχικὰς κινήσεις τῆς κολυμβήσεως!!!, ἀντιστοιχοῦσαι πρός τάς ἀρχικὰς κινήσεις, αἱ δύοια ἐγένοντο διά τῆς οὐρᾶς καὶ τῶν πτερύγων τῶν ψαριῶν καὶ ἀναλόγων τμημάτων τοῦ σώματος ἀμφιβίων τῆς ἴδιας ἐξελικτικῆς πορείας!!! Μετά τάς κινήσεις ταύτας ἐκδηλοῦνται ἀρρυθμοί κινήσεις τῶν τεσσάρων ἀκρων, δύμοιάζουσαι πρός τάς κινήσεις πρωτογόνοθρόπετοῦ... καὶ ἀντιστοιχοῦσαι πρός τάς κινήσεις ὅντας ἀνωτέρων ἀπὸ τὰ ἀμφίβια εἰδῶν ἡ χερσαίων ζώων τῆς κατωτέρας βαθμίδος!!! Ταύταςκολουθοῦσι, κατὰ τάς ύπας πάντοτε ὑποθέσεις, κινήσεις πρωτογόνου συμπεριφορᾶς (κλείσιμον δακτύλων χειρῶν, ποδῶν κλπ.), ἀντιστοιχοῦσαι πρός τό φαινόμενον ἣς ἀρπαγῆς!!!, χαρακτηριστικῶν τῆς ζωῆς τῶν πιθήκων... Παράγονται, ἀκολούθως, ὑπὸ τῶν θεραπευομένων ὑπόκωφοι ἥχοι, λαρυγγισμοὶ ἀνθρώπινοι, φωνὰς ζώων προσομοιάζουσαι!!! Καί κατόπιν τούτων ἐπανέρχεται ἡ συνείδησις, αἱ κανονικαὶ κινήσεις καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φωνή. Αἱ μεταβολαὶ λοιπὸν αὗται, καὶ τούς αὐτοὺς ἐξελικτικούς, γινόμεναι διαδοχικῶς ἐντὸς μιᾶς ὕδατος, ἀντιστοιχοῦσι πρός τούς ἀμετρήτους αἰῶνας τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ἀπὸ τοῦ πρώτου τοιούτου μέχρι τοῦ ἀνθρώπου!!! Καί ἀποκαλύπτουσιν εἰς ἡμᾶς ὅλα τὰ στάδια, τὰ ὅποια διήνυσενέπὶ τοῦ πλανήτου τό φαινόμενον ης ζωῆς.

Τὴν φυσιολογικήν, οὕτως, ἐπάνοδον τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς συνειδήσεως εἰς τούς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ίνσουλίνης ἀπαλλασσομένους ἀσθενεῖς (λόγῳ τοῦ ὅτι τοιαύτη ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ἡ σειρὰ τῆς μετὰ τό «σοκ»...ἐπανόδου τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ὁργανικῶν καὶ τῶν ψυχικῶν ἡμῶν λειτουργιῶν) ἀποδίδουσιν οἱ ἐξελικτικοὶ εἰς τὴν διατηρουμένην ἡμῖν ἐπίδρασιν τῶν διαφόρων σταδίων τῆς δῆθεν ἐξελίξεως τῶν ἐνοργάνων ὄντων. Άλλὰ καὶ ἀν ἐπρόκειτο περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἀρχικῆς σειρᾶς ἣς ἐμφανίσεως τῶν αἰσθήσεων, μήπως δέν ἀποτελεῖ αὔτη τούς διαδοχικοὺς σταθμούς, τούς ὅποιους διήνυσεν ὁ ἀνθρωπός ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαμορφώσεως τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ, μέχρις ἐκδηλώσεως τῆς συνειδήσεως; Διότι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ταύτης, πράγματι ἐκολύμβησε, κατ' ἀρχήν, ἐν τοῖς ὑγροῖς τῆς μήτρας ἐκίνησεν ἀκολούθως μετὰ τὴν ἐκ τῆς μήτρας ἔξοδον, πρῶτον τὰ τέσσαρα ἀκρα, καὶ ἐτετραπόδισεν

⁵⁴ «Ἀπότομος νευρικός κλονισμός ἢ νευροπληξία».

ἀργότερον ἐπ’ ἀρκετοὺς μῆνας, ἐξεφώνησενέν συνεχείᾳ ἀνάρθρους φωνὰς λόγῳ μὴ πλήρους ἀναπτύξεως τῶν φωνητικῶν ὁργάνων καὶ τέλος δέν εἶχε συνείδησιν τῆς ὑπάρξεως του - καίτοι ἔχων πνευματικὴν ψυχὴν - μέχρι πλήρους διαμορφώσεως ὅτε γκεφάλου, πρός ἐκδήλωσιν τῆς νοήσεως καὶ συνειδήσεως. Ήν φυσιολογικήν, λοιπόν, ταύτην σειρὰν τῆς ἀποκτήσεως τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς ἐπανακτήσεως αὐτῶν μετὰ τό «σόκ», ἀνήγαγον οἱ ἐξελικτικοὶ οὗτοι διά τῆς φαντασίας ὡτῶν εἰς ἔνδειξιν ἐπαναλήψεως λειτουργιῶν ὁργανικῶν κλπ. μακρῶν δῆθεν περιόδων ἐξελίξεως τῶν ἐμψύχων ἰδίᾳ ὅντων⁵⁵. Άλλὰ μήπως ἐπὶ τῆς φαντασίας καὶ μόνον, δέν στηρίζεται τό ψευδὲς καὶ ἀβάσιμον οἰκοδόμημα τῆς θεωρίας ταύτης τοσας ψυχὰς ἐπλάνησε καὶ ἀπεμάκρυνε τῆς ἀληθείας κατὰ τούς τελευταίους ἴωνας καὶ ἐγένετο πρόξενος τόσων καταστροφῶν;

Καί ἵνα βεβαιωθῇ τοῦτο ἰδοὺ καὶ ὑπόθεσις περὶ τῆς ἐν λόγῳ θεωρίας, ἀντιφάσκουσα αὐτὴν πρός δλας σχεδὸν τάς προηγουμένας. Εἰ τό περιοδικὸν «Ἡλιος» τῆς 28ης -8-1953, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἐξῆς:

«Εἰς ἐν βιβλίοντὸν εἰς τό Λονδῖνον, ὁ Ἄγγλος ζωολόγος κ. Μπρούμης Βασιλικῆς Εταιρίας τοῦ Λονδίνου, ἀποδεικνύει μὲ σειρὰν ἐπιχειρημάτων τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν θεωριῶν περὶ τῆς ἐξελίξεως, τοῦ Δαρβίνου, ἀκόμη δέ καὶ τῶν θεωριῶν τοῦ Λαμάρκου. Οἱ Ἄγγλοι επιστήμων μάλιστα διατυπώνει μίαν ἀρχήν, ἡ ὁποία εἶναι ἀρκετὰ πρωτότυπος, ἀλλὰ καὶ δύσκολον νά ἀμφισβητηθῇ ἀπὸ ἐκείνους πού γνωρίζουν νά διαβάζουν τό μεγάλο βιβλίον τό προϊστορίας τῆς ζωῆς τοῦ πλανήτου. Καμμιὰ δύμας ζώων - λέγειο κ. Μπρούμ - δέν παρήγαγεν ἀλλην ἀνωτέρων δύμαδα πλέον ἡ ἄπαξ. Θὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην μὲ μερικὰ παραδείγματα. Αν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ τὰ ψάρια παρήχθησαν τὰ ἀμφίβια, ἡ παλαιοντολογία ἀποδεικνύει ὅτι αὐτὸν συνέβη μίαν φορὰν μόνον, καὶ τὴν Δεβόνιον λεγομένην περίοδον. Εἶναι πιθανὸν - λέγειο κ. Μπρούμ - ἔνα καὶ μόνον ἄδος ψαριῶν νά ἐξειλίχθῃ καὶ νά ἔδωσε τό πρῶτον εἶδος τῶν ἀμφίβιων, τό ὅποιον ἐνεφανίσθη εἰς τὸν πλανήτην μας. Καί τό γεγονός αὐτὸν δέν πρόκειται νά ἐπαναληφθῇ πλέον ποτέ, δέν πρόκειται δηλαδὴ νά ἐξελιχθοῦν ποτέ ἀλλοτε τὰ ψάρια ἀσ ἀμφίβια. Επίσης μίαν μόνον φορὰν ἀπὸ ἔνα εἶδος ἀμφίβιων παρήχθη σαν τὰ ἔρπετά, καὶ τὴν γαιανθρακοφόρον περίοδον. Επίσης δλα τὰ πτηνὰ (καὶ τὴν Ιουρασίου κατωτέρων περίοδον) παρήχθησαπὸ

⁵⁵ Παράλληλον ὑπῆρξεν τὸ ἐκ τῆς ἐμβυολογίας καὶ τοῦ Βιογονικοῦ Νόμου ἐπιχείρημα τῶν ἐξελικτικῶν, καθ’ ὃ αἱ διάφοροι φάσεις τοῦ ἐμβύου ἐν τῇ μήτρᾳ ἀντιπροσωπεύουν τὰ ἀντίστοιχα στάδια τῆς ἐξελίξεως ἐκάστου ὅντος. Άλλὰ καὶ τὸ ἐπιχείρημα ἐκεῖνο ἀπεδείχθη, ὡς ἀνωτέρω, δλως ἀβάσιμον.

εν ειδος έρπετῶν καί ποτέ πλέον τὰ έρπετὰ δέν θὰ ἔξελιχθοῦν εἰς πτηνά. Ἡ θεωρία τῆς ἔξελιξεως - κατὰ τὸν ἀρθρογράφον τοῦ «Ἡλίου» πλέον περιέρχετάς ἀδιέξοδον...». Καί συνεχίζεται ὑπόθεσις τοῦ Ἀγγλου ζωολόγου Μπρούμ. «Τέλος εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ ἴδικὸν μας εἶδος, πρέπει νά δεχθῶμεν ὅτι, αἱ φυλὰ τῶν ἀνθρώπων εἴναι ἀποτέλεσμα ἔξελιξεως ἐνὸς μόνον εἶδους ἀνθρωποειδῶν πιθήκων. Καί κανεὶς ἀπὸ τούς σήμερον ζῶντας πιθήκους δέν θὰ ἡμποροῦσε νά ἔχῃ ἀπόγονον ἔνα ἄνθρωπον!!!

Καίτοι δέν ἔχομεν ὑπ' ὅψιν ἥμῶν τό σύγγραμμα τῷ οηθέντος Ἀγγλου ζωολόγου ἦνα κρίνωμεν καί τὴν ὑπόθεσιν ἐν τῷ συνόλῳ καί ἐν ταῖς λεπτομερείας αὐτῆς, δημως τό ἀβάσιμον, τό φανταστικὸν καί τό ἀντιφατικὸν καί ταύτης ἁναι προφανεῖς ἔκ τε τῶν ἀμφιβολιῶν αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως, ἐκδηλουμένων ἐπανειλημμένως διά τῶν: «Ἄν εἴναι ἀληθές», καί «εἴναι πιθανόν...», ἄλλα καί ἐκ τοῦ ὅτι, οὐδόλως ἔξηγεῖται καί δι' αὐτῆς: α) **Πῶς ἐξ ἐνὸς εἶδος ψαρῶν προηλθαν τόσαΐση ἀμφιβίων, ἐξ ἐνὸς εἶδους ἀμφιβίων τόσα εἶδη έρπετῶν, καί ἐξ ἐνὸς εἶδους έρπετῶν τόσα εἶδη πτηνῶν, πάντα δέ ταῦτα ἄνευ ἐτέρας ἔξελιξεως,** β) **Πῶς τὰ ψάρια, ἐξ ἀψύχων προγόνων - κατωτέρων διντών - προελθόντα, ἀπ' ἑκτησαν ψυχήν** ἰδιότητας, ἐνῶ οἱ πρόγονοι των ὁργανισμοὶ ἐστεροῦντο τοι - ούτων... Καί τέλος, διάτ κανεὶς ἀπὸ τούς σήμερον ζῶντας πιθήκους δέν θὰ ἡδύνατο νά ἔξελιχθῇ εἰς ἄνθρωπον, ἐφ' ὅσον ἡ γεωλογικὴ περίοδος, καθ' ἥν, καὶ τούς ἔξελικτικούς, ἐγένετο ἡ πρώτη ἔξελιξις πιθήκου ἃς ἄνθρωπον, δέν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν ἴδιαν μας, οὐδ' εἴναι διάφορος αὐτῆς.

Άλλ' ἀς ἔξετάσωμεν ἥδη καί τάς δύο **δῆθεν ἀποδείξεις!!!** περὶ τῆς ἐν λόγῳ θεωρίας, αἵτινες ἔχαρακτηρίσθησαν ὑπὸ τῶν ἔξελικτικῶν ὡς αἱ δύο **σημαντικώτεραι ανακαλύψεις τῷ 20^ο αἰώνιος!!!**, ἥτοι: α) τάς δύο σιαγόνας καί τὰ ὀλίγα ὀστάρια, τὰ εὑρεθέντα εἰς Σβάρτκρανς τοῦ Τράνσβαλ τῆς N. Ἀφρικῆς ὑπὸ τοῦ παλαιοντολόγου Τζών Ρόμπινσον, ἐντὸς θυλάκου αὐστραλοπιθήκου, καί τὰ ὅποια ἔχαρακτηρίσθησαν ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸν διάμεσον κρίκον μεταξὺ ἀνθρώπου καί πιθήκου. Καί β) **ἐν ίχθυν «Κοιλάκανθον»**, ὅστις ἐθεωρήθη ἐπίσης ὡς ἀναμφισβήτητος πλέον διάμεσος κρίκος μεταξὺ ίχθύων καί ἀμφιβίων ἡ έρπετῶν, ὑπὸ τίνων δέ καί ὡς ἄμεσος!!! διάμεσος κρίκος μεταξὺ ίχθύος καί ἀνθρώπου, διότι... δημοιάζει καί μὲ ἄνθρωπον!!! Πρός τοῦτο θὰ δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν μακαριστὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ι. Κούμαρην, ὅστις, διά τὰ εὔρηματα τῷ Ρόμπινσον, ἔγραψε 4 ἀρθρα, εἰς τό τέλος δέ τοῦ πρώτου τῶν ἀρθρῶν τούτων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ νέα τοῦ τελανθρώπου», δημοσιευθὲν εἰς τό αὐτὸ περιοδικὸν Ἡλιος, τῆς 21ης-2-52, τονίζοντας ἐν συμπεράσματι, τὰ ἔξης:

« Ὁπως εἶναι ἔπόμενον τούς μεγάλους ἐνθουσιασμούς τῆς Ἐπιστήμης ἀκολουθοῦν καί τώρα οἱ ἐνδοιασμοί, αἱ μεταξύ τῶν ἐπιστημόνων ἀσυμφωνίαι. Διότιέάν δέν ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι τό νέον ὕφημα εὑρίσκεται εἰς κάποιαν σχέσιν πρός τήν ἔξελιξιν τοῦ ἀνθρώπου, δέν ἔπειται ἀναγκαστικῶς ὅτι πρέπει νά θεωρηθῇ καί ὡς ὁ διάμεσος κρίκος μεταξύ ἀνθρώπου καί πιθήκου. Διαμφισβητεῖται ἡ θέσις του ἐν τῇ κλίμακι». Εἰς 2^ο ἄρθρον του, ὑπό τόν αὐτόν τίτλον⁵⁶ συνεχίζει: «...Πρόκειται ἐστω περὶ διαμέσων χαρακτηριστικῶν μορφολογικῶν. Τοῦτο διμως δέν σημαίνει, ὅτι τό καθ' ἥμᾶς πιθήκειον μᾶλλον δὲν (ἐὰν ἔχωμεν δικαίωμα νά ἔχωμεν γνώμην) εἶναι καί γενεαλογικῶς διάμεσον, ὅτι ἀνήκει δηλ. ἐς τὴν σειρὰν τῆς ἔξελιξεως τοῦ ἀνθρώπου». Καί εἰς ἄλλα δύο ἄρθρα του ὑπὸ τὸν τίτλον «Τελεάνθρωπος»⁵⁷, γραφέντα προφῶς μετὰ τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καί τοῦ παλαιοντολόγου Ρόμπινσον διένεξιν διά τὸν δνοματολογικὸν ὅρον τελάνθρωπος ἢ τελεάνθρωπος... πο εύρεθέντος «μεσάζοντος τύπου» εἰς μὲν τό πρῶτον προσθέτει: «Καί ὡνομάσθη τέλειος ὁ ἀτελέστερος ἀκριβῶς, καί ἐπιεικῶς μόνον δυνάμενος νά θεωρηθῇ ὡς ἀληθῆς ἀνθρωπος ὑπὸ τῶν ἀνευρόντων τὰ σκελετικὰ λείψανα, δυνάμενος μάλιστα, ὡς εἴδομεν εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα νά μὴ ἀνήκῃ κανέναν ἐς ἀνθρωπον....». ἐς δέ τό 2ον, ὅτι «...τὰ δοτὰ τοῦ - περιφήμου μεσάζοντος - εύρεθησαν μετὰ τῶν αὐστραλοπιθήκων... καί,... εἶναι ἀβέβαιον ἀν εἶναι κανέναν ἀληθῆς ἀνθρωπίνη μορφὴ καί δχι μᾶλλον πιθήκειος». Ταῦτα διά τὸν «τελειάνθρωπον» ἢ τελάνθρωπον τῷ Ρόμπινσον.

Διά δέ τὸν ἰχθὺν κοιλάκανθον (διά τὸν ὁποῖον ἐπεκράτησε χαρακτηριστικὴ σιγὴ τῶν ἔξελικτικῶν μετὰ τὴν ἔξετασίν του ὑπὸ τῶν ἰχθυολόγων), ὅτι οἱ ἔξετάσαντες αὐτὸν ἰχθυολόγοι ἀπεφάνθησαν κατηγορηματικῶς ὅτι δέν πρόκειται εἰμὴ περὶ ἴδιου γένους ἰχθύος, μηδεμίαν σχέσινέχοντος οὔτε μὲ τὰ ἀμφίβια ἢ τὰ θηλαστικὰ, μήτε καὶ μείζονα λόγον, μὲ τὸν ἀνθρωπον. Αὐταί λοιπὸν εἶναι αἱ κατὰ τούς ἔξελικτικοὺς δύο σημαντικάτερα καλύψεις τοῦ 20^ο αἰῶνος. Καί τοιαῦτα ὑπῆρχαν ὅλα τὰ εύρηματά των καὶ ὅλαι αἱ ἀποδείξεις των διά τὴν θεωρίαν τῆς ἔξελιξεως. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν εἰσέτι ἐπιστήμονες, διεκδικοῦτες μάλιστα καὶ τὸν τίτλον τοῦ «εἰδικοῦ», ἐπιμένοντες παραδόξως ἐς τὴν ὑποστήριξιν αὐτῆς.

Τό ἐρώτημα, ὃ ἀδυνατοῦν δύως ἀπαντήσουν οἱ ἔξελικτικοί εἶναι πῶς ἔξηφανίσθησαν οἱ ἀρχικός καὶ ἐνδιάμεσος κρίκοι τῆς δῆθεν ἔξελιξεως ὁ δρυοπίθηκος καὶ ὁ πιθηκάνθρωπος» καὶ ἐπιβιώνει ὁ τρίτος κρίκος ὁ ἀνθρωπος ἀμετάβλητος ἐπί χιλιάδας ἔτη, καὶ διατί ἔξελιξις τοῦ τρίτου

⁵⁶ Περιοδικόν «Ἡλιος», 28-2.53.

⁵⁷ Περιοδικόν «Ἡλιος», 7.3.53 καὶ 14.3.53

κρίκου δέν συνεχίζεται; Διαπάνωσεν καί ί ό ανθρωπος δέν έξελισσεται ίσε έτερον είδος λ.χ. είς φανταστικόν «ούρανάνθρωπον» τής έπιτυχούς έμπορικής κινηματογραφικής τριλογίας Η Αύτοκρατορία έπιτίθεται» τοῦ Hollywood, ἐφ' ὅσον μύχιος πόθος τοῦ ἀνθρώπου ἀρχῆθεν, ήτο νά δαμάσῃ καί τούς ἀθέρ ας, ώς καταδεικνύει ὁ μῆθος ὃν Δαιδάλου καί Ίκαρου. Καί τό καταλυτικότερον ἔρωτημα: Ποῖος εἶναι ὁ μηχανισμός ή ἀρχή πού κρίνει ή ἀποφασίζει δι τής έξελιξις ἐνός είδους ὄλοκληρώθηκε καί δέν συνεχίζεται;

Τό έτος 2009 ἐορτάσθησαν τά 200^{τη} ἀπό τής γεννήσεως τοῦ Καρόλου Δαρβίνου. Ἀμεταμέ λητοι φέντες έπανα - λαμβάνουν πεισμόνως τάς ἐώλους ἀπόψεις των. Ἀπόδειξις ὁ έξελικτικός κ. Κωνσταντίνος Κριππής, ὁ δόποιος έξεδωκε δύκαδες ἔργον ἐκ 938 σελίδων μέ τίτλον «Δαρβινισμός καί ή ιστορία του ἔως τίς μέρες μας».

Ἐνδεικτική ή συνέντευξις τοῦ ἀνωτέρου είς τόν δημοσιογράφον κ. Σπυρίδωνα Μανουσέληῆς τ «Ἐλευθεροτυπίας» τήν 24-10-2009, ἦν παραθέτομεν είς ἐπίρρωσιν τῶν ἀνωτέρω:

«Ἐρ. Φέτος γιορτάζουμε τά 200 χρόνια ἀπό τή γέννηση τοῦ Κ. Δαρβίνου καί τά 150 χρόνια ἀπό τή δημοσίευση τοῦ βιβλίου του ή «Καταγωγή τῶν εἰδῶν». Ποιές ἀπό τις ἔξελικτικές ίδεες τοῦ Δαρβίνου θεωρεῖτε δτι εἶναι ἀκόμη ἐπίκαιρες καί ποιούς τομεῖς τής βιολογικής ἔρευνας τόν 21^ο αἰώνα ἐπηρεάζουν περισσότερο;

Ἀπ. «Ο Δαρβίνος ήταν πλουραλιστής. Ως ἐκ τούτου, ὁρισμένες ἀπό τίς προτάσεις του σήμερα δέν γίνονται ἀποδεκτές, ὅπως ή κληρονομικότητα τῶν ἐπίκτητων ίδιοτήτων ή ή θεωρία του γιά τήν κληρονομικότητα, δηλαδή ή ὑπόθεση τής «παγγένεσης». Όμως ἄλλες ίσχυουν, ὅπως ή κοινή καταγωγή τῶν ζωντανῶν εἰδῶν, ή ἀποσπασματικότητα πού παρουσιάζουν τά ἀπολιθώματα. Οι ἀπόψεις διέστανται κατά πόσον ή ἔξελιξις εἶναι βαθμιαία, ὅπως ηθελε δ Δαρβίνος, ή ἀν διενεργεῖται μέ ἄλματα. Στούς γενετιστές ἐπικρατεῖ τό βαθμιαῖο, ἐνῶ οί παλαιοντολόγοι προτιμοῦν τά ἄλματα. Βέβαια, διαφέρουν οί κλίμακες τοῦ χρόνου στίς δόποιες οί δύο αὐτοί κλάδοι ἀναφέρονται: δτι οί γενετιστές θεωροῦν δτι εἶναι μία μακρά χρονική περίοδος, οί παλαιοντολόγοι τό θεωροῦν μία ἐλάχιστη στιγμή στό γεωλογικό χρόνο. Έκεῖνο δμως που κυρίως θά μᾶς μείνει ἀπό τόν Δαρβίνο εἶναι ή φυσική ἐπιλογή ώς μηχανισμός προώθησης τῶν ἔξελικτικῶν ἀλλαγῶν. Η πρότασίς του (καί τοῦ Άλφρεντ Ράσελ Ούάλας ἀλλά καί μερικῶν ἄλλων) γιά τή δράση τής φυσικῆς ἐπιλογῆς ήταν καί ἔξακολουθεῖ νά εἶναι ἔξαιρετικά γόνιμη γιά τήν ἐπίλυση διαφόρων προβλημάτων σέ τομεῖς πού, ἐκ πρώτης ὅψεως, δέν

συνδέονται έμφανως με τήν όργανική έξελιξη, δύος ό
άνοσοποιητικός μηχανισμός καί ό νευρωνικός δαρβινισμός».

Ἐρ. Ὁ ίστορικός τῆς ἐπιστήμης Τόμας Κούν διέκρινε δύο τύπους ἐπιστημονικῆς δραστηριότητας: τήν «ἐπαναστατική» καί τήν «φυσιολογική» ἐπιστήμη. Στήν πρώτη ἐντάσσονται οἱ πιό σημαντικές καί ἀνατρεπτικές θεωρίες, ἐνῶ στή δεύτερη οἱ πιό προβλέψιμες καί λιγότερο ἀνατρεπτικές ἀνακαλύψεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας. Δεδομένης τῆς τεράστιας ἐπιρροῆς τῶν ἔξελικτικῶν ίδεων στή βιολογική, στή φιλοσοφική ἀλλά καί εἰς τήν κοινωνιολογική σκέψη, πόσο νόμιμο θά ήταν νά μιλᾶμε σήμερα γιά μιά «δαρβίνεια ἐπανάσταση»;

Ἀπ. «Ἐχω (καί δχι μόνο ἐγώ) ἔνα πρόβλημα μέ τόν Τόμας Κούν, θεωρῶ δηλαδή ὅτι τό ἔξηγητικό του σχῆμα ἀναφέρεται μόνον ἵε τήν ἐπιστήμη τῆς Φυσικῆς. Τό ἵδιο ἄλλωστε ὑποστηρίζει καί ό μεγάλος βιολόγος Ἐρντ Μάιρ. Στη Φυσική, οἱ ἐπαναστάσεις τοῦ Κούν συνιστοῦν ὀντως μία φιλοσοφική ἀλλαγή τοῦ βασικοῦ πλαισίου ἀναφορᾶς. Αὐτό ἔγινε μέ τή μετάβαση ἀπό τόν Ἀριστοτέλη στούς Γαλιλαῖο - Κοπέρνικο - Νεύτωνα, καί ἀργότερα μέ τή μετάβαση ἀπό αὐτούς στόν Αϊνστάϊν. Η βιολογία (καί δχι μόνο αὐτή) δέν παρουσιάζει τέτοιες ἀπότομες φάσεις. Ἐνα ζήτημα βέβαια πού προκύπτει εἶναι πότε δριζούμε τήν ἀπαρχή μιᾶς ἐπιστήμης. Παρότι ὑπάρχει κάποια συνέχεια, νομίζω φρόνιμο νά περιορίσουμε τήν ἐφαρμογή τοῦ δρού «ἐπιστήμη» μόλις ἔνας κλάδος ἀρχίζει νά ἀποκτᾶ μία σύγχρονη ὀντότητα. Γιά νά γίνω πιό σαφής, ή ἔξελικτική βιολογία ούσιαστικά ἀρχίζει μέ τόν Δαρβίνο (καί ἄς προϋπήρξαν ό Λαμάρκ καί ό Ζοφρουά Σεντ Ίλίο), ή γενετική ἀρχίζει μέ τούς Μέντελ καί Μόργκαν (καί δχι μέ τόν Γκέρντνερ ή τόν Νοντέν), ή μικροβιολογία μέ τόν Παστέρ καί τόν Κόχ.

Ἄσφαλως ό Δαρβίνος, σέ μία θεώρηση τῆς ἐπιστήμης χρονικά εύρυτερη ἀπό τή δική μου, ἀποτέλεσε μία τομή. Προϋπήρξαν καί ἄλλες μεγάλες τομές στήν ίστορία ἡ τήν προϊστορία τῆς ἔξελικτικῆς, δύος π.χ. ἐκείνη τῆς διατύπωσης τῆς κλίμακας τῶν εἰδῶν καί ἐκείνη τοῦ Λαμάρκ. Η τομή τοῦ Δαρβίνου, χωρίς νά ἀλλάξει τό ἐννοιολογικό πλαίσιο, ὑπήρξε ή πιό δραστική καί ή πιό γόνιμη».

Ἐρ. Άπο τήν ἐμφάνισή της μέχρι σήμερα, ή δαρβινική ἔξελικτική θεωρία δέν ἔμεινε ἀμετάβλητη. Ὁπως κάθε γόνιμη ἐπιστημονική θεωρία, δύναται νά διευρύνεται καί νά ἀναπροσαρμόζεται συνεχῶς ὥστε νά ἔχηγει τά νέα ἔρευνητικά δεδομένα πού συνήθως ή ἵδια ἔφερε στό φῶς. Ποιές, κατά τή γνώμη σας, εἶναι οἱ δραστικότερες μεταβολές πού ἔχουν ὑποστεῖ οἱ ἔξελικτικές ίδεες πού διατύπωσε ό Δαρβίνος πρίν ἀπό 150 χρόνια;

Ἀπ. Άμέσως μετά τόν θάνατο τοῦ Δαρβίνου, τήν ἐπόμενη χρονιά, τό 1883, ό Γερμανός βιολόγος Αὔγουστος Βάισμαν

τροποποίησε τόν δαρβινισμό μέ τόν ἀποκλεισμό τῆς κληρονομικότητας τῶν ἐπίκτητων ἰδιοτήτων (φαινόμενο στήν ὑπαρξη τοῦ δποίου πίστευε ὁ Δαρβίνος καί οἱ περισσότεροι στήν ἐποχή του, καί πού ἐσφαλμένα ἀποδίδεται σήμερα μόνο στό ἔργο τοῦ Γάλλου βιολόγου Ἰωάννη Λαμάρκ). Μία δεύτερη οὐσιώδης μεταβολή ἔγινε μέ τή σύνθεση τοῦ δαρβινισμοῦ (κυρίως τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς) καί τῆς γενετικῆς, τοῦ μηχανισμοῦ κληρονομικότητας πού μελέτησε πρῶτος ὁ Μέντελ καί ἀργότερα ὁ Μόργκαν καί οἱ συνεργάτες του. Αὐτό ἔγινε πιό πρόσφατα, πρίν ἀπό τόν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, καί ἀποτελεῖ μία οὐσιώδη ἀλλαγή, μία πρόταση ἐξηγητική πού καί σήμερα κυριαρχεῖ. Μία σημαντική περαιτέρω διεύρυνση προτάθηκε τό 1975 μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ δαρβινισμοῦ στήν κοινωνιολογία (ὅτι ἀποκαλοῦμε κοινωνιοβιολογία), μία ἐξαιρετικά γόνιμη ἐπέκταση. Τέλος, στίς μέρες μας διευκρινίστηκαν ὄρισμένες πλευρές τοῦ δαρβινικοῦ μηχανισμοῦ ἀπό τή σύγχρονη ἐμβρυολογία (μία σύνθεση δαρβινισμοῦ καί ἐμβρυολογίας, ἐνομαζόμενη «*enō-devo*»). Αὐτές ἀποτελοῦν κατά τή γνώμη μου τίς μεγάλες τομές. Βέβαια τό 1953 ἡ διαπίστωση τῆς μοριακῆς δομῆς τῆς κληρονομικῆς οὐσίας (τοῦ DNA) ἐνίσχυσε πάρα πολύ τήν ἐξελικτική καί τῆς ἀνοιξε νέους ορίζοντες. Ο δαρβινισμός δύοένα συμπληρώνεται, μεταβάλλεται, ἐπεκτείνεται, ἀποτελεῖ ἔναν γρήγορα ἐξελισσόμενο κλάδο, πυρήνα τῶν βιολογικῶν ἐπιστημῶν».

Ἐρ.: Σέ ὅλα σας τά βιβλία ὑπερασπίζεστε τήν ἐξηγητική δύναμη καί τή μεγάλη γονιμότητα τῶν ἐξελικτικῶν μοντέλων καί εἰδικότερα τή δαρβινική ἰδέα τῆς «φυσικῆς ἐπιλογῆς» ως κυρίαρχου - ἀλλά ὅχι καί ἀποκλειστικοῦ - μηχανισμοῦ πραγματοποίησης τῶν ἐξελικτικῶν ἀλλαγῶν. Στό τελευταῖο σας ἐντυπωσιακό βιβλίο γιά τόν δαρβινισμό ὑποστηρίζετε, μάλιστα, τή δυνατότητα διεύρυνσης καί τή σχεδόν ὑποχρεωτική ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ ἐξηγητικοῦ σχήματος ἀκόμη καί στά τυπικά ἀνθρώπινα νοητικά καί κοινωνικά χαρακτηριστικά, δηλαδή στή νευροεπιστήμη καί τήν κοινωνιοβιολογία. Υπάρχει ἀραγε κάποιο δριο στήν ἐξηγητική δύναμη καί στίς δυνατότητες ἐπέκτασης τῆς «φυσικῆς ἐπιλογῆς»;

Ἀπ. «Ὄντως ἡ φυσική ἐπιλογή ἀποτελεῖ μηχανισμό παραγωγῆς τάξεως ἀπό ἀταξία μέ μηχανικό τρόπο. Ἐκτός τῆς ἐξελικτικῆς χρησιμοποιήθηκε καί σέ πολλούς ἄλλους τομεῖς, ὅπως στήν ἐξελικτική ψυχολογία, στήν ἐξελικτική ἐπιστημολογία, τήν ἡθική, τήν αἰσθητική, τήν κοινωνιολογία, τή μελέτη τῆς οἰκονομικῆς συμπεριφορᾶς, καί, ὅπως ἐπισημαίνετε, τίς νευροεπιστήμες. Εἰδικότερα θέλω νά ὑπογραμμίσω τόν δόλο πού διαδραματίζει ἡ φυσική ἐπιλογή στή μελέτη τῆς Λογικῆς καί στήν κατανόηση τῆς ἔλλογης

σκέψης ἐν γένει, μέ τήν ἐπισήμανση τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ λογικοῦ μας ὁργάνου, τῶν ἀσθενῶν του σημείων (ἐκείνων τῶν γνωστικῶν περιοχῶν γιά τίς ὅποιες ἢ λογική μας δέν εἶναι κατάλληλα δομημένη, δηλαδή γιά τήν κατανόηση τῶν φαινομένων πού βρίσκονται ἐκτός τῆς μεσοκλίμακος, τῆς μεσαίας κλίμακος φαινομένων καί ὅντων στήν ὅποια ζοῦμε, καί γιά τήν κατανόηση τῶν ὅποιων δομήθηκε διά τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς ἢ ἔλλογη σκέψη μας). Ἐτσι, δσα συμβαίνουν στή μικροκλίμακα, στό ὑποατομικό ἐπίπεδο ἢ στίς ὑψηλές ἐνέργειες, ἢ στή μεγαλοκλίμακα, συχνά φαίνεται νά ἀντιβαίνουν στόν κοινό νοῦ καί τήν κατανόησή του. Μία θεωρία που ἐξηγεῖ τίς ἴδιαιτερότητες τῆς ἔλλογης σκέψης, τοῦ κατ' ἔξοχήν νοητικοῦ μας ὁργάνου, νομίζω ὅτι ἀποτᾶ τήν ἐξηγητική ἰσχύ καί τό status μιᾶς «γενικῆς θεωρίας», μιᾶς οίονεί θεωρίας τῶν πάντων».

Ἐπομένως κατά τόν κ. Κριμῆ, τό ἐν τρισεκατομμύριον νευρικῶν συνδέσεων τοῦ ἀνθρώπινου θαυμαστῶ ἐγκεφάλου εἶναι προϊόν ἀλόγου καὶ συνειδήτου τυχαιότητος ἢ φυσικῆς ἐπιλογῆς!!!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΒΑΣΙΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ, ΤΗΣ ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ότι ή θεωρία τῆς ἔξελιξεως καί ἀ συνακούλουθοι τυχαιότης καί φυσική περιογή εἶναι (ώς καί ὑπὸ διασήμων εἰδικῶν ἐπιστημόνων ἀπολύτως ἐβεβαιώθη) προϊὸντα δαιμονιῶν φ αντασίας καί ἀθέου διαστροφῆς μόνον καί ὅλως ἀναληθεῖς καί ἀβάσιμοι, ἀποδεικνύεται κατ' ἀρ χὴν ἐκ τοῦ ἀγεφύρωτου χάσματος μεταξὺ ἀνόργανου καί ὁργανικῆς ὕλης⁵⁸ περὶ τῷ δόπιον διαλαμβάνομεν ἐκτενές κεφάλαιον ἐκτός τῶν αὐτόθι ἀναφερομένων. Διότι ἀποτελούμενη καί σχηματιζόμενη ἡ ἀνόργανος μᾶζα - ὕλη - ἐνέργεια (ἀκτινώσεις, ἀέρια, ὕγρα, ὀρυκτά) ἐκ τῶν γνωστῶν 102 ἥδη χημικῶν στοιχείων καί τῶν ἰσοτόπων αὐτῶν, χαρακτηρίζεται δι' ἀπλῆς ψιλῆς κινήσεως, ἥτοι τῆς μηχανικῆς καί τυφλῆς κινήσεως, τῶν ἡλεκτρονίων περὶ τούς πυρῆνας (καί τῶν θετικονίων καί οὐδετερονίων, ὅταν διασπῶνται φ πυρῆνες) καί τῆς μηχανικῆς ἐπίσης μεταστοιχειώσεως, μεταμορφώσεως καί μεταβολῆς, ἀπασῶν τῶν κινήσεων καί μεταβολῶν τούτων τελουμένων τό κράτος φυσικῶν νόμων - ἐννόμων δυνάμεων - ἀναλλοιώτων καί ἐκ πανσόφου διανοίας τεθέντων, πρός ἐπίτευξιν πάντοτε ὀρισμένων τελολογικῶν καί ἔξυπηρετούντων ἢν δλην δημιουργίαν σκοποῦ.

Ἀντιθέτως ἡ ἐνόργανος ὕλη, ἀπὸ τῶν ἴῶν⁵⁹ καί τῶν μονοκυττάρων μοιβάδων κλπ. μέχρι ἀνθρώπου, χαρακτηρίζεται καί διακρίνεται φπὸ ἀπόψεως ὁργανικῆς κατ' ἀρχήν) ὑπὸ κινήσεως δυνάμεως ὄντοτικῆς καί ὀντοποιητικῆς,

⁵⁸ Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐποχὴν γίνεται κατάχρησις τοῦ δρού «ἐνέργεια», ἀντὶ «ὕλη - μᾶζα». Η ἐνέργεια διμοσίευτης δέν εἶναι τί ἄλλο εἴμην ἡ κινητικότης τῆς μάζης - ὕλης καὶ αἱ διὰ τῆς κινήσεως (καὶ ἐν τῇ κινήσει) ἐκδηλούμεναι ἰδιότητες αὐτῆς, ἥτοι φῶς, θερμότης, μαγνητισμός, ἡλεκτρισμός, κ.ἄ. Οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νά νοηθῇ ἐνέργεια ἄνευ μάζης-ὕλης, ἄνευ μονάδων ἡλεκτρισμοῦ, κατὰ τὴν ὀρατὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Αἰντάνι, ὅτι ἡ «μᾶζα καὶ ἐνέργεια εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸν νόμισμα, ἡ ἄλλως αἱ δύο πλευραὶ τοῦ ἴδιου νομίσματος».

⁵⁹ Οἱ ιοὶ (ώς ἀπλῶς ἀποκαλούνται σήμερον διότι ἀνεκαλύφθησαν καὶ μὴ διηθητοὶ τοιοῦτοι) εἶναι αὐτοπαραγόμενα λευκώματα, πολὺ ἐπίπλοκα χημικῶς, περιέχοντα ὀρισμένας διμάδας πυρηνῶν ὁξέων. Εἶναι νοσογόνα σωματίδια, μὴ ὑπάρχοντα αὐτοτελῶς, ἀλλὰ πολλαπλασιαζόμενα ἐννόμιως ὡς τὰ ζῶντα κύτταρα, μόνον ἐντὸς ζῶντος κυττάρου ἡ ἐπὶ ζῶντος κυτταρικοῦ σώματος. Δέν ἀποτελοῦν ἄρα ζῶντα κύτταρα ἡ ζῶντας ὁργανισμός, ἀλλὰ παράσιτα αὐτῶν, τὸ μεταίχμιον μεταξὺ ἀνόργανου - νεκρᾶς, καὶ ὁργανικῆς- ζώσης ὕλης. Ή τεχνητὴ διμοσίευτης καὶ τούτων παρασκευὴ ἐν τοῖς χημικοῖς ἴμων ἐργαστηρίοις ἀπεδείχθη ἀδύνατος.

κινήσεως δηλονόσφραγανι αῆς ζωϊκῆς⁶⁰ ἥτοι: α) κινήσεως ἀφομοιώσεως καί ἀνομοιώσεως ἥ ἀφετεροιώσεως καί καταλλαγῆς ἥσ ςλης (καί εἰς τούς μονοκυντάρους δργανισμούς), διά τῆς κατ' εἰδικοὺς τρόπους προσλήψεως ξένων καί νεκρῶν ἥ ἀνοργάνων οὐσιῶν καί μεταβολῆς αὐτῶν εἰς ἴδια ζῶντα κύτταρα καί ἴδιους -διαφόρους ἵξεναστον εἶδος καί γένος - ἴστοὺς καί δργανισμούς, β) κινήσεως αὐξήσεως τῶν δργανισμῶν μέχρις ωρισμένων π ἀντοτε καί ἀναλλοιώτων διά μέσου ἄν αἰώνων δρίων, γ) κινήσεως σκοπίμου καί ζωτικῆς, ὡς καί ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ ἐν γένει περιβάλλοντος μέχρις ωρισμένων καί πάλιν δρίων, μὲ ώρισμένας ωσαύτως καί ἀναλλοιώτους ἵκανότητας προσαρμογῆς καί ἐπιλογῆς, καί δ) κινήσεως προσαρμογῆς καί διαιωνίσεως ὅπ π δργανισμῶν, δι' ώρισμένων πάλιν καί ἀναλλοιώτων δργάνων, συστημάτων καί τρόπονάνα παραγωγῆς. Τάξιδιότητας ἥ δυνάμεις ταύτας δέν ἔχει ἥ ἀνόργανος μᾶζα - ςλη, καίτοι οἱ δργανισμοὶ τῶν ἐνοργάνων ὄντων σχηματίζονται ἐξ αὐτῆς. Καί τό χάσμα τῶτο μεταξύ αὐτῆς καί τῶν δργανικῶν ὄντων δέν θὰ γεφυρωθῇ ποτέ. Τυχαίως ἥ τεχνητῶς δέν θὰ παραχθῇ ποτέ ἐκ τῆς ἀνοργάνου μάζης - ςλης ζῶν δργανισμός. Ό δέ σταλακτίτης, ἄν όποιον ἰδρυταί τίνες καί δύπαδοὶ τῶν ςλιστικῶν θεωρῶν ἐπεχείρησαν νά χαρακτηρίσωσιν συνδετικὸν κρίκον μεταξὺ ἀνόργανου καί δργανικῆς ςλης, εῖναι ἀπλὴ φυσικὴ συσσώρευσις ἀλάτων, στερούμενη πάσης ιδιότητος δργανικῆς ζωῆς⁶¹.

Τό ἀδύνατον λοιπὸν τῆς αὐτομάτου γενέσεως καί τῆς

⁶⁰ Τὴν ὄντοτικὴν ταύτην καὶ ὄντοποιητικὴν ἥ ἄλλως ζωϊκήν κίνησιν ἄλλοι ἀπεκάλεσαν «ζωϊκὴν δρᾶσιν», ἄλλοι «ζωϊκὴν δύναμιν», ἄλλοι «διευθυντήριον καὶ δημιουργικὴν ἴδεαν», ἄλλοι «ζωϊκὴν ὁρμήν», ὁ δὲ Ἀριστοτέλης «Ἐντελέχειαν». Ἐν τῷ ὅρῳ «Ἐντελέχεια» περιλαμβάνοντο ἀναντιρρήτως καὶ αἱ ψυχικαὶ ἐκδηλώσεις τῶν ἐμψύχων ὄντων, πλὴν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

⁶¹ Κατὰ τὴν ὄμιλογίαν διακεκριμένων χημικῶν, οἵοι δ Γερμανὸς Λήντικ (1806 -1873), δ Γάλλος Σερβέλ (1786 -1889) καὶ οἱ Ἀγγλοι σερ Χά μφρεν Davy (1778 - 1828) καὶ σερ Ἐρρίκος Ροσκόλ (1833 -1915) «ὦδ' ἡ ἐλαχίστη ἐλπὶς ὑπάρχει ὅτι θὰ δυνηθῇ ποτέο χημικὸς νά ὑπερρήδηση τὸ μέγα χάσμα τὸ διαχωρίζον τὰ προϊόντα τῆς ἐνόργανου φύσεως ἀπὸ τῶν προϊόντων τῆς ἀνόργανου». Κατὰ τὸν μέγα βιολόγον Εὔτύχιον Χόππε (1825 -1895), καθηγήτῃ τῶν Πανεπιστη μίων Βερολίνου, Τυβίγγης καὶ Στρασβούργου, «ἡ ζωὴ εἶναι μοναδικὸν καὶ μέγα μυστήριον». Καὶ κατὰ τὸν διάσημον ἐπίσης Γερμανὸν βιτανολόγον Φερδινάνδον Gohr (1828 - 1898), ἀ ἐν τοῖς δργανισμοῖς δυνάμεις δέν ἔναι δυνατὸν νά ἀναλυθοῦν εἰς τάς γνωστὰς δυνάμεις τῶν ἀτόμων, τὸ δὲ μεταξὺ δργανικῆς καὶ ἀνόργανου φύσεως χάσμα ὅτε ἐγεφυρώθη, οὕτε θὰ γεφυρωθῇ ποτέ». Πρβλ. N. Σπηλ., πλγ., σελ. 81 -87, ἔνθα σύμφωναι γνῶμαι καὶ ἄλλων διασήμων εἰδικῶν ἐπιστημόνων. Ω σαύτως καθηγητῆς τῆς «Βιολογικῆς Χημείας» τῷ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μακαριστός Ἀναστ. Χριστομάνος, ἐν τῇ αὐτῇ σειρᾷ τῶν διατριβῶν του ἐν τῇ ἐφημερίδι «Βραδυνῆ», «περὶ τῆς γενέσεως τῆς ζώσης ςλης», γράφει, σὺν ἄλλοις, καὶ τὰ ἀκόλουθα: «...Δέν γεννᾶται ἀμφιβολία ὅτι καὶ ἀν ὑπερογκήσωμεν εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον τάς τεχνικὰς δυσκολίας καὶ κατορθώσωμεν μίαν ἡμέραν νά συνθέσωμεν λεύκωμα τοῦ αὐτοῦ μοριακοῦ βάρους πρὸς τὰ ἐν τῇ φύσει εὑρισκόμενα, πάλιν νεκρὸν λεύκωμα θὰ ἔχωμεν πρὸς ἡμῶν...Νομίζω, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸν μεγάλον φυσιολόγον καὶ φιλόσοφον τοῦ π. αἰώνος Du Bois Raymond, δέν δυνάμεθα παρᾶστας τάς προόδους τῆς ἐπιστήμης νά περιμένωμεν ὅτι θὰ κατορθώσωμεν νἀπιτύχωμεν ποτέ τὴν σύνθεσιν τοῦ ζῶντος λευκώματος».

παραγωγῆς τεχνη τῆς ζωῆς ἐν τοῖς χημικοῖς ἡμῶν ἐργαστηρίοις (καίτοι εἰσχομένεις τὴν διάθεσιν ἡμῶν, διά τεχνικῶν μέσων, δλας τάς φυσικὰς καταστάσεις, ὥφ' ἃς διετέλεσεν πλανήτης ἡμῶν ἀπὸ τῆς πυκνώσεως αὐτοῦ - καὶ ἴδια ἀπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐμφανίσεως τῶν πρώτων ζώντων ὁργανισμῶν καὶ μέχρι σήμερον), βεβαιῶν τό ἀγεφύρωτον χάσμα μεταξὺ ἀνόργανου καὶ ὁργανικῆς μάζης - ὕλης, διότι ἡ παραχθεῖσα ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἐξ ἀμμωνίου οὐρία, δένεται τά ὡς ἄνω χαρακτηριστικά τῆς ὁργανικῆς μάζης - ὕλης, διαγγέλλει συνάμα πανηγυρικῶς: α) ὅτι δχι μόνον ἀ σύνθετοι καὶ πολυκύτταροι ὁργανισμοὶ ἀλλὰ καὶ οἱ μονοκύτταροι τοιοῦτοι δέν ἐγένοντο αὐτομάτωσέν τῆς ἀνόργανου ὕλης· β) ὅτι ἀ ἴδιότητες, τάς ὁποίας ἐμφανίζουσιν οἱ Κόσμοι τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ἀπὸ ἀπόψεως ὁργανικῆς κατ' ἀρχήν, μὴ ὑπάρχουσαι εἰς τὴν ἀνόργανον μᾶζαν, ἐξ ἣς ἵο ὁργανισμοὶ τῶν ὄντων σχηματίζονται, ἵσαι ἴδιότητες θέσει καὶ δχι φύσει, ἴδιότητες δηλ. πρόσθετοι δοταί, δοθεῖσαι προφανῶς, εἰς τὰ ὁργανικὰ ὄντα ἔξωθεν (δηλ. ὑπὸ Δοτῆρος ἐκτός τῆς μάζης), ἀφ' ἣς τὰ ὄντα ταῦτα ἐνεφανίσθησαν εἰς τό εἶναι, γ) ὅτι ἀποκλειόμενης τῆς προελεύσεως ἀν ἴδιοτήτων τούτων ἐκ τοῦ μηδενός, ἀποδεικνύεται ὡσαύτως ὅτι Ὑπερυλική Ὀντότητες ἐνσυνείδητος προσωπική ὑπερεπέκεινα καὶ ἀνωτέρα τῆς μάζης - ὕλης, Ἀπείρος δηλονότι (πάνσοφος δέ καὶ παντοδύναμος ἐφ' ὅσον ἐν πᾶσιν ἐκδηλοῦται πάνσοφος πρόνοια καὶ σκοπιμότης), παρέσχεν ἐς τὰ ὁργανικὰ ὄντα τάς ἴδιότητας ταῦτας, ἵνα δι' αὐτῶν καὶ ὑπὸ τό κράτος πανσόφων καὶ πάλιν ἐννόμων δυνάμεων - φυσικῶν νόμων - ὑπὸ Αὐτῆς καὶ πάλιν τεθειῶν, ἐπιτελοῦν ἔκαστον, κατ' ἴδιαν, καὶ ἐν ὑπερόχοις ἀλληλεπιδράσεσι ἀλπώροισμένους τελολογικοὺς σκοπούς. καὶ δ) ὅτι τὰ πρῶτα τῶν ἐνοργάνων ὄντων παντὸς εἴδους καὶ γένους ἐγένοντο δημιουργιῶς ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἀπείρου Ὀντότητος καὶ Δυνάμεως, ἥτις εἶναι ὁ ἀποκαλυφθείσις Τρισυπόστατος Θεός. Διότι ἀπὸ ἀλεισμένης τῆς αὐτομάτου γενέσεως, τῶν πρώτων ἐνοργάνων ὄντων δέν δύναται ἐπίσης λογικῶς νά γίνη δεκτὴ καὶ ἡ ἐκδοχὴ τῆς αὐτοαιτιότητος καὶ αὐτοδημιουργίας των, ὅτι δηλ. ταῦτα ἐδημιούργησαν ὥτα ἔαυτα.

Α. ΤΑ ΑΓΕΦΥΡΩΤΑ ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΑΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΡΓΑΝΩΝ ΟΝΤΩΝ

Δι' ὃν δυμώς λόγον ἀγεφύρωτον ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ Δημιουργῶν χάσμα μεταξὺ τῆς ἀνόργανου μάζης - ὕλης καὶ τῆς ὁργανικῆς (ἵνα ἡ δημιουργικὴ παρέμβασις Αὐτοῦ καθίσταται πασίδηλος), διά τὸν αὐτὸν λόγον ἀγεφύρωτα χάσματα

έταχθησαν ύπό τοῦ ίδίου καί ύπάρχουν καί μεταξύ τῶν διαφόρων ἔδων καί γενῶν τῶν ἐνοργάνων δντων, ίνα δχι μόνον ἡ αὐτόματος αὐτῶν γένεσις, ἀλλὰ καί ἡ δι' ὁποιασδήποτε ἐξελίξεως, προοδευτικῆς ἢ ἀλματικῆς, διαμόρφωσις ὧδην καί ἐμφάνισίς των ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς ἀποκλείονται. Διότι ύπάρχουν ἀγεφύρωτα χάσματα, α) μεταξύ τοῦ φυτικοῦ κόσμου καί τῶν ἐμψύχων δντων, ἐν γένει, τῶν κατωτέρων τοῦ ἀνθρώπου, β) μεταξύ τῶν διαφόρων εἰδῶν αὐτοῦ τοῦ φυτικοῦ κόσμου, ών φυτῶν δηλ. καί τῶν δένδρων γ) μεταξύ τῶν διαφόρων ἐμψύχων δντων καί δ) μεταξύ τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ συνόλου ἄν λοιπῶν ἐνοργάνων δντων, ἀψύχων τε καί ἐμψύχων, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ὁργανικῆς, ίδια ὅμως ἀπὸ ἀπόψεως ψυχικῆς. Ἐχωρίσθησαν δηλ. ἀποτόμως καί πάντα τὰ δργανικὰ δντα εἰς εἰδικὰς γενικὰς κατηγορίας ἢ οίκογενείας, διάδας - εἶδη καί γένη. Καί ἡ διασταύρωσις μεταξύ αὐτῶν δέν εῖναι δυνατὴ πέραν ὠρισμένων δρίων, ἀπολύτως συγγενῶν⁶².

Καί ἐδημιουργήθησαν ἄλλοι οἱ ὁργανισμοὶ τῶν φυτῶν καί τῶν δένδρων, ποικίλα καί **ώρισμένα** κάτ' αὐτη τὰ σπέρματα καί οἱ τρόποι ἀναπαραγωγῆς αὐτῶν. Ἄλλοια τὰ σώματα καί τὰ σπέρματα ών διαφόρων γε νῶν τῶν ἐμψύχων δντων, **διάφορα πρόσης ἄλληλα**, ποικίλα ἄλλα καί ἀναλλοίωτα, ὅπως καί τὰ κύτταρα τῆς ὁργανικῆς αὐτῶν συστάσεως, οἱ τρόποι καί τὰ συστήματα τῆς ἀνα παραγωγῆς αὐτῶν. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἐμφανίζουν βεβαίως ὠρισμένας διμοιότητας μετ' ἄλλων, ὁργανικὰς ἢ ψυχικάς, ἐντὸς τοῦ ίδιαιτέρου πλαισίου τῆς ίδιαιτέρας αὐτῶν διάδοσης - οίκογενείας καί τῆς ίδιαιτέρας των γενικῆς ὀντολογικῆς βαθμίδος (φυτάς κόσμος - ἐμψυχος κόσμος), διότι ἐν τῷ αὐτῷ φυσικῷ περιβάλλοντι ὠρίσθη ύπό τοῦ Δημιουργοῦ ἡ ζωή καί ἡ μέχρις ὠρισμένων, ἀπαραβίαστων δρίων ὁργανικὴ ἀνάπτυξις αὐτῶν. Όμως αἱ διμοιότητες αὗται εἶναι ἀπολύτως περιωρισμέναι, ἡμι ἐπηρεάζουσαι τάς διακρίσεις τῶν εἰδῶν καί γενῶν, ούδε τὰ μεταξύ τῶν δντων **βασικὰ χάσματα**, ἀτινα δέν θὰ ύπερπηδηθοῦν ποτέ. Φυὲν δηλ. δέν θὰ γίνη ποτὲ δένδρον ἢ ἀντιστρόφως, φυτὰ καί δένδρα δέν θὰ μεταβληθοῦν ποτέ εἰς ἐμψυχαδντα. Μονοκύτταροι δργανισμοὶ δέν θὰ γίνουν ποτέ πολυκύτταροι. Μικρόβια δέν θὰ μεταβληθοῦν ἐντομα, ἔστω... Ἐρπετὰ δέν θὰ γίνουν ιπτάμενα, δίποδα δέν θὰ γίνουν τετράποδα, ἢ μαστοφόρα, δέν θὰ γίνουν μαστοφόρα, ἐνάλια δέν θὰ γίνουν, χερσᾶς κ. ο.κ. Εἰς, τάς διαφόρους παλαιοντολογικὰς ἔρευνας ύφισκομεν ἀπολιθωμένους μικρο -οργανισμούς, ὡς καί ἐντομα κ.ά. τῆς πρωτογενοῦς περιόδου τῆς ἐμφανίσεως τῆς ζωῆς ἐπὶ τοῦ πλανήτου (τῆς προτεροζωῆς ίκης καί

---

⁶²Πρβλ. καί μακαριστοῦ Π. Τρεμπ., μν. ἔργ., σελ. 142-147.

παλαιοζωϊκῆς, ἥτις ὁποίας προηγήθη ἡ ἀζωϊκὴ περίοδος), ἀπολύτως δόμοιον μὲ τὰ ὑπάρχοντα καὶ σήμερον δομοια εἴδη καὶ γένη⁶³. Οὐδεμία μεταξὺ τούτων καὶ ἐκείνων παρετηρήθη ποτὲ διαφορὰ ἢ ὀργανικὴ παραλλαγὴ. Τό αὐτὸν ἵσχει καὶ διά τούς ἀπολιθωμένους ὀργανισμοὺς ὅλων τῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα ἀργότερον ἐμφανισθέντα διαδοχικῶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς ὑπάρχουν μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς.

Ὑπάρχουν λοιπὸν ἀγεφύρωτα ὀργανικὰ χάσματα μεταξὺ τῶν ὄντων τῶν αὐτῶν βαθμίδων τῆς ὀντολογικῆς κλίμακος ἐξ τούς τρόπους ἥτις ἀνα παραγωγῆς (διχοτόμησις, παρθενογένεσις, φωτοκία, γέννησις ὁμοίων), ἵσ τὰ κύτταρα, τὰ σπέρματα, ἀτ λευκώματα, τὰ ὄργανα, τὰ μέσα καὶ τὰ συστήματα ἀναπαραγωγῆς. Ἀλλοι οἱ ὀργανισμοὶ τῶν μονοκυττάρων ἄλλοι τῶν διαφόρων πολυκυττάρων μικροβίων καὶ λοιπῶν μικροοργανισμῶν, ἄλλοι οἱ τῶν ἐν τόμῳ κλπ. κλπ. Ἀλλαι αἱ σάρκες καὶ τά αἷματα τῶν ἐναλίων, τῶν αἵματοφόρων. Ἀλλοι οἱ ὀργανισμοὶ τῶν μαλακίων καὶ τῶν ὀστράκων, κλπ. κλπ. Ἀλλαι αἱ σάρκες καὶ τά αἷματα⁶⁴ τῶν ἔρπετῶν, τῶν πτηνῶν, ὣν μαστοφόρων, διάφορον ὅλων τό σῶμα - ἡ σὰρξ - τοῦ ἀνθρώπου, τό αἷμα του, τό λεύκωμά του, τὰ κύτταρα ἥτις ἀρχικῆς συστάσεως του, ὃ ἀριθμὸς τῶν χρωματοσωμάτων του (ώς καὶ τῶν κατὰ μῆκος τούτων γονιδίων), ἐκ τούτων δέ καὶ τό ἀδύνατον τῆς μεταγγίσεως εἰς τὸν ἀνθρώπον αἷματος οἰουδήποτε ἄλλου ζώου.

Εἶναι ἄπορον, πῶς παρεκάμφθησαν πάντα **τα**, καὶ ἐπιστεύθη ἡ μωρὰ θεωρία τῆς ἐξελίξεως. Καὶ ὡνομάσθη ἐξελιξις ἡ ἀναλλοίωτος διά μέσου ὣν αἰώνων (ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως ἐπὶ τοῦ πλανήτου τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς) ἀπλῇ ἀνάπτυξις τῶν ὀργανισμῶν τῶν ἐνοργάνων ὄντων μέχρις ὠρισμένων καὶ ἀπαραβιάστων πάντοτε ὄρίων, πέρ αν ὣν

⁶³ Κατὰ νεωτέραν, ἐπινόησιν τῶν ἐξελικτικῶν, ὑπάρχουν εἰσέτι ὀργανισμοὶ δομοιοὶ μὲ τοὺς πρωταρχικοὺς τοιούτους, διότι δέν ἐξελίχθησαν πάντες αἱ πρωταρχικοὶ ὀργανισμοί, ἀλλὰ μέρος τούτων ἀρεθὲν ὑπὸ ὠρισμένας εὔνοϊκὰς συνθήκας κλπ. Καὶ ἡ φαν ταστικὴ δομως αὕτη ἐπινόησις καταπίπτει ἀφ' εαυτῆς, διότι: α) Ἑλλείπουν ἀπολύτως ἀτελεῖς μεσάζοντες τύποι μεταξὺ τῶν προηγούμενων καὶ τῶν μεταγενεστέρων ὀργανισμῶν, οἱ δὲ μεταγενέστεροι, προοδευτικῶς ἐμφανιζόμενοι, ἔναι απ' ἀρχῆς τέλειοι. Καὶ β) οἱ νεώτεροι ὀργανισμοὶ ἐμφανίζουν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεως των ἰδιαίτερας νέας ὀργανικὰς καὶ ψυχικὰς - τὰ ἐμψυχα δόντα ἰδιότητας, ἄτινες προφανῶς δέν εἶναι ἀποτέλεσμα πείρας τῶν προηγούμενων. Αποκλείεται ἐξ ἄλλου ἡ ἀπόκτησις ἐξελικτικῆς πείρας εἰς ὅλους τοὺς πρώτους ὀργανισμούς, εἰς τὸ σύνολον τοῦ φυτικοῦ κόσμου, καὶ εἰς τὰ πλείστα τῶν κατωτέρων ἐμψύχων ὄντων, ἀσχέτως τοῦ ὅτι προσκρούει αὐτὴ καὶ εἰς τὸν ἀτεγκτον νόμον τῆς κληρονομικότητος, δοτις περιορίζει εἰς ὠρισμένα ἀπαραβιάστα πλαίσια τὴν γένεσιν, ἀνάπτυξιν καὶ ζωὴν τῶν ὀργανισμῶν.

⁶⁴ Τὸ σχῆμα τῶν αἵμοσφαιρῶν ποικιλλει εἰς τὰ διάφορα ζῷα, ἐπίσης δέ καὶ αἱ διαστάσεις τῶν αἵμοσφαιρῶν. Ὅσφ δὲ μεῖζων εἶναι ἡ ἀπόστασις τῶν εἰδῶν τῶν ζῷων ἀπ' ἀλλήλων ἐν τῇ ζωολογικῇ κλίμακι, τόσον περισσότερον καταστρεπτικὴ ἡ ἐπίδρασις ὣν ἐρυθρῶν αἵμοσφαιρῶν ὑπὸ τοῦ δρόσου ἄλλου τινὸς ζώου. Χαρακτηριστικὴ τυγχάνει ἡ αὐτόματος γένεσις εἰδικῶν ἀμυντικῶν ἀντισωμάτων εἰς τὸ αἷμα τοῦ αἵμοδέκτου, ἅμα τῇ μεταγγίσει ξένου ζιατος. Δι' ὅλων τούτων διασφαλίζεται ἡ αὐτοτέλεια τῶν ὄντων. Καὶ διακηρύσσεται τὸ ἀσύγχυτον αὐτῶν.

όποιων έπερχεται ό μαρασμός, ό θάνατος... Καί έχαρακτηρίσθησαν **ἀποδείξεις** τῆς ἔξελίξεως αἱ ὁμοιότητες ὡρισμένων **ὅμοιόγων** ὀργάνων, μελῶν ἢ συστημάτων ἢν ὀργανισμῶν (ἐνώ ἐσκεμμένως παρωράθησαν βασιλαφεταξὺ τῶν εἰδῶν καὶ ὀργανικὰ ἔτι, κατὰ μείζονα δέ λόγον ψυχικὰ **διαφοραί**), ὁμοιότητες ἀναπόφευκτοι φύσει, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ δημιουργίᾳ ἡ κολουθήθη ὁμοιόμορφον σχέδιον, οἱ δέ ὀργανισμοὶ ἐδημιουργήθησαν ποτε ἀναπτυχθεῖσιν, ζήσουν καὶ ἀναπαραχθοῦν, ὡς ἐργοστάσια καύσεως καὶ **καταλλαγῆς** τῆς ὑλῆς, **ἐν ταυτῷ φυσικῷ περιβάλλοντι**. Καί ἐθεωρήθη ὡς βεβαίωσις τῆς προελεύσεως ὃν τελειότερων - πολυσυνθετωτέρων ἐνοργάνων δητῶν ἀπὸ τὰ ἀπλούστερα ἢ ἀτελέστερα, ἢ **προοδευτικὴ** καὶ **διαδοχικὴ** ἐμφάνισις αὐτῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς, διότι οὕτως ἔδοξε τῷ Δημιουργῷ, πρός πρόδηλον καὶ πάνσοφονέν πολλοῖς ἐξυπηρέτησιν καὶ διακόσμησιν ἡς Δημιουργίας. Ἐν τούτοις πάντα ἀπὸ ἐνόργανα δητα, ἄψυχά τε καὶ ἔμψυχα, θὰ διακηρύξτουν πάντοτε διά τῆς ὑπερόχου ὀργανικῆς **διαπλάσεως** των καὶ τῶν ἴδιαιτέρων ὀργανικῶν καὶ ψυχικῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν τό **ψευδὲς** καὶ μωρὸν τῆς ἔξελικτικῆς κοσμοθεωρίας.⁶⁵ Οπως καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου Δημιουργῷ τῷ ον, δοτις, ἀληθῶς, «πά ντα **ὅσα ἥθελησεν ἐποίησεν**».

Όχι δέ μόνον ὡς ὀργανικὴ διάπλασις τῶν ἐν οργάνων δητῶν - ἡ τό μετρονέν πᾶσι τοῦ Αἰωνίου Λόγου καὶ τὴν ἄπειρον πρόνοιαν, σοφίαν καὶ δύναμιν ὑπὸ Θεοῦ διαγγέλλουσα - εἶναι ἡ τρανοτέρα ἄσα ἀπόδειξις τοῦ ἀβασίμου καὶ τοῦ ἀναληθοῦς τῆς θεωρίας τῆς ἔξελίξεως καὶ τῆς φαιδρᾶς καὶ ἀποκρουστικῆς τυχαιότητος καὶ τῆς ἀσυνειδήτου καὶ ἀλόγου φυσικῆς ἐπιλογῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπέροχος ἐκ παραλλήλου, πρώτως καὶ, διάφορος κατ' εἶδος καὶ γένος σύστασις καὶ ΔΟΜΗ ὃν κυττάρων τῶν ὀργανισμῶν των, ἡ θαυμαστὴ αὐτῶν - τῶν κυττάρων - βιοτικὴ ἢ ζωϊκὴ λειτουργία καὶ ἡ ἀναλλοίωτος τάξις τῆς ἀναπαραγωγῆς καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ αὐτῶν (πρός ἐπιτέλεσιν πάντοτε ὡρισμένων καὶ ἀμεταβλήτων σκοπῶν - ἔργων) εἶναι ἀψευδεῖς ἐπίσης μάρτυρες ὅχι τυφλῆς καὶ ἀλόγου ἔξελίξεως ἢ τυχαιότητος καὶ ἀλόγου πραγματικότητος, ἀλλὰ πανσόφου δημιουργίας, διύφαινούσης καὶ πραγματοποιούσης φροντίδας καὶ προδήλως προμελετημένας - σχέδια, διὰ πολύτων πειθαρχούντων ἐργατῶν, τῶν κυττάρων.⁶⁵

⁶⁵ Τὴν διχοτόμησιν τοῦ πρώτου γεννητικοῦ ἀναπαραγωγικοῦ κυττάρου τοῦ ἀνθρώπου (ὅπερ σχηματίζεται διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ σπερματοζωαρίου τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τοῦ φαρίου τῆς γυναικός) ἐπακολουθοῦν μηχανικῶς ἔτεραι 3 τοιαῦται, καθ' ἣς τὰ δύο κυττάρα γίνονται 8, τὰ 8 γίνονται 16 καὶ τὰ 16 διπλασιάζονται εἰς 32. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τερματίζεται ὁ διπλασιασμὸς καὶ τὰ 32 κυττάρα, εἰς ἴδιαιτέρας ὁμάδας πλέον χωριζόμενα, σχηματίζονται, διὰ πολλαπλασιασμοῦ, διὰ ἐκάστη ὁμάδα συστήματα, τημήματα καὶ μέλη τοῦ ὀργανισμοῦ. Ή ἐπιβολὴ τοῦ βιολογικοῦ τούτου νόμου, τοῦ διέποντος καὶ ιθύνοντος τάς διχοτομήσεις ταύτας

Είναι δέ ποικιλωτάτη μορφὴ τῶν κυττάρων (σφαιρική, κυλινδρική, πρισματική, πολυεδρίκη, πεπλατυσμένη κλπ.), ἐξαρτώμενη ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ φυτοῦ ἢ τοῦ ζώου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ίστοῦ, ἐξ οὗ τό κύτταρον προέρχεται, καὶ ποικιλώτατονέπισης τό μέγεθος ὑπῶν. Πολλὰς ὡσαύτως διαφορὰς ἔχουν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πυρήνων των, ἐς τὰ βασικὰ συστατικὰ τῆς συστάσεως των, πρωτομερίδια κ.ἄ., τὰ ἐντὸς τοῦ πυρῆνος καὶ τοῦ πρωτοπλάσματος πρωτομερίδια καὶ εἰς τὴν δργανικὴν σύστασιν αὐτῶν, τοῦ πολλαπλασιασμοῦ των - γενέσεως νέων κυττάρων - τελουμένου πάντοτε καθ' ὕρισμένον ίδιον τρόπον διά τούς διαφόρους δργανισμοὺς ἢ διά γενικάς διμάδας δργανισμῶν συγγεῶν. Οἱ ἀριθμὸς τῶν χρωματοσωμάτων ἢ ἴδιοχρωματοσωμάτων⁶⁶ τῶν πυρῆνων των, τό μέγεθος καὶ ἡ μορφὴ αὐτῶν εἶναι σταθερὰ καὶ χαρακτηριστικὰ ἐπίσης δι' ἔκαστον εἴδος δργανισμοῦ, παραμένουν δέ σταθερὰ καὶ κατὰ τὴν παραγωγὴν κυττάρων διά συζεύξεως καὶ ἐνώσεως δύο πυρῆνων (διπερόχων αὐτομάτων περιορισμὸν καὶ συνδυασμῶν, ἀναλλοιώτων κατ' ἔδος), ὥστε νά ἐκλάμπῃ καὶ ἐν προκειμένῳ ἡ θεία πρόνοια, ἀλλὰ καὶ ἡ βούλησις τοῦ Δημιουργῶν πρός κατασφάλισιν τοῦ αὐτοτελοῦς καὶ τοῦ ἀσυγχύτου τῶν εἰδῶν.

Ποικιλωτάτη, τέλος, καὶ ἀναλλοίωτος ἀπ' ἀρχῆς εἶναι ἡ μορφὴ καὶ τῶν μονοκυττάρων δργανισμῶν. Ωσαύτως, ὃ διάφοροι καὶ ὑπέροχοι εἰδικοὶ τρόποι ἀναπαραγωγῆς τῶν ἐνοργάνων δντων, ἐν συνδυασμῷ πρός τὴν διάπλασιν εἰδικῶν γεννητικῶν δργάνων καὶ συστημάτων ἀναπαραγωγῆς τούς πολυκυττάρους δργανισμούς, εἶναι ἀποδείξεις περιφα νεῖς τῆς προϋπάρχεως τῶν δργανισμῶν καὶ δχι τῶν γεννητικῶν κυττάρων, φαρίων ἢ σπερμάτων, καὶ τῶν ἀντιστοίχων δργάνων, ἐφ' ὅσον ἡ διαμόρφωσις τῶν τελευταίων (τῶν γεννητικῶν δηλ. κυττάρων, σπερμάτων κλπ.) προϋποθέτει τὴν προύπαρξιν ὥστε δργανισμῶν καὶ τῶν εἰδικῶν δι' αὐτὰ συστημάτων καὶ δργάνων ἀναπαραγωγῆς. Ἐκδηλοῦ ὑται δὲ παναλαμβάνομεν καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἡ ἀσύλληπτος δύναμις, σοφία, ἀλλὰ καὶ πρόνοια τῷ Δημιουργοῦ δχι μόνον διά τὴν διασφάλισιν ἀλλὰ καὶ διά τὴν διαιώνισιν τοῦ ποικίλου

καὶ τάς λειτουργίας κλπ. τῶν πολλαπλασιαζόμενων κυττάρων, εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἔκαστη διμάς ἀποκτῶσα μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν αὐτῆς ἀπὸ τάς ἄλλας ίδιων προορισμῶν καὶ «σχῆμα» (πρὸς διάπλασιν εἰδικῶν δργάνων κλπ.) νά συμβάλῃ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ δλου σώματος.

⁶⁶ Πιστεύεται γενᾶς ὅτι ὁλόκληρος ἡ κληρονομικότης στηρίζεται ἐπὶ τῆς χρωμοσωματικῆς συλλήψεως, μεταδιδόμενη διὰ τῶν γονιδίων, τὰ ὅποῖα εὑρίσκονται κατατεταγμένα καὶ σειρὰν καὶ κατὰ μῆκος τοῦ χρωμοσώματος παρασυρόμενα κατὰ τὴν κυτταρικὴν σχάσιν καὶ ἀνασυνδυαζόμενα ἐντὸς τοῦ νέου κυττάρου. Ἐπὶ πλέον ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη κληρονομικότης, ὀνομαζόμενη ἐξωχρωματικὴ ἡ πρωτοπλασματική. Διότι καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρωτόπλασμα διαιρεῖται κατὰ τὴν σχάσιν τοῦ κυττάρου, καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ συστατικὰ τοῦ στοιχεῖα εἶναι ὡσαύτως φορεῖς μεταδοσίμων διοιτήτων.

φαινομένου ήτς ύπ' Α ὑτοῦ δημιουργηθείσης ζωῆς, περὶ τῆς ὁποίας, ὡς καὶ τῶν φιόρεων αὐτῆς, τῶν «κυττάρων», ταπεινός ἐπιστήμων στοχαστής ἔγραψε τὰ ἔξης:

«...Ο δόρος «κύτταρον» παρενέβη ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ὀνοματολογίᾳ διά τὴν κατὰ βάθος ὄμοιότητα τῆς ύφης τῶν ζώντων ίστων πρός τό περίτεχνονέξαγωνικὸν τῶν μελισσῶν παρασκεύασμα...

»Εἶναι ἡδη ἀπολύτως βέβαιον ὅτι σύστημα χώρων μικροτάτων, χῶρο μικροσκοπίου μὴ δρατῶν, ἀποτελεῖ τὴν ζῶσαν φυτικὴν μᾶζαν, ἀνομοιογενῆ οὖσαν. Τὰ τοιχώματα τοῦ κυττάρου ἔναι πλήρη ούσιας ὑγρᾶς, δρευστῆς, ἀλλὰ πυκνῆς, περιεχούσηςάέρα, ἥτις καλεῖται πρωτόπλασμα. ἡΜ λησμονῶμεν ὅτι καί, ἐν τῷ φυτῷ καί τῷ ζῷῳ ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς γίνεται διά λευκώματος, δρόσου δέ διαμορφωθῆ τό κύτταρον προηγεῖται γονιμοποιὸς ἐνώσις τοῦ σπερματοζωαρίου τοῦ ἄρρενος μετὰ τοῦ φαρίου τῆς θηλείας, ἐκατέρου ἀποθνήσκοντος χῶρο τοῦ ἐτέρου, γεγονός, ἐφ' οὗ ἀμέριστον ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀκριβῶς θὰ ἐπιφέρωμεν τάς ἡμετέρας παρατηρήσεις. Ἐν τοῖς φυτοῖς τό ἐκπροσωποῦν τό θῆλυ δργανον ἔχει τοιοῦτον σχῆμα τισμόν, ὥστε ν' ἀποκλείηται ὀλοσχερῶς ἡ ἐκφυγή τοῦ σπέρματος τοῦ ἐτέρου δργάνου, τοῦ ἐκπροσωποῦντος τό ἄρρεν, ἐντελῶς ὠρισμένην θέσιν ἔχοντος. Ή θάλασσα ἔναι ἀπέραντος νυμφικὸς θάλαμος, τοῦ θήλεος καταλείποντος δὲ δυσαρίθμητα φάδα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ φυτοῦ ἡ πέτρας, ἐφ' ὧν κατόπιν τό ἄρρεν ἐναποτίθησιν ἐν σπουδῇ τό ἐαυτοῦ σπέρμα, θανάτου ἐπαπειλοῦντος ἀμφότερα χωρὶς τῆς ἐνώσεως ἡ κυτταροποιήσεως. Υπάρχει δέ τοιαύτη ἐξιδιασμένη πρόνοια περὶ τῶν δργάνων τῆς ζωῆς, ὥστε τό ἀνδρικὸν σπέρμα μένει φυνέπ' οὐκ ὀλίγας ὠραῖς καί μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς.

» Προκειμένου πέρ νεαρῶν ίστων, τά αἱ περὶ ὧν ὥμιλήσαμεν ἀνωτέρω συστήματα μικροτάτων χώρων... εἴναι πλήρη τῷ πρωτοπλάσματος, ἐνῷ ἐν παλαιοτέροις κυττάροις ὑπάρχουν κενὰ ἐντὸς τοῦ πρωτοπλάσματος, δχι δέ ἄπαξ εὑρίσκεται ἐν κενῷ ἐν τῷ κέντρῳ, περιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ πρωτοπλάσματος. Ἐν τῷ κυττάρῳ διακρίνονται οἱ πυρηνεῖς καί οἱ χρωματοφορεῖς. Ὡστε τό ἀπὸ τῆς ἐνώσεως τοῦ σπέρματος τοῦ ἄρρενος καί τοῦ φαρίου τῆς θηλείας διαμορφούμενον κυτταρον σχηματίζεται τοῦ περιβλήματος ὃν νεκροῦ κυτταροειδοῦς τοιχώματος καί τοῦ ἐν αὐτῷ ζῶντος πρωτοπλάσματος.

» Σημειωτέοντί τού ύγρον, τό πληροῦν τὰ κενά, δέν εἴναι καθαρόν υδωρ.... ἀλλὰ διάλυμα χρωστικῶν ούσιῶν, σακχάρου, ἀλάτων, δξέων. Πρός δέ αἱ ἐν τῷ κυτταριῷ χυμῷ διαλελυμέναι φύσαι δέν δύνανται νά διαπεράσωσι τό στρῶμα τοῦ

πρωτοπλάσματος καί τό τοίχωμα τῷ κυττάρου, εἰμὴ δταν νεκρωθῆ τό πρωτόπλασμα καθόσον ζωῇ τοῦ ἴστοῦ δντος, τεταμένον ἐν τέλει τό κυτταρικὸν τοίχωμα, ἀδιαπέραστον δ' εῖναι τό πρωτόπλασμα. Ἐννοεῖται δτι τοῦ κυτταρικοῦ χυμοῦ αἱ οὔσιαι πιέζουν τό τε πρωτόπλασμα καί τό τοίχωμα, ἀλλ' ἔτεροθεν καί τό πρωτόπλασμα, ἐφ' δσον εῖναι ζῶν, δέν ἐπιτρέπει νά εἰσέρχωνται ὑσίαι διαλελυμέναι ἐν τῷ κυτταρικῷ χυμῷ. Ἐντεῦθεν ἡ διάτασις.

» Ζντος κυττάρου ἐμβαπτιζομ ἐνου ἐντὸς καθαροῦ ὄδατος τό πρωτόπλασμα μένει προσηρμοσμέσπον τοῦ κυτταρικοῦ τοιχώματος. Ἀλλ' ἀν αὐξήσωμεν τὴν πυκνότητα καί ἐπομένως τὴν πίεσιν τοῦ ὄδατος προστιθέμενοι εἰς αὐτὸ σάκχαρον ἥ ἄλας, ἀκολουθεῖ τό τῆς πλασμολύσεως φαινόμενον, ἀποσπωμένου τοῦ πλάσματος ἀπὸ τοῦ κυτταρικοῦ τοιχώματος. Ἄρα τό μὲν τοίχωμα εῖναι διαπεραστόν, τό δέ πρωτόπλασμα ἀδιαπέραστον, ἀφ' ἐνός, ἔτεροθεν δέ, ἡ ὄσμωτικὴ πίεσις τοῦ κυτταρικοῦ ὑγροῦ ἵσοῦται πρός τὴν ὑπὸ τοῦ διαλύματος τοῦ ἀπεργαζομένου τὴν πλασμόλυσιν ἀσκουμένην πίεσιν ἥτις ὄσμωτικὴ ἥτις πιέσεως διενεργούμενης διά τῆς προϊούσης κινήσεως τῶν μιορίων καί ἰόντων τῶν ἐν τῷ ὄδατι διαλελυμένων οὔσιῶν, δταν ἵσχυροτέρα ἥ.

» Τό ἔξιδιασμένον τοῦτο σημεῖον ἐν τῷ φαινομένῳ τῆς ζωῆς εῖναι σπουδαιοτάτης σημασίας, καθόσον ἡ ὥσ εἴρηται πίεσις ἐπιτελεῖ ἔργον «ἰδίου σκελετοῦ». Κυττάρου ζῶντος ἐμβαπτιζομένου ἐν σάκχαρούχῳ διαλύματι, ἀναπτύσσονται δύο ἐνάντια φεύγατα, τό ἐν ἐκ τῶν ἔσωθεν, τοῦ κυτταρικοῦ χυμοῦ τείνοντος πρός τὰ ἔξω, τό δ' ἐπερον ἀπὸ τοῦ ἔξωτεροικοῦ διαλύματος τενον πρός τὰ ἔσω. Ἀδιαπεράστον δῖντος τοῦ ζῶντος πρωτοπλάσματος, ἀσκοῦνται ἄρα ἐπ' αὐτοῦ δύο πιέσεις ἐνάντιαι, ἡ μία ἔξωθεν, ἡ δ' ἔτερα ἔσωθεν, ὃν ἡ ἵσχυρότερα φύσει κατισχύει ἥτις ἄλλης. Ἀκολουθεῖ ἐκ τούτου δτι δυνάμεθα νά ἔχωμεν τό μέτρον ἥτις ἔσωθεν ἀσκουμένης πιέσεως μετρῶν τὴν ἔξωτερην. Καί ἀναβαίνει αὐτὴ 5-10-20-30 ἀτμοσφαίρας.

» Ἐκ τῆς βαθείας ταύτης καί λεπτομερῶς ἐπιστημονικῆς σπουδῆς τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς δέν δύναται νά προκύψῃ εἰμὴ ἀνέκφραστος θαυμασμὸς πρός τὴν ἀπειρον Σοφίαν, ἥτις ἀναντιρρήτως ἐν λόγῳ ἀπολύτω τὰ πάντα διέταξε, τοιαύτης λελογισμένης καί ἐνσυνειδήτου ὁργανώσεως ἀποκλεισμένης ὄλοσχερῶς ἀπὸ τῆς ὕλης, ἥτις ἐδημιουργήθη οὔσια παθητή, δπως ὥρισμένας ἰδέας ὁ Δημιουργὸς ἐκφράση δι' αὐτῆς, καί ἡ δποία ἀν εἶχεν ἔστω καί πόρρωθεν συνείδησιν τῆς ὥσ εἴρηται διατάξεως, ἔδει ἄρα οὐ μόνον πᾶς ἄνθρωπος νά ἔχῃ τούτων γνῶσιν, ἀλλὰ καί πᾶν ὑλικὸν στοιχεῖον.

» Πρός τούτοις παρατηρήσατε:

» Εἴπομεν δτι τό πρωτόπλασμα ἔναι ἀδιαπέραστον, ἀλλ' ἡ τέφρα, ἥν καταλείπει τό φυτὸν καιόμενον, δέν εῖναι εἰμὴ

άλατα, ἀπερ διά τῶν οἰζιδίων τό φυτὸν προσελάβετο ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ὡν χρήζει διά τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ἀληθῶς δ' ἐν τῷ κυτταρικῷ χυμῷ εὔρισκονται διαλελυμένα ἄλατα εἰς τὴν θρέψιν τῷ φυτοῦ ἀναγκαιοῦντα, καὶ τὰ δποῖα ἐπομένως ἔξωθεν προσληφθέντα διεπέρασαν οὐ μόνον τό τοίχωμα, ἀλλὰ καὶ τό πρωτόπλασμα, διόπλλως δέν ἔξηγεῖται ἡ παρουσία τούτωνέκεῖ.

» Καί ἐνταῦθα ὁ ὀξὺς τοῦ ἀληθοῦς ἐπιστήμονος τοῦ διερευνῶντος τό θαυμάσιον ἦς ζωῆς φαινόμενον ὀφθαλμός, δέν δύναται ἵετη νά διασταλῇ εὔρεως ἐκ τοῦ μυχίου θαυμασμῶ πρός τὴν ἄφατον τοῦ Αἰωνίου Πνεύματος Σοφίαν καὶ Δύναμιν, τὰ πάντα ἀρρήτως οἰκονομοῦντος.

» Τό πρωτόπλασμα περιβάλλετάπο μεμβράνης ἴδια διαπεποτισμένης διά λιποειδῶν, ἥτις δι' ὥρισμένας οὔσιας καθιστᾶ αὐτὸ διαπεραστόν!. Ἐναι δέ γνωστὸν ὅτι ὥρισμέναι λιποειδεῖς ψίαι, οῖον ἡ χοληστερίνη καὶ ἡ λεκιθίνη ἀπ' ούδενδς ἐλλείπουν φυτοῦ. Ωρισμένα χρώματα ἀνιλίνης ἡ γλυκερίνη, τό ούρικὸν ὀξύ, διεισδύουν ἐπίσης εἰς τό πρωτόπλασμα. Θσίαι τίνες μάλιστα διεισδύουν ν τόσῳ ταχέως, ὃστε εἶναι δλως ἀδύνατον νά φέρουν πλασμόλυσιν. Ἄρα ἡ περὶ ἦς μεμβράνη τέτακταιέκεῖ ὑπὸ τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου Δημιουργῶ, δπως ἐπιτελῇ, ἐν κρισιμωτάτῳ διά τό φαινόμενον ἦσ ζωῆς σημείῳ, «χρέη πολυτιμότατου ἔξιδιασμένου θυρωροῦ», ἄλλους μὲν εἰσάγοντος εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ζωῆς, ἄλλους δ' ὀλοσχερῶς ἀποκλείοντος, θυρωροῦ, ὑπὸ τοῦ δποίου ἡ μὴ ἀσφαλῆς τῆς λεπτεπιλέπτου ταύτης λειτουργίαςπιτέλεσις θὰ ἐπέφερε θάνατον!...

»Ἀλλὰ τό θαυμάσιον ἦς μεμβράνης τοῦ πρωτοπλάσματος ἔργον δσφ μᾶλλον διερευνᾶται, τόω περισσότερον ἔξαγγέλλει τὴν ὑπερτάτην πρόνοιαν, ἡν μέχρι τῶν ἀπειροελ αχίστων τὰ πάντα ἐν λόγῳ διαθεμένην. Τό ὅτι αὕτη εἶναι διαποτισμένη διά λιποειδῶν ἔξηγεῖ ἐντελῶς τὴν ἐπὶ παντὶ ἀνεξαιρέτως φυτῷ διείσδυσιν ἦς χοληστερίνης καὶ τῆς λεκιθίνης... πλὴν τὰ ἄλατα χωρὶς τῶν δποίων τό φυτὸν δέν νοεῖται, ἀπόλυτον ἀνάγκην ἔχον τούτων ἄναι εἰς τὰ λιποειδῆ ἀδιάλυτα, καὶ ἐπομένως ἄν ἡ μεμβράνη ἥτο διαπεποτισμένη μόνον ὑπὸ λιποειδῶν, θι ἥτο ἀδιαπέραστος ὑπὸ τῶν ἀλάτων, ὃν δμως ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη ἐν τῷ φυτῷ. Ἐκτὸς λοιπὸν τῶν λιποειδῶν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ μεμβράνῃ τοῦ πρωτοπλάσματος, δι' ἦς ἡ ἐπικοινωνία τοῦ ἔσω ἔξελισσομένου μυστηρίου τῆς ζωῆς μετὰ τοῦ ἔξω ἐπιτελεῖται κόσμου, καὶ μόρια λευκώματος, κατορθωτῆς ὕτω ἀποβαίνούσης τῆς τῶν ἀλάτων ἀπορροφήσεως, ἀπολύτως ἐν τῷ φυτῷ ἀναγκαίων.

» Ἐρωτῶμεν ἥδη: Ἐν τῷ ἀπολύτως λελογισμένῳ καὶ ὀλοσχερῶς ἔξηγριβωμένῳ συνδυασμῷ τόσων ποικίλων ἀντιθέσεων καὶ ἐναντιοτήτων, ἵσ δύναται νά ἀρνηθῇ, ἔξαιρέσει

παραφροσύνης, ητς ύπερτατης Προνοία τὴν ἀστραπήν, δι’ ὥρισμένων μετὰ λόγου ἐκλελεγμένων μέσων ὥρισμένον μετὰ λόγου ὡσαύτως ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν ἐπιτελοῦσαν;

» Ή ύπὸ τοῦ πρωτοπλάσματος δέ (οὗ ἡ μεμβράνη τόσῳ σκοπίμως ἔσαι ὡπλισμένη διά τε τοῦ λευκώματος καὶ τῶν λιποειδῶν) ἀπορρόφησις τῶν ἀλάτων, χωψὸς τῶν ὄποιῶν τό φυτὸν δέν νοεῖται, διενεργεῖται ἔτι μᾶλλον ἵσχυρό ὄτερα ἢ ἐπιδράσει τοῦ φωτός, ύπὸ τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ὄποιου ζωογονούμενον τό πρωτόπλασμα δρᾶ ἐντονώτερον, ἀποτελεσματικωτέρας οὕτω ἀποβαινούσης τῆς τῶν ἀντιθέσεων καὶ ἐναντιοτήτων συνδυαστικῆς ἵκα νότητος... Άλλ’ ἐν τῇ μεμβράνῃ ἐνυπάρχουν προσέτι καὶ ὀξεῖα, ἐπὶ τῷ ἐντε λῶς ὥρισμένῳ σκοπῷ τῆς ἀποσυνθέσεως, τοῦ διχασμοῦ τῶν ἀλάτων ἵνα διευκολίνουν τὴν μετὰ τοῦ ζῶντος πρωτοπλάσματος ἐπικοινωνίαν τούτων, ἀπολύτως εἰς τὴν θρέψιν καὶ αὔξησιν τοῦ φυτοῦ ἀναγκαίων, συντελούσης ἐννοεῖται, ἐπὶ τῷ αὐτῷ τέλει, καὶ τῆς ἀνίσου τῶν ἴόντων ἀπορροφήσεως. Καί ὅσῳ περισσότερονέμβαθ ύνομενὲν τῇ λεπτομερεῖ σπουδῇ τῆς ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης, κυριωδεστάτου φαινομένου τῆς ζωῆς, αἰσθανόμεθα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βαθύτερον τὸν θαυμασμὸν πρός τὴν προδήλωσ.... ἐξωτερικευομένην τῆς Θείας Προνοίας ἐνέργειαν δι’ ὥρισμένων μέσων ὥρισμένους σκοποὺς ἐπιτελοῦσαν, θεία δ’ ἀληθῶς ἐνεργείᾳ τάς ἀντιφάσεις, αἴρουσαν, τέλεαντιότητας ἀφράστως ἐναρμονίζουσαν!

Παρατηρήσατε:

» Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐν τε τῇ γῇ καὶ τῷ κυτταρικῷ χυμῷ δέν ύπάρχουν διαλύματα καθαρά, ἀμιγῆ, ἀλλὰ το ὑναντίον μίγματα διαλυμάτων. Άτὰ ὅμως τὰ θρεπτικὰ -διαλύματα, διὸν τό νιτρικὸν κάλιον, τό θειϊκὸν μαγνήσιον, δηλητηριάζον τό κύτταρον, ἐν περιπτώσει μακρὸς ἀς ἐπιδράσεως, ὅταν ὕσι καθαρᾶ, ἀμιγῆ. Ἐπομένως θὰ ἔχωμεν δηλητηρίασιν, θάνατον τοῦ πρωτοπλάσματος, ἀναίρεσιν τούτεστι ἡς ζωῆς, ἄνευ ἐτέρας πανσόφου αὐθίς καὶ πανσθενοῦς προνοίας, ἵα ρούσης καὶ τὴν ἀντίφασιν ταύτην, ἡτις μόνη ἥρκει νά ἀνατρέψῃ ἐκ θεμελίων δλόκληρον τό ύπὸ τῶν ἄλλων θετικῶν λειτουργιῶν οἰκοδόμημα. Καί ἡ τρομερὰ αὐτή ἀντίφασις, ἡ πανασφαλῶς θανατηφόρος ἀφοῦ ἐπιτελεῖ ἵται δηλητηρίασις ὑ ταῦντος πρωτοπλάσματος δι’ ἄτῶν τούτων τῶν θρεπτικῶν ἀλάτων, τῆς διαρκείας παρατεινομένης) ἄφεται διά παρεμβολῆς τοῦ ἄλατος τοῦ ἀσβεστίου, ἀποκλείοντος τό ἀποτέλεσμα ἡς ἀνασφαλῶς ἀπειλουμένης δηλητηριάσεως!⁶⁷ Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς ἐπιστημο-

⁶⁷ Πλήν τῶν σοφῶν τούτων φιλοσοφικῶν παρατηρήσεων καὶ ὁ μακαριστός καθηγητής Διομ. Παπαβασιλόπουλος, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Σύνθεσις καὶ διάλυσις τῆς ζώης ὕλης» γράφει, σύν ἄλλοις, καὶ τά ἔξης: «... Ἡ ἐκλεκτική ἰδιοφυΐα τῶν κυττάρων καὶ ἡ τάσις αὐτῶν πρός ἀποβολήν πάσης βλαπτικῆς ἢ ἀχρήστου οὐσίας εἶναι βεβαίως αἴνιγμα, ὡς αἴνιγμα εἶναι καὶ ὅλη ἡ ζωὴ αὐτῶν, καὶ δέν εξηγεῖται οὐδέ κατ’

νικὴ σπουδὴ τοῦ φαινόμενου τῆς ζωῆς..., τιθεμένη ἀδυσωπήτως τό ἔξῆς δίλημμα: Ὡς θὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ στοιχεῖα ὁξυγόνον, ύδρογόνον, ἄνθραξ, ἀσβέστιον κλπ., ἀπόλυτον συνείδησινέχοντα, συνελθόντα διεμ ὄρφωσαν ἢν ζωὴν τόσον θαυμασίως, ὥστε ἐν βήματι πρός βῆμα διαδηλοῦται ἄκρως λελογισμένηέργεια, δι’ ὥρισμάνων μέσων ὥρισμάνους ἐπιδιώκουσα σκοπούς, τερατώδους συνόλου ἀντιφάσεων ἀφράστως ἐναρμονιζομένου...» ἡ τοιαύτης συνειδήσεως ὀλοσχερῶς ἀποκλειόμενης ἀπὸ τοῦ θείου, τοῦ ὁξυγόνου κλπ.⁶⁸, δέν δυνάμεθα ἤψῃ νά προσκυνήσωμενάν βάθους καρδίας... Ἐκεῖνον, Ὅστις τοσού τῷ θαυμαστῷ καί τό φαινόμενον τῆς ζωῆς διέφανεν...

» Σπουδάσαντες βαθύταταν.. θεσπέσιον ἀληθῶς τρόπον, καθ’ ὃν ἐπιτελεῖ ταῖς πολύτιμος λειτουργίαῖς τὸν ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης, κυριώδους συντελεστοῦ τῆς ἐκφάνσεως τῆς ζωῆς..., θὰ σταθῶμεν ἥδη πρὸ ἐνὸς τῶν κυριωδεστάτων τῆς ζωῆς χαρακτήρων, ἀριστα ἐμφαινομένου ἐν ταῖς ἐντελεστέραις ὀργανώσεσι τῆς ζωῆς φυτικῆς τε καί ζωϊκῆς, ἥτοι τοῦ δικασμὸν τῶν γενῶν. Διατὶ ἡ σταθερὰ διάκρισις - ἀπολύτως σταθερά, τῶν ἐντελεστέρων ὀργανισμῶν, ἐντελῶς διακεκριμένα ἔχουσῶν τὰ θήλεα μόρια τῶν ἀρρένων; Διατὶ διακρίνονται οἱ στήμονες τοῦ ὑπέρου, διατὶ ἐνοῦνται διά τῆς γύρεως, διατὶ ἡ ὅλως ἐξιδιασμένη ἐκείνη διαμόρφωσις τῆς κορυφῆς τοῦ ὑπέρου, τῆς γνωστῆς ὑπὸ τοῦ ὄνομα «στήμα», ποία δέ θαυμάσια δύναμις ἔνοι ἡ κυτταροποιεῖ τὰ ωρια τῇ τάς σπερματὰς βλάστας τῆς

ἐλάχιστον, οὕτε διά τῶν νόμων τῆς διαπιδύσεως διά νεκρῶν ζωϊκῶν μεμβρανῶν, οὕτε δι’ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀρχῆς στηριζομένης ἐπὶ χημικῶν καί μηχανικῶν φαινομένων. Ἡ ἐκλεκτική αὔτη τῆς ζώσης πρωτοπλασματικῆς ὕλης ἰδιοφυΐα καί ἡ τάσις αὐτῆς πρός ἀποβολήν παντός βλαβεροῦ καί ἀχρήστου, ἀνατρέπει ἄρδην τάς θεωρίας τῶν βιολόγων καί χημικῶν, οἵτινες τά συμπεράσματα τά ὅποια ἐξήγαγον ἐκ τῶν φαινομένων τῆς ἀνοργάνου φύσεως καί τῆς νεκρᾶς ὀργανικῆς ὕλης, ἥθελησαν νά ἐπεκτείνονται καί ἐπὶ τῆς ζώσης καί νά ἐξηγήσουν τήν ζωήν διά μηχανικῶν καί χημικῶν νόμων».

⁶⁸ σ.σ. Βασική σύστασις τοιχείων τούτων, ως καί πάντων τῶν στοιχείων ἐξ ὧν σχηματίζεται ἡ συμπαντική ὕλη, εἶναι μονάδες ἡλεκτρισμοῦ (ἡλεκτρόνια, θετικόνια, οὐδετερόνια, κλπ.) ἄλογοι, στερούμεναι δηλ. νοήσεως καί εἰδέναι καί μή ἔχουσαι μηδέ συνοχήν... Τό δέ προσφάτως φερόμενώντοῦ πειράματος CERN ἐν Ἐλβετίᾳ ως προσδίδον πᾶξα εἰς τά στοιχειώδη σωματίδια μποζόνιο τοῦ Higgs (πρβλ. κατωτέρωις σελ. 69-75) ἀντιστοιχοῦν εἰς τό πεδίον τοῦ Higgs ως συμπληροῦν τήν θεωρίαν τῆς ἡλεκτροσθενοῦς ἐνοποιήσεως τῶν Glashow - Weinberg- Salam τοῦ 1960, καί τοῦ ὅποιον ἡ πιθανή του πᾶξα ἐκτιμάται εἰς ίσοδύναμον ἐνέργειαν πού ἐγγίζει εἰς τά 125 GEV (γιγαντελεκτρονιοβόλτ), δηλ. 130 φορές μεγαλυτέρα τῆς μάξης τοῦ πρωτονίου δέν εἶναι καί αὐτή παρά ἄλογη καί ἀσυνείδητη μονάδα ἐνεργείας. Τὰ ἄλογα δύθεν ταῦτα στοιχεῖα τῆς ὕλης καὶ αἱ στερούμεναι νοήσεως καὶ συνειδήσεως, μονάδες τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται, ἥτο παντελῶς ἀδύνατον νά διαμορφώσουν οίονδήποτε ζῶντα ὀργανισμὸν αὐτομάτως, διὰ τῆς τυχαίας συναναμίξεως των. Ωσαύτως δὲ καὶ νά διαχωρίσωσι δὲ εἰδη, τῶν γεννητικῶν κυττάρων τῶν ἐνόργανων ὅντων ἡ καὶ κατὰ μείζονα λόγον, τῆς ἀψύχους ἡ ἐμψύχους ὀργανισμὸν αὐτῶν. Τί θά ἐσκέπτετο τις, δι’ ἔναν ίσχυριζόμενοντι ρίπτων τις εἰς τόν ἀερά, πέτρας, δομικά ὑλικά, σίδηρον, ὑάλουν, ἀσβεστον, χρώματα, ξύλα, αὐτομάτως θά ἐνεφανίζετο ἐν πολυόφορον οἰκοδόμημα, εἰς οὐρανοῖξύστης;

βάσεως τῷ ύπερου τῆς ὠοθήκης, διά τῆς γύρεως τῶν ἀνθηρῶν;... Τίς ὁ λόγος τῷ διχασμῷ τῶν γενῶν, τὶ τό βαθύ αἴτιον τῆς διακρίσεως τοῦ ἄρρενος ἀπὸ τοῦ θήλεος, ἐν τῇ θεσπεσῷ τῶν ὅποιων ἐνότητι τελεσιουργεῖται τό μυστήριον τῆς γονιμοποιήσεως ἢ κυτταροποιήσεως καὶ συνεχείας τῆς ζωῆς;

» Εἶναι φανερὸν δῆμος δτι ἀνὴρ οὗτος αὐτόματος, κατὰ τὴν φαντασιόπληκτον θεωρίαν τῶν ὑλιστῶν..., ὥδεμία ἀνάγκη ὑπῆρχε νά ύποταχθῇ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἐνώσεως τῶν δύο διχασμένων γενῶν, τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος. Η διαμόρφωσις δρᾶ τούτων, ἡ ὅλως ἔξιδιασμένη καὶ λελογισμένη προτέρου διά τὴν ἐνωσιν... καὶ ἡ ἔξαρτησις τῆς γονιμοποιήσεως ἢ τῆς κυτταρώσεως οὗτοι αὐτῆς τῆς συνεχείας τῆς ζωῆς τῶν ἀνωτέρων ὀργανισμῶν) ἐκ τοῦ νόμου τῆς ἐνότητος τῶν δύο διχασμένων γενῶν, ἐκ προτέρου πρός τὴν ἐνωσιν ταύτην διαμορφουμένων... ἀναγγέλλει οὔσιωδέστατον τῆς νοητικῆς δυνάμεως (σ.σ. τῷ Δημιουργοῦ) τὸν χαρακτῆρα..., ὃν Αὕτη ν' ἀπεικονίσῃ ηθέλησε καὶ ἐν τῷ ὑπερόχῳ αὐτῆς ἔργῳ τῆς ζωῆς...».

B. ΤΟ ΑΓΕΦΥΡΩΤΟΝ ΧΑΣΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΨΥΧΩΝ ΟΝΤΩΝ

Εἰς τάς ἀμαχήτους ταύτας ἀποδεῖξεις τάς ἀποκλειούσας τὴν **αὐτόματον** γένεσιν, τυχαιότητα καὶ φυσικήνεπιλογήν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν **μορφὴν** ἔξελίξεως τῶν ἐνοργάνων δοντῶν, προστίθενται ἀβιολογικαί, καὶ αἱ **ψυχικὰ** ἰδιότητες τῶν ἐμψύχων δοντῶν, οὗτοι αἱ αἰσθήσεις αὐτῶν, τὰ αἰσθήματα, τὰ συναισθήματα, ἀτ ἐνστικτα καὶ αἱ φωναὶ των, **παινεῖς** - βιοψυχικὰ ἰδιότητες - δέν εἶναι δυνατὸν νά θεωρηθοῦν ἀποτέλεσμα πείρας, πρός ἀπόκτησιν τῆς ὅποιας δέον νά ὑπάρχῃ νόησις⁶⁹. Άποτελ οὖν δέ αἱ ἰδιότητες αὗται τό 2ον γενικῶν καὶ ἀπολύτως ἐπίσης ἀγεφύρωτον **χάσμα** μεταξύ τῶν ἐμψύχων δοντῶν καὶ τῶν ἀψύχων ἐνοργάνων τοιούτων οὗτοι τῶν φυτῶν καὶ τῶν δένδρων. Καί διακηρύττουνδοίως, δτι εἶναι καὶ αὗται **ἰδιότητες** θέσει καὶ **δχι φύσει**, ἰδιότητες δηλ. **δοταί** ἔξωθεν, οὗτοι ἐκτὸς τῆς μάζης - ὕλης, εἰς τὰ ἐμψυχα δοντα, δπως εἶναι ἔξωθεν δοταί ὡσαύτως πᾶσαι αἱ ὀργανικαὶ ἰδιότητες πάντων τῶν ὀργανισμῶν τῶν ἐνοργάνων δοντῶν, ἐφόσον δέν ὑπάρχουν οὔτε εἰς τὸν φυτικὸν κόσμον (δστις

⁶⁹ Ότι καὶ οἱ βιοψυχικαὶ ἰδιότητες τῶν ἐμψύχων δοντῶν δέν εἶναι ἀποτέλεσμα πείρας ἀτελὲς ἐστερωνόργανισμῶν, βεβαιοῦται, ἐκ τοῦ δτι οἱ προηγηθέν τες ἀτελέστεροι ὀργανισμοὶ δέν είχον τὴν ἴκανότητα τῆς ἀποκτήσεως οἰασδήποτε πείρας, ὡς στερούμενοι νοήσεω⁶⁸ ἄλλουν ἀποκλείεται ή ἀπόκτησις πείρας ἴκανης δπως μεταβάλῃ οἰονδήποτε ὀργανισμὸν ἐκ τῆς ἀπαραβιάστοιεν πᾶσιν, ἐπιβολῆς τοῦ νόμου τῆς κληρονομικότητας, ποπεριορίζοντος, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐνοργάνων δοντῶν εἰς ὀρισμένα καὶ ἀπαραβίαστα πλαίσια.

έδημιουργήθη πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν ἐμψύχων ὅντων, ἀλλὰ δέν ἐπροικίσθη μὲ ψυχικὰς ἰδιότητας), μήτε εἰς τὴν ἀνόργανον μᾶξαν - ὕλην. Οἱ δργανισμοὶ δέ καὶ τῶν ἐμψύχων ὅντων, δπως καὶ τῶν ἀψύχων ἐνοργάνων τοιούτων σχηματίζονταιπίσης ἐξ ὠρισμένων χημικῶν στοιχείων^{ύπης}. Πάντως θὰ παρατη - ρήσωμενδτι καὶ αἱ βιοψυχικαὶ αὗται ἰδιότητες τῶν ζώων, ὡς καὶ τὰ εἰς ἔκαστον γένος αὐτῶν - καὶ δὴ εἰς τὰ ἀνώτερα - δοθέντα^{ύπὸ} τοῦ Δημιουργοῦ ἰδιαίτερα ψυχικὰ χαρακτηριστικά, καίταποτελ οὖν χάσμα ἀγεφύρωτον μεταξὺ τῶν ἐμψύχων ὅντων καὶ τοῦ φυτικοῦ κόσμου, δέν καθιστοῦν ἐν τούτοις καὶ τάς ψυχὰς τῶν ζώων ἰδιαίτερας, πνευματικάς, ἄρα δέ καὶ ἐνσυνείδητους ὑποστάσεις, ὥστε νά ἐπιζοῦν αὗται μετὰ τὴν θανὴν αὐτῶν. Αἱ ἐκδηλώσεις, αἱ κινήσεις, αἱ ἐνέργειαι καὶ ἡ ζωή, ἐν γένει, τῶν ζώων διαφέρουν βεβαίως ἢν ἀπλῶν μηχανοφυσικῶν - ἀνακλαστικῶν ἀντιστοίχων τοιούτων τοῦ φυτικοῦ κόσμου, δέν εἶναι ὅμως ἐνσυνείδητοι, λογικαὶ - πνευματικοί. Εναι ἐκδηλώσεις - ἐνέργειαι ἀπλῶς **ἐνστικτοί** ἐν αἷς δέν ὑπάρχει οὐδ' ἀκτὶς λογικοῦ, τοῦτο δέ ἀποδεικνύεται: α) Ἐκ τοῦ ὅτι ὅλα τὰ ζῶα εἴναι ἀδίδακτα ἀπὸ γενετῆς, πολλὰ δέ γένη ἐντόμων καὶ ἐναλίων - ὑδροβίων δέν γνωρίζουν κάν τούς γεννήτορας ^{ὑπῶν}, β) Ἐκ τοῦ ὅτι πάντα τὰ ζῶα ἐκάστης συνομοταξίας^{όμοιομόρφως} πάντοτε ἐκτελ οὖν τό αὐτὸ ἔργον - πρόγραμμα. Καί γ) Ἐκ τοῦ ὅτι πάντοτε ἐπίσης ἐπιδεικνύουν ν τὴν αὐτὴν γνῶσιν καὶ σοφίαν, δι' ὃ καὶ μία ὀλόκληρος συνομοταξία δύναται νά θεωρηθῇ ὡς ἐν ζεῦγος, τοῦτο δέ πάλιν εἶναι ἀπολύτως πανομοιότυπον πρός τούς πρωταρχικούς προγόνους του, κατ' ὃδὲν διαφέρον κατὰ τὴν γνῶσιν, τὴν σοφίαν, ^ἢν ἐπιστήμην. Πάντα λοιπὸν ταῦτα ἐπιβάλλουν ν νά δεχθῶμεν ὅτι τὰ ζῶα ἔχουν εἰς τὴν ζωὴν των συμφυές τι **ἐνστικτον** πρόγραμμα, ἀνάλογον καὶ σύμφωνον πρός τάς ἰδίας ἐκάστου γένους^{άγκας}. Καί τοῦτο εἶναι ἡ συντηρητικὴ καὶ διαιωνιστικὴ δύναμις των, ἡ δοθεῖσα εἰς αὐτὰ ὑπὸ τοῦ Δημιουργῶ, ἦτις τὰ βοηθεῖ πρός ἐκτέλεσιν τοῦ προορισμοῦ των, ἀλλὰ καὶ τὰ προφυλάσσει ἀπὸ τοῦ ἀφανισμοῦ.

Καί δπως παρατηρεῖ καὶ ὁ Cuvier (Dictionair theolog Dogmatig, τ. 1. p. 623 ἐξ.), ἂ τὰ ζῶα λαμβάνονταν διά τῶν αἰσθήσεων ἐντυπώσεις, ὥν διατηροῦν τὰ ἵχνη δχι μόνον διά τοῦ ἐνστίκτου ἀλλὰ καὶ διά τῆς μνήμης, τὰ ἀνώτερα βεβαίως ἐξ αὐτῶν. Αἱ ἐντυπώσεις δ' αὗται, διά συνδυασμῶν παράγουν ποικίλας^{ένων} σεις καὶ συνδέσμους, ὥν σχηματίζουν σκέψεις πρός ἐκτέλεσιν ἐνεργειῶν ἀποβλεπουσῶν αἵ τὴν ίκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν ἡ τῶν ἐπιθυμιῶν των. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη διανοητικότης ^{την} ζώων μέχρι τούτοις^{έξικνεῖται}. Δέν ὑψοῦται μέχρι τῆς λογικῆς σκέψεως. Τοιουτοτρόπως τὰ ζῶα, διά τῶν βιοψυχικῶν ἰδιοτήτων των, χωρίζονται^{άποτόμως} ἀπὸ τοῦ συνόλου ^{πο} Φυτικοῦ Κόσμου, ^{μὴ}τὸν ζωοφύτων

έξαιρουμένων καί τῶν σαρκοφάγων φυτῶν καί δένδρων, ὡν αἱ κινήσεις καί αἱ ὁργανικαὶ ἐνέργειαι εἰναι ἀπλῶς ἀνακλαστικαί. Καί διακηρύσσουν καί οὕτως δτι δέν ἔξειλίχθησαν ποτέ ἐκ τοῦ φυτικοῦ κόσμου, δεδομένου μάλιστα δτι καί αἱ ψυχικοὶ αὐτῶν ἴδιότητες ὅπως καί αἱ ὁργανικαὶ, οὔσιώδεις παραλλαγὰς ἔχουσαι εἰς ἕκαστον γένος ἢ συνομοταξίαν γενν, δέν εἰναι δυνατόν νά ὀφείλωνται εἰς πεῖραν. Ἀλλὰ χωρίζονται αποτόμως ἐπίσης τὰ ζῶα καί ἀπὸ τὸν ἀνθρώπου δι' ἀγεφύρωτου δόμοιως χάσματος τόσονδργανικοῦ, δσον καί ψυχικοῦ - πνευματικῶ.

Ὄτι δέ τά ζῶα - καί τά ἀνώτερα - χωρίζονται αποτόμως ἀπό τοῦ ἀνθρώπου καί δτι πᾶσαι, ἀ ἐνέργειαι ὥτῶν, καί αἱ σοφώτεραι, ἀ ποτελοῦν ἀπλῆν ἐκτέλεσιν ἐπιταγῶν τῶν ἐνστίκτων, μαρτυρεῖ, σύν ἄλλοις, καί ἡ πρόσκαιρος καί βραχεῖα διάρκεια τῆς αὐτομάτως ἐμφανιζόμενης ἐνστίκτου συζυγικῆς ἀρετῆς καί ἀγάπης εἰς τίνα ἐξ αὐτῶν, ὡς καί τῆς ἐντόνου μητρικῆς στοργῆς εἰς τά πλεῖστα τῶν ἀνωτέρων. Διότι πρό τοῦ συζυγικοῦ βίου των γνωρίζουν μόνον τά εἰς τό πρῶτον στάδιον τῆς ζωῆς των ἀναγκαῖα. Ὄλιγον δμως πρό αὐτοῦ, καί κατά τήν διάρκειάν του, ἀναπτύσσονται δλαι αἱ προμνησθεῖσαι ἀρεταί διά τάς νέας πλέον ἀνάγκας, ἀλλ' ἀφανίζονται αὗται πάλιν μετ' ὀλίγον, μόλις ὡς ἐκπληρωθῆ ὁ δι' αὐτῶν ἔξυπηρετούμενος σκοπός.

Καί δτι τέλος τά ζῶα στεροῦνται λογικῆς ψυχῆς - καί λογικῆς σκέψεως - ἀποδεικνύεται ἐπίσης καί ἐκ τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀναλλοίωτου συνεχῶς ἐπιτελέσεως τῶν ὑπό τῶν ἐνστίκτων των ἐπιβαλλομένων ἔργων, καί δταν αἱ συνθῆκαι, δι' ἃς ταῦτα ὑπό τοῦ Δημιουργοῦ ὠρίσθησαν, δέν ὑφίστανται. Οὕτως ὁ κάστωρ, προορισθείς νά ζῇ παρά τάς ὅχθας ποταμῶν καί προικισθείς μέ τήν ἵκανότητα νά ἐγείρῃ φράγματα πρός ἀναχαίτισιν τῆς ὁρμῆς τοῦ ρεύματος, διά νά κατασκευάζῃ ἀσφαλῆ τήν κατοικίαν του, συνεχίζει τήν κατασκευήν φραγμάτων καί δταν εὑρίσκεται ἔγκλειστος εἰς ζωολογικούς κήπους, ἐνθα οὕτε ρεύματα, μήτε σχετικοί κίνδυνοι διά τήν κατοικίαν του ὑπάρχουν. Ὄλα ἐπίσης τά ζῶα, περιοριζόμενα ἢ γεννώμενα εἰς ζωολογικούς κήπους ἢ πτηνοτροφεῖα, συνεχίζουν ἀναλλοιώτως ζῶντα τήν ἐλευθέραν τοῦ γένους των φυσικήν ζωήν.

Τοιουτορόπως καί τὰ σοφώτερα καί τὰ τελειότερα τῶν ἔργων ὠρισμένων ζώων καί δὴ τῶν ἐντόμων, ἥτοι ἡ ἴδιόρρυθμος ἀλλ' δόμοιμορφος πάντοτε κατασκευὴ τῶν φωλεῶν καί τῶν κατοικῶν αὐτῶν, χωρὶς νά προηγῆται οὔδεμία σχετικὴ διδασκαλία ἢ πεῖρα· ἡ πρόνοια διά τήν διατροφὴν καί τήν προφύλαξιν αὐτῶν καί τῶν τέκνων των (ἢ δποῖα πολλάκις ὄδε κ ἄν γνωρίζουν) ἀπὸ τῶν ἔχθρων των καί ἀπὸ ἄλλων κινδύνων, τούς δποῖους μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεώς των διατρέχουν· ἡ ἔξεύρεσις πάντοτε τῶν αὐτῶν τόπων καί μέσων, δι' ὧν διευκολύνεται διαιώνισις τοῦ γένους των, ἡ γνώσις

ύπεροχων λεπτομερεών τῶν φυσικῶν νόμων τῆς βαρύτητος, ἔλξεως, ώς καί τῆς μηχανικῆς καί τῆς χημείας, ἡ ὑπὸ τῶν μελισσῶν, ἵδια, τοῦ μεταξοσκάληκος, πολλῶν ὀστρακοδέρμων, ἀραχνῶν καί ἄλλων ζώων ἐκδηλουμένη ἢ διατροφὴ ἐκάστου γένους διόρισμένων μόνον τροφῶν καί ἡ δι’ ὑπεροχῶν τρόπων καί μέσων ἀνεύρεσις καί ἐναποθήκευσις πολλάκις αὐτῶν· ἡ ἐν ὑπεροχῷ κοινωνικῇ δργανώσει ζωή τῶν δμαδικῶς ζώντων, ἥτις, ἐν τίσι (ώς ἡ τῆς μελίσσης καί τῶν τερμιτῶν) ἀποτελεῖ ἀναντιρρήτως καταισχύνην... διά τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου.... ἡ ἀμετάβλητος διά μέσου ὧν αἰώνων καί ἐξ ἐπιδράσεως ἐξωτερικῶν ἄλλα καί ἐσωτερικῶν αἰτίων μετανάστευσις καθ’ ὁρισμένας ἐποχὰς ὁρισμένων ζώων χερσαίων τε καί ἐναλίων, καί τόσα ἄλλα ἔργα αὐτῶν, προκαλῶντα ἐνίοτε τὸν θαυμασμὸν τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου, δέν ἀποτελοῦν εἰμὴ ἐνεργείας καί πράξεις «ἐνστίκτους», οἱ οἵοντες τυφλὰς μηχανικάς, ἀλόγους καί ἀσυνειδήτους, τῶν δποίων τό γενεσιούρῳν αἴτιον καί τὸν σκοπὸν οὐδέποτε τὰ ζῶα ἐγνώρισαν, οὐδὲ θὰ γνωρίσουν. Διόταν εἶχον ἔστω καὶ ἀμυνδρὸν φῶς λογικοῦ, θὰ προσηρμόζοντο ἐκάστοτε πρός τάς νέας συνθήκας ζωῆς των. Θα ἐδιδάσκοντο ἐκ τῆς πείρας των καί ἐκ τῆς σοφίας καί τῶν γνώσεων ἄλλων ζώων. Θα ἀπεμιμοῦντο τὰ τυχὸν καλλίτερα ἔργα ἄλλων ζώων. Θα προήγαγον, τέλος, καί θὰ ἀνέπτυσσον ἐπὶ τό τελειότερον πᾶν ἐν γένει ζωὴν των. Ἀλλ’ οὐδὲν πάντων τούτων. Ἐκαστον ζῶον ἔχει ίδιαν ἐνστιγματικὴν σοφίαν καί σύνεσιν ιδιάζοντος χαρακτῆρος, μηδεμίαν σχέσισχουσαν μὲ τάς ἀντι στοίχους ἄλλων ζώων καί δὴ διαφόρου γένους. Ο πίθηκος δύναται νά βλέπῃ τὸν κάστορα ἐπὶ αἰώνας νά οἰκοδομῇ, ἀλλ’ οὐδέποτε θὰ μιμηθῇ τὴν τέχνην ἐκείνουν... Οὔτε ὁ κύων, οὔτε ἄλλο ζῶον η πτηνὸν ἐκ τῶν σοφωτέρων θὰ μιμηθοῦν ποτέ τὰ ἔργα ἄλλων ζώων, θα προσοικειωθοῦν τάς φυσιὰς ίδιο τητας ἀτῶν, θὰ δυνηθοῦν νά ἐκμάθουν τάς γλώσσας των.

Ἐπομένως πᾶσαι αἱ ψυχικαὶ ίδιότητες τῶν ζώων εἶναι ίδιότητες καί ἐκδηλώσεις ἄλογοι, τυφλαί, ἀνακλαστικοί, ἐνστικτώδεις, οἵοντες μηχανικαί. Εἶναι βεβαίως μιρφῆς ἀνωτέρας ἀπὸ τῶν δργανικῶν τοιούτων ὧν φυτῶν καί τῶν δένδρων. Συνυφασμένα δμως ἀ πολύτως μεὰ τῶν σωμάτων - δργανισμῶν τῶν ζώων, δέν ἀποτελοῦν, ώς ἐκ τούτου, ίδιαιτέρας πνευματικὰς ψυχὰς ἐν ἐκάστῳ ζώῳ. Διά τοῦτο δέ καίτοι μεταβιβάζονται ἀστι αἱ ἀναλλοιώτως εἰς τὰ νεογεννώμενα, διά τοῦ ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ καί πάλιν τεθέντος ἀτέγκτου νόμου τῆς κληρονομικότητος, συναφανίζονται ἐν τούτοις τελείως ἀκατὴν θανὴν ἐκάστου ζώου, ὅπως συναφανίζονται καὶ τὴν κοπήν, καῦσιν, ἥ διάλυσιν, ὅπως δήποτε, ὧν κορμῶν τῶν φυτῶν καί τῶν δένδρων πᾶσαι αἱ δργανικαὶ ίδιότητες αὐτῶν. Διότι οὔτως ἔδοξε τῷ Δημιουργῷ.

Πρόσθετον δέ, βεβαίωσιν καί τῆς ἐν προκειμένῳ ἀληθείᾳς ἀποτελεῖ καί ἡ ἐπιστημονικὴ πλέον διαπίστωσις, ἡ γενομένη ἀρχικῶς ὑπὸ τῶν Cuviet, Flurens κ.ἄ.⁷⁰, δτὶ τὰ ἀνώτερα τῶν μαστοφόρων ὁ οὐραγγοτάγκος - Γορίλλας, ἀναπτύσσουν τὴν μεγίστην αὐτῶν διανοητικότητα μέχρι τῆς νεανικῆς ἡλικίας, μεθ' ἣν ἀτὴ προοδευτικῶς ἐλαττοῦται, αὐξανόμενων τῶν διαστάσεων καί τῶν δυνάμεων τοῦ σώματος. Ἀποτελεῖ καί τοῦτο ἀπόδειξιν τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐν τοῖς ζῷοις ίδιαιτέρας πνευματικῆς ὑποστάσεως, ἐνσυνειδή του δηλ. καί λογικῆς ψυχῆς, ἐν ἀντιθέσει πρός τὸν ἄνθρωπον οὗτινος ἡ ψυχή, συναναπτυσσομένη μὲτ τοῦ σώματος, δχι μόνον δέν ὑφίσταται μείωσιν τίνα τῶν ἀρχικῶν αὐτῆς δυνάμεων, ἀλλ' ἀντιθέτως φθάνει εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐκδήλωσιν αὐτῶν ὅταν ἀκριβῶς τό σῶμα - σκήνωμά της ἐσέρχεται καί διανύει περίοδον τῆς παρακμῆς. Καί ἀνυψοῦται ἀς τελείαν κυριαρχίαν ἐπὶ τοῦ σώματος. Χωρίζονται ως ἐκ τούτου ὅλα τὰ ζῷα καί ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου δι' ἀγεφύρωτου χάσματος. Καί τό χάσμα τοῦτο εἶναι δχι μόνον ψυχικὸν ἀλλὰ καί ὁργανικὸν.

Γ. ΤΟ ΑΓΕΦΥΡΩΤΟΝ ΧΑΣΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΜΨΥΧΩΝ ΟΝΤΩΝ

Πάσας τάξις περιέχεις περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐνοργάνων ὅντων, ἀψύχων καί ἐμψύχων, ἐπισφραγίζει τό γενικόν, ὡσαύτως καί ἀπολύτως ἀγεφύρωτον, χάσμα μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καί πάντων ὃν λοι πᾶν ἐνοργάνων ὅντων, δι' οὗ ἔχωρίσθη ἀποτόμως ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ πάντων τῶν ἐνοργάνων ὅντων, ἀψύχων καί ἐμψύχων, καί τό δποῖον εἶναι δχι μόνον πνευματικόν-ψυχικόν, ἀλλὰ καί ὁργανικόν. Διότι ἔχει ὁ ἄνθρωπος καί βασικὰς ὁργανικάς-ἀνατομικὰς διαφοράς, ως καί βιολογικὰς τοιαύτας, ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη τῶν τόσον ὑμηθέντων πιθήκων (δπως βεβαίως, καί κατὰ μείζονα λόγον, ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ ἐνόργανα ὅντα) χωριζόμενος ὥτως - καί κατὰ πάντα - ἀπολύτως ἀπ' αὐτῶν. Ό Άγγλος ἀνατόμος Κέηβ, συγκρίνας, κατ τὸν Ζώρζ Γκραναί 1965 ἀνατομικούς χαρακτῆρας τοῦ ἀνθρώπου καί τῶν ἀνθρωποειδῶν πιθήκων, κατήρτισε δὲν ἀκόλουθον πίνακα: Ὅτι 312 χαρακτηριστικὰ ἀπαντῶνται μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον, 396 χαρακτηριστικὰ καὶ εἶναι κοινὰ τόσον εἰς τὸν ἄνθρωπον δύον καὶ εἰς τὸν Γορίλλαν, 354 χαρακτηριστικὰ εἶναι κοινὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς τὸν Όραγγοντάγκον, 117 χαρακτηριστικὰ εἶναι κοινὰ μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Γίββωνος καὶ 313 χαρακτηριστικὰ εἶναι κοινὰ μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν κατωτέρων πιθήκων.

⁷⁰ Πρβλ. Κ. Νεστορίδου «Περί ψυχῆς», σελ. 32 καί βιβλ. αὐτ.

Διακρίνεται λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ὅλων τῶν πιθήκων κλπ. - τῶν ως προγόνων του ἡ ἄλλως ως αὐταδέλφων ἡ ἔξαδέλφων του!!! φερομένων -βιολογικῶς τε καὶ ἀνατομικῶς, διά 312 χαρακτηριστικῶν, ἄτινα ἀπαν τῶνται **μόνον ἃς αὐτόν**.

Πῶς ἀνεπτύχθησαν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ ἰδιαίτερα ταῦτα χαρακτηριστικά ἐν οἷς διακρίνεται ὡσαύτως ἰδιαίτερα δι' ἔκαστον σκοπιμότης καὶ πρόνοια; Θ ἀπαντήσ ουν ἀναμφιβόλως πάλιν ἔξελικτικοί, διτὶ ἀνεπτύχθησαν διά τῆς ἔξελίξεως, τῆς πραγματοποιούμενης διά τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς καὶ τῆς προσαρμογῆς, προηγηθείσης ἵσως καὶ ἀποτόμου τινὸς ἔξελίξεως ἀπὸ εἴδους εἰς εἶδος. Ἐν τούτοις αὗτῃ εἶναι ἡ βασικὴ των πλάνη. Η ψευδὴς βάσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ ἐν τῇ προθέσει των, ίο ὑλισταὶ ἔξελικτικοί, νά ἀρνηθοῦν τὴν ὑπαρξιν Δημιουργῶς καὶ τὴν ὑπ' Αὐτοῦ δημιουργίαν τῶν ὅντων, ἐν γένει, ἀνήγειραν δλον τό φανταστικὸν καὶ ψευδὲς οἰκοδόμημα τῆς θεωρίας τῆς ἔξελίξεως. Ἀποδεικνυομένης λοιπὸν ἀναληθοῦς καὶ ἀνυπάρκτου τῆς βάσεως ταύτης δόκιμον ἀναληθοῦς πομφολυγόδες τοῦτο οἰκοδόμημα διαλύεται καὶ ἀφανίζεται παταγωδῶς.

Καί εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ δλως φανταστικὴ ἡ ὑπὸ τῶν ἔξελικτικῶν τιθεμένη ἀνωτέρω, βάσις, διότι ἡ ἱκανότης τῶν ἐνοργάνων καὶ ἐμψύχων ἐν γένει ὅντων πρός προσαρμογὴν εἰς τό περιβάλλον ἡ ἐπιλογὴν εἶναι ἀπολύτως **ώρισμένη** καὶ περιωρισμένη δι' ἔκαστον εἴδος καὶ γένος, μὴ δυναμένη νά ὑπερβῇ τὰ ἔξυπηρετοῦντα μόνον τὴν εἰδικὴν ἔκαστον εἴδους ἡ γένους ζῷην **πλαίσια**. Ὄταν τὰ πλαίσια ταῦτα δι' ο ιονδήποτε λόγον διαταραχθοῦν ἡ παραβιασθοῦν, ἐπακολουθεῖ δχι τοῦ εἴδους ἡ γένους ἔξελιξις κ.λπ., ἀλλ' ὁ **Θάνατος**, ὁ **ἀφανισμός** αὐτῶν. Τοῦτο διδάσκει ἡ πεῖρα τῶν αἰώνων ἂν ἡ οηθεῖσα ἀποψις ἦτο ἀληθής, τότε τά ὑπάρχοντα σήμερον ἀνώτερα ἐμψυχα ὅντα, καὶ δή ὁ ἄνθρωπος, θά ἡδύναντο - ὡς ὁργανισμοί ἀνωτέρων ἔξελικτικῶν ἀναμορφώσεων καὶ μεταβλῆται - νά ὑπερπήδησον τά δρια ταῦτα. Δέν συνέβη δμως τοιοῦτον τι μέχρι σήμερον καὶ δέν θά συμβῇ ποτέ. Θδεμία ὁργανική μεταμόρφωσις ἡ μετάμειψις εἴδους ἡ γένους θά ἐπιτευχθῇ. Αἱ διασταυρώσεις, ία τεχνητῶς ὑπό τοῦ ἀνθρώπου γενόμεναι (διότι, κατά τήν μαρτυρίαν τῷ Dufrenoy, τά ἐμψυχα ὅντα τά ἀνήκοντα ἐξ διάφορα γένη ἐξ ἐνστίκτου ἀποφεύγει ουν τάς μεταξύ τῶν ἐπιμειξίας)⁷¹ εἶναι περιωρισμέναι μεταξύ ἀπολύτως συγγεῶν πάντοτε εἰδῶν καὶ γενῶν, καὶ δέν θά ὑπερβοῦν ποτέ τὰ ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ, πρός ἔξυπηρέτησιν τῆς δημιουργίας καὶ πάλιν τεθέντῳρια, ἄτινα καὶ περιωρίσθησαν πότε τοῦ ἰδίου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὕστε, πᾶσαι αἱ διασταυρώσεις νά διέπωνται ὑπὸ τῶν τριῶν μορφῶν τοῦ παγκρατοῦ νόμου τῆς

⁷¹ μακαριστοῦ Π. Τρεμπ., μν. ἔργ., σελ. 59 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

κληρονομικότητος (Μεντελισμοῦ), ἥτοι τῆς Μέσης, τῆς Μωσαϊκῆς καί τῆς Ἐναλλασσομένης, καθ' αἷς, ώρισμένος ἀριθμὸς ἀπογόνων τῆς πρώτης μιօρφῆς ἐν σταθερῇ ἀναλογίᾳ 1 : 2: ἔπειτα ἔρχεται ἵε τὸν καθαρὸν τύπον τῶν ἀρχικῶν προγόνων. Ωρισμένοι δέ τεχνητοὶ μεσάζοντες, ως ὁ ἡμίονος κλπ., ἔναι στεῖροι ἢ ἄγονοι, μὴ ἔχοντες, κατὰ τὸν νόμον τῆς «ἄγονίας», τὴν ἴκανότητα ἀναπαραγωγῆς⁷².

Όταν δέ οὐδεμίᾳ τεχνητὴ παραλλαγή ἢ μεταλλαγὴ συγγεῶν πάντοτε καί ἀνηκόντων εἰς τό αὐτὸ εἶδος ἢ γένος δντων, δύναται νά ἐκφύγῃ τοῦ πλαισίου τῶν Νόμων τούτων τῆς κληρονομικότητος (ἢ τῶν νόμων τῆς ἐπικρατήσεως, τῆς ἀποσχίσεως ἢ διασπάσεως καί τῆς καθαρότητος τῶν γαμετῶν) δπως καί τῶν συναφῶν Νόμων: α) τοῦ Quetelep, καθ' ὃν πάντα τὰ πρός ἔνα οἰονδήποτε χαρακτῆρα παραλλάσσοντα εἴδους τινός κατατάσσονται πὲριέσον τινὰ τύπον καί αἱ διαφορὰὶ ἀπὸ τοῦ μέσου τούτου τύπου ἵσαι τοσούτῳ σπανιώτεραι, δσω περισσότερον μεμακρυσμένῳπ' αὐτοῦ τυγχάνουν ν· καί β) τῶν Welmorin καί Johansen, πὰρ «πα λινδρομήσεως», καθ' ὃν φ ἀπόγονοι τείνουν νά ἐπανέλθουν πρός τὸν μέσον τύπον, ἀπὸ τοῦ ὅποίου οὕτω παρουσιάζονται μεμακρυσμένοιολιγώτερον ἢ οἱ γονεῖς των⁷³. Όταν φύσει τὰ ἔμψυχα δντα ἀποφεύγουν τάς μεταξὺ των ἐπιμιξίας, εἰς δέ τὰ ἔψυχα -φυτὰ δένδρα - δέν εἶναι δυνατὸν νά νοηθῇ κάν τοιαύτη τάσις, πῶς θὰ γίνη ἀποδεκτὴ τυχαία μεταλλαγή οἰονδήποτε εἴδους ἢ γένους καί μετατροπὴ αὐτοῦ εἰς ἔτερον;

Μήπως δμως οἱ προμνησθέντες νόμοι, οἱ πρός φρούρησιν προφανῶς τοῦ ἀμεταβλήτου τῶν εἰδῶν ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ταχθέντες, ἐν συνδυασμῷ καί μετὰ τῶν λοιπῶν τοιούτων, διά τὴν συντήρησιν, γενικώτερον, τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς, δέν στρέφονται ἐξ ἵσου καί κατὰ τῶν ὀπαδῶν τῆς τελολογικῆς ἢ θεϊστικῆς ἐξελίξεως, κατὰ τούς ὅποίους ἢ ἐξέλιξις τῶν δντων ἐγένετο τῇ συνεργείᾳ φυσικῶν δυνάμεων, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Θεοῦ;

Μυωπάζοντες, ἵνα μὴ εἴπωμεν τυφλώποντες οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς ἐξελικτικῆς Κοσμοθεωρίας ὅτο τῶν ἀμαχήτων τούτων ἀληθειῶν, τάς ὅποίας πᾶσαι αἱ πρόοδοι τῆς Ἐπιστήμης, ἀλλὰ καί αἱ παλαιοντολογικαὶ ἔρευναι βεβαιοῦν

⁷² Εἰς τάς σπανιωτάτας διαμέσου τῶν αἰώνων περιπτώσεις τῆς γονιμότητος μιᾶς ἡμιόνου ἐν τῷ κήπῳ τῆς ἐγκληματίσεως τῶν Παρισίων καὶ ἐνὸς νόθου ἀπογόνου κονίκλου καὶ λαγωοῦ, τὸν ὅποιον διεφήμισαν Ca καὶ οἱ περὶ αὐτόν, οἱ ἀπόγονοι τῆς μὲν πρώτης ἀπὸ τῆς δευτέρας γενεᾶς, τοῦ δὲ δευτέρου ἀπὸ τῆς τρίτης, ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἐπικρατέστερα ἀρχικὰ γένη τοῦ ἵππου καὶ τοῦ λαγωοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον τοῦ Μέντελ. Πρβλ. καμακαριστοῦ Π. Τρεμπ. μν. ἔργ., σελ. 60 -63 καὶ βιβλ., αὐτόθι.

⁷³ μακαριστοῦ Π. Τρεμπ., μν. ἔργ., σελ. 82-95 καὶ βιβλ. αὐτόθι.

πανηγυρικῶς (κυροῦσαι τό ἐπιστημονικὸν ἀπόφθεγμα «πᾶν ζῶν δν, μόνονέξ ὄμοιον δντος γεννᾶται καί ἀναπαράγεται») δύμιλοῦν - ἵδια οἱ ὑλισταὶ ἔξελικτικοὶ - περὶ δημιουργικῆς ίκανότητος τῆς Φύσεως, χωρὶς εἰς τὸν δρόν τῶν νά δύνανται νά δώσουν οὐδένα συγκεκριμένον χαρακτηρισμόν.

Άλλ' ἡ λεγομένη **Φύσις** δέν εἶναι τὶ ἄλλο εἴμῃ ἡ συμπαντικὴ μάζα -ένέργεια, ἡ ἀπαρτιζόμενη καί σχηματιζόμενη, ἐκ τῶν γνωστῶν 102 ἥδη χημικῶν στοιχείων -καί τῶν ἴσοτόπων αὐτῶν, καί συγκειμένη ...ώς ἐκ τούτου, ἐκ μονάδων σταθερῶν ἡλεκτρικῶν πεπερασμένων (τῶν θετικονίων, καί οὐδετερονίων τῶν πυρήνων, τῶν ἡλεκτρονίων περὶ τούς πυρηνας κ.ἄ.) ἡ καί τοῦ πολυδιαφημισθέντος μποζονίου τοῦ Χίγγι πού ὀνομάζουν φύσιν, μὴ ἔχουσῶν πρός ἀλλήλας οὐδὲ συνοχήν!!! ἐκ μονάδων ἡλεκτρισμοῦ, στερούμενων νοήσεως καί εἰδέναι, συνειδήσεως τῆς ἑαυτῶν ὑπάρχειως δπως καί ἐλευθερίας, καί ὑποτεταγμένων εἰς ἀτέγκτους ἐννόμους δυνάμεις (φυσικῶς Νόμους), ὑπὸ τό κράτος ἢ ποιών ἐπιτελοῦν μηχανικῶς, τυφλῶς καί ἀναλλοιωτως ὠρισμένας κινήσεις, μεταμορφώσεις καί μεταβολὰς⁷⁴.

Παραθέτομεν σχετικάς πρός τό μποζόνιον τοῦ Χίγγι τό ἄρθρον τοῦ Όμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου Ἡλία Κατσούρα (περιοδικό ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ ΙΟΥΛΙΟΣ -ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2012) δημοσιεύει ίκανῶς διά τάς ἀπόψεις συγχρόνων ἐπιστημόνων.

«Εἰσαγωγικά, θά ἥθελα νά ὑπενθυμίσω τά ἔξης: Στίς 4 Ίουλίου, οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν ἐπιστημονικῶν Συνεργασιῶν C.M.S. καί A.T.L.A.S. ἀνακοίνωσαν στό Εὔρωπαικό Ἐργαστήριο Σωματιδιακῆς Φυσικῆς, C.E.R.N., στή Γενεύη, ἀποτελέσματα τῆς ἀνάλυσης τῶν μέχρι σήμερα πειραματικῶν δεδομένων, πού ἐλήφθησαν μέ τούς διαφοράς πολυσύνθετους ἀνιχνευτές τους. Οἱ ἀνιχνευτές αὐτοί εἶναι ἐγκατεστημένοι σε χώρους περί τά 100 μέτρα κάτω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς,

⁷⁴ Ὅτι καί ἄ ἐννομοι δυνάμεις οἱ φυσικοί Νόμοι, αἱ διέπουσαι τάς κινήσεις, μεταμορφώσεις κλπ., τῆς Συμπαντικῆς μάζης, εἶναι δυνάμεις «θέσει» καί δχι «φύσει», δυνάμεις δηλονότι δοθεῖσαι τῇ ὑλῇ ἔξωθεν, ἢτοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀποδεικνύεται: α) ἐκ τοῦ δτι ἄ δυνάμεις α ὑται διέπουν τάς κινήσεις καί μεταβολάς τῆς ὑλῆς - Μάζης καί ιθύνουν ταύτας πρός ὠρισμένον πάντοτε τέλος - σκοπόν β) ἐκ τοῦ δτι ὠρισμέναι ιδιότητες καί δυνάμεις τῆς ὑλῆς (μαγνητισμός, φῶς, θερμότης κλπ.) ἐμφανίζονται εἰς ὠρισμένας μόνον μορφάς καί πυκνώσεις αὐτῆς καί γ) ἐκ τοῦ δτι ὠρισμέναι δυνάμεις (Νόμοι χημικοί, βιολογικοί κλπ) καί δή οἱ ἔξυπηρετούντες τό φαινόμενον τῆς ζωῆς ἐμφανίζονται δχι ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὑπάρχειως τῆς ὑλῆς - ἐνεργείας, ἀλλά ἀπό τῆς ἐμφανίσεως τῆς ζωῆς καί κατά τά διάφορα αὐτῆς στάδια, προοδευτικῶς. Ἡ θεωρία δέ τῆς «Σχετικότητος», οὐδόλως θίγει τάς ἀληθείας ταύτας. Διότι ἀληθῶς ἄ ἐννομοι δυνάμεις, ή ιθύνουσαι τό ὑλικόν Σύμπαν, εἶναι ἀνάλογοι καί σχετικαί πρός τούς σκοπούς τούς ὁποίους Δημιουργός ἔταξε δι' ἔκαστον τῶν μερῶν καί τῶν μορφῶν αὐτοῦ.

ὅπον φέρονται ἐπανειλημμένα σέ σύγκρουση κυκλικά καί ἀντίθετα κινούμενοι συρμοί δεσμίδων πρωτονίων. Αὐτά κινοῦνται ἐπί ὥρες σέ σωλῆνες ὑψηλοῦ κενοῦ καμπτόμενα καί ἐστιαζόμενα ἀπό τούς μαγνήτες τοῦ νέου κυκλικοῦ Μεγάλου Ἐπιταχυντή Ἀδρονίων, L.H.C., μήκους 27 χιλιομ., ἀφοῦ ἔχουν ἐπιταχυνθεῖ τελικά ἀπό αὐτόν σέ πολύ ὑψηλές ἐνέργειες καί ταχύτητες 99,999% τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός.

»Μεταξύ τῶν προϊόντων πού προκύπτουν κατά τίς συγκρούσεις κάποιων ζευγῶν πρωτονίων, παρατηρεῖται, μέ τήν ἀπαιτούμενη στατιστική βεβαιότητα, καί ἡ παραγωγή ἐνός πολύ σπανίου νέου βαρυοῦ καί ἀσταθοῦς σωματιδίου πού διασπᾶται κυρίως σέ δύο πολύ ἐνεργητικά φωτόνια («ἀκτίνες» ἡλεκτρομαγνητικῆς ἐνέργειας). Τό σωματίδιο αὐτό ἀνήκει στήν κατηγορία τῶν μποζονίων, δηλαδή τῶν σωματιδίων πού ἔχουν ἀκέραιο ἡ μηδενικό σπίν («συστροφή»), σέ ἀντίθεση μέ τήν ἄλλη κατηγορία τῶν γνωστῶν θεμελιώδων σωματιδίων ὑλης (π.χ. ἡλεκτρόνιο, κονάρκη, κ.λπ.), πού ἔχουν σπιν 1/2.. Τό θεωρητικό σχῆμα τό δόποιο περιγράφει τίς θεμελιώδεις ἄλληλεπιδράσεις (δυνάμεις μεταξύ) τῶν θεμελιώδων σωματιδίων (ἐκτός τῆς βαρύτητας) καί ἔχει ἐπαληθευθεῖ πειραματικά μέ ἔξαιρετική ἀκρίβεια, ὄνομάζεται **Καθιερωμένο Πρότυπο** τῆς Σωματιδιακῆς Φυσικῆς.

» Τό σωματίδιο πού ἀνακαλύφθηκε εἶναι πολύ πιθανόν νά εἶναι τό λεγόμενο σωματίδιο τοῦ Higgs (Χίγγς), ἀπό τό ὄνομα τοῦ ἐρευνητή Peter Higgs, ὁ δόποιος συνέβαλε μέ ἄλλους, ἀνεξάρτητα καί σχεδόν ταυτόχρονα, στή διατύπωση ἐνός μηχανισμοῦ μέ τόν δόποιο ἔξηγεῖται ἡ ἔξαιρετική διαφορετικότητα δύο ἀπό τίς θεμελιώδεις δυνάμεις, τῆς ἡλεκτρομαγνητικῆς (μέ τήν δόποια π.χ. δομοῦνται τά ἄτομα) καί τῆς ἀσθενοῦς πυρηνικῆς (ἡ δόποια π.χ. ἐλέγχει κρίσιμα τόν ἀργό ρυθμό παραγωγῆς ἐνέργειας στόν Ἡλιο). Οἱ δυνάμεις αὐτές σέ πολύ ὑψηλές ἐνέργειες ἔχει ἀποδειχθεῖ πειραματικά ὅτι συγκλίνουν (εἶναι «συμμετρικές») καί «ένοποιοῦνται» στή μαθηματική περιγραφή τους, ἐνῶ στην καθημερινότητά μας ἐμφανίζονται ἔξαιρετικά διαφορετικές σέ ἴσχυ καί ἐμβέλεια!

» Ό μηχανισμός αὐτός των F.Englert, R.Brout καί P.Higgs παράγει θεωρητικά τό ἀνωτέρω «σπάσιμο» τῆς συμμετρίας, καί ἔξηγεῖ γιατί τά φωτόνια (φορεῖς - μεσολαβητές τῆς

ἡλεκτρομαγνητικῆς δύναμης) εἶναι ἄμαξα καί ἡ αντίστοιχη δύναμη ἔχει ἄπειρη θεωρητικά ἐμβέλεια, ἐνῶ οἱ φορεῖς τῆς ἀσθενοῦς πυρηνικῆς δύναμης, W καὶ Z, ἔχουν μᾶξα (καὶ μάλιστα ὅση 80-90 πρωτόνια!) μέχρι τόποτε σμαρταράντας νάναμη αὐτή νά ἔχει πολύ μικρή εμβέλεια. Έπιπλέον δίνει καί μία ἐξήγηση γιά τό πώς ἀποκτοῦν τή μᾶξα πού ἔχουν τά θεμελιώδη σωματίδια. Τέλος, προβλέπει καί τήν υπαρξήν ἐνός σωματιδίου, τό ὃποιο ἔχει ἐπικρατήσει ἐπιστημονικά νά ἀναφέρεται μέ τό δόνομα τοῦ Higgs, ἐνός ἀπό τούς ἐρευνητές, γιατί μόνον αὐτός τό πρόβλεψε καί ὑπολόγισε μερικές ἀπό τίς ἴδιοτητές του.

» Χρειάζονται περαιτέρω μελέτες τῶν ἴδιοτήτων τοῦ νέου σωματιδίου καί τῶν τρόπων διάσπασής του μέ μεγαλύτερα δείγματα δεδομένων, πού θά ληφθοῦν μέχρι τό τέλος τοῦ ἔτους καί μετά, γιά νά δείξουν ἂν εἶναι αὐτές πού ἀναμένονται, στά πλαίσια τοῦ Καθιερωμένου Προτύπου, γιά τό θεμελιώδες σωματίδιο Χιγγς, δόπτε θά ἔχει δοθεῖ μία ἐπιστημονική ἀπάντηση στά σημαντικά ἐρωτήματα «γιατί ἔχουν μᾶξα τά θεμελιώδη σωματίδια;» καί «γιατί προκαλεῖται ἡ ἀσυμμετρία τῶν δύο θεμελιωδῶν δυνάμεων, δηλαδή τῆς ἡλεκτρομαγνητικῆς καί τῆς ἀσθενοῦς πυρηνικῆς;» πού ἀναφέρθηκαν.

»Θά μποροῦσε, ὅμως, νά πρόκειται γιά ἕνα σύνθετο σωματίδιο, στά πλαίσια ἄλλων θεωρητικῶν μοντέλων, ἢ τό ἐλαφρότερο ἀπό μία σειρά ἀπό σωματίδια «τύπου Χιγγς», πού προβλέπεται ἀπό τό θεωρητικό σχῆμα τῆς λεγόμενης **ὑπερσυμμετρίας**. Αὐτό ἐντάσσει ὅλα τά θεμελιώδη σωματίδια ὕλης καί δυνάμεων σέ μιά μαθηματική συμμετρία, μέ ἀποτέλεσμα νά λύνει ἕνα θεωρητικό πρόβλημα σχετικά μέ τό ἵδιο τό χίγγς τοῦ Κ.Π. καί νά προβλέπει τήν υπαρξή πολλῶν νέων σωματιδίων, πού ὅμως δέν ἔχουν παρατηρηθεῖ ἀκόμα στό L.H.C. Αὐτά (καί ἄλλα θεωρητικά σχῆματα, δπως τῆς υπαρξῆς π.χ. μικροσκοπικῶν χωρικῶν διαστάσεων ἐπιπλέον τῶν γνωστῶν μας τριών!) θά ἀποσαφηνιστοῦν μέ τή λήψη πολύ περισσότερων δεδομένων, ὀφοῦ ὁ ἐπιταχυντής καί οἱ ἀνιχνευτές ἀναβαθμιστοῦν κατά τό 2013-14, ὥστε νά λειτουργήσουν ἀπό τό 2015 καί ἐξῆς στήν ἐνέργεια τῶν 14 τρισεκατομμυρίων ἡλεκτρονιοβόλτ, γιά τήν δποία καί σχεδιάστηκαν.

» Σέ ἔνα ἀπειροστό χρονικό διάστημα ἀπό τήν ἀρχή τῆς Δημιουργίας μέ τή Μεγάλη Ἐκρηξη, ἐνέργεια μετατράπηκε σέ πολλῶν εἰδῶν ἐνεργητικά σωματίδια. Ο μικρότατος σέ διαστάσεις χῶρος τοῦ Σύμπαντος ἦταν γεμάτος ἀπό ἔνα πεδίο (τῶν Englert-Brout-Higgs, EBH), μιά ἴδιότητα δηλαδή τοῦ χώρου μέ τήν ὁποία αὐτό ἀλληλεπίδρασε μέ τά κινούμενα στό χῶρο σωματίδια, προσδίδοντας σέ αὐτά μᾶζα, ἀνάλογη μέ τό βαθμό σύζευξής του μέ αὐτά. Τό πεδίο αὐτό ὑποτίθεται ὅτι συνεχίζει νά γεμίζει τό Σύμπαν καί ἐπειδή εἶναι κβαντικό, ἔχει τήν ἴδιότητα νά γεννῶνται ἀπό αὐτό καί νά ἔξαφανίζονται σωματίδια, τά λεγόμενα κβάντα (ἢ μέ ἰσοδύναμη εἰκόνα, «κυματικές» διεγέρσεις) τοῦ πεδίου. Αὐτά τά σωματίδια ὀνομάζονται δυνητικά σωματίδια χίγγι, ἐπειδή μποροῦν νά ὑπάρξουν γιά πολύ μικρό χρονικό διάστημα, σύμφωνα μέ τήν ποσοτική διατύπωση τῆς ἀρχῆς τῆς ἀποσδιοριστίας, ἔστω καί ἂν παραβιάζουν τήν ἀρχή διατήρησης τῆς ἐνέργειας γιά τό διάστημα αὐτό.

» Κατά τίς ἀλληλεπιδράσεις («συγκρούσεις») μεταξύ δύο πολύ ἐνεργητικῶν πρωτονίων στά πειράματα στό C.E.R.N., ἀλληλεπιδροῦν τά συστατικά τους κονάρκ καί γλοιόνια καί, ὅταν αὐτά ἔχουν ἀρκετή ἐνέργεια, διεγείρεται τό πεδίο EBH καί συντονίζεται σέ μιά ἐνέργεια πού ἀντιστοιχεῖ στή μᾶζα τοῦ σωματιδίου Χίγγι. Ὄταν «εἰσαχθεῖ» ἀρκετή ἐνέργεια τοπικά στό πεδίο EBH, ἔνα δυνητικό σωματίδιο χίγγι γίνεται «ὅρατό», δηλαδή πραγματικό σωματίδιο χίγγι, σύμφωνα καί μέ τή σχέση ἰσοδυναμίας μᾶζας M καί ἐνέργειας E, τοῦ Άϊνσταϊν, $E = MC^2$, ὅπου C εἶναι ἡ ταχύτητα τοῦ φωτός. Ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ ἐνέργεια τῶν συγκρουόμενων πρωτονίων, τόσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ πιθανότητα παραγωγῆς ἐνός πραγματικοῦ Χίγγι. Αὐτό ὅμως διασπάται σχεδόν ἀκαριαία μέ ποικίλους τρόπους, δίνοντας διάφορα σωματίδια ὡς προϊόντα. Μέ τήν ἀνίχνευση αὐτῶν τῶν σωματιδίων ἀπό τούς ἔξειδικευμένους ἀνιχνευτές τοῦ C.M.S. καί A.T.L.A.S. - δηλαδή τή μέτρηση τῆς ἐνέργειας ἢ ὀρμῆς τους καί τῆς τροχιᾶς κίνησής τους, εἶναι δυνατόν νά υπολογιστεῖ ἡ μᾶζα τοῦ ἀρχικοῦ σωματιδίου πού διασπάστηκε.

»Οἱ διάφορες ὀνομασίες πού τοῦ δόθηκαν εἶναι δημοσιογραφικές, - μᾶλλον, παρά ἐπιστημονικές. Ἐπειδή ἡ

πειραματική ἐπιβεβαίωση τοῦ σωματιδίου χίγγις ἔχει μακρά ίστορία δεκαετιῶν ἀνεπιτυχοῦς ἀναζήτησης (λόγω της ἄγνωστης θεωρητικά, ἀλλά μεγάλης (τελικά;) τιμῆς τῆς μάξας του), ὁ βραβευθεὶς μέ Nομπέλ φυσικός Lederman ἥθελε νά τιτλοφορήσει σχετικό βιβλίο του ὡς «*The God-damned particle*» (Τό Θεο-κατάρατο σωματίδιο!). Ὁ ἐκδότης προτίμησε δῆμως τον τίτλο «Τό σωματίδιο τοῦ Θεοῦ». Ἔνας συμβολικός λόγος, πού θά μποροῦσα νά δώσω γιά τήν ὀνομασία αὐτῆς εἶναι ὅτι μέσω τοῦ πεδίου τοῦ σωματιδίου αὐτοῦ ὁ Δημιουργός προσέδωσε ὑλική ὑπόσταση λίγο μετά τή Μεγάλη Ἐκρηκτή, στά διάφορα θεμελιώδη καί ἄλλα σωματίδια. Ἀλλοι ἀναφέρονται σέ αὐτό ὡς *god particle* (σωματίδιο θεός), γιά ἀνάλογο λόγο, ὁ δέ γνωστός γιά τόν ἀθεϊσμό του ἐκλαϊκευτής (καί προπαγανδιστής) Lawrence Krauss τό ἀποκαλεῖ «*The Godless particle*» (τό ἀθεο σωματίδιο) στό τελευταίο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ *Newsweek* (16.7.12)! Ἡ δημοσιογραφική χρήση τῶν διαφόρων ὀνομάτων, πιθανόν νά ἐκφράζει τίς μεταφυσικές προτιμήσεις τῶν ἀρθρογράφων καί τίποτε ἄλλο.

»Αὐτές οἱ ὀνομασίες δέν ὑπονοοῦν ὅτι πρόκειται γιά μία ἀνακάλυψη τῆς ἐπιστήμης ὅτι ὑπάρχει ἢ ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός, ἀφοῦ ὁ Ἀκτιστος Θεός εἶναι «ἐπέκεινα» τῆς φύσεως τοῦ κτιστοῦ κόσμου, πού μπορεῖ νά ἐρευνᾶ καί νά μελετᾶ ὁ ἀνθρωπος μέ τήν ἐπιστήμη. Ἀπλᾶ, πρόκειται γιά ἄλλη μία ἀνακάλυψη τοῦ «πᾶς», στά σημαντικά ἐρωτήματα πού ἀναφέρθηκαν παραπάνω, σχετικά μέ τίς ἰδιότητες τῶν θεμελιωδῶν σωματιδίων καί θεμελιωδῶν δυνάμεων πού λειτουργοῦν στό Σύμπαν. Οἱ ἐπιστήμονες καί ὅλοι μας, γενικά, γοητευόμαστε ἀπό τόν καταπληκτικό πλοῦτο τῶν ὅντων καί τή νομοτέλεια τῆς φύσεως, ἀπό τό βάθος τοῦ μικροκόσμου τῶν στοιχειωδῶν σωματιδίων, τῶν ἀτόμων - μιορίων, τοῦ DNA, μέχρι τά κύτταρα καί τούς πολύπλοκους ζῶντες ὀργανισμούς, τό γήινο περιβάλλον καί ὑπόβαθρο, τόν ἀνθρωπο, τό ἡλιακό σύστημα, τόν γαλαξία μας, τά δισεκατομμύρια τῶν γαλαξιῶν στό Σύμπαν. Οἱ ἐπιστήμονες, ἀνάλογα μέ τήν ἰδιαίτερη ἐλξη ἀπό κάποια ἀπό αὐτές τίς περιοχές προσπαθοῦν νά ἐμβαθύνουν στίς λεπτομέρειές τους, νά βροῦν σχέσεις τῶν μερῶν, νά περιγράψουν φυσικούς μηχανισμούς, νά διατυπώσουν κανόνες καί νόμους πού

διέπουν τή λειτουργία τους σέ μαθηματική γλῶσσα. Προχωροῦν λογικά μέ τήν παρατήρηση, τό πείραμα, τίς θεωρητικές ύποθέσεις - προβλέψεις, τίς ἀπαιτούμενες πειραματικές ἐπιβεβαιώσεις, προσπαθῶντας νά δώσουν φυσικές ἔξηγήσεις. Αὐτή εἶναι ἡ καθιερωμένη καί ἐπιβεβαιωμένη ἐπιστημονική διαδικασία αἰῶνες τώρα γιά τή μελέτη καί γνώση τοῦ φυσικοῦ κόσμου.

» Στήν πορεία ὥτη τοῦ ἐρευνητικοῦ ζήλου ἡ καί **ἡ** συνεχοῦς ἐμβριθοῦς ἐνημέρωσης, οἱ ἐπιστήμονες δέν μποροῦν νά ἀγνοήσουν θεμελιώδη ἐρω τήματα, δπως «γιατί ὑπάρχει ὁ κόσμος;», «γιατί πάρχουν οἱ φυσι κοί νόμοι;», «γιατ μποροῦμε καί γνωρίζουμε βαθύτερα καί πληρέστερα;», «ὑπάρχει ἀρχὴ τῶν πάντων;» καί ἄλλα. Ἐξάλλου, ἐπιστημονικὰ ἔχουν διαπιστωθεῖ πάρα πολλὲς καταπληκτικές ἴδιαιτερότητες («συμπτώσεις;») στήσχὺ τῶν θεμελιωδῶν δυνάμεων, κάποιων φυσικμε γεθῶν, δπως μάζες τῶν κονάρων, κ.λπ., κ.λπ., ἰσποῖες ἀν ἥσαν λίγο διαφο ρετικές δέν θά μπορών ν νά δημιουργῆθο ἀστέρες -ἥλιοι, ἄτομα, δευτέριο καί βαρύτεροι πῆλες, δπως ἄνθρωποι, (ποῦ εἶναι βασικὸ στοιχεῖο τῆς ὀργανικῆς ὕλης), ζωή, ὁ ἄνθρωπος.

» Εἶναι φυσικὸ οἱ ἐρευνητές, λόγω τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου, νάανα ζητοῦν συνεχῶς περαιτέρω φυσικές ἔξηγήσεις, ἔστω καί μὲ ἀπίθανες είκασίες, ὃν δποίων οἱ προβλέψεις θὰ πρέπει, φυσικά, νεπαληθεύονται πειραματικά. Αὐτό, δμως, μπορεῖ νά ἡμ εἶναι ἐφ ικτό. Η συνέχιση αὐτῆς τῆς μεθοδολογίας ἐπίσης, προϋποθέτει ἔνα εἶδος ἐπιστημονικοῦ «δόγματος», δτι ὁ ἄνθρωπος θα μπορεῖ ἐσαεὶ νά ἔξηγεται καί νά κατανοεῖ μὲ μόνη τη λογική του, χωᾶς δρια. Ἀντίθετα, ἡ ἴδια ἡ φύση καί ἡ ἐπιστήμη μᾶς βάζουν δρια! (Θεώρημα τοῦ Goedel, θεώρημα πο Turing, ἀρχὴ τῆς ἀπροσδιοριστίας τοῦ Heisenberg, κ.λπ.).

»Ἀρκετοὶ ἐπιστήμονες, ἔξαιτίας καῶν παραπάνω καταπληκτικῶν «συ μπτώσεων», ἀναγνωρίζουν σκοπιμότητα καί σχεδιασμό στό Σύμπαν τὸν Θεό, καί λόγω τῶν πνευματικῶν βιωμάτων καί ἐμπειριῶν τους, βλέ πουν νά ἐπαληθεύεται ἡ οήση τῷ Απ. Παύλου, δτι «τὰ γάρ δρατὰ αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ) ἀπό κτίσεως κόσμου ἵστοποι ήμασι νοούμενα καθοῦται, ἡ τέ α ἴδιος (ἀώνια) αὐτοῦ δύναμις καί

θειότης, ἐξ τό εἴναι αὐτούς ἀναπολογήτους (*Ρωμ. Α΄*, 20) καί δτι ὁ Θεὸς θέλησε νά ύπάρξουμε καί μᾶς καλεῖ ἐλεύθερα σὲ μία σχέση φιλίας ἡ μῆδα. Μέσα ἀπὸ τὶς ἔξαιρε τικὲς ἐπιστημονικὲς διαπιστώσεις τοῦ «πῶς», διακρίνουν τό «ποῖος», «δι’ ἐσόπτρου (θαυμὸς καθρέφτη) ἐν αἰνίγματι (ἀσαφῶς)» (*Α΄ Κορ. Ιγ 12*).

» Ἄλλοι ἐπιστήμονες, δέν τὰ βλέπουν αὐτά, εἴτε γιατὶ δέν ἔχουν προβληματιστεῖ ἀρκετά, ἀπορροφημένοι ἀπὸ καντά ἐπιστημονικὰ ἐρωτήματα, εἴτε γιατὶ θαυμάνονται ἀπὸ τίς ἐπιτυχίες τους, εἴτε γιατὶ θέλουν νά ἐντυπωσιάσουν διαφημίζοντας τόν ἔαυτό τους μέ τήν ἀμφισβητήση τοῦ Θεοῦ, («πουλᾶνε» τά βιβλία τους, ἔστω καί ἀν εἴναι ρηχά, ἡ περιέχουν ἀναπόδεικτες εἰκασίες), εἴτε καί λόγω τῆς ἀνεπάρκειας τῆς πνευματικῆς τους παράδοσης».

Εὐλόγως ἐρωτᾶται δθεν εἴναι λογικόν τό «πῶς» νά ἀνάγεται εἰς «ποῖος» καί νά θεοποιάται καί μάλιστα δταν τό «πῶς» εἴναι ἄλογον καί ἀσυνείδητον;

Εἰς τὴν **ἄνουν** λοιπὸν ταύτην καί **ἄνευ συνοχῆς** ἡλεκτρικὴν μᾶζαν - ἐνέργειαν ἀπέδωκαν καί δυστῶς ἀποδίδουν ἀντιθέως καί σατανᾶς τὴν δημιουργικὴν ἴκανότητα ἡς διαμορφώσεως τοῦ τόσον ἐκπάγλου ύλικοῦ Σύμπαντος, τῷ βροντοφωνοῦντος τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἀπείρου Δημιουργῶ το ν. Να. Διότι τό ἐκπαγλον τοῦτο ύλικὸν Σύμπαν, μὲ τούς ἀναριθμήτους εἰσέτι Γαλαξίας υἱης καί ἀντιύλης καί τὰ ἀναριθμητα ὥσαύτως εἰσέτι εἴδη καί γένη τῶν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου πολυειδῶν καί πολυμόρφων ἐνοργάνων δντων, ἐν οἷς ἀπὸ τῶν φωσφοριζόντων βυθῶν τῶν ἀβύσσων μέχρι τῶν ἀπροσπελάστων οὐρανίων ἐκτάσεων ἔξαστραπτει ἡ ύπερκόσμιος σφραγὶς μιᾶς ύπερόχου «σκοπιμότητος» καί ἀπείρου προνοίας, σοφίας καί δυνάμεως, ἔναι ἡ τρανότερα καί μεγαλειωδεστέρα ἀντιρρήτως ἀπόδειξις τῆς ύπάρξεως τοῦ Ἀπείρου Δημιουργοῦ Τρισυποστάτου Θεοῦ.

Εἴναι ἄκρως λυπηρόν, δτι οἱ ύποστηρικταὶ τῆς ύλιστικῆς θεωρίας ύπάρξεως τοῦ κόσμου (τινὲς τῶν ὁποίων διεκδικοῦν καί τὸν θριγκὸν τῆς Ἐπιστήμης) παρέμειναν ἀδιάφοροι πρὸ τοσούτων ἐκδηλώσεων τῆς θείας Σοφίας καί παντοδυναμίας καί προνοίας, τῶν ἐμφαινομένων σαφῶς εἰς τε τὰ ἐλάχιστα τῆς παρούσης ύλικῆς Δημιουρ γίας (χημικὴ στοιχεῖα, κύτταρα κλπ.), ὅπως καί εἰς τὰ μέγιστα αὐτῆς, ἥτοι εἰς τάς διμάδας καί τάς συστροφὰς τῶν γαλαξιῶν⁷⁵.

⁷⁵ Τάς συγχρόνους θεωρίαςης «κβαντομηχανικῆς » πού ἐπί ἔναν αἰῶνα περίπου διατυπώνει νόμους πού διέπουν τά φυσικά φαινόμενα σέατομική καί ύποατομική κλίμ ακα καί προβλέπουν μόνον τήν πιθανότητα τό σωματιδιώτα νά εύρισκεται εἰς μίαν ώρισμένην περιοχήν τω χώρου, τῆς «ἀπροσδιοριστίας» τοῦ Heisenberg δυνάμει τῆς δποίας δέν εἴναι

Καί δέν συνεκινήθησαν ἀπὸ τὴν ὑπέροχον διάπλασιν καὶ ζωὴν τῶν ἀπλῶν μέν, ἀλλ’ ἴδιαιτέρων κατ’ εἶδος καί μὲ διάφορον μιօρφήν, μέγεθος καὶ περιεχόμενον ὁρχικῶν γεννητικῶν κυττάρων ὅντων ὁργανισμῶν τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ἐν οἷς διακρίνεται εἰδικὴ καὶ θαυμαστὴ βιολογικὴ - ζωϊκὴ μηχανοχημικὴ λειτουργία, διαγγέλλουσα εἰδικὸν ἐκάστου γεννητικῶν κυττάρου προορισμόν, πρός πραγμάτωσιν ὡρισμένου ἔργου - σκοποῦ ἐν ὥρισμένῳ περιβάλλοντι καὶ ἐν ὥρισμένῳ χρόνῳ.

Δέν ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὴν θαυμασίαν ἐπίσης καὶ μυστηριώδηληθῶς τάξιν καὶ ἀρμονίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπαραβίαστον καὶ ἀναλλοίωτον ἀκρίβειαν μεθ’ ὃν διαπλάσσονται ἱοπολυκύτταροι ὁργανισμοὶ ἐξ ἐνὸς ὁρχικῶς κυττάρου, διά διχοτομήσεως μέν, μέχρις ὥρισμένων ὁρίων, πολλαπλασιασμῷ δέ ἀκολούθως, πάλιν μέχρις ὥρισμένων ἐπίσης ὁρίων, ὑπὸ τό κράτος δμως νόμου τοιαύτης ἐπιβολῆς, ὥστε, ἐξ ὥρισμένων μόνον, μετὰ τὴν τοιαύτην διχοτόμησιν, κυττάρων νά διαπλάσσονται ἀτ καθ’ ἔκαστα συστήματα ἢ ὁργανα τοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἐπικαλοῦνται ως ἀπόδειξιν τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐμβίων ὄντων τὴν ὁμοιότητα ὥρισμένων ὁργάνων ἢ μελῶν τῶν ὁργανισμῶν τῶν συγγενῶν πάντοτε ἐδῶν καὶ γενῶν⁷⁶, ὅπως καὶ τὴν ἐν τοῖς ὁργανισμοῖς των ὑπαρξιῶν εἰδικῶν τίνων ὁργάνων, τὰ ὅποια ἀπεκλήθησαν ὑποτυπώδη. Ἄλλ’ ἡ μὲν ὁμοιότης ὁργάνων τινῶν ἢ συστημάτων ὅντων τούτων ἡτοι

δυνατόν νά προσδιοριζθῇ μετ’ ἀκριβείας ἡ θέσις καὶ ἡ ταχύτητα ἐνός ὑποατομικοῦ σωματιδίου, τῆς «σχετικότητας» τοῦ Einstein «εἰδικής» πού μελετᾶ τὴν κινητικήν συμπεριφοράν ἐνός σώματος πού κινεῖται μέ πολὺ ψηλή ταχύτητα ως τοῦ φωτός καὶ «γενική» πού ἐπιχειρεῖ ἐρμηνεία τῶν φαινομένων τῆς καμπυλώσεως τοῦ χωροχρόνου ως ἀπορροίας τῆς ὑπάρξεως βαρυτικῶν πεδίων, τῶν «χορδῶν» πού ἀποπειράται νά ἐξηγήσῃ τὴν δομή τοῦ σύμπαντος καὶ εἰς ὑποατομικόν ἐπίπεδον θεωροῦνται καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς βαρυτικῆς δυνάμεως μέ τὴν βοήθειαν ὅχι σωματιδίων, ἀλλὰ δομῶν μέ διαστάσεις τῶν λεγομένων χορδῶν, τῆς «Θεωρίας του Χάους», πού ἀσχολεῖται μέ τὴν συμπεριφοράν ὧρισμένων μή γραμμικῶν δυναμικῶν συστημάτων, πού χαρακτηρίζονται κυρίως ἀπό εὐαίσθητον ἐξάρτησι ἐκ τῶν ὁρχικῶν συνθηκῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκ τῆς ἀπονοίας περιοδικότητος, θεωροῦνται ως προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος νά κατανοήσῃ τὸν ὑπέροχον μακρόκοσμον καὶ τὸν ἐκπληκτικόν μικρόκοσμον, ἡ ὑπέροχος ἀρμονία καὶ τάξις, αἱ διέπουσαι ἀρχαὶ τάς κινήσεις τῶν πλανητῶν τοῦ ἡλιακοῦ ἡμίου συστήματος (ὅπως καὶ τοῦ συνόλου τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐκ τῶν ὅποιων ἀπαρτίζεται ὁ ἡμέτερος Γαλαξίας) καὶ τά δισεκατομμύρια των ἀλλων Γαλαξιῶν ἡ ἀσύλληπτος πρόνοια ἡ ἰθύνουσα τὴν ζωὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλληλεπίδρασιν ὅλων τῶν ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ἐμβίων ὄντων, εἰς τὴν «μεταφυσικήν, ὑπαρξιακήν καὶ ὀντολογικήν ἐρμηνείαν των» ἀποδεικνύουν ως ἀβασίμους. Δέν ἀποτελοῦν δὲ καὶ αἱ θεωρίαι αὗται εἰμὶ ἐκδήλωσιν τῆς ἀδυναμίας τῷ ἀνθρώπινου νοῦ, ὅπως διακρίνῃ τοὺς πανσόφους νόμους τοὺς ἰθύνοντας τὸ σύνολον τῆς παρούσης δημιουργίας ἀπὸ τῶν κινήσεων τῶν ἡλεκτρονίων ἀλλ. περὶ τοὺς πυρήνας τῶν στοιχείων μέχρι ὅν τινέσεων τῶν Γαλαξιῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν παντεποτείαν ὧσαύτως τοῦ Ἀπείρου Νοῦ Δημιουργοῦ, τοῦ Τρισυπόστατου Θεοῦ, τοῦ ἐφορῶντος καὶ ἰθύνοντος τὰ πάντα, ἐφόσον ἐν Αὐτῷ ζῆσι, κινοῦνται καὶ εἰσί. (Πράξ. IZ' 28).

⁷⁶ Εἶναι ἀπολύτως πεπλανημένον τὸ ἀρχαῖον ἀπόφθεμα, ὅτι ἡ ἀνάγκη διαπλάσσει ὃ ὁργανον. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι, τὰ ὁργανα διαπλάσσονται ἀνάλογα μὲ τάς μελλούσας ἀνάγκας τῶν ὁργανισμῶν, καὶ ἔχουν ὥρισμένην μόνον ἵκανότητα προσαρμοζῆς.

ἀναπόφευκτος φύσει, ἐφόσον πρόκειται περὶ ἐργοστασίων καύσεως καί καταλλαγῆς τῆς ὑλῆς, ἐργοστασίων κινήσεως καί ἀναπαραγωγῆς, προωρισμένων διαμορφώθηκε οὖν καί ἀναπτυχθοῦν - μέχρις ὡρισμένων δρών δργανικῆς ἀναπτύξεως - ζήσουν καί ἀναπαραχθοῦν ἐν τῷ αὐτῷ φυσικῷ περιβάλλοντι καί ὑπὸ τοῦ κράτος ἢν αὐτῶν φυσικῶν νόμων. Τῶν δέ ὑποτυπωδῶν δργάνων, ἄλλων μὲν ἀγνοεῖται εἰσέστι δὲ σκοπὸς καί ὁ προορισμός, ἄλλων δέ ἡ δῆθεν κατὰ τό φαινόμενον ἀτροφία ἢ ἀχρήστευσις εἶναι ἀπόδειξις δχι ἐξελικτικῆς ἰκανότητος τῶν δντων καί δημιουργίας νέωρογάνων εἰς τούς δργανισμοὺς αὐτῶν, ἀλλὰ παλινδρομήσεως καί ἐκφυλισμού τούτων, μερικοῦ ἢ καθολικοῦ, δταν ὑπέρτεραι τῆς προσαρμοστικῆς ἰκανότητος αὐτῶν συνθήκαι επὶ τῆς ζωῆς των ἐπιδράσουν⁷⁷.

Καί προκειμένου περὶ τοῦ ἀνθρώπου, προέβαλον μέχρι τῆς τελευταίας μεγάλης!! ἐν Ἀφρικῇ ἀνακαλύψεώς των ὡς διάμεσους τύπους - κρίκους μεταξύ ἀνθρώπου καί πιθήκου, δὲν ἀνθρωπον τῆς Ιάβας, τοῦ Νεάντερταλ, τῆς Γερμανίας, τοῦ Πεκίνου ἢ ἄλλως τὸν «Σινάνθρωπον», δὲν ἀνθρωπον τῆς Μοραβίας, τῆς Άϊδελβέργης, τῆς Σαπέλ - ώ - Σαίν κ.ἄ.

Άλλὰ περὶ μὲν τοῦ ἀνθρώπου τῆς Ιάβας, ἢ μεγάλη ἀποστολὴ Σελένκα, ἐκδώσασα κατὰ τό ἔτος 1912 ἡ πορίσματα αὐτῆς, ἀπεφάνθη δτι «δέν ἀνήκει ὅτος εἰς τὴν πλειόκαινον διάπλασιν τῆς τριτογενοῦς περιόδου, ὃς ὁ εὔρητης ὁτοῦ καθηγητῆς Ντυμπουὰ ὑπεστήριξεν, ἀλλ' εἰς τὴν τῶν καθολικῶν προσχώσεων, ἦτοι τὴν τεταρτογενῆ περίοδον, καθ' ἣν πλάστα δσα λείψανα τὸ λογικοῦ ἀνθρώπου ἀνευρίσκονται»⁷⁸. Περὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Νεάντερταλ, διακεκριμένοι εἰδικοὶ ἐπιστήμονες, ὡς ὁ ἐν Βόνη καθηγητὴς Mayer, ὁ καθηγητὴς Rudolf Wagger, Dr Piunner Rey, ὁ καθηγητὴς Birchow κ.ἄ. ἀπεφάνθησαν ὥσαύτως δτι «πρόκειται περὶ ἀνθρώπου». Περὶ δέ τῶν λοιπῶν, καί συγκεκριμένως περὶ τοῦ «ὅρθοῦ πιθηκανθρώπου»⁷⁹ γάλλος φυσιολόγος Charles Richet, γράφων εἰς τὴν γενικὴν Ἐπιθεώρησιν τῶν Ἐπιστημῶν, τῆς 30ης Ὁκτωβρίου 1905, ἀποφαίνεται δτι: «Εἶναι τίς κατηναγκασμένος νά δμολογήσῃ δτι ἄβυσσος βαθεῖα ὑφίσταται μεταξύ τοῦ πρώτου τῶν πιθήκων καί τοῦ τελευταίου τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ θὰ δυνηθοῦν τὰ πενιχρὰ λείψανα τοῦ δνομασθέντος ὁρθοῦ πιθηκανθρώπου νά μεταβάλουν τὴν διμόφωνον ταύτην γνώμην».

Τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ πιθηκανθρώπου κλπ., ἐπαναλαμβά-

⁷⁷ Πρβλ. καί μακαριστοῦ Π. Τρεμπ. Μν. ἔργ. σελ. 95-103 καί βιβλ. αὐτ.

⁷⁸ Πρβλ. N. Σπηλ. μν. ἔργ, σελ. 58 καί βιβλ. αὐτόθι.

⁷⁹ Ιδίου, αὐτόθι, σελ. 56-58

νουν, ἐκτὸς ἄλλων: 1) ὁ ὅηθε ίς Elie de Cyon, 2) Γερμανὸς ἀνθρωπολόγος Hermann Claatsel, καθηγητὴς τῶν Πανεπιστημίων τῆς X αἰντεμπερου καὶ τοῦ Μπρεσλάου (1863 - 1916) καὶ 3) ὁ πολὺς Virchow τονίζοντες, χαρακτηριστικῶς, ὁ μὲν πρῶτος, ὅτι «ἡ Ἰδέα ὅτι τό ἀνθρώπινον γένος κατάγεται τίνος οἰουδήποτε πιθηκοειδῶς εἶνε ἀναμφι σβητήτως ἡ πλέον ΜΩΡΑ ἐκ τῶν ἔξαγγελθεισῶν περὶ τῆς ἴστορίας τοῦ ἀνθρώπου» ὁ δεύτερος, ὅτι «ἔχει τὶς τό δικαίωμα νά ἔξαλείψῃ ὁριστικῶς τὸν ἀνθρωποειδῆ πίθηκον ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν προγόνων τοῦ ἀνθρώπου, ὡς καὶ τὸν περίφημον πιθηκάνθρωπον» καὶ ὁ τρίτος ὅτι «ματαίως ἀναζητεῖται τό διάμεσον, ὅπερ θὰ ἦνου δῆθεν τὸν ἀνθρωπὸν πρός τὸν πίθηκον ἡ πρός ἄλλο ζωϊκὸν εἶδος... ὅτι πᾶσαι αἱ ἐπιχειρηθεῖσαι ἔρευναι ἀπέμειναν ἄνευ ἀποτελέσματος ὅτι δέν ὑπάρχει προάνθρωπος, δέν ὑπάρχει πιθηκάνθρωπος (νηθρωποπίθηκος). καὶ ὅτι ὁ μεσάζων ιρίκος παραμένει φάντασμα ἀποκύημα φαντασίας»⁸⁰.

Εἰς δημοιον σχεδὸν συμπέρασμα, διά τούς αὐτοὺς δῆθεν μεσάζοντας μεταξύ ἀνθρώπου καὶ πιθήκου τύπους, καταλήγει ὁ ἀρθρογράφος Ζώρζ Κρανὰ εἰς τό δεύτερον ἀρθρον τοῦ, ἐν τῷ περιοδικῷ Ἡλιος τῆς 15.3.52, διατυπώνων τό ἔξης περὶ αὐτῶν ἐρώτημα, ὡς καὶ τῶν περιφήμων νέωνύφημάτων: «Πρόκειται περὶ πιθήκων ἡ περὶ ἀνθρώπων; Θὰ ἦτο δύσκολον νά διακρίη κανείς... ἀντιπροσωπεύουν ἀραγε οὗτοι ἀμέσους προγόνους μεταγενεστέρων; Νά βεβαιώῃ κανεὶς κάτι τέτοιο, θὰ ἦτο πολὺ παρακινδυ νευμένον»⁸¹.

Ναί, ἀληθῶς. Δέν πρόκειται περὶ διαμέσων τύπων μεταξύ ἀνθρώπου καὶ πιθήκου, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπων ἀφ' ἐνὸς καὶ πιθήκων ἡ πιθηκοειδῶν ἀφ' ἐτέρου, ἀπὸ τῶν διόποιων δημως, δλως διάφορος ἐπλάσθη ὁ ἀνθρωπὸς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως δργανικῆς, ἐκ τούτου δέ καὶ ἡ δλως διάφορος σύστασις τοῦ αἵματος καὶ τοῦ λευκώματός του, ὅπως καὶ τὰ 312 ἰδιαίτερα ἀνατομικὰ χαρακτηριστικά, ἃτινα ἀπαντῶνται μόνον εἰς

⁸⁰ Ιδίου, αὐτόθι, σελ. 39-61

⁸¹ Καθ' ὅμιλογίαν τῆς ἐπιστήμης ὁ πραγματικὸς ἀνθρωπὸς (*Homo sapiens*) ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ πλανήτου πρὸ δέκα (ἀριθ. 10) περίπου χιλιάδων ἑτῶν. (Πρβλ. διατριβὴν Γ. Γουέλες ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἡλιος» τῆς 20ης Μαρτίου 1954, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Οἱ πρῶτοι πραγματικοὶ ἀνθρώποι...»). Ωσαύτως εἰς τὸ αὐτὸ περιοδικὸν «Ἡλιος», τῆς 25ης Αὐγούστου 1954, ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἀκόλουθα; «Χάροις εἰς τὰ ὁδιενεργὰ ίστοτοπα G 14 τὸ ἀνθρακος, ποὺ περιέχεται ἐκ τάς δργανικὰς ὑλας, κατωθώθη ἡ διαπίστωσις τῆς ἥλικίας ὧδισμένων ἀντικειμένων τῆς προϊστορίας καὶ τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ ὀρυκτά... Μία ὁμδας Ἀμερικανῶν ἐπιστημόνων, διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Φ. Λέμπου εἰδικεύθη εἰς τοιαύτης φύσεως ἐρεύνας καὶ δημιοισεύει ἐτησίως πολυάριθμα δείγματα ἀνευρεθέντα κυρίως εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Ἕγγην Ἀνατολήν. Αἱ γενόμεναι ἔρευναι εἰς τὴν Ἀμερικὴν δέν ἔδωσαν ἵχνη πού νά μαρτυροῦν τὴν παρουσίαν τοῦ ἀνθρώπου πρὸ τῶν 10.000 χιλιάδων ἑτῶν». Κατόπιν καὶ τῶν ὁμοιογίων τούτων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τελείας ἄρα ἀποδείξεως ὅτι τὰ «περὶ προανθρώπων καὶ πρωτανθρώπων» εἶναι προϊόντα ἀτελῶν φαντασιῶν, καθίσταται προφανὲς πόσον ἀληθῆς τυγχάνει καὶ ἡ περὶ τοῦ χρόνου τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δημιουργίας τῶν πρωτοπλάστων πληροφορία τῆς Γραφῆς.

αὐτόν. Ἐχωρίσθη δέ ἀπολύτως ἄνθρωπος ἀπὸ πάντων τῶν πιθήκων ἡ πιθηκοειδῶν δύναμις καὶ ἀπὸ πάντων τῶν λοιπῶν ἐμψύχων δύντων, οὐ μόνον διά τῆς διαφόρου συστάσεως καὶ διαπλάσεως πᾶ σώματος τοῦ, ἀλλά, καὶ κυρίως διά τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ψυχῆς, ἣτις, ὡς ἴδιαιτέρα ἐν αὐτῷ πνεύμα - τικὴ - ἄρα δέ καὶ ἐνσυνείδητος καὶ ἐλευθέρα ὑπόστασις, ἀποτελεῖ, ἀναντιρρήτως, τὴν κορωνίδα τῶν ἀποδείξεων (προκειμένου ίδια περὶ τοῦ ἀνθρώπου) ἐναντίον τῆς «Θεωρίας τῆς ἔξελίξεως» καὶ καθιστᾶ τό μεταξύ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἐμψύχων δύντων χάσμα ἀπολύτως ἀγεφύρωτον. Πρωτίστη δέ ἀπόδειξις τῆς ἴδιαιτέρας καὶ ἐνσυνείδητου ὑποστάσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἶναι ἡ ὑλικὴ σύστασις τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

*****

Ἐπιθυμοῦντες δύναμιν εἰς τὴν κατανόησιν τῆς φύσεως, ἣς γενέσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς (τῆς δοπίας, ὡς διεκήρυξεν ὁ Κύριος - Ματθ. ΙΣΤ' 26 - «οὐδὲν ἵστιον ἀντάλλαγμα ὑπάρχει ἐν τῷ Κόσμῳ»), καλὸν ἐθεωρήσαμεν νά προτάξωμεν περὶ τῆς ὑλικῆς συστάσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατά τὴν δημιουργίαν τῶν πρωτοπλάστων, διαπλάσεως καὶ διαμορφώσεως πᾶ ἀνθρώπίνου σώματος προωρίσθη ὡς σκήνωμα τῆς ἐν τῇ παρούσῃ παρεπιδημίᾳ - Α΄ Πέτρ. Β΄ 11 καὶ Β΄ Πέτρ. Α΄ 13 κ.ἄ. - ἀλλὰ καὶ ὡς μέσον ἡ δργανον ἀθλήσεως καὶ τελειώσεως τῆς ψυχῆς ἥ, ἄλλως, τῆς «κατὰ χάριν» θεώσεως αὐτῆς - Ἰωάν. Ι' 44 κ.ἄ.), διά τῆς ὑλικῆς δέ συστάσεως του ἀποτελεῖ τὴν πρωταρχικὴν ἀπόδειξιν τῆς ἴδιαιτέρας ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ πνευματικῆς ὑποστάσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Καί εἶναι βεβαίως ἀληθὲς ὅτι καὶ εἰς τὰ σώματα - δργανισμῶς δλων τῶν λοιπῶν ἐνοργάνων δύντων ίδια δέ τῶν ἐμψύχων, ἐκδηλοῦται ἡ πανσοφία καὶ ἡ παντοδυναμία τοῦ Δημιουργοῦ, δύναμις ἔκαστον ἐξυπηρετῆ διά πολυμόρφων δργάνων καὶ μελῶν τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐδημιουργήθη, ἀλλὰ διά τὸν ἀνθρωπὸν ἐπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἴδιαιτέρα δλως πρόνοια καὶ εὔνοια καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διάπλασιν τῷ σώματι ὡς του, ὡς ρητῶς τονίζει τῦτο καὶ ἡ Γραφή (Γένεσ. Α΄ 27 καὶ Β΄ 7). Ἐκτὸς τούτου (καὶ ἄλλων βεβαίως πλεονεκτημάτων) ἐπλάσθη μόνον τοῦτο, μεταξὺ δλων τῶν ἐμψύχων, μὲ τὴν κεφαλὴν πρός τὰ ἄνω, δυναμένην εὐχερῶς νά στρέφηται πρός πάσας τάς κατευθύνσεις. Ὁχι διά νά ἐνθυμῆται ὁ ἀνθρωπὸς τὴν ἄνωθεν καταγωγὴν του, ὡς πεπλανημένωφέπιστευσαν πολλοὶ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἐν οἷς καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων. Ἀλλὰ διά νά διερευνᾶ, φιλοσοφικῶς, περιβάλλοντα ἡμᾶς Κόσμον πρός δλας τάς κατευθύνσεις καὶ ἐξευρίσκων οὕτω τὸν ἀπειρον, πάνσοφον καί

παντοδύναμον Δημιουργὸν τον (Πραξ. ΙΖ' 27-28 κ.ἄ.) νά κατανοῇ καί τὸν πρός τὰ ἄνω - τούς οὐρανοὺς - πνευματικὸν καί αἰώνιον ὀτοῦ προορισμὸν «ἄνω θρῶσκων», ὡς ἄνθρωπος ὅπως ἐκπληκτικῶς ἡ εὔστοχος ἐλληνική γλῶσσα καταδεικνύει.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λοιπὸν δημιουργίαν τῶν πρωτοπλάστων, καθ' ἣν (καί ὅπως τονίζει καί ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης) τό τε σῶμα ἀλλὰ καί ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐδημιουργήθησαν ταυτοχρόνως⁸², ἡ διάπλασις τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς μητρὸς γίνεται, ἐν συνόψει, ὡς ἔξης, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀτέγκτων καί ἐν προκειμένῳ καί ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ καί πάλιν τεθέντων φυσικῶν νόμων τῆς κληρονομικότητος καί τῆς ἀναπαραγωγῆς. Ἐνοῦται ἀρχικῶς ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς μητρὸς τό πρώτον καταφθάνον - τό δυναμικότερον⁸³ (ἢ τὰ πρῶτα, ἐὰν πρόκειται περὶ διδύμων, τριδύμων κ.ό.κ.) ἀνδρικὸν σπερματοζωάριον μετὰ τοῦ ἀναμένοντος ἐν τῇ μήτρᾳ γυναικείου φαρίου (ἢ τῶν περισσοτέρων τοιούτων πρόκειται περὶ διδύμων, τριδύμων κ.ό.κ.) καί ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης διαμορφοῦται τό ἐνιαῖον πλέον ἀρχικὸν κύτταρον τό γονιμοποιηθὲν φάριον, ἐξ οὗ θὰ προέλθῃ, διά τοῦ ἐννόμου καί μυστηριώδους μέχριφρισμένου ἀριθμοῦ πολλαπλασιασμοῦ, ὄλοντος ὁ ἀνθρώπινος δργανισμός. Τό ἀρχικὸν δηλ. ἐκεῖνο κύτταρον διαιρεῖται ἀκολούθως εἰς δύο, τὰ δύο εἰς 4, τὰ 4 εἰς 8, τὰ 8 εἰς 16 καί τὰ 16 ἐς 32 κύτταρα. Ἐνῶ δέ ἡ εἰδικὴ αὔτη καί μυστηριώδης διχοτόμησις τερματίζεται ἡ διαμόρφωσις τῆς λεγομένης μορούλας, ἥς πρωταρχικῆς ἐν τῇ μήτρᾳ μορφῆς τοῦ ἀνθρώπινου σώματος⁸⁴.

Καθ' ὃν διμορφόν ον, καί κατὰ τὸν προεκτεθέντα τρόπον, διαμορφοῦται ἡ πρώτη ἐν τῇ μήτρᾳ μορφῇ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, τὰ 32 πλέον κύτταρα, χωριζόμενα μυστηριώδῶς καί πάλιν ἐς ἴδιαιτέρας διμάδας καί προσλαμβάνοντα ἴδιαιτέρον σχῆμα καί ἴδιαιτέρας διαστάσεις, διαμορφώνουν διά διαιρέσεως ἐκ νέου, ἀλλὰ καί μέχρις ὠρισμένων αὐθίς δρίων πολλαπλασιασμοῦ, τὰ ἴδιαιτέρα μέλη, δργανα καί συστήματα τῷ σώματος μὲν τοιαύτην ἀτέγκτον ἀποκλειστικότητα, ὥστε ὠρισμένα μὲν σχηματίζουν μόνον τὴν κεφαλήν, ἄλλα τάς χερας καί τούς πόδας, ἄλλα τὴν καρδίαν καί τὰ ἀναπνευστικὰ δργανα κ.ο.κ. Τὰ πρωταρχικὰ δηλ. 32

⁸² «Περὶ κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου», Ε. Π. Afigne, τ. 44, σελ. 233... «Ἐν δὲ τῇ καθ' ἔκαστον δημιουργίᾳ μὴ προτιθέναι τοῦ ἐτέρου ἔτερον, μὴ τε πρὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν, μήτε τὸ ἔμπταλιν».

⁸³ Πάνσοφος πρόνοια ἀκεδηλοῦται καὶ ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν δυναμικότερων σπερμάτων πρὸς ἀναπαραγωγὴν τῶν ἐνόργανων ὅντων καὶ δὴ τῶν ἐμψύχων. Εἰς τοῦτο ἀποβλέπει καὶ τὸ ὑπέροχον γαμήλιον πτερούγισμα τῆς βασιλίσσης τῶν μελισσῶν εἰς μέγα ὑψος, ἵνα συζευχθῇ μετ' αὐτῆς ὁ δυναμικότερος κηφήν, ἐπίσης δὲ καὶ ἄλλαι παράλληλοι ἐνέργειαι διαφέρων ἄλλων ζώων χερσαίων τε καὶ ἐναλίων.

⁸⁴ Πρβλ. Γ. Σκλαβούνον, «Ἀνατομικὴ», Α΄ τομ., σελ. 62 εξ.

κύτταρα, ἅμα ὡς συμπληρώ νον τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, ἀναλαμβάνουν μυστηριωδῶς, μεμονωμένα καστον, ἢ καθ' ὥρισμένας διμάδας τὴν ἐπιτέλεσιν ὥρισμένου μόνον εὐργού εἰν τῇ δομῇ τοῦ δλου σώματος, τὴν διάπλασιν δηλ. ἢ διαμόρφουν ὥρισμένων μόνον ὁργάνων ἢ μελῶν αὐτοῦ. Τόση δέ εἶναι ἢ ἀποκλειστικότης τοῦ εὐργού των τούτου, ὃστε ἐὰν τὰ κύτταρα τὰ προωρισμένα διά τὴν διάπλασιν τῆς κεφαλῆς τὰ μεταθέσωμεν, δὲ γχειρίσεως, εἰς τὴν θέσιν τῶν κυττάρων ἄτινα θὰ σχηματίσουν τούς πόδας ἐξ τὴν θέσιν ἐκείνην θὰ διαπλασθῇ ὑπὸ τῶν πρώτων ἢ κεφαλῆ. Ὄμοία ἄτεγκτος ἀποκλειστικότης χαρακτηρίζει καί τὰ κύτταρα ἐξ ὧν διαμορφοῦνται καί, ἀτ λοιπὰ ὁργανικὰ συ στήματα ἢ μέλη. Ἐπίσης δέ καί τά ὁργανα τῆς ἀναπαραγωγῆς δι' αὐτοῦ στηρίζεται χρησιμοποιε ἵται μέγα μέρος (τό 1/2 περίπου) τοῦ πρωταρχικοῦ κυττάρου (ἥς ὅλης δηλ. πρωτοπλασματικής μάζης πῶ σώματος), ἐξ οὗ καί εἶναι τόσον εντονος ἢ γενετήσιος δρμὴ⁸⁵.

Διά τὸν λόγον δέ τοῦτον εἶναι τόσον σκληρὰ καί ἢ πρός τὴν σάρκα καί τάς δρμὰς αὐτῆς πάλη τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ψυχῆς (πρός Γαλατ. Ε' 17 κ.ἄ.), προκειμένου νά νικηθῇ - νεκρωθῇ, σταυρωθῇ (πρός Γαλ. Ε' 24. πρός Κολασ. Γ' 5 κ.ἄ.), διά τῆς προοδευτικῆς ἐπιβολῆς καί τῆς κυριαρχίας τῆς ψυχῆς ἐπὶ τοῦ σώματος, μέγα μέρος τοῦ δλου ὁργανικοῦ δυναμισμοῦ, δστις ἐδόθη σκοπίμως βεβαίως ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ εἰς τὰ γενετήσια δργανα διά τὴν ἐξυπηρετησιν τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐν τούτοις ἢ ψυχὴ δύναται νά τὸν κατανίκησῃ καί νά τὸν νεκρώσῃ, δταν μάλιστα ἀναπτύσσεται πνευματικῶς ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας καί χρῆται, ἐκάστοτε καταλλήλως, καί τὰ πάντοτε ἀπαραιτητα βοηθητικὰ μέσα, ἢ τοι τὴν ἐγκράτειαν εἰς τάς λαμβανομένας τροφὰς (νηστείαν), τὴν ἐργασίαν - ὑποπίασιν, τοῦ σώματος (Α' πρός Κορ. Α' 27) καί τὴν προσευχήν καί κυρίως τὴν Θείαν διά πῶν μυστηρίων ἥς Ἐκκλησίας Χάροιν, δτε ἔχει κληθεῖ δι' αὐτό ὑπό τοῦ Θεοῦ (Ματθ. ΙΘ' 11-12).

Ἡ τοιαύτη δέ κυριαρχία ἥς ψυχῆς ἐπὶ τοῦ σώματος καί ἢ νέκρωσις ἥς γενετησίου δρμῆς καί κατὰ τὴν ἀναπαραγωγικὴν περίοδον, ὀδόλως εἶναι ἐπιβλαβής, ὁργανικῶς τε καί ψυχικῶς. Οὐδ' ἔχει ὡς ἀναπόφευκτα ἐπακόλουθα ψυχικὰς νευρώσεις, ὡς

⁸⁵ Καὶ μόνη, ἐπίσης, ἢ μυστηριώδης αὐτή, σταθερὰ καὶ ἀναλλοίωτος τάξις ἥς σχάσεως καὶ τοῦ μέχρις ὥρισμένου ἀριθμοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἀρχικοῦ γεννητικῷ κυττάρου ἐκάστοτον ὁργανισμοῦ σώματος, καὶ ἢ ὑπὸ ὥρισμένων, ἐν συνεχείᾳ, κυττάρων, ἢ ὄμάδων ἐξ αὐτῶν, μυστηριώ δης καὶ πάλιν διαμόρφωσις τῶν κατ' ἴδιαν μελῶν ὁργάνων καὶ συστημάτων αὐτοῦ μέχρις ὥρισμένων ἐπίσης καὶ ἀναλλοίωτων διαστάσεων, σχημάτων καὶ μορφῶν, εἶναι ἀρκετὰ ὥσαύτως ἀποδείξεις διὰ τὸν ἀποκλεισμὸν καὶ τὴν καταδίκην πάσης «μορφῆς» ἢ ἐννοίας ἐξελίξεως καὶ μεταμορφώσεως πάντων ἐνόργανων ὅντων, τόσον τῆς προο δευτηῆς - βραδείας δσον καὶ τῆς ἀποτόμου - τῆς ἀλματικῆς. Διότι οἱ διέποντες ταύτας νόμοι εἶναι ἀπαραβίαστοι.

ύποστηρίζουν οι ἀγνοοῦντες τό μυστήριον ἣς ύποστάσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ δὴ οἱ ὑλισταί. Ἀντιθέτως, καθίσταται αὐτὴ καὶ λίαν ὠφέλιμος, ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, ὡς ἔχομεν πλεῖστα παραδείγματα ἀγαθῶν καὶ ἄλλων πνευματικῶν ἀνθρώπων. Εἰς δέ τούς χωροῦντας πρός τό γῆρας ἐξασφαλίζει, προσέτι μακροβιότητα ἀσφαλῆ, ἀκό μαίας τάς σωματικής καὶ τάς ψυχικὰς δυνάμεις καὶ διαύγειαν πνεύματος οὐθαύμαστον μέχρι τέλους ἣς παρούσης ζωῆς.

Τοιουτορόπτως λοιπὸν σχηματιζόμενου ἐκ τοῦ πρώτου κυττάρου (τῷ γονιμοποιούμενον φαρίον) ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς μητρὸς καὶ διαμορφουμένου ὡρισμένῳ χρόνῳ, τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀπορροφᾶται ὑπ’ αὐτοῦ ἥ ἐν τῇ μήτρᾳ καὶ πάλιν, καὶ ἐν εἴδει ἀκτινοβολίας ὅλων τῶν ἐν τῷ μεταξὺ πολλαπλασιαζομένων, διά τῆς διαιρέσεως, κυττάρων, ἐμφανιζόμενη χρωματίνῃ, ἥτις, ὡς πιστεύεται, ἐνέχει πάσας τάς ἐκ τῶν γονέων μεταδιδομένας εἰς τὰ τέκνα κατωτέρας ψυχικὰς ἰδιότητας. Τῶν ἰδιοτήτων τούτων ἥ ἐπίδρασις εἶναι ἀμεσος μὲν μέχρι τῶν γενεῶν, ἔμμεσος δέ μέχρις ἐπτὰ ἥ καὶ περισσοτέρων καὶ τάς νέας ἐκδοχάς, διά τὸν λόγον δέ τοῦτον κληρονομοῦνται ὑπὸ τῶν τέκνων ψυχικὰ ἰδιότητες καὶ ὁργανικὰ στίγματα (φυσιογνωμικὴ ὅμοιότης κ.ἄ.) ὅχι μόνον τῶν γονέων ἥ τῶν ἀμέσων προγόνων μέχρι τριῶν γενεῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπωτέρων τοιούτων μέχρι ἀκαθορίστου ἀριθμοῦ. Ἐκ παραλλήλου, προσλαμβάνει εἰς δικὴν φυσικοχημικὴν σύνθεσιν τό ἀνθρώπινον αἷμα, **βασικῶς** διαφέροντάπο τοῦ αἵματος ὅλων τῶν αἵματοφόρων ζώων (καὶ τοῦ τόσον ὑμνηθέντος πιθήκου, ὡς καὶ ὅλων τῶν πιθηκοειδῶν), ἐκ τούτου δέ καὶ ἥ μετάγγισις αἵματος οἰουδήποτε ζώου εἰς τὸν ἀνθρωπὸν εἶναι ἀδύνατος ἐπιφέρουσα ἀμέσως τὸν θάνατον. Καί, τέλος, διαμορφοῦται ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου, διάφορος ἐπίσης ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου ὅλων τῶν ζώων. Φύν ἐγκέφαλον δηλ. ὅλων τῶν ἔχοντων τοιούτον ζώων περιέβαλεν ὁ Δημιουργός διά νεύρων, ἐξ οὗ καὶ δέν δύνανται τῶτα νά ἀντιδράσουν εἰς τάς ἐξωτερικὰς ἀντανακλαστικὰς ἐπιδράσεις, ὅπως καὶ εἰς τάς ἐνδοοργανικὰς λειτουργίας καὶ ἐκκρίσεις τῶν διαφόρων ὁργάνων καὶ ἀδένων των. Τὸν ἐγκέφαλον δημόσιος τοῦ ἀνθρώπου διέπλασεν δχι μόνον διά τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν αἰσθήσεων κλπ. ἀλλὰ καὶ τῶν πνευματικῶν του ἐφέσεων. Καί οὕτω παρεσχέθησαν ἵε τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ μηχανικὰ ὁργανικὰ πλέον μέσα, ἵνα δεσπόζῃ πνευματικῶς (διά τοῦ ἐγκεφάλου) ἐφ’ ὅλων τῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος, τῶν ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἐκκρίσεων κλπ. τῶν ἐνδοκρινῶν καὶ μὴ ἀδένων προκαλουμένων, καὶ καθιστᾶ οὕτω τοῦτο - ὅταν θέλῃ - ἀπλοῦν δργανόν της πρός ἐκπλήρωσιν τοῦ θείου της προορισμοῦ.

Τοιαύτη, ἐν συνέψει, ἥ μυστηριώδης ἔννοιμος φυσικὴ

τάξις, ύπό τὴν ἄτεγκτον ἐπίδρασιν καί ἐπιβολὴν τῆς ὅποιας τελεῖται ἡ ἀρχικὴ σύλληψις, ὁ προοδευτικὸς σχηματισμὸς καί ἡ τελικὴ διάπλασις καί διαμόρφωσις τῷ ὑπεροχωτέρου ἀληθῶς ἄνθους τῆς παρούσης δημιουργίας, τῷ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡς ἐργοστασίου κινήσεως καί καύσεως - καταλλαγῆς τῆς ὕλης καί ἀναπαραγωγῆς, ἀφθάστου τελειότητος καί σοφίας, ὥστε καί δισυλλήπτων ἐν πολλοῖς, φυσικοχημικῶν καί μηχανικῶν λειτουργῶν, ἐξηγηθετούμενων διά τῶν λεπτοτάτων καί θαυμασίων ὁργάνων καί συστημάτων ἢπει ἀναπνοῆς, τῆς πέψεως, ἢπει ἀφομοιώσεως καί τῆς ἀφετεροιώσεως, τῆς ἀφῆς, τῆς δράσεως, τῆς γεύσεως, τῆς δισφρήσεως, τῆς ἀκοῆς αλπ.

Διαφεύγει βεβαίωσῦ ταλαισίου τῆς παρούσης ἡ λεπτομερής περιγραφῆς τῶν ὑπερόχων καί αὐτομάτως, λειτουργούντων νόοιν ἀδένων, ὡς καί ὅλων τῶν συστημάτων καθοργάνων τοῦ σώματος ἡμῶν δι' ὧν, καί ἐν ἐκδηλώσει ἀσυλλήπτου σοφίας, δυνάμεως καί προνοίας, ἐξηγηθετοῦνται εἰδικοί σκοποί, πᾶσαι δηλ. αἱ ὁργανικαὶ ἀνάγκαι καί αἱ ψυχικαὶ ἐφέσεις καί ἐπιθυμίαι ἡμῶν. Ἐρευνῶμεν ἵκανῶς ἐν τῷ Ζ΄ τμήματι τῷ παρόντος Κεφαλαίου, μερικά ἐκ τῶν θαυμασίων ὁργανικῶν συστημάτων. Διάσημοι καί σύγχρονοι εἰδικοί ἐπιστήμονες διεκήρυξαν τήν ἀπόλυτον πίστιν των εἰς τήν ὕπαρξιν τοῦ ἀληθῶς **ἐξωκοσμίου** καί **ὑπερκοσμίου**, ἀλλά καί «προσωπικοῦ» Τρισυποστάτου πανσόφου καί παντοδυνάμου Δημιουργοῦ καί εἰς τήν ὑπὲρ Αὐτοῦ δημιουργίαν καί ἡμῶν μόνον ἐκ τῆς διαπλάσεως καί διασκευῆς τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, τῶν ἀπαρτιζόντων τελειότατον ὄπτικόν, φωτογραφικόν ἀλλά καί κινηματογραφικόν συνάμα σύστημα, διά τήν κατά διαλείμματα πρόσληψιν καί μεταβίβασιν εἰς τόν ἐγκέφαλον τῶν ἐξωτερικῶν εἰκόνων. Ἐκ τῆς διαπλάσεως καί διασκευῆς ἐπίσης τῶν ὕπτων, τῶν ἀποτελούντων ὑπέροχον ἀκουστικόν σύστημα ἐνέχον καί τήν περίφημον κιθάραν τοῦ Κοτύ μέ τάς 6000 χορδάς της!!! Ἐκ τῆς μυστηριώδεστέρας, τέλος, διαπλάσεως τοῦ ἐγκεφάλου (ὅστις, κατά τό πλεῖστον μέρος, εἶναι εἰσέτι χώρα ἄγνωστος διά τήν Ἐπιστήμην), ἐν ᾧ μυριάδες νευροιδίων καί ἑκατομμύρια κυττάρων συλλειτουργούν μυστηριώδῶς πρός ἐπιτέλεσιν **ώρισμένων** ἔργων καί ἐξηγηθέτησίν **ώρισμένων** σκοπῶν ἐκδηλοῦται ἡ ἀπειρος σοφία τοῦ Πλάστου. Διότι εἶναι ἀδύνατον νά γίνῃ δεκτόν δτι τά δργανα καί τά συστήματα ταῦτα (ὅπως καί πάντα βεβαίως, τά λοιπά συστήματα καί δργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος), ἐν οἷς καί δι' ὧν ἐξαστράπτει καί διακηρύσσεται ὥσεί διά τυρηννικῶν σαλπίγγων ἀσύλληπτος πανσοφία, σκοπιμότης, παντοδυναμία καί πρόνοια, εἶναι ἀποτελέσματα - ἔργα οίασδήποτε μορφῆς ἐξελίξεως, ύπό τό κράτος οίωνδήποτε ἐπιδράσεων φυσικῶν - τυφλῶν πάντοτε καί μηχανικῶν ἐπιλογῶν - καί **οίασδήποτε**

έπισης προσαρμοστικής ίκανότητος τοῦ σώματος ήμῶν, ἐφόσον τό σῶμα ήμῶν εἶναι ἀπολύτως **ύλικόν!!!** Σύγκειται δηλ. ἐξ ὡρισμένων καὶ ἀπολύτως γνωστῶν πλέον εἰς ήμᾶς **χημικῶν στοιχείων**, ὃν ἡ βασική σύστασις εἶναι ἀπλαῖ, πεπερασμέναι καὶ σταθεραί μονάδες ἡλεκτρισμοῦ. Ναί. Μονάδες ἡλεκτρισμοῦ..., ὅχι μόνον ἄλογοι - στερούμενοι δηλ. νοήσεως καὶ συνειδήσεως (αὐτονοήσεως) καὶ ίκανότητος ἄρα τοῦ εἰδέναι - ἀλλά μή ἔχουσαι πρόσ άλλήλας μηδέ συνοχήν!!

Εἶναι δέ ἀπολύτως γνωστὴ ἡ ἀλήθεια αὐτῆς. Ὄτι δηλ. τὰ 99935 ἐκ. χιλιοστὰ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὀξυγόνον, ἄνθρακα, ὑδρογόνον, ἄζωτον, ἀσβέστιον, θεῖον, φωσφόρον, νάτριον, κάλιον, χλώριον, μαγνήσιον καὶ σίδηρον τό δέ ὑπόλοιπον μέρος, ἐξ 20 περίπου ἄλλων χημικῶν στοιχείων. Γνωρίζομεν ολύτως ἐπίσης (μετὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν διάσπασιν ποτε ορθοῦς τοῦ ἀτόμου), ὅτι ἡ βασικὴ σύστασις ὅλων τῶν χημικῶν τούτων στοιχείων, ὅπως καὶ τῶν λοιπῶν ἐξ ὃν σύγκειται συμπαντικὴ ὕλη, εἶναι ὡρισμέναι, δι' ἐκαστον στοιχείον, καὶ σταθεραί, πεπερασμέναι μονάδες ἡλεκτρισμοῦ, πρωτόνια δηλ̄εκτρονία, ποζυτρονία κ.ἄ.. ὅτι αἱ ἡλεκτρικαὶ αὗται μονάδες ἀποτελοῦν, δι' ἐκαστον στοιχείον, ἥλιακὰ συστήματα ἐν μικρογραφίᾳ καὶ τέλος δὲ ὅχι μόνον στεφνται νοήσεως καὶ εἰδέναι ἀλλὰ καὶ ἀπλῆς συνοχῆς. Εἶναι τυφλαί, ἄλογοι μονάδες ἡλεκτρισμοῦ.

Ἐνῷ ὅμως τοιαύτη εἶναι ἡ οὐσία, ἡ ζύμη ἐξ ἣς τό σῶμα ήμῶν ἀποτελεῖται, διακηρύσσουσα καὶ αὐτή, τό ἀδύνατον τῆς ὑπ' αὐτῆς τυχαίας, ἡ δι' οἰωνδήποτε τυφλῶν μηχανικῶν ἐξελίξεων, διαμορφώσεώς του (ἐφόσον διά τῶν διαφόρων δογάνων καὶ συστημάτων του - ἐν οἷς ἐκδηλοῦνται ἀσύλληπτος σοφία καὶ πρόνοια - ἀποτελεῖ, ἐν τῷ συνόλῳ του, ἐν ὑπέροχον ἐργοστάσιον καταλλαγῆς τῆς ὕλης, κινήσεως κ.λπ.)⁸⁶,

⁸⁶ Ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης παρεσύρθη εἰς τὴν πλάνην ὅτι ἔχουν ψυχὰς τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα, περιλαμβάνων ἐν τῷ δρῷ «ἐντελέχεια» πάσας τάς δργανικὰς αὐτῶν ἰδιότητας καὶ λειτουργίας, ὡς ἐπίσης καὶ τάς δργανικὰς ἀλλὰ καὶ τάς ψυχικὰς ἰδιότητας καὶ ἐκδηλώσεις ὅλων τῶν ἐμψύχων ὄντων περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὃν μόνον ἐφόρνει ὅτι ἔχει καὶ «νοῦν» ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, οὕτως καὶ πολλὰ τῶν συγχρόνων φιλοσόφων καὶ συγγραφέων, τῶν ἀσχοληθέντων μὲ τὸ θέμα τῆς «Ψυχῆς», ἔχαρακτήρισαν καὶ τάς αὐτομάτους - ἀσυνειδήτους δργανικὰς λειτουργίας καὶ ἰδιότητας τῶν δργανισμῶν ὅλων τῶν ἐμψύχων ὄντων (καὶ τοῦ ἀνθρώπου) ὡς ψυχικὰς τοιαύτας, ἀλλοὶ δὲ καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη ψυχὴ - ἐντελέχεια «κατασκευάζει αὐτῇ τὸ σῶμα, προσλαμβάνουσα κατάλληλα, καὶ φροντίζει περὶ τῆς διατηρήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ, ἐπινοοῦσα πολλοὺς καὶ ποικίλους τρόπους ἐπανορθώσεως τῶν βλαβῶν τῶν διαφόρων δογάνων τοῦ κ.ο.κ. (Πρβλ. Σπ. Καλλιάφα «Τὸ περὶ ψυχῆς πρόβλημα», σελ. 26ά). Ὅτι ὅμως πᾶσαι αἱ ἰδέαι αὐταὶ εἶναι σφοδρὰ πεπλανημένοι, παρέλκει φροντίζειν νά τονισωμεν μετὰ τὰ προαναπτυχθέντα. Διότι οἱ δργανισμοὶ ὅλων τῶν ἐνδργανων ὄντων ἐπροικίσθησαν βεβαίως ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ δι' ὡρισμένων ἐμφύτων φυσικῶν ἰδιοτήτων καὶ αὐτομάτων δργανικῶν καὶ φυσικοχημικῶν λειτουργῶν (αὐξήσεως, θρέψεως - ἀναπτύξεως, μέχρις ὡρισμένων δρίων, αὐτοαιμύνης αὐτοθεραπείας κ.ἄ.), πλὴν αἱ ἰδιότητες αὗται οὐδόλως εἶναι ψυχικαί, ἀλλὰ δργανικαί, ὡς ψυχικῶν ἰδιοτήτων νοούμενων μόνονταν αἰσθημάτων, τῶν συναισθημάτων καὶ τῶν ἐνστίκτων ἐν γένει, προκειμένου δὲ περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν πνευματικῶν ἐκδηλώσεων αὐτοῦ. Δέν ἔχουν, ἐπομένως, ψυχὰς τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα. Ἀλλὰ καὶ τῶν

παρατηρῶμεν προ σέτι ἐν ἡμῖν ἐκδηλώσεις πνευματικῶν δυνάμεων καὶ διοτήτων μηδόλως ὑπαρχουσῶν ὅχι μόνον ἐς τὴν ἀνόργανον ὕλην γενικῶς, ἀλλά καὶ εἰς πάντα τὰ κατώτερα, ἡμῶν ἐνόργανα ὄντα, ἄψυχα τε καὶ ἔμψυχα. Αἱ πνευματικαὶ δὲ αὗται ἰδιότητες καὶ δυνάμεις εἶναι, ἀναντιρρήτως, ἐκδηλώσεις τῆς πνευματικῆς ἀρά δέ καὶ ἐνσυνειδήτου ἡμῶν ψυχῆς, ἐδευούσης ἐφ' ὀλοκλήρου του σώματος τὴν ὁποίαν ἐκάστην φοράν δημιουργή ἀφθαρτον καὶ αἰωνίαν ἐξ ἀκρας ἐνώσεως σπεραματοζωαρίου καὶ ὥαρίου, ὁ Αἰώνιος Θεός ἐκ τοῦ μηδενός. Καὶ αὐτό εἶναι ἐν ἐπίσης ὑπέροχον καὶ ἐξαίρετον θαῦμα, τῆς διαρκείας τῆς προσωπικῆς Θείας δημιουργίας καὶ παρεμβάσεως καὶ ἣς ἀτευλευτήτου Θείας Προ ονοίας.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ εἰς τὰ φυτά, κατ' ἀρχήν, καὶ τὰ δένδρα (τὰ ἄψυχα ἐνόργανα ὄντα) ἐκδηλοῦνται ὁργανικαὶ δυνάμεις καὶ ἰδιότητες μὴ ὑπάρχουσαι εἰς τὴν ἀνόργανον ὕλην ἐξ ἧς καὶ οἱ ὁργανισμοί-κορμαὶ αὐτῶν σχηματίζονται. Εἰς τὰ κατώτερα ἡμῶν ἔμψυχα ὄντα ἐκδηλοῦνται ψυχικὰ ἰδιότητες, ὡν στεροῦνται τελείως τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα, ἀλλὰ καὶ ὁργανικαὶ τοιαῦται ἀνώτεραι (κινήσεως κ.ἄ.) μὴ ὑπάρχουσαι οὐδόλως ὅχι μόνον ἐς τὴν ἀνόργανον ὕλην ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σύνολον τῷ φυτῷ ικοῦ κόσμου. Πάσαι δικαιοί αἱ ἰδιότητες αὗται καὶ αἱ δυνάμεις οὖσαι ἐπίσης, ἰδιότητες καὶ δυνάμεις «θέσει» καὶ ὅχι «φύσει» (δοθεῖαι δηλ. εἰς πάντα τὰ κατώτερα τοῦ ἀνθρώπου ὄντα ὑπὸ τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου Δημιουργῶν) δέν ἀποτελοῦν, ἐν τού τοις, καὶ ἰδιαιτέρας ὑποστάσεις ψυχῶν ἐν τοῖς ὁργανισμοῖς - σώμασι ὡν κατωτέρων τῷ ἀνθρώπου ἔμψυχων ὃν των. Ἐκ τούτου δέ καὶ ἀφανίζονται ἀμα τῇ θανῇ αὐτῶν. Ἀντιθέτως ὅλως αἱ πνευματικὰ δυνάμεις καὶ ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἀποδεικνύουν ταύτην ὑπόστασιν τασινὶδιαιτέραν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν, ὑπόστασιν ὑπερυλικήν - πνευματικήν, ἀρά δέ ἐνσυνείδητον καὶ ἐλευθέραν καὶ ώς τοιαύτην, ἀναντιρρήτως δημιουργηθεῖσαν ὑπό τοῦ Θεοῦ «κτισθεῖσαν» ἐπαναλαμβάνομενά φθαρτον-ἀθάνατον, ἐπιζωσαν δηλ. καὶ ἔχουσαν συνείδησιν ἡς ὑ ποστάσεως τῆς καὶ μετὰ τὸν λεγόμενον θάνατον, ὅπως καὶ τὴν ἐπακολουθοῦσαν, συνεπείᾳ τούτου, διάλυσιν τῷ ὕλικοῦ σώματος αὐτῆς. Αἱ πνευματικαὶ δέ αὗται ἐκδηλώσεις καὶ δυνάμεις ἡς ἀνθρωπῷ ίνης ψυχῆς εἶναι, ἐν συνόψει ἀλλαγῆς:

ζώων αἱ ψυχικαὶ ἰδιότητες καὶ ἐκδηλώσεις, δέν συνιστῶν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἰδιαιτέρας ὑποστάσεις ψυχῶν. «Ψυχή», ἐν τῇ κυριολεξίᾳ, εἶναι μόνον ἡ ἀνθρωπίνη, ἀλλὰ καὶ αὕτη δέν κατασκευάζει τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου - τὸ σκήνωμά της... Συνδημιουργεῖται ἀπλῶς μετ' αὐτοῦ καὶ συναναπτυσσομένη, ἔχει τὴν ἵ κανότητα νά κυριαρχήῃ ἐφ' ὅλων τῶν λειτουργιῶν του - καὶ τῶν αὐτομάτων, καταλλήλως δὲ ἀσκούμενη καὶ ἀνδρούμενη, - τελειουμένη πνευματῶς (πρὸς Ἐφεσ. Δ' 13) καὶ νά ἀναστέλλῃ ἡ καὶ νά ἔκμηδενίζῃ ταύτας.

α) Τό ένσυνείδητον πνεῦμα ἡμῶν (ό ένσυνείδητος ἡμῶν νοῦς), τό χαρακτηριζόμενον διά τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως-θελήσεως, ἢς λογικῆς καί τῆς κρίσεως, δι' οὗ νοοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπάρχοντας κεχωρισμένως ἀπὸ τοῦ λοιποῦ περὶ ἡμᾶς κόσμου, καὶ τό ὄραῖον ἀπόφθεγμα τοῦ Καρτεσίου «νοῶ ἄρα ὑπάρχω...» νοῶμεν συνειδητῶς ὡς ὑπάρχοντα πάντα τὰ δύντα - φαινόμενα τῷ Κόσμου τούτου, δπως καὶ τούς λόγους ἢς ὑπάρξεως αὐτῶν, καί, ἔξαντικειμενεύοντες τό ἴδιον ἡμῶν σῶμα ἐλέγχομεν καὶ κρίνομεν ἀτὰ τὰ αἰσθήματα καὶ συναισθήματα ἡμῶν καὶ τάς ἴδιας ἡμῶν σκέψη εἰς - ἴδεας καὶ πράξεις⁸⁷. Ἐν τῷ πνεύματι δέ - νοῖς ἡμῶν τούτῳ διαμορφοῦται, ἀπὸ νηπιακῆς ἥλικίας, καὶ ἡ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἴδεα, τό προσωπικὸν ἀτομικόν, ἐνσυνείδητον καὶ ἀναλλοίωτον ἐγὼ ἡμῶν, δπερ ἀπομονούμενον δχι μόνον ἔξαντικειμενεύει τό ἴδιον ἡμῶν σῶμα, ἀλλὰ καὶ καθίσταται κριτής καὶ αὐτῶν τῶν συναισθημάτων του, ἀπὸ τοῦ ἔαυτοῦ του.⁸⁸

β) Η συνείδησις ἡμῶν καὶ ἡ συνειδητὴ ἀντίληψις τῶν ἐννοιῶν τοῦ ἀγαθοῦ, τῷ καθήκοντος, τοῦ ἥθικ οὐ νόμου, τῷ δικαίου, τῷ τελείου, τοῦ ἀρτίου καὶ τοῦ ὄραίου, ἐπίσης δέ καὶ τῶν ἀντιστρόφων τῶν ἐννοιῶν τούτων (ἥτοι τοῦ κακοῦ, τοῦ ἀνήθικου, τοῦ ἀτελοῦς κλπ.), διά τῆς λογικῆς συγκρίσεως τῶν δοπίων συνετελέσθη - καὶ συντελάται ἡ ἀνθρωπίνη πρόοδος

⁸⁷ Ή νοητικὴ ἐνέργεια νοεῖται καὶ ἀποδεικνύεται οὐ μόνον ἐν τῇ ἐλευθέρῳ ἐνσυνείδητῳ βουλήσει, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διπλότητι, τουλάχιστον τῆς νοητικῆς ὀκτῖνος. Διακρίνεται δὲ οὕτω τῆς τε τυφλῆς μηχανικῆς κινήσεως τῆς ἀνόργανου ὕλης, ἀλλά καὶ τῆς ὁρανικῆς ἐνέργειας ἥ κινήσεως πάντων ὅλων ἐνόργανων ὅντων, (ώς καὶ τῆς ἐνστάτου τῶν ἐμψύχων), ὑπεικουσῶν ἐπίσης εἰς ὡρισμένους φυσικοὺς νόμους.

⁸⁸ Τό ένσυνείδητον ἐγὼ τῆς προσωπικῆς ὑποστάσεως ἡμῶν, δ' οὗ νοοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπάρχοντας κεχωρισμένως ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ὅλου Κόσμου, μένει, ὡς γνωστόν, ἀναλλοίωτον καὶ ἐνιαίον ἐφ' ὅσου ζωῆς, ἐν μέσῳ συνεχῶν καὶ ἀδιακόπων ἀλλοιώσεων τοῦ σώματος ἡμῶν, ἀνανεούμενου ἐξ ὀλοκλήρου, καθ' ὠρισμένα χρονικὰ διαστήματα, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τοσούτῳ πλήθει ἔξωτεροικῶν ἐπιδράσεων, ἐναλλασσομένων διηγεῖς. Διατηρεῖται ὡσαύτως κατὰ τὴν διάρκειαν τῷ φυσιολογικῷ ὑπνου καὶ δὴ ἐν τοῖς διαφόροις ἐνυπνίοις καὶ ὁράσεσιν, δπως καὶ κατὰ τάς ἐκτάκτους ψυχοοργανικὰς διαταραχὰς (λιποθυμίας κλ.), ἐκδηλούμενον πάλιν αὐτομάτως ἄμα τῷ πέρατι αὐτῶν. Ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦσιν οἱ ὑπνωτικόμενοι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῷ ὑπνωτισμῷ, οἱ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπίδρασιν ὡρισμένων ναρκωτικῶν, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπιδράσεως αὐτῶν καὶ οἱ παράφρονες. Ἄλλ' εἰς μὲν τάς περιπτώσεις τοῦ ὑπνωτισμοῦ, ὑποτασσομένη ἡ ὑπνωτικόμενη ψυχὴ εἰς τὴν δυναμικωτέραν ψυχὴν τοῦ ὑπνωτιστοῦ ἥ εἰς ἔχεν πνεῦμα, πονηρὸν πάντοτε δαιμόνιον, παραδίδει τὴν θέλησιν βούλησιν της, τὴν κρίσιν καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ σώματος ἥ σκηνώματός της εἰς τὴν βούλησιν τοῦ ὑπνωτιστοῦ ἥ τοῦ δαιμονίου, καὶ σκέπτεται καὶ ἐνέργει μηχανικῶς, ὡς παρ' αὐτῶν διατάσσεται. Εἰς τάς περιπτώσεις χρήσεως ὀνασθητικῶν, ἐφόσον ταῦτα ἐπιδροῦν ἐφ' ὠρισμένων κέντρων τοῦ ἐγκεφάλου (ἀναστέλλοντα, πρὸς καιρόν, τὴν φυσιολογικὴν αὐτῶν λειτουργίαν), προκαλοῦν τὴν ἀναισθησίαν ἀντιστοίχων μελῶν ἥ καὶ δόλου τοῦ σώματος, ὡς καὶ τὴν τεχνητὴν ὑπνωσίν του. Ως ἐκ τούτου δέ, στερεῖ ται ἡ ψυχὴ τῶν ἀπαραιτήτων σωματικῶν ὁργάνων, δι' ὧν συνήθως ἐκδηλοῦται, δυναμένη βεβαίως νέκδηλωθ ἥ καὶ ἄνευ αὐτῶν, ὡς παρατηρεῖται εἰς τάς βλάβας καὶ ἐγχειρήσεις τοῦ ἐγκεφάλου. Τέλος, εἰς τάς περιπτώσεις τῆς τελείας παραφροσύνης, καθ' ἃς μειοῦται ἥ ἐκλείπει τελείως ἡ συνείδησις τῆς ἀτομικότητος, παρεμβαίνουν πονηρὰ ἐπίσης πνεῦματα, δαιμόνια. Όσον δ' ἀφορᾶ εἰς τάς ἐλαφροτέρας μορφῆς σχιζοφρενίας ψυχοπαθείας, ιογενειούργοι λόγοι αὐτῶν δύνανται νά είναι συμμιγεῖς, ψυχικοί, δηλονότι καὶ σωματικοί. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ θεραπεύονται αὐταὶ διὰ φαρμά κων καὶ φυσιοθεραπειῶν, ὑποβοηθούμενης τῆς φυσιολογικῆς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἦν ἐπακολουθεῖ ἥ ὀμαλὴ ἐκδήλωσις τῆς ψυχῆς.

καί Πνευματικὴ ἀνύψωσις. Τὴν ἐξ ἀντικειμένου ὑπαρξιν τῶν ἐννοιῶν τούτων ἀπέδειξεν πρῶτος ὁ Σωκράτης. Καί ως συμβατικαὶ ὅμως καί μεταβλητὰ αὗται νοούμεναι προϋποθέτουν - καί μαρτυροῦν - τὴν ἐν ἡμῖν ὑπαρξιν νοούσης ἐνσυνειδήτου ὑποστάσεως καί δυνάμεως, διῆς, κατὰ καὶ ό ύποτος, γίνεται ἡ σύλληψις καί ἡ διαμόρφωσις αὐτῶν ώς καί τῶν ἀφηρημένων ἐν γένει οὐσιαστικῶν, ὃν ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἀνάλογος πρός τὸν πολιτισμὸν καί τὴν πρόοδον τῆς Ἀνθρωπότητος.

γ) Ἡ μεταβολὴ εἰς **ἰδέας** πασῶν τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος ἡμῶν ὑλικῶν ἐπιδράσεων - ἐντυπώσεων, ἐσωτερικῶν (ἐνδοοργανικῶν) καί ἐξωτερικῶν, καί ἡ γέννησις ἰδεῶν - σκέψεων καί συλλογισμῶν ἄνευ οὐδὲ μιᾶς σχετικῆς ἐξωτερικῆς ἀνακλαστικῆς ἐπιδράσεως ἡ αἰτίας. Ωσαύτως τὰ συναισθήματα τῆς συνειδητῆς χαῶς καί λύπης, ἥς ἐλπίδος καί τοῦ φόβου, δπως καί τὰ θρησκευτικὰ, ἡθικά, διανοητικά, ἐν γένει καί καλλιτεχνικὰ τοι αὗτα.

δ) Ἡ δυνατότης τῆς μὴ **ίκανοποιήσεως**, διά τῆς βουλήσεως καί τῆς θελήσεως (ὅταν μάλιστα καταλλήλως αὗται ἀσκηθοῦν καί ἀναπτυχθοῦν), δπως καί διά τῆς λογικῆς βεβαίως καί τῆς κρίσεως, πασῶν τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος ἡμῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων καί τῶν ἀνακλαστικῶν, ἐκ τούτων, ἀντιδράσεων καί ἐρεθισμῶν καί ἡ ἐκμηδένισις τούτων. Ἡ δυνατότης ἐπίσης τῆς μὴ ίκανοποιήσεωφεκζητήσεων τοῦ σώματος προκαλού - μένων ἐξ ἐνδοοργανικῶν λειτουργῶν καί ἐκκρίσεων τῶν διαφόρων ἀδένων καί ὁ ἐξαναγκασμὸς του νά πράξῃ ἀντιθέτως δλως ἀφ' ὅτι αἱ αἰσθήσεις καί αἱ ἐνδοκρινικαὶ λειτουργίαι καί ἀνάγκαι ἀπαιτοῦν ἰδίᾳ αἱ γενετήσιαι. Ἡ συνειδητὴ προσφορὰ τοῦ σώματος εἰς θυσίαν καί θάνατον διά πνευματικῶς λόγους ἡ ὑπὲρ ἰδεώδους τινός, ὁ ἀλτρουϊσμός καί ἡ αὐτοθυσία. Καί τέλος ἡ δυνατότης τῆς μεταβολῆς καί τῆς ἀπαρνήσεως προηγουμένων συνηθειῶν ώς καί πνευματικῶν ἰδεωδῶν καί ἀρχῶν, καί τῆς προσοικειώσεως πρός νέας καί ἀντιθέτους ἐνίοτε τῶν προηγουμένων, διά τῆς μετανοίας.

ε) Ἡ **συνειδητὴ** καί δυναμικὴ ἐπίδρασις - τόσον ἐπωφελῶς ὅσον καί ἐπιβλαβῶς - τῆς **πνευματοβολίας** τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὅχι μόνον ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἡμῶν σώματος, ἐνδοστρεφῶς (αὐθυποβολὴ κ.ἄ.), ἀλλὰ καί ἐπὶ ἄλλων ὅντων καί ἀντικειμένων, ἐμψύχων τε καί ἀψύχων, ἐξωστρεφῶς (βασκανία, τηλεπάθεια, ὑπνωτικός κ.ἄ.) καί ἡ συνειδητὴ ἀσκησις - γυμναστικὴ τοῦ σώματος κατὰ βούλησιν, ἡ ἐξικνούμενη μέχρι τοῦ σημείου τῆς ἐξασκήσεως ὀρισμένων μελῶν τοῦ σώματος δπως ἐκτελοῦν λειτουργίας ἡμι περι λαμβανομένας ἐν τῷ πλαισῷ τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν προορισμοῦ. Ἡ «αἰώρησις» τοῦ σώματος καφί «ἀκα ἵα» εἶναι ἐκδηλώσεις κατοχῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπό δαιμονικῶν δυνάμεων ώς σύν Θεῷ θά

ἀποδείξωμενέν ἔτερο α ἐργασία ἡμῶν περὶ τῶν ψυχικῶν φαινομένων καὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς.

στ) Ό προφορικὸς λόγος ἀλλὰ καὶ ἡ «νοερὰ δημιουρία», ἄνευ χρήσεως τῆς γλώσσης («... λογισμὸι κατηγορῶντες ἢ ἀπολογούμενοι» - πρός Ρωμ. Β' 15), ἡ νοερὰ ἐπεξεργασία ἰδεῶν καὶ σχεδίων, ἐν γένει.

ζ) Η συνειδητὴ μνήμη, ἀνάπλασις καὶ ἀναγνώρισις, ἡ συνειδητὴ προσοχή, γνῶσις, ἐπιστήμη καὶ φαντασία καὶ ἡ συνειδητὴ ἐπίσης ἀντίληψις τῆς ἐννοίας τοῦ «ἀπείρου».

η) Η πνευματικὴ ἴκανότης - ἰδιοφυΐα καὶ μεγαλοφυΐα, ἀσχέτως ἂν διαστάσεων, τοῦ βάρους καὶ τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῷ σώματος καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ὡς καὶ τῆς ποσότητος ἢ ποιότητος ἂν λαμβανομένων τροφῶν, καὶ ἡ διατήρησις ἢ λογικότητος καὶ μετὰ βαρυτάτας ἐγκεφαλικὰς νόσους. Ωσαύτως αἱ ὁμαλαὶ ψυχικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ μετὰ τὴν βλάβην ἢ καὶ τὴν τελείαν ἀφαιρεσιν ἀντιστοίχων ἐγκεφαλικῶν κέντρων⁸⁹, ὡς καὶ ἡ ἀναμφισβήτητος συνέχεια τῆς ψυχικῆς ζωῆς των συνεπείαίστενοῆς ἀτμῶν αἰθέρος ἢ χλωροφορικού ἵε δλικὴν ἀναισθησίαν περιερχομένων.

θ) Η δρασις ἄνευ φυσιολογικῆς λειτουργίας τῶν ὁφθαλμῶν καὶ ἡ ἀκοὴ ἄνευ φυσιολογικῆς λειτουργίας τῶν ὡτῶν καὶ ἀντιστρόφως, ἡ ἀδυναμία δράσεως ἢ ἀκοῆς ἐν ἐγρηγόρσει, καίτοι τὰ ἀντίστοιχα αἰσθητήρια δργανα εὑρίσκονται ἐν καλῇ καταστάσει.

ι) Τὰ δνειρα, καὶ ἰδίως τὰ προγνωστικὰ καὶ προφητικὰ

⁸⁹ Πρβλ. καὶ περιοδικὸν «Ἡλιος», Αθηνῶν, 8.3.1953, σελ. 93. Ωσαύτως ἐν τῇ ἐφημερίδι «Μακεδονίᾳ» τῆς 20.1.1959 καὶ ἐν τῇ στήλῃ «ἡ Θεσ/νίκη καὶ ὁ Κόσμος» ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἀκόλουθα; «Ὑπάρχει καμμὶα σχέσις μεταξὺ ἐγκεφάλου καὶ διανοητικῶν λειτουργιῶν;» ἐρωτᾶ ξένος ἐπιστήμων. Πρὸ δὲ λίγων ἐτῶν ἡ ἐρώτησις σ’ αὐτὴ δέν θεῖχεν ἀσφαλῶς κανὲν νόημα. Η ὑπαρξίας αὐτῆς τῆς σχέσεως ἐθεωρεῖτο αὐταπόδεικτος. Αἱ νεώτεραι ὅμως ἐδευναντικαὶ τῆς ἐπιστήμης, τοσοῦτα μὴ κατέρριψαν ἐντελῶς, μὲ πολλὰς ἄλλας καὶ τὴν δοξασίαν ταύτην, ἐδημοιύργησαν ὅμως πολλὰς ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξίαν αὐτῆς τῆς σχέσεως. Πρὸ δὲ λίγων ἐτῶν ὁ Ἀμερικανὸς καθηγητὴς Χάροβλευν κατώρθωσε νά ἀφαιρεστὴ δόλοκληρον τὸ ἔνα ημισφαίριον ἀπὸ τὸν ἐγκεφάλον ἐνὸς πιθήκου. Τὸ ζῷον ἐξηκολούθησε νά ζῆ, χωρὶς νά παρουσιάζῃ οὐδεμίαν μεταβολὴν τῶν διανοητικῶν του λειτουργιῶν. Ἔνας ἄλλος ἐπιστήμων, ὁ Λάροτιγκ, ἀναφέρει περίπτωσιν ἐνὸς παιδίου, ποὺ εἰς ἡλικίαν 5 ἐτῶν ἐχασε μέγα μέρος τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, κατόπιν ἐνὸς αὐτοκινητικοῦ δυστυχήματος, καὶ ὅταν ἐμεγάλωσεν, δχι μόνον δέν ἦτο ἡλιθιον ἡ διανοητικῶς ἀνώμαλον, ἀλλὰ καὶ ἔγινεν εὐφυέστατος νέος μὲ τετράγωνον κυριολεκτικῶν νοῦν. Ο ἕτερος ἐπιστήμωνάναφέρει πολλὰς περιπτώσεις νεκροψιῶν εἰς ἀνθρώπους οἵ ὅποιοι πρὸν ἀπὸ θάνου οὐνέθεωροντο λογικὰ καὶ ἔξυπνοι. Καὶ ὅμως ἡ ἐγκεφαλικὴ τους οὐσία ἀπετελεῖτο ἀπὸ δλίγας μεμβράνας καὶ δλίγον νερό. Κατὰ τοὺς Α΄ καὶ Β΄ Παγκοσμίους Πολέμους ἔγιναν ἄπειραι ἐγχειρήσεις στρατιωτῶν, κατὰ τάς ὁποίας ἀφηρέθησαν σημαντικὰ τμήματα τοῦ ἐγκεφάλου των, χωρὶς ἡ ἀφαιρεσις αὐτὴ νά φέρῃ ἀλλοίωσιν εἰς τάς ἐγκεφαλικάς πνευματικὰς λειτουργίας. Τὸ μόνον πού κατώρθωσεν ἐπιστήμη εἶναι νά καθορίσῃ τὴν ἔδραν μερικῶν κέντρων... εἰς τὸν ἐγκεφάλον, ποὺ φαίνεται νά ἐφιρεύουν ἐπὶ τῶν διαφόρων λειτουργιῶν τοῦ σώματος. Καμμίαν ἐν τοσούτῳ δέν ἔχομεν ἰδέαν περὶ τοῦ μέρους εἰς δ ἐδρεύει ἡ διάνοια, ἡ θέλησις καὶ πολὺ ἀκόμη δλιγάτερον ἡ συνείδησις καὶ ἡ ψυχή. Πρέπει ἄρα γε νά ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ ἐγκεφαλικὰ λειτουργίαι εὑρίσκονται ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ δονομάζομεν ὑλικὸν σῶμα μας, ἀς κάτι ἐντελῶς ἄυλον, ἀόρατον».

όράματα.

ια) Αἱ ἐν ἔκστάσει ἢ ἐν ἡμιεγρηγόρσειόπτασίαι.

ιβ) Αἱ συναισθηματικαὶ καὶ αἱ ἡθικαὶ ἀτέλειαι καὶ ἀνεπάρκειαι τῆς παρούσης ζῆς πού μαστίζεταπό τήν σχετικότητα, τήν ἔλλειψιν καὶ τό δριον συνεπεία τῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων καὶ τῆς ἐκ τοῦ Δημιουργοῦ σχάσεως καὶ δὴ ἡ ἔντονος ἐν ἡμῖν ἰδέα περὶ ἀθανασίας καὶ αἰωνιότητος καὶ ὁ πόθος ἡμῶν δι’ ἀτέρμονα ζωῆν. Ὁ ἔμφυτος ἀποτροπιασμὸς τοῦ θανάτου, ἐνῷ πρόκειται περὶ τόσον φυσικοῦ φαινομένου. Ἡ ἄσβεστος καὶ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀκόρεστος δίψα - ἔρως τῆς μαθήσεως καὶ τῆς γνώσεως. Ἡ πρός ώρισμένας προσφιλᾶς ὑπάρξεις διατηρούμενη ἐφ’ δρου ζωῆς συνειδητὴ ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις. Ὁ ἴερὸς πόθος τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας, δστις διά τούς περισσοτέρους ἀνθρώπους μένει μέχρι τῷ θανάτου των ἀνεκπλήρωτος. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀκρου ἀγαθοῦ, ἥτις οὐδέποτε σχεδὸν πληροῦται ἐν τῷ παρόντι βίῳ. Ἡ ἐν τῷ παρόντι βίῳ μὴ ἀπόδοσις, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης ἔνιοτε δέ μηδὲ σχετικῆς. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ τελείου, τοῦ ὀραίου, τοῦ δικαίου ἥτις ἐπίσης οὐδέποτε σχεδὸν πληροῦται ἐν τῷ παρόντι φύ. Ἡ συμμαρτυρία τῆς συνειδήσεως τῶν πνευματικῶν ἀναγεγεν - νημένων δι «εἴμιεθα τέκνα Θεοῦ», προωρισμένα διά τὴν αἰωνιότητα (πρός Ρωμ. Η' 16). Ἡ ἐν νοιᾳ τῷ «ὅσιου βίου» καὶ ἡ ὑπὸ πολλῶν διαβίωσίς του. Ὁ κοινωνικὸς βίος τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ συνυφασμένη μετ’ αὐτοῦ ἔννοια τῷ ἡθικοῦ νόμου (τῆς ἡθικῆς καὶ τῆς ἀρετῆς). Καὶ τέλος προορισμὸς ὑπὸ τῆς θείας προνοίας (πρός Ρωμ. Η' 18, Πράξ. ΙΖ' 26 κ.ἄ.), ἵνα ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν πάντα τὰ ἔθνη τὰ πιστεύοντα εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν καὶ τηροῦντα τάς ἐντολὰς του, γίνουν «συμμέτοχα καὶ συγκληρονόμα» τῆς αἰωνίας δόξης τοῦ Θεανθρώπου παμβασιλέως Κα.Ι. Χριστοῦ (πρός Ἔφ. Γ' 6).

Πᾶσαι λοιπὸν αἱ ὁρθεῖσαι πνευματικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ δυνάμεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς (καὶ αἱ λοιπαὶ, σχετικαὶ πρός αὐτάς, φιλοσοφικαὶ καὶ Γραφικὰ προσμαρτυρίαι) διακηρύσσουν πανηγυρικῶς τὴν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπαρξιν αὐτῆς, ὡς ἰδιαιτέρας πνευματικῆς ὑποστάσεως, ὑποστάσεως ἐλευθέρας, λογικῆς καὶ ἐνσυνειδήτου, ἐπιζώσης, μετὰ τὸν θάνατον. Ὡς πνευματικὴ δύναμις ὑπόστασις, ἐνσυνείδητος, λογικὴ καὶ ἐλευθέρα ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ δέν ἦτο δυνατὸν νά προέλθῃ ἐξ οἰασδήποτε μιօρφῆς ἐξελίξεως τῶν κατωτέρων τοῦ ἀνθρώπου διντων ἀψύχων τε καὶ ἐμψύχων, ἐφόσον ταῦτα ἀναντιρρήτως, εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἀλογα - ὄλικά, στερούμενα νοήσεως καὶ συνειδήσεως. δέ καὶ ἐλευθερίας. Δέν ἀποτελεῖ ἐπίσης, ἐξ ἵσου, ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ οἰασδήποτε μιօρφ ἀπόρροιαν τῆς συνισταμένην ὥν διαφόρων φυσικημικῶν λειτουργῶν, κινήσεων καὶ ἐκκρίσεων κλπ. τῷ ἀνθρωπίνου σώματος. Διότι

καί αύταὶ εῖναι καθαρῶς μηχανικαὶ ὑλικαί. Η νόησις - τό πνεῦμα, δέν εἶναι δυνατὸν νά ἔχῃ πηγὴν τὴν ἄνοιαν, ἡ λογικὴ τὴν ἀλογίαν, ἡ ἐλευθερία τὴν ἀνάγκην..., ἐνστικτώδη ἡ μηχανική... ἢν ἀλήθειαν δέ ταύτην διεκήρυξαν πάντες φίληθεῖς ἐπιστήμονες διά μέσου τῶν αἰώνων.

Οἱ ἰατροὶ οἵ μετάσχοντες ἵε τό 2^{ον} διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον τῷ Bossoy (22 -29 Αὔγουστου 1948), ἀπεφάνθησαν ὅτι, «ἡ ἰατρικὴ Ἐπιστήμη ὁφεῖται νά ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ὑλιστικῆς μηχανικῆς σκέψεως. Μὲ τὴν κατάχρησιν τῆς ἀναλύσεως ἔχασε τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ κατακτήσεις τῆς συγχρόνου φυσικῆς, δσον ἀφορᾶ εἰς τό «κοσμοειδωλον» τό δποιον εἶναι μηχανιστικὸν - ντετερμινιστικόν, ἀ πρόοδοι τῆς βιολογίας, τόσοῦσον ἀφορᾶ εἰς τὴν ζωήν, ἡ ὅποια δέν εἶναι ἀπλῶς ἐν φυσικοχημικὸν σύστημα, δσον καί εἰς ὅτι ἀφορᾶ τὴν θέσιν τῷ ἀνθρώπου ἔναντι τῶν ἀλλων ἐμβίων δντων, αἱ πρόοδοι, τέλος, τψ ψυχολογίας ἐπὶ τῆς προσωπικότητος δέν ἐπιτρέπουν πλέον εἰς τὴν ἰατρικὴν νά ἀκολουθῇ ὑλιστικὰς ἀντιλήψεις...».

Τέλος, ἐπεβεβ αίωσαν τό ἀνωτέρω σχετικὸν πόρισμα ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου Βρεττανῶν ἱδικῶν ἐπιστη μόνων (ἀνατόμων, φυσιολόγων, ψυχολόγων, φιλοσόφων κ.ἄ.) ἔχον ὡς ἔξης:⁹⁰ «Δέν ὑπάρχει κανεὶς δυνάμενος νά ἔξηγήσῃ πῶς ἐν φυσικοχημικὸν φαινόμενον ἥμπορε ἵ νά μεταμορφωθῇ εἰς φαινόμενον πνευματικόν... Τό νευρικὸν ἥμῶν σύστημα εἶναι ἀνάλογον μὲ τούς δευτερεύοντα φείνοντας μηχανισμούς, εἰς τούς δποιον μία παλινδρομική ἐνέργεια χρησιμεύει⁹¹ τό νά διευθύνῃ καί νά ὁ υθμίζῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς κινήσεως..., ἀλλὰ δέν ὑπάρχει μηχάνημα, δσον δήποτε λεπτεπίλεπτον καί ἀν εἶνε, τό δποιον νά ἔξηγῇ τό παιζόμον τῷ πιανίστα πο ύ παιζει μίαν φαντασίαν τῷ Λίστ καί τοῦ Σοπέν. Ο ἐγκέφαλος ἥμπορε νά εἶναι ἔνα θαυμαστὸν σύστημα μεταλλακτῶν, ἀλλὰ πρέπει νά ὑπάρχῃ καί ἔνας χειριστής εἰς τό ταμπλώ, χειριστής ἐνσυνείδητος... Ο ἐγκέφαλος εἶν αι ἀπείρως περίπλοκον σύστημα ἀνακλαστικ ὃν μηχανισμόν, ποὺ ἀνταποκρίνεται μὲ μικρὰν ἡ μεγάλην ἐπιβράδυνσιν εἰς τούς ἐρεθισμούς τοῦ ἐξωτερικοῦ Κόσμου (σ.σ. καί τῶν ἐνδοοργανικῶν λειτουργῶν καί ἐκκρίσεων), τὴν συνείδησιν δέ ἡ τό πνεῦμα δέον νά τοποθετήσωμεν καθλον τὸν ἐγκέφαλον, χωρὶς νά τοῦ προσδιορίσωμεν ἀκριβεστέραν θέσιν... Ο ἐγκέφαλος παιζει ἀπλῶς τὸν ὁρόν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, δταν οὗτος προκαλῇ μίαν ἀνακλαστικὴν κίνησιν... καί δέν εἶνε δργανον παραστάσεων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνεργείας»⁹¹.

⁹⁰ Τὰ πορίσματα τοῦ συνεδρίου τούτου ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Rene Sudr ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἡλιος», Ἀθηνῶν, τῆς 16ης Μαρτίου 1952, σελ. 136.

⁹¹ Όλιγον χρόνον μετὰ τὸ συνέδριον τῶν Ἀγγλων εἰδικῶν, συνηλθεν δμοιον συνέδριον

Είναι άλλως τε σύμφωνα πρός τάς διαπιστώσεις **ης χειρουργικής** καί τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, καθ' ἄς ζ, γενομένων, ἐγχειρήσεων εἰς δλα τὰ σημεῖα τοῦ ἐγκεφάλου, μέχρις ἀφαιρέσεως ἐξ αὐτοῦ καί ὀλοκλήρου ήμισφαιρίου (**ιε μίαν περίπτωσιν τοῦ δεξιοῦ καί εἰς τὴν ἄλλην τοῦ ἀριστεροῦ**), δέν ύπεστη μείωσιν ἡ πνευματικότης τῶν ἐγχειρησθέντων, ἀδ' ἐξέλιπεν ἡ συνείδησις αὐτῶν. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καί ύπὸ τοῦ ἀειμνήστου I. Σκαλτσούναραφέρονται ἐν τῷ μνησθέντι συγγράμματι ὧτοῦ «Δημώδης ἀπόλογη ητικὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ» (σελ. 82 - 83), δπως καί εἰς τάς Φιλοσοφικὰς αὐτοῦ Μελέτας σελ. **Ζεύς** (παραπέμπει καί εἰς ἀριθ. 95 Literaturblatt, 1868) Δεξῆς: «Ἄνοιχθέντος κρανίου νέου τινός, ἀποθανόντος ἐξ ἐγκεφαλικῆς νόσου, δέν εὔρεθη ἐν αὐτῷ ἐγκεφαλικὴ ὕλη, ἀλλ' ὀλίγον αἷματῶδες ρευστόν. Ἐν τούτοις δὲ σθενής διετήρει σώμας τάς διανοητικὰς του δυνάμεις (κρίσιν, λογικήν, μνήμην) μέχρι υποθανάτου τοῦ υ». Υπὸ τοῦ ἴδιου δέ προστίθενται ἐν ταῖς «Φιλοσ. Μελέταις» τοῦ υ (σελ. 246 καί 237), δτι οἱ Νόμιμαν, Χούφελαντ καί Ἐνεμόζερ, ἀναφέρουν πληθὺν περιπτώσεων, καθ' ἄς, ἐν τελικῇ σχεδὸν κατα στροφῇ τοῦ ἐγκεφάλου διετηρήθησαν ἀναλλοίωτοι καί ἡ συνείδησις καί ἡ μνήμη καί ἡ γνωστικὴ δύναμις (Σχαϊδερμάχερ, Μελέται περὶ

καὶ ἐν Παρισίοις. Οἱ ἐξέχων δὲ Γάλλος νευροψυχίατρος καθηγητὴς Λεφιτ, μετασχὼν τοῦ συνεδρίου, ἐξέδωκεν ἀκολούθως ἀξιόλογον σύγγραμμα, εἰς τὸ ὄποιον ἀναπτύσσει τάς ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις τοῦ συνοψιζομένας εἰς τὰ ἐξῆς: «Υ πάρχει διαφορὰ μεταξὺ ψυχολογίας ἀνθρώπου καὶ ζώου». Καὶ προσθέτως δτι: «Εἰς τὸν ἀνθρωπὸν καὶ πέραν τοῦ ψυχολογικοῦ ὑπάρχει ἡ αὐτοσυνείδησις, ἡ ὁποία δέν εἶναι ἐπιφαινόμενον ἡ ἐγκεφαλικὸς φωσφορισμός. Οὐδέποτε τὸ «νοῦ, ἄρα ὑπάρχω» τοῦ Καρτεσίου ἦτο πληρέστερον νοήματος ἀπὸ σήμερον»... Σχετικὸν ἐπίσης πρὸς τὸ ἀνωτέρῳ εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς δημοσίευμα εἰς τὴν ἐφημερίδα «Μακεδονία», τῆς 7^{ης} Νοεμβρίου 1953. «Θὰ ἔπειτε νά προσέξουν δλοι κάπως καλύτερα τὰ συμπεράσματα τοῦ ἐν Βιέννη συνελθόντος συνεδρίου ψυχολόγων, ψυχιάτρων καὶ νευρολόγων. Άπὸ τὴν Βιέννην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διεσάλπισεν ὁ Φρόύντ τὴν περίφημον θεωρίαν του, ποὺ φέρει σήμερον τὸν τίτλον «Φρούδισμός», ἀπὸ τὴν ἴδιαν αὐτὴν Βιέννην διεσαλπίσθη καὶ πάλιν δτι εἶναι καιρὸς νά ἀναθεωρηθῇ ἡ κρατοῦσα γνώμη, σύμφωνα μὲ τὴν θεωρίαν ταύτην, δτι δλοι οἱ ἀνθρώποι εἶναι κτηνώδεις ἐξ τὸ ὑποσυνείδητον των, δτι δλαι αἱ πράξεις ὑπαγορεύονται ἀπὸ ἐνστικτα ἀπωθημένα. Άπεκρουσθη ἐπίσης, ἀπὸ κορυφαίους ἐπιστήμονας, ἡ γνώμη δτι ἡ τέχνη, ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ θρησκεία ἀκόμη εἶναι ἀπόρροια τῶν ἀπωθημένων αὐτῶν ἐνστίκτων καὶ δτι αἱ πράξεις τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἐξηγοῦνται καὶ ἐρμηνεύονται ἀπὸ τὰ κρυψὰ μόνον σεξουαλικὰ ἐνστικτα. Εἰς τὸ συνέδριον ἤκουόνθησαν καὶ ἄλλα πολλὰ ἐνδιαφέροντα πράγματα, τὰ ὁποῖα ὁ χῶρος δέν ἐπιτρέπει νά ἀναπτυχθοῦν εὐρύτερον. Όλα διμος μαξὺ ἀποδεικνύουν δτι ἡ ἐπιστήμη, ἀφοῦ ἐπελαγοδράμησεν ἐπ' ἀρκετὸν διάστημα χρόνου ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν καινοτόμων θεωριῶν τοῦ Δ/ρος Φρόύντ, ἐπανέρχεται καὶ πάλιν εἰς τάς ὑγιεῖς καὶ λογικάς της βάσεις». Τέλος, εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα τῆς 10.2.1959 ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ τοῦ Ιατροῦ Έμμ. Περῆ ἔχουσα ὡς ἐξῆς: «Ἀξιότιμε κ. διευθυντά. Στο 112 συνέδριο τῆς ἀμερικανικῆς ψυχιατρικῆς ἐταιρίας πού συνήλθε τὸν Μάιον τοῦ 1956 στὸ Σικάγο, τίς ἐργασίες τοῦ ὄποιον παρηκολούθησαν 4.600 περίπου ψυχιάτροι καὶ ψυχαναλυτές, μὲ σκοπὸ νά ἐγκω μιάσουν πὴν προσωπικότητα τοῦ Φρόύντ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐκατοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του, ὁ σύνεδρος Δρ. Περσεβλ Μπέιλυ, πού εἶναι διευθυντής τοῦ ψυχοπαθολογικοῦ ἵνστιτούτου Ίλλινόις κι' ἔνας ἐπιστήμων διεθνοῦς κύρους, ἐξεφώνησε ἔνα φιλιππικὸ κατὰ τοῦ πατρός τῆς ψυχαναλύσεως καὶ τῆς θεωρίας του, ποὺ οὗτε λίγο, οὗτε πολύ, τὴν ἐχαρακτήρισε σὰν κοινὴ ἀπάτη, τὸν δὲ Φρόύντ «ψευδεπιστήμιον» για τὰ ἔργα δὲ τοῦ δασκάλου τῆς Βιέννης, εἴπε πῶς κανένα ἀπ' αὐτὰ δέν δικαιοῦται νά χαρακτηρισθῇ ἐπιστημονικό... Πρόκειται για ἐξετημένες θεωρίες ἐνδὸς χειρομάντεως πού κυριαρχοῦνται ἀπὸ τὶς σεξουαλικὲς ἀντιλήψεις».

“Υλισμοῦ, τελ. κεφ.).

Καθορίζεται ωτού κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ή ἀκριβής - θέσις τῷ ἐγκε φάλου ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι καὶ βεβαιοῦται ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἀποτελεῖ οὗτος, εἰμή ἀπλοῦν ἀνακλαστικὸν δργανον, πολύπλοκον μὲν καὶ ὑπέροχον ἀπὸ ἀπόψεως δομῆς καὶ συνθέσεως, ὑλικὸν δμως καὶ ἀμοιδον νοήσεως καὶ εἰδέναι... Διότι τὰ γνωστὰ χημικὰ στοιχεῖα ἐκ τῶν ὁποίων οὗτος (ὅπως καὶ ὀλόκληρον τό σῶμα ἡμῶν) σχηματίζεται, δέν ἔχουν οὐδὲ δύνανται νά παράγουν ΝΟΗΣΙΝ - ΠΝΕΥΜΑ, ἐφ' ὅσον, ώς γνωστόν, σύγκεινται ἀκβάθος ἀπὸ πεπερασμένας ἡλεκτρικὰς μονάδας (θετικόνια, ἡλεκτρόνια κλπ.) μὴ ἔχούσας πρός ἄλληλας οὕτε συνοχήν!!

Καί προβάλλει περιφρεγής ἡ ἰδιαιτέρα πνευματικὴ ὑπόστασις τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, ὑπόστασις καὶ οὐσία ὑπερυλικὴ - πνευματική, ἐδρεύουσα καὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ (τὸν ὁποῖον χρησιμοποιεῖ ώς δργανον αὐτῆς) καὶ ἐν δλῳ τῷ σώματι, μὴ ἀπορέουσα δμως ἐκ τῆς φυσικοχημικῆς τῆς μηχανικῆς λειτουργίας ἀτοῦ καὶ τοῦ δλου δργανισμοῦ. Διότι ἀσχέτως τῶν προεκτεθέντων, ἀν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἦτο ἀπόρροια τῆς φυσικοχημικῆς λειτουργίας τῷ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ σώματος, οὐ μόνον αἱ ψυχικαὶ ἡμῶν ἐκδηλώσεις καὶ αἱ πνευματικαὶ ἡμῶν ἴκανότητες θὰ ἔδει νά είναι ἀνάλογοι καὶ πρός τό βάρος τῷ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ σώματος, δπως καὶ πρός τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν ὥτῶν, ἄλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ σκέψεις καὶ ἐνέργειαι ἡμῶν θὰ ἔδει νά είναι ἀπλαὶ συνέπειαι τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν - ἐνδοοργανικῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου ώς καὶ τῶν ἀνακλαστικῶν ἀντιδράσεων ὥτοῦ..., δπως ἀκριβῶς συμβαίνει ἂ τούς τεχνητῶς - μηχανικὰς ἐγκεφάλους, τούς δποίους κατεσκευάσαμεν. Πῶς ἐρμηνεύονται ἄλλως τά συναισθήματα, ἡ ηθική ἀντίληψις τοῦ δικαίου, ἡ αὐτοθυσία καὶ ὁ ἀλτρουϊσμός, ἡ ἀνάσχεσις τῆς γενετησίου δρμῆς, πού ὑπερνικοῦν, τὴν αὐτοσυντήρησιν καὶ τὴν διαιώνισιν τοῦ εἶδους, τό συμφέρον καὶ τὴν ἡδονικήν συμφόρησιν.

Μόνη δέ ἡ **ἔλλειψις νοήσεως καὶ εἰδέναι** εἰς τὰ χημικὰ στοιχεῖα ἐξ ὕνος ἐγκεφαλοςάλλα καὶ δλον τό σῶμα ἡμῶν σχηματίζονται, δπως καὶ τό ἀναντίρρητον γεγονός ὅτι διά τῆς νοήσεως, ύο μόνον **ἀντιδρῶμεν**, κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων καὶ τῶν ἐνδοοργανικῶν ἐκκρίσεων καὶ λειτουργιῶν ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ σώματος, ἄλλὰ καὶ ὑποχρεούμεν δι' αὐτῆς τό σῶμα (τοῦ ἐγκεφάλου χρησιμοποιουένον ώς δργάνου) νά πράξῃ ἀντιθέτως δλως ἀπὸ δ, τι αἱ ἐξωτερικαὶ ἐπιδράσεις καὶ αἰσθήσεις, ἄλλὰ καὶ αἱ ἐνδοοργανικὰ λειτουργίαι καὶ ἐκκρίσεις μηχανοχημικῶς μᾶς ἐπιβάλλουν, είναι ἀμάχητοι ἀποδείξεις τῆς ὑπάρξεως ἐν ἡμῖν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐνσυνειδήτου κυβερνήτου τοῦ σώματος ἡμῶν, ἥτοι τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ψυχῆς, τῆς ὁποίας δργανα

είναι δε τε έγκεφαλος ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρον τὸ σῶμα ἡμῶν.

Δ. ΤΟ ΠΕΠΕΡΑΣΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Ἐτέρα ἀπόδειξις τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου ὑπό τοῦ πανσόφου Θεῷ είναι τὸ ὁ πεπερασμένον τοῦ ὑλικοῦ Σύμπαντος.

Σήμερονά ποδεικνύεται τὸ ὑλικόν Σύμπαν είναι πεπερασμένον. Οἱ θεωρίες πού κάμνουν λόγον διάλεκτον» ἢ «ἀπειρον σύμπαν» καὶ σχετίζονται μὲ τὴν «γεωμετρικήν δομήν» τῶ Σύμπαντος ἔναι ἀβάσιμοι καὶ ἀνεπέρειστοι διότι ἡ ἐσχάτως ἐπιτευχθεῖσα διάσπασις τοῦ πυρῆνος τοῦ ἀτόμου διακηρύσσει πᾶν πανηγυρικῶς. Διότι τό ἄτομον, τό θεωρούμενον μέχρι τινᾶς ἡ ἐσχάτη καὶ ἄτμητος μονάς τῆς συμπαντικῆς ὕλης (ἐξ οὗ καὶ ἀπεκλήθη ἄτομον ὑπό τῶν ἡμετέρων ἀρχαίων προγόνων Λευκίππου καὶ Δημοκρίτου)⁹², ἀποτελεῖ, ὡς ἀπεδείχθη ἡδη ἐκ τῶν τελευταίων προόδων ἡ πειστήμης, ὑπέροχον ἡλιακόν σύστημα ἐν μικρογραφίᾳ. Σχηματίζεται δηλαδὴ τοῦ κεντρικοῦ πυρῆνος - ἡλίου καὶ τῶν περὶ τόν πυρῆνα, δίκην πλανηθὲν οὐρανίων σωμάτων, περιφερομένων ἡλεκτρονίων. Καί τά μέν ἡλεκτρόνια είναι σωματίδια ὀρισμένης μάζης, ἀληθῶς ἄτμητα πλέον, φορτισμένα μάρνητικόν ἡλεκτρισμόν, ταῦτα δέ (ὅπως καὶ τά ἵσης μάζης σωματίδια, τά φορτισμένα μέθετικόν ἡλεκτρισμόν, ἄτινα ἀπεκλήθησαν ποζιτρόνια) θεωροῦνται ἡδη ὡς τά ἐσχατα συστατικά τῆς ὕλης⁹³. Ο δέ πυρῆν, σχηματίζεται ταῦτα αἱ ἐπιπλεόντων ὡς καὶ τῶν νετρονίων ἡ οὐδετερονίων, σωματιδώντις μάζης μέ τά πρωτόνια, ἀλλά μή φερόντων φορτίον ἡλεκτρικόν⁹⁴.

Τά σωματίδια λοιπόν πᾶτα, ἡτοι τό ἡλεκτρόνιον καὶ τό ποζιτρόνιον, τό πρωτόνιον καὶ τό νετρονίον βασικά συστατικά, ἀ θεμελιώδεις μονάδες ὕλης, ἐξ ὧν σχηματίζεται ἡ συμπαντική ὕλη. Εἰς τά σωμάτια ταῦτα αἱ ἐπιστημονικά πρόοδοι ὡν τελευταίων δεκαετιῶν προσέθεσαν καὶ τά σωματίδια: α) τὸ ἀντιπρωτονίου, ἡτοι σωματίου ἵσης μάζης μέ τό πρωτόνιον, φορτισμένον μέ ἀρνητικόν ἡλεκτρισμόν . β) τοῦ ἀντινετρονίου, διαφέροντος τοῦ νετρονίου μόνον διότι παρουσιάζει ἀδιό τητας μικρῷ μαγνήτου (συνδεδεμένου μέ τὴν περιστροφήν την μαγνητικοῦ φορτίου) . γ) πᾶν μεσονίων (πιονιῶν, μιονίων κατεύδονίων), μάζης διαφόρου, ἀλλά

⁹² Προβλ. καὶ Samuel Glasstone, συμβούλου τῆς Ἀμερικανικῆς Ε.Α. Ἐνεργείας «Ἡ ἀτομική ἐνέργεια», (μετάφρ. Δ. Κρέμου), σελ. 9.

⁹³ Ιδίου, αὐτόθι, σελ. 41-46, 53, 54 καὶ 93.

⁹⁴ Ιδίου, αὐτόθι, σελ. 119, 121, 247 καὶ 394.

διαμέσου μεταξύ ήλεκτρονίου και ποζιτρονίου άφενός, και πρωτονίου καάντιπρωτονίου ἀφ' ἐτέρου . και, τέλος, ψυνετρίνων καάντινετρίνων, μάζης ἐλαχιστοτάτης, μικροτέρας τῶν μεσονίων, και στερούμενων ἐπίσης φορτίου ήλεκτρικοῦ⁹⁵.

Ἐξ ώρισμένου δύθεν ἀριθμοῦ τῶν πεπερασμένων τούτων σωματιδίωνάποτελουμένη ἡ συμπαντική ψλη είναι ἀναντιρρήτως πεπερασμένη. Ἐφόσον δηλαδή τέλαχιστα συστατικά τηῖναι σωμάτια πεπερασμένα, μέχοντα συνοχήν, πεπερασμένῳρα και ὠρισμένον, ἀναντιρρήτως, δέον νά ισαι και τό ἄθροισμα τῶν σωματίων τού των, δσον μέγα καιᾶν εύρεθῆ, δεδομένου μάλιστα ἥδη, κατά τάς τελευταίας διαπιστώσεις τῆς Ἐπιστήμης, δτι δέν ύπάρχει πέραν τῶν σωματίων τούτωνάλλη μορφή ψλης, δ αἰθήρ, ως πλανηθέντες ἐπίστευσαν τινές τῶν ἀρχαίων ἀλλά και τῶν μεταγενεστέρων φιλοσόφων, δπως και ὁ πνευ ματισμός, φρονῶτες δτι αὶ βασικαὶ θαται μονάδας τῆς ψλης είναι ἡ πρώ τη μορφή συμπυκνώσεως πο αἰθέρος. (Πρβλ. Β.Γ. Τσινούκα, «Δὲν ύπάρχει θάνατος», σελ. 13, 15, 18-20 και 23). Κατά τήν νεωτέραν θεωρίαν περιωρισμένης ἀλλά και τῆς γενικῆς σχετικότητος Άϊνσταϊν, Maxwell - Lorenz) δέν ύπάρχει αἰθήρ, ἀλλά μόνον ψλη - ἐνέργεια, πτης δποίας μορφαὶ είναι αἱ διάφοροιάκτινοβολίαι, και ἀφ' ἐτέρου ήλεκτρομαγνητικά πεδία, διαμορφούμενα ἀναλόγως τοῦ χωροχρόνου. Μεταξὺ τῶν πυρήνων παν διαφόρων στοιχείων και τῶν πέριξ αὐτῶν περιφερομένωνήλεκτροφόρων ἡ μή σωμα τίωνψλης ύπάρχει πράγματι ἀπόλυτον κενόν. Ο ἐν καταπληκτικῇ δ' ἀκριβείᾳ καθορισμός πτης ἐκ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτομικοῦ πυρήνος ἐκλυομένης ἐνέργειας, και τῆς ἐν τῷ χώρῳ - διαστήματι πτω κινήσεως πυραύλων, διαστημοπλοιώνακ. μεθ' ύπερμαθη ματικῆς ἀκριβείας, ύφ' ἡμῶν προκαθοριζομένης και κατευθυνομένης, ἀποτελ οῦν ἀναντιρρήτως ἀπόλυτον ἐπαλήθευσιν τῆς νεωτέρας ταύτης θεωρίας εἰς τον χῶρον τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης και μόνον και δχι ἵε τόν χῶρον τῆς ύπερολόγου και ύπερβατικῆς ἐρμηνείας τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς και τήν βεβαίωσιν δι τέκτος τῶν θεμελιωδῶν τούτων σωματίων δέν ύπάρχει ούδεμία ἀλλη μορφή ψλης και δή ὁ ἀποκληθεὶς αἰθήρ.

Ἐκ τῶν σωματίων δέ τούτων τοῦ ἀρνητικοῦ και τοῦ θετικοῦ ήλεκτρισμοῦ, ως και τῶν προμηθέντων λοιπῶν σωματίων τῶν μή φερόντων ήλεκτρικόν φορτίον, σχηματίζονται δλα τά ἀτομα, κατ' ἀρχήν, και τά στοιχεῖα⁹⁶, ἐν

⁹⁵ Samuel Glasstone, μνημ. ἔργ. σελ. 54-61 εξ., 73-77, 110-119, 212- 217, 275, 355, εξ. και 631-637.

⁹⁶ Ως ἀτομον δύναται νά ὁρισθῇ τό μικρότερον σωματίδιονός στοιχείου, τό ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ εἰδικοῦ πυρήνος και τῶν περι αὐτόν περιφερόμενων ώρισμένων, δι' ἔκαστον πυρήνα, ήλεκτρονίων. Ως στοιχεῖον, δέ, δύναται νά χαρακτηρισθῇ τό σωματίδιον τό συγκείμενον ἐκ περισσοτέρων ὁμοίων ἀτόμων. Και ὁ δρος «στοιχεῖον» ἀνήκει ἀρχικῶς εἰς τόν

συνεχεά, ἐξ ὧν σχηματίζεται ἡ συμπαντική ὕλη. Τά αἴτοια - στοιχεῖα ταῦτα ὑπετίθετο μέχρις ἐσχάτων ὅτι ἀνήρχοντο εἰς 92, ἐξ ὧν τά 90 εἶναι βέβαιον ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὴν Γῆν. Ὡδη ἀνεβιβάσθησαν εἰς 102, προστεθέντωνέτέρων 10 τεχνητῶς. Πιστεύεται ιδίᾳ θά παρασκευασθεὶς οὗν τεχνητῶς καί ἄλλα στοιχεῖα καί πέραν τῷ ἀτομικοῦ τούτου ἀριθμοῦ⁹⁷.

Καί ἔχουν ν πάντα τάτοια δλων τῶν στοιχείων, ἐξ ὧν σχηματίζεται ἡ συμπαντική ὕλη, ἵδιον, ἐκαστον ἀτομικόν πυρῆνα σχηματιζόμενον ἐξ ὡρισμένου ἀριθμοῦ πρωτονίων καί νετρονίων καί περιβαλλόμενών⁹⁸ ὡρισμένου ἐπίσης ἀριθμοῦ ἥλεκτρονίων, μέ τήν ταχύτητα τοῦ φωτός, ως ἐπὶ τό πολύ, περιφερομένων περίττων. Ἀποτελεὶς οὗν οὕτω πάντα ἥλιακά συστήματα ἐν μικρογραφίᾳ, δεδομένοντι μεταξὺ πυρῆν ος καί ἥλεκτρονίων ὑπάρχει χῶρος, κενός. Ὅφελος τοῦ πυρῆν ος καί ἐννόμους πάλιν, ως θά ἀποδείξωμεν ἐν τῇ συνεχείᾳ, πυκνώσεις καί ἐνώσεις, σχηματίζουν τά χημικά στοιχεῖα τῆς συμπαντικῆς ὕλης, ὑπό τήν συνήθη αὐτῶν σύστασιν καί μιρφήν. Ἐάν π.χ. ἔχωμεν πυρῆνα σχηματιζόμενονέξ ἐνός μόνον πρωτονίου, πέριξ δ' ἀτοῦ περιφερόμενον ἐν μόνον ἥλεκτρονίον, ἔχομεν τό ἀτομον - στοιχείον τοῦ ὑδρογόνου, δπερ θεωρεῖται τό ἐλαφρότερον τῶν στοιχείων. Ἐάν ἔχωμεν πυρῆνα ἀποτελούμενον ἐκ δύο πρωτονίων, πέριξ δέντοῦ περιφερόμενα δύο ἥλεκτρονία, ἔχομεν τό ἀτομον τοῦ ἥλιου, δπερ ἔρχεται δεύτερον εἰς τήν κλίμακα τῶν στοιχείων. Ο πυρῆν τοῦ λιθίου, ἐν συνεχείᾳ, τοῦ ἔχοντος τόν ἀριθμόν 3, φέρει τρία θετικά πρωτόνια καί ίσαριθμα πλανητικά ἥλεκτρονία κ.ο.κ. Τό βαρύτερον⁹⁹ τῇ φύσει ὑπάρχον στοιχεῖον, τό οὐράνιον, ἔχει ἀτομικόν ἀριθμόν 92. Τοῦδιαίτερον δηλαδή ἀτομον τοῦ στοιχείου τούτου ἀποτελεῖται ἐκ πυρῆνος μέ 92 θετικά πρωτόνια καί ἐξ ίσαριθμων πλανητικῶν ἥλεκτρονίων ἔξωπυρηνικῶν...⁹⁸.

Ο ἀριθμός λοιπόν τῶν πρωτονίων καί τῶν νετρονίων τῶν σχηματιζόντων τόν ἥπαρ (ἄτινα δόμον ὠνομάσθησαν νουκλεόνια) καὸς ἀριθμός τῶν περί τόν πυρῆνα πλανητικῶς περιφερομένων ἥλεκτρονίων, προκαλοῦν τάς διαφοράς πτού βάρους καῶν διαφόρων ἴδιοτή των - τοῦ εἴδους τῶν στοιχείων τῆς συμπαντικῆς ὕλης⁹⁹. Τά λοιπά σωματίδια, ἀντιπρωτόνια καί ἀντινετρόνια, μεσόνια καί νετρίνα, δέν ἀποτελοῦν, ως ἐπὶ τό πολύ, οὔσιώδη συστατικά τῶν στοιχείων. Συντελῶ ν μᾶλλον εἰς τήν ἔξυπηρέτησιν τῶν ἐλκτικῶν καί μα-

ἐξ Ἀκράγαντος Ἑλληνα φιλόσοφον Ἐμπεδοκλήν. Τήν ἐξ ἀτόμων, δέ σύνθεσιν τῆς ὕλης ἐδίδαξαν κατ' ἀρχήν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες, ἐπίσης, φιλόσοφοι Λεύκιππος καί Δημόκριτος, ὅστις, κατά τούς ἀρχαίους συγγραφεῖς, ἐνεπνεύσθη τήν ἀτομικήν θεωρίαν ἀπό τόν Πυθαγόραν.

⁹⁷ Samuel Glasstone μνημ. εργ. σελ. 12, 17, 27, 102, 334 καί 553.

⁹⁸ Ἰδίον, αὐτόθι, σελ. 119.

⁹⁹ Ἰδίον, αὐτόθι, σελ. 119, 121, 247, καί 394.

γνητικῶν ἰδιοτήτων τῶν σωματίων τῶν ἀποτελούντων τά
ἄτομα ἡ τούς πυρῆνας. Τά στερούμενα δέ ἡλεκτρικοῦ φορτίου
(ἀντινετρόνια καί νετρόνια) καί εἰς τήν διάσπασιν ἡ καί
ἀνασύστασιν αὐτῶν¹⁰⁰.

Πρόκειται, κατάñτα περί πεπερασμένων καί
ώρισμένων, πάντοτε, εἰς μέγεθος καί βάρος - μονάδων
ἡλεκτρισμοῦ, αἵτινες, δταν σχηματίζουν ἡλιακά συστήματα ἐν
μικρογραφίᾳ, συνέχονται ὑπὸ ώρισμένης ἐπίσης ἔλξεως, δπως
ἀκριβῶς ἀ πλανῆται περί τόν ἥλιον. Ἡ ἀπόσπασις δέ ἐνός ἡ
καί περισσοτέρωντων (πλανητῶν) ἐκ τῶν κεντρικῶν
πυρήνων- ἥλιων ἐπιφέρει τοιαύτην διαταραχήν ἵψε τήν
σύστασιν τῷ στοιχείου, ὃστε ἐπακολουθεῖ ἡ καθολική αὐτοῦ
μεταβολή. Τῶτο ἐπιτελεῖ ἵται φυσιολογῶς εἰς τά διάφορα
ραδιενεργά σώματα. Μεταστοιχειοῦνται τῶτα αὐτομάτως
συνεπεία ἡς ἐκπεμπομένης ὑπ’ αὐτῶν ἀκτινοβολίας καί
μετατρέπονται τόσον εἰς ἀπλῆν ἀκτινοβολίαν, δσον καί,
τελικῶς, εἰς στοιχεῖα μικροτέρας μάζης καί βάρους, δπως π.χ.
τό ράδιον μεταβάλλεται τελεῖ εἰς μόλυβδον. Πραγματο -
ποιεῖται ὅμως ἡδη ἡ μεταστοιχείωσις αὐτή καί τεχνητῶς διά
βομβαρδισμῷ, δι’ ἀκτινοβολιῶν μεγά λησέντάσεως, καί
ἀποσπάσεως οὕτως ἐκ τοῦ πυρῆνος - ἥλιου πλανητῶν (ἰόντων),
ἐπίσης δέ διά τῆς διασπάσεως αὐτοῦ τοῦ πυρῆνος. Αἱ
διασπάσεις ἄται ἐθεωροῦντο ἄλλοτε ἀδύνατοι. Ὁ Λόρδος
ὅμως Ράδερφορδ ἐπέτυχε πρῶτος τήν διάσπασιν τοῦ στοιχείου
καί φτως ἀπεδείχθη ὅτι ἡ οὐσία ία ἡς συστάσεως δλων τῶν
στοιχείων ἴναι πεπερασμέναι σταθεραὶ πλέον μονά δες
καθαρῶς ἡλεκτρικαί¹⁰¹.

Ἐνῶ ὅμως τοιαῦτα καί τόσον σαφῆ εἶναι σήμερον τά
πορίσματα ἡς Ἐπιστήμης διά τά βασικά συστατικά ἐξ ὕν ἡ
συμπαντικήνλη σχηματίζεται, ἐβεβαιώθησαν δέ τά πορίσματα
ταῦτα πειραματικῶς μέχρι καί τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν,
διῆσχυρίσθησαν τινάζτι ὕλη δέν ὑπάρχει ἄλλα μόνον
ἐνέργεια. Ἡ γνώμη αὐτή εἶναι ἀπολύτως πεπλανημένη καί
ἐπιστημονικῶς ἀστήρικτος. Ὁ Ἀϊνστάϊν πρῶτος ὀρθῶς περί²
αὐτῆς ἀπεφάνθη, εἰπὼν ὅτι ὕλη - μᾶζα καί ἐνέργεια εἶναι ἔν
καί τό φτό ν ὄμισμα, ἡ ἄλλως αἱ δύο πλευραὶ τοῦ αὐτοῦ
νομίσματος. Ὁ μαθηματικός τύπος το υ περίένεργείας: $E = Mc^2$
(ἥτοι ἡ ἐνέργεια ἰσοῦται πρός τό γινόμενον τῆς μάζης ἐπὶ τό
τετράγωνον ἡς ταχύτητος τοῦ φωτός) τήν ἀλήθειαν ταύτη ν

¹⁰⁰ Ἰδίου, αὐτόθι, σελ. 54, 61, 63, 73, 75, 78, 212- 217 καί 630- 647

¹⁰¹ Ως ἀπέδειξεν ὁ Blank, καὶ παρεδέχθη ἡ νεωτέρα Φυσική, τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης
ἐκπέμπονται κατ’ αὐτοτελεῖς μονάδας. Ἡ θεωρία δὲ τοῦ Blank, βελτιωθεῖσα ὑπὸ Bohr καὶ
Sommerfeld, παρέσχεν ἐκ τήν Φυσικὴν τὰ μέσα διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ πλείστου μέρους τῶν
προβλημάτων ἡς Φυσικῆς τοῦ ἀτόμου, ἐπιτευχθείσης ἡδη καί θολικῆς συμφωνίας μεταξύ²
θεωρίας καὶ παρατηρήσεως.

ἀκριβῶς βεβαιῶ¹⁰². Τά ἀτά ἐπανέλαβεν ὁ Νόρδμαν, γρά φων
ὅτι «ἡ ἐνέργεια δέ νοεῖται ἀνευ ἀτόμων ἡλεκτρισμοῦ»
(σωματιδίων¹⁰³). Τέλος τά ύπαρ ἐπὶ λέξει τονίζει καί ὁ
συγγραφὲς τοῦ μνημονεύ θέντος συγγράμματος «ἡ Ἀτομική
Ἐνέργεια», σελ. 104. Ότι δηλαδή «ἡ μᾶζα - ἐνέργεια εἶναι δύο
διαφορετικαί εκδηλώσεις μιᾶς θεμελιώδους ίδιας ὀτητος τῆς ὑλῆς.
Εἰς πᾶν δέ φαινόμενον ἥ πᾶσαν μεταβολήν, τό ποσόν τό
ὅποιον διατηρεῖται ἀμετάβλητον εἶναι ὁ συνδυασμός μάζης -
ἐνέργειας».

Ότι δέ ἡ ἀποκληθεῖσα ἐνέργεια εἶναι ἀπλῶς ὥρισμέναι
ἰδιότητες τῆς ὑλῆς, διαφόρων μάλιστα μορφῶν, μόλις
παρίσταται αὐτὴ σήμερον νά υποστηρίξωμεν. Διότι ἡ
ἐνέργεια εἶναι κινητική (μηχανική¹⁰⁴, φωτιστική,
θερμική καί μαγνητική (έλκτική). Η «ἀτομική ἐνέργεια» εἶναι
μορφή¹⁰⁵ ἐνέργειας μή διαφέρου σα ώς ἀνωτέρω, ὥσαύτως δέ καί
ἡ φαδιενέργεια. Πᾶσαι δύος αἱ μορφαὶ αὗται τῆς ἐνέργειας δέν
εἶναι δυνατόν νά νοηθοῦν ἀνευ σωματιδίων ὑλῆς, σωματίων,
φορτισμένων μέ θετικήν¹⁰⁶ κινητικόν ἡλεκτρισμόν, ἥ καί
οὐδετέρων. Η κινητικότης τῶν σωματίων τούτων καί ἡ ταχύτης
τοῦ φωτός, μεθ' ἣς, ώς ἐπὶ τό πολύ, κινοῦνται, προκαλεῖ τήν
κινητικήν - μηχανικήν¹⁰⁷ ἐνέργειαν, ἀλλά καί τήν φωτιστικήν, τήν
ἡλεκτρικήν, τήν θερμικήν, ώς καί τήν φαδιενέργειαν. Ιδιότητας
ώσαύτως ὥρισμένων σωματιδίων, μεμονωμένων ἥ ἡνωμένων εἰς
διάδας (πυρηνας, ἀτομα - στοιχα) ἀποτελοῦν ἡ ἔλξις καί ὁ
μαγνητισμός.

Καί οὐαὶ πᾶσαι αἱ «ἰδιότητες» αὗται τῆς ὑλῆς (αἱ
ἀποκληθεῖσαι «ἐνέργειαι» διότι ἐπιτελοῦ υν ἥ προκαλοῦ¹⁰⁸
ὥρισμένων ἔργον¹⁰⁹) ιδιότητες θέσει καί ὅχι φύσει¹¹⁰.

¹⁰² Πρβλ. Samuel Glasstone, μνημ. ἔργ. σελ. 102-103 καί 105-107, ἐνθα καί ἄλλαι μαθηματικαί ἔξισώσεις μάζης καί ἐνέργειας.

¹⁰³ Νόρδμαν. «Ο Ἀένσταϊν καί τό Σύμπαν», σελ. 102.

¹⁰⁴ Πρβλ. Samuel Glasstone, μνημ. ἔργ. σελ. 79

¹⁰⁵ Ότι πᾶσαι αἱ ιδιότητες τῆς ὑλῆς, αἱ ἀποκληθεῖσαι «ἐνέργειαι», εἶναι ιδιότητες ἀπλαῖ, καὶ ιδιότητες θέσει, ὃν θεμελιωδῶν σωματιδίων ἔξ ὃν αὕτη σχηματίζεται, ἀποδεικνύεται πανηγυρικῶς ἐκ τῆς ἀδρανείας τῶν ιδιοτήτων τούτων ἐφ' ὥρισμένον χρόνον, ἥ καὶ ἐκ τοῦ παντελοῦς ἀφανισμοῦ των, ὅταν οἱ φορεῖς των, ἥτοι τὰ περὶ ὃν βασικὰ καὶ θεμελιώδη σωματίδια ἦσαν ὅλης, ἀλλά την φορεῖς των βασικῶν συνθηκῶν. Οὔτως ἔν σωματιδίον κινούμενον μὲ τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός, καὶ ἀκτινοβολοῦν, ώς ἐκ τούτου, ὅταν προσπέσῃ ἐπὶ πυρηνος ἀτομικοῦ καὶ αἰχμαλωτισθῇ ὑπ' αὐτοῦ, χάνει οὐ μόνον τὴν ταχύτητά του καὶ τὴν ἀκτινοβολίαν του ἀλλὰ καὶ τὸ ἡλεκτρικὸν φορτίον του ἀκόμη, μετατρεπόμενον πολλάκις ἀπὸ οὐδέτερον εἰς θετικὸν κ.ο.κ. (πρβλ. Samuel Glasstone μνημ. ἔργ. σελ. 355-357 ἔξ.). Μή δυνάμενοι νά ἐπεκταθῶμεν εἰς πλείονας σχετικὰς λεπτομερείας, λόγῳ τοῦ εἰδικοῦ σκοποῦ τῆς παρούσης, θὰ θέσωμεν ὑπ' ὅψιν τῶν ἐρευνητῶν τῆς ἀληθείας τάς μεταμορφώσεις κλπ., ἀς ὑφίσταται ἥ ἡλιακὴ ἀκτινοβολία - ἔξ ἡλεκτρικῶν καὶ φωτιστικῶν σωματίων ἀποτελουμένη - ὅταν προσπίπτῃ ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐνοργάνων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνοργάνων ὅντων τοῦ ἡμετέρου πλανήτου καὶ ἀπορροφᾶται ὑπ' αὐτῶν. Τὰ ἡλεκτρικὰ καὶ φωτιστικὰ σωματίδια χάνουν τάς κινητικάς, φωτιστικάς κλπ... ιδιότητάς των καὶ μεταμορφοῦνται εἰς ἄλλας μορφάς ὑλῆς, ἐνούμενα μετ' ἄλλων τοιούτων. Πολλά δέ σχηματίζουν καὶ ζῶντας ίστούς καὶ ὁργανισμούς...

Έδόθησαν δηλαδή εἰς τά βασικά συστατικά τῆς ψληγού, εἰς τά θεμελιώδη, σωματίδια² ὡν αὐτή σύγκειται, προδήλως ὑπό ἔξωκοσμίου, πανσόφου καί παντοδυνάμου δοῦλος - τοῦ Θεοῦ, ἵνα δι' αὐτῶν καί ὑπό τό κράτος ἀτέγκτων καί ἀναλλοιώτων φυσικῶν νόμων, τούς ὅποίους Αὐτός πάλιν ἔθεσε (καί περί τῶν ὅποίων θάσχοληθῶμεν ἐν τῇ συνεχείᾳ) σχηματίζει ουν, ὑπό διαφόρους πήξεις-πυκνώσεις³ θερμοκρασίας, ἕνώσεις καί μιρφάς, τά διάφορα φαινόμενα διαφοροποιούμενα, ἄτινα ἀντιμετωπίζομεν διά τῶν αἰσθήσεων. Ότω σχηματίζονται τά 102 χημικά στοιχεῖα τῆς συμπαντικῆς ψληγού, ἄτινα εὑρίσκονται ἐν τῇ φύσει, ὡς καί τά 10 ἄτινα μέχρι σήμερον παρεσκευάσαμεν τεχνητούς.

Ἐκ τῆς ἐνώσεως δέ τῶν στοιχείων τούτων μεταξὺ των, ἃς ὠρισμένας πάντοτε ἀναλογίας καί μίξεις, ὑπό τό κράτος, ἐπαναλαμβανομένων, φυσικῶν νόμων (ἐννόμων δυναμικῶν νομοτελειῶν) ἀτέγκτων καί αναλλοιώτων, σχηματίζονται καί διαμορφώνται ὅλα τά φαινόμενα τοῦ ψληγού Σύμπαντος, ὡς καί ὁργανισμοὶ τῶν ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ἐνοργάνων ὄντων. Ἐνωσις δηλαδή ὀξυγόνου καί ψληγού, εἰς ὠρισμένας ἀναλογίας καί πήξεις-θερμοκρασίας, σχηματίζει τό ψληγό ἐνωσις ὀξυγόνου, ἀξώτου καί ἀνθρακος, εἰς ὠρισμένας ἀναλογίας καί πήξιν - θερμοκρασίαν, σχηματίζει τάχρα ἐνωσις χλωρίου καί νατρίου, εἰς ὠρισμένας ἀναλογίας καί πήξεις, σχηματίζει ἄλλας κ.ο.κ. Ἡ οὐσία, ἡ ψληγή, ἐξ ἣς σχηματίζονται πάντα τά φαινόμενα - ὄντα, ἡ κυριολεκτικώτερον τά κτίσματα - γεγονότα τοῦ ψληγού Σύμπαντος εἶναι τά 92 ἢ 102 χημικά στοιχεῖα τῆς συμπαντικῆς ψληγού. Βαθύτερον δέ καί γενικώτερον, τά προμνημονευθέντα βασικά σωματίδια, ἀ θεμελιώδεις μονάδες ψληγού, ἐξ ὧν καί τά στοιχεῖα ταῦτα σχηματίζονται, ἥτοι σωματίδια θετικοῦ καί ἀρνητικοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἡ καί ὡδέτερα, ο ύ μόνον στερούμενα νοήσεως καί ἀδέναι, ἀλλά μή ἔχοντα πρόσος ἄλληλα μήτε συνοχήν!!! τῆς περιωνύμου Θεωρίας πέτρου Peter Higgs καί ὧν ἐτέρων δύο καθηγητῶν, μή ἀποδειχθείσης ἀσέτι πλήρως, ἀλλά καί τυχόν ἀποδεικνυμένης οὐδόλως ἐξηγεῖται δι' αὐτῆς ἡ τελονομία, ἡ πολυπλοκότης⁴ ἀρμονία, ἡ συκοπιμότης, ἡ πολυπλοκότης, ἡ ἀρμονία, ἡ Νόησις πού διέπει τό Σύμπαν διότι τά σωμάτια εἶναι ἄλογα καί ἀσυνείδητα!!

Ἐφόσον λοιπόν ἡ συμπαντική ψληγή σχηματίζεται, ἐν τῷ συνόλῳ της, ἐκ τῶν χημικῶν τούτων στοιχείων, τά δέ βασικά συστατικά ἄν στοιχείων τούτων εἶναι μονάδες σταθεραί, σωματίδια πεπερασμένηλεκτρισμοῦ, ἄρα, τό σύνολον τῆς συμπαντικῆς ψληγού - ἐνεργείας εἶναι πεπερασμένον. Μέαι ἀθροισμα - ἀσύλληπτον βεβαίως ἄχρι τοῦ νῦν - πεπερασμένων δημοσίων καί σταθερῶν ἡλεκτρικῶν σωματίων ὠρισμένης μάζης. Έχει δθεν, ὡς ἐκ τούτου, τέρμα - δρια, ὡς ἄλλως τε βεβαιοῦ καί

ή σύγχρονος άστροφυσική. Καί εἶναι σφαιρικόν - κυρτόν κατά τήν θεωρίαν τῆς Σχετικότητος τοῦ Αἰνιστάϊν, τήν όποιαν παρεδέχθη Ἐντιγκτον κ.ἄ.¹⁰⁶ Θά ἔλθῃ ἀσφαλῶς ἡ ἡμέρα καθ' ἥν, γνωρίζοντες ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ, τήν μᾶζαν καί τό βάρος τῶν ἀποτελούντων τήν συμπαντικήν ὑλην βασικῶν καί θεμελιωδῶν σωματιδίων καί στοιχείων, Θάολογί σωμεν, ἐστω καί κατά προσέγγισιν, καί τόδον βάρος τοῦ ὑλικοῦ Σύμπαντος, ὡς ὑπελογίσαμεν ἡδη καί τήν διάμετρον ὡτοῦ ὡς ἔχουσαν μῆκος 10 περίπου δισεκατομμυρίων φω τός... Ἡ καμπυλότης τοῦ χώρου - χρόνου, ἡ βεβαιωθεῖσα ἡδη, καί διά τῆς θεωρίας τῆς Σχετικότητος, μαρτυρεῖται τήν ἀλήθειαν ταύ την.

Ἐνταῦθα ἐπαναλαμβάνομεν δτι ἀρνούμεθα ὅχι τάς ἐπιστημονικάς προσεγγίσεις τῆς πραγματικότητος ὃντως ἐπαινετάς, διότι Ἐπιστήμη ἐδόθη ὑπό τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, ἀλλά τήν «θεοποίησιν» καί στρεβλήν μεταφυσικήν καί ὑπαρξιακήνερμηνείαν των ὑπό τῆς ἀθεϊστικῆς προπαγάνδας.

Ἀποδεικνυομένου δμως ἀπολύτως πλέον δτι τό ὑλικόν Σύμπαν ἔναι «πεπερασμένον», ἀκολουθοῦν, ἀναντιρρήτως, αἱ ἔξης ἀλήθειαι:

α) Ὅτι εἶναι τοῦτο γεγονός - δημιούργημα, γενόμενο¹⁰⁷ οὐκ ὄντων. Ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα - αἴτιατόν, καί, ὡς τοιοῦτον, δέν εἶναι ἀναρχον, ἔχει ἀρχήν. Αὐτό δέ ἀποδέχεται καί ἡ θεωρία τῆς μεγάλης ἐκρήξεως (Bing Bang). Ωσαύτως δέ, δτι ἐδημιούργήθη παρ', ἀλλης τίνος ούσιας ἡ αἴτιας ἀνωτέρας αὐτοῦ, ἀνάρχου ταύτης κάναιτίου, ἐφόσον, ὡς πεπερασμένον, δέν δύναται ἔχει τήν αἴτιαν τῆς ὑπάρξεώς του ἐν ἔαυτῷ, καί ἀποκλείεται ἐπίσης νά προηλθεν ἐκ τοῦ μηδενός (-0-), πολὺ δέ περισσότερον δτι εἶναι αύταπάτη (!!).

β) Ὅτι «χώρος» καί «χρόνος» (χωρὶς οὐδόλως νά ἀποτελοῦν «τετάρτην διάστασιν») δέον νά νοηθοῦν μόνον ἀφ', ἡς τό ὑλικόν Σύμπαν ἐδημιούργηθη ἔξ οὐκ ὄντων. Η μέν ἔννοια τοῦ χώρου, ὡς ἔκτασις- θέσις, ἥν κατέλαβεν ἡ συμπαντική ὑλη ἀπό τῆς ἔξ οὐκ ὄντων δύντοποιήσεώς της ἐν τῷ ἀπείρῳ Θεῷ (Πραξ. IZ' 28) ἡ δέ τοιαύτη τοῦ χρόνου-διαμορφουμένην τῇ συνειδήσειμῶν ἐκ τῆς ἀλληλοδιαδο χῆς τῶν γινομένων - ὡς ἔναρξις καί διάρκεια ἐν τῷ χώρῳ κινήσεως, ἀλλοιώσεως, μεταμορφώσεως κ.λπ. ἀτῆς. Ἡ θεωρία τοῦ Ρενάν δτι ὁ «χρόνος» εἶναι δημιούργος τῆς ὑλῆς (!!!) εἶναι δλως μωρά καί ἀναξία ἀνασκευῆς. Διότι χρόνος ἄνευ - περιεχομένου¹⁰⁸

¹⁰⁶ Ο διακεκριμένος ἀστρονόμος μακαριστός Κ. Χασάπης, εἰς ἄρθρον του δημοσιευθὲν ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἡλιος» τῆς 16ης-2-1952, ἔγραψε σχετικῶς, σύν ἄλλοις καὶ τὰ ἔξης: «...Ως πρώτης τάξεως «συστήμα» δύναται νά λογισθῇ αὐτὸ τοῦτο τὸ Σύμπαν ἐν τῷ συνόλῳ του (σ.σ. Ως δευτέρας τάξεως θεωροῦνται αἱ «συστροφαί» τῶν Γαλαξιῶν, ὡς τρίτης, οἱ Γαλαξίαι κ.ο.κ.). Ἐὰν θεωρηθῇ ὡς ἔνιαίν συνολον, πρέπει νά ἔναι «κλειστόν», πεπερασμένον... Κατὰ τὸν Γκάμιοβ δὲ (1946), ὀλόκληρον τὸ Σύμπαν δυνατὸν νά περιστρέφεται, (σ.σ. ὅπως δηλαδὴ καὶ δλα τὰ μικρότερα ἐν αὐτῷ «συστήματα»), περὶ ὧρισμένον ἔξονα».

ἀποτελεῖ ἀφηρημένην ἔννοιαν, ἀνυπαρξίαν καί ἰσοῦται τῷ μηδενὶ. Τό δέ -0- μηδέν, δέν δύναται νά παραγγάγντοτητας. Καί διά τῦτο ρητῶς τονίζει ἡ Γραφή ὅτι, μετά τήν διάλυσιν καί ἀποπνευμάτωσιν τοῦ ὑλικοῦ Σύμπαντος καί τήν δημιουργίαν καὶ οὐρανῶν καί και νῆσος γῆς -τῶν πάντων καινῶν (Β΄ Πετρ. Γ΄ 13, Ἀποκ. ΚΑ΄ Ι κἄ.) χρόνος, ἥμερα καί νὺξ ἥλιακή καί φῶς ἥλιακόν δέν θά ὑπάρχουν πλέον. (Ἀποκ. Ι΄ 6 καί ΚΒ΄ 5). Θά εἶναι διηγεκὲς παρόν, αἰώνιότης καί ὑπεροχόσμιον- θεῖον φῶς. Ἀλλά τήν ἔννοιαν τῆς μεταβολῆς ταύτης μόνονώς ἐν «ἐσόπτρῳ καί ἀνίγματι» (Α΄ Κορινθ. ΙΓ΄ 12) δυνάμεθαπό τοῦδε νά νοήσωμεν. Καί

γ) Ὄτι καθ' ὅ πεπερασμένον τό ὑλικόν Σύμπαν, οὐ μόνον εἶναι δημιούργημα ἄλλης οὐσίας, ἄλλα καί ὑπάρχει που. Διότι ὅπως δέν εἶναι δυνατόν νά δεχθείται λογικῶς ὅτι τό ὑλικόν Σύμπαν πρόλθεν ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας, ἐκ τοῦ μηδενός -0- τοῦ ἀπαισίως χαίνοντος ὡς ἀνοήτως ισχυρίζονται οἱ ὑλισταί, καί ὅτι τό μηδέν, ἥτοι τό μή ὅν, εἶναι ἡ αἰτία, ἡ οὐσία καί ἡ δύναμις ἡ δημιουργήσασα τό ἀσυλλήπτου κάλλο υς, ἀρμονίας καί τάξεως ἀλπλικόν Σύμπαν, οὕτως ἀποκλείεται ἀπολύτως νά νοήσωμενὅτι ἐν τῷ -0- μηδενί ίσταται τοῦτο καί ὑπάρχει, νοούμενης ἀνυπαρξίας- μηδενός πέρον ὥν δρίων αὐτοῦ. Τό μηδέν -0-, κατά τε τήν λογικήν καί τεκνιστήμην, εἶναι ἄρνησις ὑπάρξεως. Ως ἐκ τούτου λοιπόν δέν δύναται ποτέ νά ἐκληφθῇ ὡς ἀρχή - αἰτία δημιουργική δύντοτήτων καί ὡς ἐνέχον δύντοτητας (ώς εἶναι ἀπό τῆς δύντοποιήσεώς της ἡ συμπαντική ὕλη) ἐν ἔαυτῷ.

Τό ὑλικόν λοιπόν Σύμπαν, κατ' ἀρχήν, ἀποτελεῖ τήν μεγαλειωδεστέραν ἀληθῶς ἀπόδειξην τῷ Δημιουργῷ τοῦ ἀπείρου Θεῷ καί ὅχι τῆς ἀλόγου ἐξελίξεως, τυχαιότητος ἡ φυσικῆς επιλογῆς. Διότιώς πεπερασμένον τῶτο διακηρύσσει:

α) Ὄτι ὑπάρχει ἔτερα Οὐσία ἀπειρος μή ὕλη - ἀκατάληπτος καί ἀπερινόητος εἰς ὅτι ἀφορᾶ εἰς τήν οὐσίαν αὐτῆς καί τήν φύσιν- ἥτις τό ἔφερεν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τό εἶναι δημιουργικῶς.

β) Ὄτι ἡ ἀπειρος αὐτή μή ὕλη - Οὐσία εἶναι ἀναίτιος καί ἀναρχος διότι ἄλλως θά ἥτο καί αὐτή πεπερασμένη.

γ) Ὄτι ἀποκλειομένης ἀπολύτως τῆς ἔννοίας τῆς ἀνυπαρξίας-τοῦ μηδενός -0- πέρον ὥν δρίων τοῦ ὑλικοῦ Σύμπαντος, ἡ ἀπειρος αὐτή μή ὕλη καί δημιουργός τοῦ Σύμπαντος Οὐσία ἐνέχει προδήλως τό ὑλικόν Σύμπαν ἐν ἔαυτῇ¹⁰⁷, ἐφόσον δέν εἶναι δυνατόν νά νοηθῇ ὑπάρχον τοῦτο

¹⁰⁷ Πρβλ. Ἰωάν. ΙΖ΄ 21. «...Ἴνα καί αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν ὕσι». Προξ. ΙΖ΄ 28. ...ἐν Αὐτῷ -τῷ Θεῷ -γάρ φαμεν, κινούμεθα καί ἐσμέν». Πρός Κολασ. Α΄ 16-17, «...Ὄτι ἐν αὐτῷ - (τῷ Κ.ἡ.Ι. Χριστῷ, ὡς Αἰωνίῳ Λόγῳ-Υἱῷ) ἐκτίσθη τά πάντα τά ἐν τοῖς οὐρανοῖς καί τά ἐπὶ τῆς γῆς, τά δρατά, καί τά ἀδρατα... καί ἐν αὐτῷ τά πάντα συνέστηκε». Καί πρός Ἐφεσ. Α΄ 10 «...ἀνακεφαλαιωθήσονται τά πάντα ἐν αὐτῷ (τῷ Κ.ἡ.Ι. Χριστῷ, ὡς Αἰωνίῳ Λόγῳ-Υἱῷ) τά ἐν

έκτος τοῦ Ἀπείρουν. Καί

δ) Ὄτι πρός τήν ἄπειρον ταύτην καί μή ὕλην - Οὐσίαν, τό
ύλικόν Σύμπεχει σχέσιν αἰτιατοῦ πρός αἴτιον,
ἀποτελέσματος πρός αἴτιαν καί ἀρχήν.

Ἡ ἄπειρος λοιπόν αὕτη «μή ὕλη» - Οὐσία, τήν δποίαν
Πνεῦμα τά μεμυρωμένα χείλη τοῦ Κ.ἡ. Ἰ. Χριστῷ ἀπεκάλεσαν
(Ιωαν. Δ' 24), ἵεαι ἡ Οὐσία, ἡ δύναμις τήν δποίαν
ἀποκαλοῦμεν Θεόν. Τό ἐρώτημα «ποῖος ἐδημιούργησε τόν
Θεόν» εἶναι ἀφελές, ἀντιεπιστημονικόν, παράλογον. Τό
Ἄπειρον ἔνέχει τόν λόγον, τήν αἴτιαν τοῦ ἑαυτοῦ εἶναι ἐν
ἑαυτῷ. Εἶναι ἀναίτιον. Ἐτερον Ἅπειρον εἶναι ἀδύνατον νά
νοηθῆ, νά ὑπάρξῃ, διότι δύο ἄπειρα θά ἀντανήρουν ἄλληλα.
Θά ἀπετέλουν τό ἐν πέρας διά τἄλλο. Καί τοῦτο ἀντιβαίνει
εἰς τήν στοιχειώδη λογικήν.

Καταφαίνεται δέκ τῶν προεκτεθέντων - δπως καί τῶν
ἐν συνεχείᾳ ἀναπτυχθησομένων - πόσον «ἀναγκαίᾳ» εἶναι ἡ
παραδοχή ἡς «ὑπάρξεως» - τοῦ ἀναίτιου, ἀδημιούργητου καί
ἀνάρχου Θεῦ, ἐφόσον πάντα τά ἐν τῷ ὑλικῷ Σύμπαντι φαινόμενα,
καί τό Σύμπαντο τῷ συνόλῳ τοῦ, ἀποδεικνύονται ὡς
«αἴτιατά», δημιούργηματα, ὡς «ἔχοντα ἀρχήν», ὡς
«ἐνδεχόμενα». Ἡ πανηγυρική ἐπιστημονική καί φιλοσοφική
ἀπόδειξις δτι τά πάντα εἶναι «κτίσματα», ἐπιβάλλει λογικῶς
τήν ὑποχρέωσιν τῆς παραδοχῆς τῆς ὑπάρξεως τῆς
ἀδημιούργητου ἀνάρχου, καί ἀναίτιου Οὐσίας, ὡς «ἀρχῆς» καί
«αἴτιας» πάντων τούτων. Θεοπνεύστως δέ καῶς πρός τοῦτο ὁ
Ἄγ. Ιωάννης ὁ Δαμασκηνός γράφει (Ἐκθ. Ὁρθοδ. Πιστ.)
«Κτιστά δντα τά πάντα, πάντωφπό τίνος ἐδημιούργηθησαν.
Δεῖ δέ τόν δημιούργον ἄκτιστον εἶναι· εἰ γάρ κακεῖνος ἐκτίσθη,
πάντως ὑπό τίνος ἐκτίσθη, ἔως ἂν ἔλθωμεν εἰς τό ἄκτιστον».
Διά τῷτο καί ἡ λέξις «Θεός» ἐρμηνεύεται, κατ' ἀρχήν ὡς
«γεννήτωρ». Πατήρ, ἡτοι ἀναρχος καί ἀναί τιος Οὐσία, ἐξ ἡς τά
πάντα ἔλαβον ἀρχήν δημιούργικῶς, ἐξ «οὐκ δντων». Καίεν τῇ
θεοπνεύστῳ Γραφῇ, δπως καί ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ
Φιλοσοφίᾳ, νοεῖται ὡς ἀγέννητος, ἀδημιούργητος, ἀναρχος,
ἀναίτιος, ἄπειρος, παντοδύναμος, πανάγαθόπολύτως
θαυμαστός, ἀπολύ τως λαμπρόπολύτως ἀπαθής, ἔχων
ἄπειρον ἀγάπην (αὕτη αὕτη ἡ ἐνυπόστατος ἀγάπη - Ιωάν. Α'
Καθολ. Δ' 8), ἀπείρως μακάριος καί εύδαιμων, ἀεὶ θέλων τό
ἀγαθόν καί πρός αὔτό συνεργῶν, πανταχοῦ παρὸν καί τά

τοῖς οὐδανοῖς καί τάéπι τῆς Γῆς». Διά τῶν δύο τελευταίων τούτων χωρίων τῆς Γραφῆς διακηρύσσεται πανηγυρικῶς καί τό ἄπειρον τοῦ Αἰωνίου Λόγου- Υἱοῦ. Διότι ἐάν ὁ Αἰώνιος Λόγος - Υἱός ἡτοι κτίσμα- πεπερασμένος, ἀναντιρρήτως δέν ἡτο δυνατόν νά κτισθοῦν, νά ὑπάρχουν καί νά ἀνακεφαλαιωθοῦν ἐν αὐτῷ τά πάντα, ἀδρατα καί ὁρατά. Η βεβαίωσις δέ
αὕτη τῆς Γραφῆς δτι ἡ ὑλική δημιούργια, ἀλλά καί τά πνευματικά δημιούργηματα τοῦ Θεοῦ (πρός Κολασ. Α' 16 κά.) ὑπάρχουν, ζοῦν, κλπ. ἐν τῷ ἄπειρῳ Θεῷ, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μέ τήν νέαν θεωρίαν τοῦ Πανενθεϊσμοῦ, ἡτις ἀποτελεῖ κακοδοξίαν καί τρομακτικήν αἰρεσιν, «γνωστικοῦ περιεχομένου», τῆς Νέας Ἐποχῆς.

πάντα πληρῶν, Δημιουργός τῷ ὄρατοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου Κόσμου, κυβερνήτης καὶ τράπετοῦ παντός¹⁰⁸, Ὁ ἐν Τριάδι εῖς καὶ μόνος ἀληθῆς Θεός.

Ε. Η ΑΕΝΑΟΣ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΑΝΤΙΚΗΣ ΥΛΗΣ-ΜΑΖΗΣ

...καὶ ἀτή ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπό τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς.. (Πρός Ρωμ. Η' 21)

Ἐτέραν ἀπόδειξιν τῆς δημιουργίας ὑπό τοῦ Θεοῦ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀναληθοῦ τῶν θεωριῶν τῆς ἔξελίξεως, τῆς τυχαιότητος, καῆπε φυσικῆς ἐπιλογῆς ἢ ποτελεῖ ἡ διηνεκής κίνησις, ἀλλοίωσις, μεταμόρφωσις αλπῆς συμπαντικῆς ὕλης - μάζης. Διότε βεβαιώθη ἀπολύτως ὑπό τῆς ἐπιστήμης καὶ πάλιν, ὅτι ἡ Συμπαντική ὕλη ἀενάως κινεῖται, ἀλλοιοῦται, μετασχηματίζεται, μεταμορφωθεῖται, ἀλπ, ὑπό τό κράτος ἀτέγκτων φυσικῶν νόμων περὶ τῶν δροίων, θά ἀσχοληθῶμεν ἐν τῇ συνεχείᾳ, πρός ἐπιτέλεσιν καὶ πραγμάτωσιν πάντοτε ὠρισμένων σκοπῶν. Τό ὑπέροχον φιλοσοφικόν ἀπόφθεγμα τοῦ Ἡρακλείτου «τά πάντα ρεῖ», προσεπεκύρωσεν ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη διά τῆς θαυμασίας ἐπίσης διακηρύξεως ὅτι, «ἡ φύσις ἐπεκρέμασε τήν ἔαυτῆς κατάραν κατά τῆς ἡρεμίας».

Ἡ διηνεκής δύμως αὐτή κίνησις τῆς συμπαντικῆς ὕλης (καὶ αἱ ἐπακολουθοῦσαι τροπαί, ἀλλοιώσεις καὶ μεταμορφώσεις αὐτῆς) τόσον εἰς τά ἐλάχιστα συστατικά της- τά ἄτομα, στοιχαὶ κ.ἄ. - δσον καὶ εἰς τά μέγιστα, ἥτοι τούς ἀστέρας, τούς Γαλαξίας, τάξιμάδας καὶ τάς συστροφάς τῶν Γαλαξιῶν, ἐπίσης δέ καὶ εἰς πάσας τάς μορφάς καὶ πυκνώσεις αὐτῆς, εἶναι ἀψευδεῖς ὡσαύτως μαρτυρίαι, ὅτι εἶναι αὐτή γεγονός, ἐν τῷ συνόλῳ της, δημιούργημα, ἐφόσον πάντα τά ὡς ἀνωτέρω κατηγορῶνται μόνον ἐπὶ τοῦ γεγονότος, καὶ ὅχι ἐπὶ τοῦ δντως δντος, τοῦ ἀναιτίου, ἡ ἄλλως τοῦ ἔχοντος τήν αἰτίαν τοῦ ἔαυτοῦ εἶναι ἐν ἔαυτῷ, δπερ εἶναι ἀίδιον, ἀτρεπτον, ἀναλλοίωτον, κ.λπ., κατά τε τόν Πλάτωνα, ἀλλά, καίδι α, κατά τήν ἀψευδῆ βεβαίωσιν τῆς Γραφῆς (Ἐξοδ. Γ' 14, Ἱακώβου Καθ. Α' 17).

Δόγμα δέ τῆς ἐπιστήμης εἶναι ὅτι «πᾶν κινούμενον ἔχει τήν ἀτίαν τῆς κινήσεώς του ἐκτός ἔαυτοῦ ». Κινουμένη συνεπῶς ἡ ὕλη ἀενάως καὶ τρεπομένη, ἀλλοιουμένη, μετασχηματιζομένη ἀλπ. διηνεκῶς ἔξαγγέλει καὶ διά μόνης τῆς ἀπαύστου κινήσεως καὶ τῶν μεταβολῶν της, ὅτι τήν αἰτίαν τῆς τε κινήσεως καί ἄλλην τροπῶν καὶ μεταμορφώσεώς της, ἀλλά καὶ τοῦ ἔαυτῆς εἶναι, ἔχει ἐκτός ἔαυτῆς. Ὁχι βεβαίως ἐν τῷ μηδενί -0-. Ἄλλ' ἀναμφιβόλως καὶ ἀντιρρήτως ἐν τῷ ἀπείρῳ

¹⁰⁸ Πρβλ. καὶ μακαριστοῦ Ἀρχιμ. Ἰωακείμ. Σπετσέρη «Θεός» σελ. 14-15 ἐξ. καὶ βιβλ. αὐτ.

παντοδυνάμω καί πανσόφω Θεῷ, τῷ ὑποτάξαντι αὐτήν, κατά τόν ἀπόστ. Παῦλον (πρός Ρωμ. Η' 20)ς αἳν δουλείαν τῆς διηνεκοῦς κινήσεως καί τῶν πολυειδῶν τροπῶν, ἀλλοιώσεων, μεταστοιχειώσεων, μετασχηματισμῶν κλπ., ἵνα δι’ αὐτῶν καί ὑπό τό κράτος πανσόφωνάτέγκτων καί ἀναλλοιώτων νόμων, ἐπιτελῇ αὗτη ὁρισμένους σκοπούς. Οἱ Ἀριστοτέλης ὁρθῶς, ἐφερόντει περὶ τοῦ Θεοῦ, διὰ εἶναι «τό τά πάντα κινοῦν ἀκίνητον».

Ἐβεβαιώθη προσέτι ὑπό τῆς ἐπιστήμης, διὰ τὸ συνόλω της ἡ συμ παντικῆλη εὑρίσκετο κατ’ ἀρχὴν εἰς κατάστασιν ἥλεκτροισμοῦ, πυκνωθεῖσα δέ περιῆλθεν διαδοχικῶς εἰς τήν ἀερώδη, τήν ὑγράν καί τήν στερεάν τοιαύτην. Τοιουτορόπως, οὐ μόνον ἐπεκυρώθη πάλιν ἡ σχετική ἀψευδής μαρτυρία Τῆς Γραφῆς διὰ «ἡ Γῆ» ἦν ἀόρατος καί ἀκατασκεύαστος (Γενεσ. Α' 2), ἀλλά καί πανηγυρικῶς ἀπεδείχθη διὰ, «τραπέσα» ἡ συμ παντικῆλη, ἵνα προσλάβῃ διαδοχικῶς τάς προμνησθείσας μιρφάς καί πήξεις- πυκνώσεις, ἀναμφιβόλως ἐπραξε τοῦτο δχι ἀφ’ ἐ αυτῆς, ἀλλ’ ἔξ ἐ πιράσεως ἔξωτροικῆς καί παντοδυνάμου, ἐκδηλωθείσης προοδευτικῶς, ἐν «καιροῖς ἰδίοις» (Πραξ. Α' 7) καί πρός πραγμάτωσιν ὁρισμένων τελολογικῶν σκοπῶν. Τό διὰ καί ἡ δύναμις αὗτη τῆς «τροπῆς» τῆς συμ παντικῆς ὕλης δέν ἐμφανίζεται ἀπ’ ἀρχῆς τῆς ὄντοποιήσεως τῆς ὕλης, ἀλλ’ ἐκδηλοῦται προοδευτικῶς καί πρός πραγμάτωσιν ἰδίων τελολογικῶν πάντοτε καί πανσόφων σκοπῶν, ἀποτελεῖ πρόσθετον μαρτυρίαν ἡ αἰτία καί ἡ πηγή καί τῆς δυνάμεως ταύτης ἀρίσκεται ἐκτός τῆς ὕλης.

Οσον δ’ ἀφορᾶ εἰς τήν τελείαν ἄνοιαν- τήν ἔλλειψι νοήσεως, τήν χαρακτηρίζουσαν ἕηην ἀπό τῆς ἀρχῆς τῆς ὄντοποιήσεώς της, ἐπάναγκες κρίνομεν νά διευκρινίσωμεν, διὰ ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καί μόνον, ἀπό τῆς δημιουργίας του καί ἐντεῦθεν ἐκδηλουμένη «νόησις» οὐδόλως ἀποτελεῖ τροπήν ἢ ἀνέλιξιν τῆς ὕλης, ἐστω καί ἔξ ἐπιδράσεως τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ή ἀνθρωπίνη νόησις ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν δλως δύναμιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἡτις «ἐκτίσθη» καί «κτίζεται» εἰς ἐκαστον ἀνθρωπον νοοῦσα, ἐνσυνείδητος, ἀρα δέ καί ἐλευθέρα πνευματική ὑπόστασις, δι’ ἰδιαιτέρας δημιουργικῆς παρεμβάσεως τῷ Θεῷ δημιουργηθεῖσα κατ’ ἴκόνα Αὐτοῦ καί προορισθεῖσα νά φθάσῃ εἰς τό καθ’ δμοίωσιν πρός Αὐτόν, κατά χάριν Θεουμένη ἀποκατάστασα τήν πρός Άτόν «όμοήθειαν».

ΣΤ. ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

«Ἡ κτίσις ὑπετάγη οὐχ ἐκουσα ἀλλά διά τόν ὑποτάξαντα...»

(Πρός Ρωμ. Η' 20)

Ἄλλη ἀπόδειξις τῆς δημιουργίας πό τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ψεύδους τῶν θεωριῶν τῆς ἔξελίξεως, τῆς τυχαιότητος καί τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς, ἵσης δυνάμεως, οἵσαι οἱ αἰώνιοι, ἀΐδιοι, ἀναλλοίωτοι ἀλλά καί πάνσοφοι φυσικοί νόμοι, (αἱ πάνσοφοι ἔννομοι δυνάμεις)¹⁰⁹, ὑφ' οὓς εἴναι ὑποτεταγμένη ἡ συμπαντική ὕλη, ἵνα ὑπό τήν ἄτεγκτον αὐτῶν δεσποτείαν ἐπιτελῇ ὠρισμένους πάντοτε σκοπούς. Διότι τίθεται καί πάλιν τό ἐρώτημα: Πόθεν προήλθον οἱ φυσικοί λεγόμενοι νόμοι, αἱ πάνσοφοι ἄται καί ἔννομοι δυνάμεις, ὑφ' αἵς ὑποτεταγμένη καί δουλεύουσαὶ συμπαντική ὕλη, ἀενάως, ἀλλά καί μετά προδήλου πάντοτε «σκοποῦ», κινέται, τρέπεται, ἀλλοιοῦται, μετασχηματίζεται καί μεταμορφώται, ἵνα διά τῶν ἀπαύστων κινήσεων, τροπήν, ἀλλοιώσεών της κλπ. πραγματοποιοῦνται πάντοτε ὁρισμένοι τελολογικοί σκοποί; Ἡ διηνεκῶς δηλαδή κινούμενη, τρεπομένη ἀλλοιούμενη κλπ. ὕλη, ἡ ἔξ α λόγων σωματίων μάζη ἀλλεκτρικῆς ἀποτελούμενη, ἦτο δυνατόν νά ἐκπορεύῃ δυνάμεις ἐνόμους, σταθεράς καί ἀτρέπτους (ῶν μάλιστα ἀ νεώτεραι δεσπόζουν καί ἐπί τῶν προ οηγουμένων) καί νάποταγ ἡ συνάμα ἀς αὐτάς; Ἀναντιρρήτως δχι. Διότι ἐκ πηγῆς - μάζης ἀ λόγου, στερούμενης νοήσεως ἀδέναι καί συνοχῆς..., δέν εἴναι, δυνατόν, κατάρχην, νά προέλθει ουν δυνάμεις, δῶν ἐκδηλοῦται ἀπειρος σκοπιμότης, σοφία καί πρόνοια. Ο δέποτε ἐπίσης ἀποτέλεσμα, προϊόν τι ἡ παράγωγον προερχόμενον ἔξ οίασδήποτε πηγή ἡς, δύναται νἄ ἀνώτερον τῆς πηγῆς ἔξ ἡς πηγάζει ἡ προέρχεται.. Ἡ ἐκδοχή ἔτι ἡ ἔξ α λόγων καί πεπερασμένων μονάδων ἀλλεκτρισμοῦ ἀποτελούμενη συμπαντική ὕλη - ἐνέργεια, ἐνέχουσα ἐν ἑαυτῇ, ἄγνωστον πως, τήν ἱκανότητα τῆς ἐκπορεύσεως ἐννόμων δυνάμεων, ἔξεπό - ρευσε ταύτας μυστηριώδη καί ὑπετάγη εἰς ταύτας ἀκολούθως καθ' ὃν τρόπον ὁ ἀνθρωπος ὑποβάλλεται ἐκουσίως εἰς αὐτοπεριορισμόν, εἴναι ἐκδήλως παράλογος, ἀβάσιμος καί ἀστήρικτος. Κατ' ἀρχήν μέν, διότι πηγή (ἡ συμπαντική ὕλη - ἐνέργεια) ἀλογος, στερούμενη δηλαδή νοήσεως καί συνειδέναι, δέν ἦτο δυνατόν νά παραγάγῃ δυνάμεις, δι' ὃν ἐκδηλοῦται ἀπειρος σοφία καί πρόνοια. Ο ἔλλογος δέ καί σκόπιμος αὐτοπεριορισμός, εἰς ὃν ἔξ δλων τῶν κτισμάτων τῆς παρούσης δημιουργίας μόνων ἀνθρωπος συνειδητῶς ὑποβάλλεται, τελεῖται δι' ἔλλογον πνευματικῆς δυνάμεως, ἥτις δέν προέρχεται ἐκ τοῦ ὑλικοῦ σώματος ἡμῶν. Εἴναι ἀπόρροια καί ἀποτέλεσμα ἀκδηλώσεως τῆς βιουλήσεως τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἡς τήν ἰδιαιτέραν πνευματικήν, ἐν ἡμῖν, καί ἐνσυνείδητον ἄρα

¹⁰⁹ Νόμοι παγκοσμίους ἔλξεως καί βαρύτητος, νόμοι χημικοί, βιολογικοί, κλπ, ἔξ ὃν οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τήν ἐνόργανον ὕλην - τά δργανικά δύντα, ἄψυχά τε καί ἔμψυχα - ἐμφανίζονται πολύ μετά τήν διαμιόρφωσιν τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος (καί δή κατά τήν προδευτικήν ἐμφάνισιν ἐπί τῆς Γῆς τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς), ἀλλά καί δεσπόζουν ἐπί τῶν προηγουμένων γενικῶν νόμων τῆς κινήσεως, ἔλξεως κλπ.

ύπόστασιν ἀποδεικνύομεν ἀρκούντως καέν τῷ παρόντι. Ἡ πνευματική δέ καί ἐνσυνείδητος ψυχῆς ἡμῶν ἔχει βεβαίως τήν ίκανότητα τῆς τελείας κυριαρχίας ἐπὶ τοῦ σώματος ἡμῶν (καί τῆς δλης ὑποστάσεως μας) καί τοῦ ἔκουσίου ἐπομένως καί συνειδητῶν ἡμῶν αὐτοπεριορισμοῦ. Στερούμενηδόμως ἡ συμπαντικῆλη - ἐνέργεια, εἰς τά βασικά αὐτῆς συστατικά, νοήσεως καί συνειδέντρωι πνευ ματικῆς ὑποστάσεως ἥψυχῆς, δέν ἦτο δυνατόν ἄρα οὕτε τούς φυσικούς νόμους (διῶν ἐκδηλοῦται ἀπειρος σοφία κ.λπ.) νά παραγγγυήτε, καί ἀκολούθως, αὐτοπεριοριζομένη, νά ὑποταγῇ σκοπίμως εἰς αὐτούς.

Εἶναι ἐπομένως δλως πρόδηλον, δτι οἱ ἀρχικοί, οἱ καθολικὰ καί παγκρατεῖς φυσικοὶ νόμοι, οἱ ἀπ' ἀρχῆς τῆς δντοποιήσεως - ὑπάρξεως τῆς ὕλης ἐκδηλούμενοι, ἦτοι ὁ νόμος τῆς ἀενάου, καί μέ ώρισμένας ταχύτητας, κινήσεως τῶν θεμελιωδῶν συστατικῶν σωματίων - μονάδων ἢσ ὕλης (ἡλεκτρονίων, ποζιτρονίων, πρωτονίων κ.ἄ.) καί ὁ νόμος τῆς ἔλξεως ἥ βαρύτητος, οἱ ίθύνοντες τάς κινήσεις, τάς ἔλξεις καί τάς ἐπακολουθούσας ὕσας ἐνώσεις, πυκνώσεις - πήξεις, ἀλλοιώσεις καί μεταμορφώσεις ἢσ συμπαντικῆς ὕλης, ώς ἄτεγκτοι δυναμικαί νομοτέλειαι, πράστελεσιν πάντοτε ὠρισμένων τελολογικῶν σκο πῶν, δέν ἐξεπορεύθησαν ἐκ τῆς ὕλης, δέν προηλθον ἔξ αὐτῆς. Διότι ἀλλως δέν θῆτο δυνατόν καί νά ὑποτάξουν αὐτήν, νά δεσπόσουν ἐπ' αὐτῆς. Τό αὐτό δέ ίσχύει καί διά τούς μεταγενεστέρους, τούς νεωτέρους φυσικούς νόμους (χημικούς, βιολογικούς ιπλεψ, ἀπό τῆς ἐκδηλώσεως των καί ἐντεῦθεν κυριαρχοῦν ού μόνον ἐπὶ τῆς ὕλης ἀλλά καί ἐπὶ τῶν προηγουμένων καί παγκρῶν τοιούτων ἢσ διηνεκοῦς κινήσεως καί ἔλξεως καί ἀφαιροῦν, οὕτως εἰπεῖν, μέρος τῆς ἐπὶ τῆς ὕλης προηγουμένης παγκυριαρχίας ὅτων.

Ἐνέχει δέ ὑψίστην σημασίαν καί τό δτι οἱ νεώτεροι φυσικὰ νόμοι, οἱ ἐμφανιζόμενοι καί ἐκδηλούμενοι μετά τήν πήξιν - πύκνωσιν ἢσ συμπαντικῆς ὕλης καί τήν περιέλευσίν της, διαδοχιῶς, εἰς τάς καταστάσεις τῶν ἀερίων, τῶν ὑγρῶν καί τῶν στερεῶν, ἦτοι οἱ χημικοὶ καί οἱ βιολογικοὶ κλπ. νόμοι (ἔξ ὕν οἱ τελευταῖοι ἐκδηλοῦνται μόνον μετά τήν ἐμφάνισιν ἐπὶ τῆς Γῆς τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς) δεσπόζουν ού μόνον ἐπὶ τῆς ὕλης, ἀλλά καί τῶν παγκρατῶν προηγουμένων τοιούτων, τῆς κινήσεως καί ἢσ ἔλξεως, καί ἀφαιροῦν ν, τρόπον τινά, μέρος ἢσ ἐπὶ τῆς συμπαντικῆς ὕλης καθολικῆς κυριαρχίας αὐτῶν. Διότι πῶς εἶναι δυνατόν νά δεχθῶμεν δτι καί οἱ νεώτεροι οὕτοι φυσικὰ νόμοι προηλθον εἴτε ἐκ τῆς ὕλης, εἴτε ἐκ τῶν πρωταρχικῶν καί γενικωτέρων τοιούτων, τῆς κινήσεως καί τῆς ἔλξεως ἥ βαρύτητος; Ἄν ἐξεπορεύοντο ἐκ τῆς ὕλης, δέν ἦτο δυνατόν νά κυριαρχήσουν ἐπ' αὐτῆς. Ἄν προήρχοντο ἐκ τῶν

προηγουμένων καί πρωταρχῶν τοιούτων, ἀναντιρρήτως ἐπίσης ἔδει νά εἶναι ύποτεταγμένοι εἰς αὐτούς.

Περί τῶν ἐννόμων τούτων δυνάμεων, αἵτινες διέπ ουν καί ιθύνουν πάσας τάς κινήσεις κῆπτ. συμπαντικῆς ὕλης - ἐνεργεία, ταπεινός στοχαστικῆς φραψεν, θν ἄλλοις, καί τά ἔξης....

«...Θά ᾧτο ἀληθῶς ἀπειρος ἡ ὕλη, ἀν κατηγοροῦντο ἐπὶ ταύτης ἡ ἀϊδιότης, τό πρώταρχον, τό πάμπρωτον... Ἀν ἀποδώσωμεν εἰς τήν ὕλην ἀϊδιότητα ὑπάρξεως, ὁφείλομεν ἄρα νά συμπαραδεχθμεν ὅτι ἀναγκαίως «αἱ δυνάμεις τῆς δράσεως ἐκπορεύονται ἐξ αὐτῆς...». Φύσει δ' ἐνταῦθα τό ἔξης ἀνακύπτει ζήτημα: Πότερον ἵαώς εἴρηται δυνάμεις... ἔδρων ἀνάρχως, ἡ ἦν ποτεδτε ο ὑκ ἔδρων, ἐν λανθανούσῃ τελοῦσαι καταστάσεις (σ.σ. δπως π.χ. ἵδι α οἱ χημικοὶ καί βιολογικοὶ νόμοι οἱ ἐκδηλούμενοι μετά τήν δημιουργίαν τῶν ἐνοργάνων δντων), τῆς δράσεως τούτων ἐντεῦθεν ὁρίου τινός ἀρξαμένης, καί ἄρα ἐγχρόνου οὔσης, τοῦ ὁρίου τῆς ἐνάρξεως τῆς δράσεως, τοῦ χωρίζοντος ταύτην τῆς ἀδρανείας, ἀναγκαίως τήν ἔννοιαν τοῦ χρόνου καθορίζοντος.

» Ἄλλ' εάν ὑπῆρχε περίοδος ἀδρανείας τῶν δυνάμεων..., τότε δέονάναγ καίως νά ζητῆθ τῆς ἀδρανείας ὁ λόγος, τῆς λανθανούσης ὑπῶν καταστάσεως ἡ αἵτια ἐντός αὐτῆς τῆς ὕλης, διότι ἀν ἐκζητήσωμεν ἀλλαχοῦ τόν λόγον τόν τηρήσαντα ταύτας ἐν ἀδρανείᾳ, τότε ἀναγκαίως παραδεχόμεθα οὔσιαν ἐτέραν, ἐκτός τῆς ὕλης, συνύπαρξιν δηλαδή δύαπείρων, ὅπ ερ ἀποκλείεται ἀπολύτως....

» Ἄλλ' ἀν παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἐστία, ἀφ' ἦς ἐκπορεύονται αἱ δυνάμεις τῆς δράσεως, ἐνοικεῖ ὁ λόγος τῆς μεταβολῆς, ὅτε μέν ἐν ἀδρανείᾳ τάς δυ νάμεις τηρῶν, ὅτε δέ δρᾶσιν τούτων ἐπιτρέπων, αἴρομεν διά τῆς παραδοχῆς ταύ της τήν ἀναιτιότητα τῆς ὕλης, ἀφοῦ οὔσιωδῶς τάς δυνάμεις ταύτας χαρακτηρίζεῃ τροπή, ἡ ἀλλοίωσις, ἡ μεταβολή. Διότι τροπή καίᾳ ἴδιοτης ἀρουσιν ἄλληλα. Ούδεν δύνα ται νά νοηθῶς δὲν ἀεὶ ἴδιον ἔαυτῷ καί πάλιν τρεπόμενον, μεταβαλλόμενον, ἀλλοιούμενον....

» Ἐπομένως ἐπὶ τῆς ὕλης, οὔσιωδῶς διά τῆς τροπῆς χαρακτηριζομένης, δέν δύνατάρα νά κατηγορηθῇ τό «εἶναι» ἐν τῇ φιλοσοφικῇ αὐτοῦ σημασίᾳ (τό ὅποιον ἀποκλείει

ἀδυσωπήτως ἀφ' ἔαντοῦ τήν τροπήν) ἀλλά τό «γίγνεσθαι»...

»Όπως ἀποφευχθῆ τοῦτο, τό δποῖον αἴρει ἄρδην τήν ἀϊδιότητα... τῆς ὕλης, ὁφείλομεν νά δεχθῶμεν δτι αί δυνάμεις, ἀπό ταύτης ἐκπορευόμεναι, εἶναι τῆς τροπῆς ἀνώτεραι... καί ἀνάρχως δροῦν... Ἐχομεν ἄρα: Ὅλην, ὅσιαν πρώταρχον, ἐστίαν ἐκπορεύουσαν δυνάμεις, ἡ δρᾶσις τῶν δποίων ἔχει ἀντικείμενον τήν ὕλην, ἀπό τῆς δποίας ἐκπορεύονται. Ἀλλά τοῦτο εἶναι ἀντικρυς παραλογισμός..., διότι: Ἡ ὕλη ἐκπορεύουσα τάς δυνάμεις τῆς δράσεως, πῶς, ἀφοῦ εἶναι αἰτία τούτων, δύναται ἐν ταυτῷ νά μεταπίπτῃ εἰς τήν ἥσσονα τοῦ «αἰτιατοῦ θέσιν» μεταβολάς πάσχουσαύπό τῶν δυνάμεων, ἀς αὕτη ἐκπορεύει, καί αἴτινες ὁφείλουν νά εἶναι ἀϊδιοι..., ἀϊδιοι δέ φσαι, πῶς ἀπό τρεπτοῦ ἐκπορεύονται, πῶς τρεπτόν ἐργάζονται... καί καθιστοῦν δτι, ἐξ ἀρχῆς (ὑποθετικῶς) ἀϊδιον παρεδεξάμεθα, πρώταρχονιστήτητα τήν ὕλην ὅμολ ογήσαντες;

»Ἡ χαώδης αὕτη ἀντίφασις, εἰς ἣν κατελήξαμεν παραδεξάμενοι τήν ὕλην ὡς πρώταρχον ούσιαν, ἀναγκάζει ἡμᾶς νά ἀπορρίψωμεν... τήν περί ἀϊδιότητος κλπ. τῆς ὕλης ὑπόθεσιν καί νά κηρύξωμεν ταύτην αἰτιατόν, ἀποτέλεσμα, γεγονός.

»Ἄλλ' ἐκτός τοῦ ἀνωτέρω συμπεράσματος..ἀνακύπτει καί τεξῆς ἄκαμπτον ἐρώτημα: Αί ὡς εἴρηται δυνάμεις... ἐργάζονται μετά σκοποῦ ἡ χωρὶς τούτου, δλως ἀσκόπως; Ἰδοὺ ξήτημα πανυπέρτιμον, λεπτεπίλεπτόν ἡ ἀϊδιος ὃν δυνάμεων δῆσις φέρη ὡς χαρακτῆρα τήν ἐρημίαν τοῦ σκοποῦ τότε ἄπασα ἡ φῦσις... ὥδεν ἄλλο δύναται νά εἶναι εἰμή τυφλός τις μηχανισμόξελισσομένων τῶν ὑπό ἀσυνειδήτων... δυνάμεων καθοριζομένων φαινομένῳ φρεΐς ἀναβαθμούς, οῖον τόν «χημικόν ἐξελιγμόν», τόν ἡλεκτρισμόν καί τόν καθολικόν μαγνητισμόἈλλά τίς, ἐξαιρέσει παραφροσύνης, νά δεχθῇ τοῦτο δύνα ται, ἀφοῦ ἀπό τῶν φωσφοριζόντων βυθῶν τῶν ἀβύσσων μέχρι τῶν ἀτερμόνων ούρανίων ἐκτάσεων μία ἀκούεται φωνή, ὧσεὶ φωνή βροντῆς, ἀσυλλήπτῳ δλως δυνάμει ἔξαγγέλλονται δτι ἀπανταχοῦ σελαγίζει τῆς σκοπιμότητος ἡ ὑπέροχος σφραγίς;....»

Πάντεςέπομένως οί φυσικοὶ νόμοι, αἱ πάνσοφοι καί ἔννομοι δυνάμεις ἀδιέπουσαι καί ίθύνουσαι τάς κινήσεις, τάς μεταβολάς, τάς μεταμορφώσεις κλπιστυμπαντικῆς ὕλης, ὑφ'

δλας αύτης τάς πυκνώσεις καί μορφάς, εἶναι δυνάμεις θέσει καί δχι φύσει, δυνάμεις δηλαδή δοταί ταχθᾶσαι τῇ υλῇ ἔξωθεν, ίνα ὑπό τό κράτος καί τήν ἐπιβολήν αὐτῶν ἐπιτελῇ αὔτη ὠρισμένους πάντοτε σκοπούς. Τούς νόμους δέ τούτους ἔχοησιμοποιήσαμεν διά τήν τεχνητήν μεταστοιχείωσιν τῆς υλῆς, ήτοι διά τήν μεταβολήν βαρυτέρων στοιχείων ἐς ἐλαφρότερα, ή ἀντιστρόφως, ὡς ἐπίσης καί διά τήν τεχνητήν μετουσίωσιν φυσικῶν τίνων προϊόντων.

Καί ἐπειδή ἡ στοιχειώδης λογική, ἀλλά καί ἡ ὑγιής ἐπιστήμη καί φιλοσοφία ἀποκλείουν ἀπολύτως νά δεχθῶμεν, δτι αἱ ἔννομοι αὔται δυνάμεις, αἱ δεσπόζουσαι ἐπὶ τῆς συμπαντικῆς υλῆς, δι' ὧν ἐκδηλοῦ ταιάσυλληπτος παντοδυναμία, πανσοφία, σκοπιμότης καί πρόνοια, μή προερχόμεναι προδήλωσὲκ τῆς υλῆς, ήτο δυνατό νά προέλθ ουν ἐκ τοῦ μηδενός (-0-), ἄρα καί αἱ δυνάμεις αὔται ἀποτελοῦν ὑπερόχους καί ἀμαχήτους μα ρτυρίας ήστ δημιουργίας πό τοῦ ὑπερκοσμίου, παντοδυνάμου καί πανσόφου νομοθέτου καί δοτῆρος των, ήτοι τοῦ ἀπείρου Θεῶ.

Δὲν ἀποτελοῦν δύμως ἀμαχήτους μαρτυρίας τῆς δημιουργίας πό κόσμου ὑπό τοῦ ἀπείρου, πανσόφου καί παντοδυνάμου Δημιουργῶοί φυσικοὶ νόμοι οι μόνον διῆστ ἐπιβολῆς των ἐπὶ τῆς συμπαντικῆς υλῆς. Ἀποτελοῦν ὠσαύτως καί διῆστ σκοπίμου ἐν τίσι παραβιάσεώς των, πρός τελειοτέρανέξυπηρετησιν τῆς δημιουργίας. Τοι αὔτη παραβίασις τῷ γενικοῦ φυσικοῦ νόμου, καθ' ὃν «πᾶν σῶμα θερμαινόμενον διαστέλλεται, πηγνύμενον δέ συστέλλεται» (παραβίασις ἔξυπηρετοῦσα τόν σκοπόν τῆς δημιουργίας) παρατηρᾶται εἰς τήν διαστολήν τοῦ ὕδατος - ἐν ὠρισμένου βαθμοῦ ψύξει καί πήξει καί εἰς τήν συστολήν, ἀντιθέτως, τῆς ἀργίλου κατά τήν μέχρις ὠρισμένων ἐπίσης βαθμῶν θέρμανσιν. Διά τῆς παραβιάσεως ταύτης ἔξυπηρετεῖται ἡ δημιουργία πολλαπλῶς. Διαστελλόμενον τό ὕδωρ, εἰς ὠρισμένον βαθμόν ψύξεως καί πήξεως, καθίσταται αφρότερον, ὡς ἐκ τούτου δέ οἱ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του σχηματιζόμενοι πάγοι ἐπιπλέοντα εἰς τούς πόλους καί ἐς τάς λίμνας τῶν πλησίον αὐτῶν περιοχῶν καί δέν βυθίζονταί τούς βυθούς. Ἀποφεύγεται οὕτως ἡ σύντῳ χρόνῳ αὔξησις αὐτῶν καί ἡ ἀναπόφευκτος, ὡς ἐκ τούτου, βλάβῃ τῆς ζωῆς τόσον ἐν ταῖς λίμναις, ταῖς θαλάσσαις καί ταῖς περιοχαῖς αὐτῶν, δύπως καί γενικώτερον ἐφ' δλης τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Ωσαύτως δύμως καί ἄλλως ἡ ὠφελιμότης τῶν πάγων εἶναι πολλαπλή. Πολύτιμος π.χ. εἶναι ἡ συμβολή των ἐς τήν διάσπασιν τῶν πετρωμάτων τῶν ὀρέων καί τῶν λόφων (τάποῖα θρυμματιζόμενα οὕτως γίνονται χῶμα ἀνανεῶνταν τό ἔδαφος τῶν πεδιάδων), διά τήν διατήρησιν ἀσήπτων τῶν τροφίμων κ.ἄ.

Ἡ ἀργιλλος, ἀντιθέτως, θερμαινομένη συστέλλεται, ίνα

έμποδίζηται ή προσέγγισις τῶν ὑποχθονίων ὕδάτων εἰς τό περίκεντρον τῷ πλανήτου καί ή μεταβολή αὐτῶν εἰς ἀτμούς, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ἐκεῖ μεγάλης θερμοκρασίας. Διά τότο τό περίκεντρον τῷ πλανήτου περιβάλλουν παχύτατα στρώματα ἀργίλλου. Ἀλλως μεγάλα τμήματα τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς θά ἀνετινάσσοντο συχνάκις εἰς τό κενόν ὑπό τῶν ὑποχθονίων μεγάλων ποσοτήτων, οὕτινες θά ἐσχηματίζοντο ἐκ τῆς ἔξατμίσεως τῶν ὑπογείων ὕδάτων, ἐάν ταῦτα, διά τῆς διακρινούσης τό ὕδωρ διεισδυτικῆς καί διαβρωτικῆς ἴδιότητος, ἔφθανον μέχρι τοῦ κέντρου τοῦ πλανήτου.

Παραβίασινέπίσης ἐτέρου φυσικοῦ νόμου, διακο - σμητικήν προφανῶς τῆς δημιουργίας, ἀποτελοῦν αἱ ἀνάδρομοι κινήσεις τρῶν ἐκ τῶν 11 δορυφόρων τῷ πλανήτου Διός, τῶν δορυφόρων τῷ Οὐρανοῦ, ἐνός ἐκ τῶν 10 δορυφόρων τοῦ Κρόνου, ὡς καί τῶν δορυφόρων τοῦ Ποσειδῶνος, κινού μένων κατ' ἀντίθετον φοράν πρός τήν κίνησιν τῶν ἐν λόγῳ πλανητῶν, ὡσαύτως δέ καί αἱ δυσεξήγητοι κινήσεις ὀρισμένων ἄλλων ἀπλανῶν ἀστέρων, περὶ τῶν ὁποίων θά ἀσχοληθῶμεν καί ἐν τοῖς ἐπομένοις. Προσμαρτυροῦν καί πᾶσαι αἱ παραβιάσεις καί κινήσεις ἔται τήν ἀπειρον δύναμιν σοφίαν καί πρόνοιαν τοῦ παντοδυνάμου καί πανσόφου Νομοθέτου τῶν φυσικῶν νόμων, προσέτι δέ καί τῷτι πάντες οἱ φυσικοὶ νόμοι εἶναι δυνάμεις θέσει καί ὅχι φύσει, διότιλλως θά ἦτο ἀδύνατος ἡ παραβίασις ἀτῶν.

Ότι δέ πάντες οἱ φυσικοὶ νόμοι, οἱ διέποντες καί ίθυνοντες τάς κινήσεις κλῆς συμπαντικῆς ὑλῆς, εἶναι δυνάμεις θέσει καί ὅχι φύσει, δυνάμεις δηλαδή δοταῆς ληθῆς ἔξωθεν καί ὅχι πηγαῖαι, ἐκ τῆς ὑλῆς δηλονότι προερχόμεναι, πανηγυρικῶς διακηρύσσεται ὅχι μόνον ἐκ τῶν ὡς ἀνωτέρω ἀμαχήτων ἐπιχειρημάτων, ἀλλά καί ἐκ τῆς ἐπιτευχθείσης ἐσχάτως διασπάσεως τῷ ἀτομικοῦ πυρῆνος. Διότι ἂν αἱ δυνάμεις ἀ ἐκλυόμεναι ἐκ τῆς διασπάσεως τῶν ἀτόμων (καί τῶν ἀτομικῶν πυρήνων) ἥσαν πηγαῖαι, δυνάμεις δηλαδή φύσει, οὐδέποτε θά ἦτο δυνατόν νά διασπασθοῦν καί νέκλυθούν. Ήταν ἀδύνατον νά ἀφαιρεθῇ ἡ νά ἐλλατωθῇ ἡ ἔστω, ἀπό σῶμά τι δύναμις φύσαιν αὐτῷ ὑπάρχει σαρκασμός, δέ καί πηγαίως, ἀτρέπτως καί ἀναποσπάστως συνυφασμένη μετ' αὐτοῦ.

Άλλα ἐκ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτομικοῦ πυρῆνος δέν ἐβεβαιώθησαν μόνον αἱ ὡς ἀνωτέρω ἀλήθειαι. Διεκηρύχθη, προσέτι, ἄπαξ ἔτι, ἡ πανσοφία, ἡ παντοδυναμία καί ἡ ἀσύλληπτος ἐν πολλοῖς πρόνοια τοῦ ἀπειρούν Δημιουργοῦ. Διότι ἀπεδείχθη πανηγυρικῶς, σὺν τοῖς ἄλλοις, δτι ὀρισμένη ἀπολύτως εἶναι ἡ ἐλκτική δύναμις τηνέχουσα καί συγκρατοῦσα πρός ἄλληλα τά σωματίδια τῶν πρωτονίων καί τῶν νετρονίων, τά σχηματίζονταστον ἀτομικόν πυρῆνα, δτι

ώροισμένος ἀπολύτως εἶναι, ὁ ἀριθμός τῶν πρωτονίων κλπ., ἐξ ὧν ἔκαστος τῶν ἀτομικῶν πυρήνων σχηματίζεται, καὶ ὥροισμένος, ώσαύτως, ὁ ἀριθμός τῶν ἡλεκτρονίων, ἅτινα πλανητικὲς περιφέρονται περὶ αὐτόν. Ότι ὥροισμένη ἀπολύτως εἶναι ἐπίσης καί ἡ ἐλκτικὴ δύναμις ἡ συγκρατοῦσα τά ἡλεκτρόνια ώς πλανήτας πέριξ τῶν πυρήνων¹¹⁰.

Καί γνωσθείση ἐπακριβῶς, τῆς μάζης καὶ τῆς ταχύτητος, ἣν ἀναπτύσσουν τῷ χώρῳ τά ἐλευθερούμενα μετά τήν διάσπασιν σωμάτια (πρωτόνια καὶ νετρόνια), τά σχηματίζοντας τον πυρῆνα, δύναμις καὶ τά ἡλεκτρόνια τά περιφερόμενα πλανητῶς περὶ αὐτόν, ὑπελογίσθη, ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ, ἡ ἐκ τῆς διασπάσεως ἐνός ἀτόμου, ώς συνόλου (πυρῆνος καὶ ἡλεκτρονίων) ἐκλυομένη δύναμις - ἐνέργεια, τόσον ἡ κινητική, δύσον καὶ ἡ φωτιστική, ἡ θερμική, ἀλλά καὶ ἡ ραδιενέργεια (προερχομένη τελευταία, ἐξ ὥροισμένων μόνον στοιχείων, ώς τό δάσιον, τό οὐράνιον κ.λπ.¹¹¹), ήτις, καὶ ὑφ' ὅλας αὐτῆς τάς μορφάς, εἶναι πολύμορφοι ἀπλαῖ ιδιότητες τῶν ἐλευθερούμενων σωματίων, ἐκδηλούμεναι δταν κινούνται ταῦτα ἐν τῷ χώρῳ μέ τήν ταχύτητα τοῦ φωτός. Ἐκ παραλλήλου ἐγένετο γνωστόν ώσαύτως, ὅτι καὶ τό βάρος τῆς μάζης ὅλων τῶν σωματίων τῶν ἀπαρτιζόντων ἔκαστον ἄτομον (πυρῆνα καὶ ἡλεκτρόνια ὅμοι) εἶναι ἐπίσης ἀπολύτως ὥροισμένον. Δι' ἀπλοῦ δθεν μαθηματικοῦ ὑπολογισμοῦ εὑρέθη εὔκολως ἡ ποσότης τῶν ὅμοιών ἀτόμων - στοιχείων, ἡτις ἀπητεῖτο διά τήν ἐκλυσιν ὥροισμένης μεγάλης ποσότητος δυνάμεως, κινητικῆς, φωτιστικῆς, θερμικῆς κλπ., πρός πραγμάτωσιν ὥροισμένου εργού - σκοποῦ. Ἡ ἀτομική ἐνέργεια - δύναμις ἐτέθη τοιουτορόπως εἰς τήν διάθεσιν τῆς ἐπιστήμης. Ἡ ἀνακάλυψί της καὶ ἡ εἰρηνική χρησιμοποίησίς της εἶναι ἀναντιρρήτως μία εἰσέτι διακήρυξις τῆς ἀπείρου σοφίας, οίκονομίας καὶ προνοίας τῷ Θεῷ.

Αἰσθάνεται, κατόπιν τούτων, δχι ἀπλοῦν θαυμασμόν, ἀλλά πραγματικόν δέος ἡ «ἐν πνεύματι ἀληθείας» φιλοσοφοῦσα ψυχή, διαβλέπουσα, ὑπέρ πότε ἀλλοτε σήμερον, τήν ἀπειρον ταύτην δύναμιν, σοφίαν καὶ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, τήν ἐκδηλουμένην καὶ εἰς τά ἐλάχιστα - τά ἔσχατα συστατικά τῆς ἐκπάγλου ταύτης δημιουργίας, δύναμις βεβαίως καὶ εἰς τά μέγιστα, ἡτοι εἰς τούς ἀστέρας, τά νεφελώματα καὶ τούς Γαλαξίας, τάφμάδας καὶ τάς συστροφάς τῶν Γαλαξιῶν. Προβάλλει δέ περιφανῆς καὶ περίλαμπροφάπειρος αὐτή δύναμις, σοφία, ἀλλά καὶ πρόνοια τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου Δημιουργῶν διά τῶν θαυμασίων ἀληθῶς λεπτομερειῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν ἀναλύσεων καὶ ἐξισώσεων, τῆς ἐπιστήμης πού διευρευνᾶ τό «πῶς» τῆς δημιουργίας.

¹¹⁰ Προβλ. Samuel Glasstone, μνημ. ἔργ. σελ. 392-496.

¹¹¹ Προβλ. αὐτόθι, σελ. 81 -106 καὶ 141-162

Διότι, ἔβεβαιώθη ἀπολύτως πλέον ὑπό τῆς ἐπιστήμης, ὅτι ἔξ ἀλόγων καὶ ἐλαχιστωτάτων σωματίων μᾶζης θετικοῦ καὶ ἀρνητικοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ὡς καὶ οὐδετέρων (μή ἔχόντων πρός ἄλληλα συνοχήν), σχηματίζεται κάποτελεῖται ἡ συμπαντική ὕλη. Τά σωμάτια ταῦτα ἔχοντα ἔκαστον ὥρισμένην μᾶζαν καὶ ὥρισμένον βάρος, ἐνοῦνται εἰς ὥρισμένας ἀναλογίας θετικοῦ καὶ ἀρνητικοῦ ἡλεκτρισμοῦ, καὶ ὑπό τό κράτος ἀτέγκτων ἐννόμων δυνάμεων κινήσεως καὶ ἔλξεως σχηματίζουν τά 102 ἀτομα - στοιχεῖα, ἔξ ὧν τό σύνολον τῆς συμπαντικῆς ὕλης ἀποτελεῖται καὶ ὧν τό εἰδικόν βάρος εἶναι κατόπιν τούτου ἀπολύτως ἐπίσης ὥρισμένον. Τά ἀτομα - στοιχεῖα ταῦτα ἐνούμενα, ὑπό τό κράτος πάλιν ἴδιαν νόμων θερμοκρασίας καὶ πιέσεως, σχηματίζουν, ἃς ὥρισμένας πυκνώσεις, τά μόρια τῶν στοιχείων ἔχοντα ὥσαύτως ἔκαστον εἰδικόν βάρος, διαιροῦνται δέ εἰς ὁμάδας καὶ ὑποομάδας, μέ τιδίας ἐκάστη ὁμάς ἰδιότητας περιοδικῶς ἐκδηλουμένας, ὥστε ἡ ἐνωσις τῶν μετ' ἄλλων νά γίνεται μόνον καθ' ὥρισμένην ἀπαραβίαστον ἐννοιον τάξιν, ἐνώ τινα ἔξ αὐτῶν (ώς τό ἥλιον, τό ἀργόν, τό κρυπτόν κἄ.), οὐδόλως ἐνοῦνται μετ' ἄλλων καὶ διά τοῦτο ἀπεκλήθησαν εὔγενη ἡ μονοατομικά.

Ο ἡλεκτρισμός εἶναι ροή-ρεῦμα τῶν θεμελιωδῶν τούτων συστατικῶν σωματίων τῆς ὕλης, ρεόντων - κινούμενων τό ἔν μετά τοῦτο ἐννόμως πρός ὥρισμένην πάντοτε κατεύθυνσιν, ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ἡλεκτρικοῦ φορτίου, καὶ μέ ὥρισμένην ταχύτητα, κυματοειδοῦς, ἢτοι εἰς κύματα ὥρισμένου μήκους, βραχέα ἡ μακρά, ἀνάλογα μέ τήν μᾶζαν τῶν σωματίων, σταθερά πάντως ὥρισμένα, ἀμετάβλητα (αὐτόθι, σελ. 35 -78). Τό φῶς καὶ ἡ θερμότης, ὡς ἰδιότητες ἡ δυνάμεις ὥρισμένων στοιχείων ἡστὸς ὕλης, εἶναι ὥσαύτως ἀποτελέσματα τῆς ἐλευθέρας ἐν τῷ χώρῳ κινήσεως τῶν αὐτῶν σωματίων, μέ ὥρισμένην ταχύτητα, πᾶσαι δέ αἱ ἀκτινοβολίαι εἶχον ν ἐκάστη ὥρισμένην ἔντασιν, δπως καὶ οἱ βαθμοὶ τῆς θερμότητος, ἀλλά καὶ τῷ «μαγνητισμῷ», δστις ἐκδηλοῦται ἐπίσης μόνον δι' ὥρισμένων στοιχείων¹¹².

Ἡ δομή ἐκάστου ἀτόμου (πυρῆνος καὶ ἡλεκτρονίων) εἶναι σταθερά καὶ ὥρισμένη καί ὥρισμέναι τάσσαύτως καὶ ἀ εἰδικαί ἰδιότητες τῶν ἡλεκτρονίων καὶ τῶν ποζιτρονίων, τῶν πρωτονίων καί ἀντιπρωτονίων, τῶν νετρονίων καὶ τῶν ἀντινετρονίων, τῶν νετρίνων καὶ τῶν ἀντινετρίνων, ἵνα

¹¹² Οτι πᾶσαι αἱ ἰδιότητες τῆς ἀνοργάνου ὕλης (ἀκτινοβολίαι, θερμότης, μαγνητισμός κἄ.) εἶναι, ἰδιότητες «θέσει» καὶ ὅχι «φύσει», ἰδιότητες δηλ. ὅχι «πηγαῖοι», ἀλλά δοταί τῇ ὕλῃ ἔξωθεν, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ δτι τά διάφορα ἀκτινοβολοῦντα σώματα, ὑπό ὥρισμένας ἐπιδράσεις, χάνουν ἐν μέρει, ἡ ἐν δλφ τήν ἀκτινοβολίαν αὐτῶν, ἡ θερμότης τῶν σωμάτων ὑποβαθμίζεται ἡ καὶ ἐκλείπει τελείως μαγνήται ἐπί μακρόν ἀνεπηρέαστοι ἀφηνόμενοι χάνουν μέρος τῆς μαγνητικῆς τῶν δυνάμεως τεμάχιον χρυσοῦ, 22 π. καρατίων ὥποβαθμίζεται μετά πάροδον ὥρισμένου χρόνου κατά τινα καράτια κ.ο.κ.

πραγματοποιώνται διά τῶν ἐκδηλώσεών των, καί ὑπό ὥρισμένας ἐννόμους πάντοτε συνθήκας, ὥρισμέναι ἐνώσεις, διασπάσεις, μεταβολὰ¹¹³, μεταστοιχειώσεις, πυκνώσεις κλπ. Ωρισμένα ὡσαύτως εἶναι τά οραδιενεργά στοιχεῖα- περί τά 40, μέ ίδιαι τέρας ἔκαστον ἴδιότητας, καί εἰδικοὶ τέλος νόμοι ίθύνουν τάς σχέσεις ἐν τῷ φύσει ὑπάρχοντα 92 στοιχεῖα, δύον καί πρός ἄλληλα. Διά τῆς χρησιμοποιήσεως δέ ὑφ' ἡμῶν πασῶν τῶν ἐννόμων τούτων δυνάμεων ἐπετεύχθη καί ἡ τεχνητή μεταστοιχείωσις, ἡ τεχνητή παρασκευῆν δέκα ὑπερού - ρανίων στοιχείων ἔταίτε χνητός σχηματισμός συνθέτων πυρήνων.

Καί ἐρωτᾶται καί πάλιν, μετά τάς τοιαύτας διαπιστώσεις τῆς ἐπιστήμης. Ύπό τίνος ἐτάχθησαν αἱ ἔννομοι αὗται δυνάμεις, ἵνα ὑπό τό κράτος αὐτῶν καί ὑπό τήν ἄτεγκτον αὐτῶν ἐπιβολὴν καί δεσποτείαν κινουμένη ἡ συμπαντική ὕλη, τρεπομένη, πυκνούμενη, μετασχηματιζομένη κλπ., καί διαφόρους, ἀλλ' ὡρισμένας πάντοτε μορφάς προσλαμβάνουσα, ἐμφανίζῃ τήν ὑπέροχον καί τόσον ἐναρμόνιον ποικιλίαν τῶν φαινομένων τὸ Κόσμου τούτου, τόσον εἰς τά ἐλάχιστα δύον καί ἀς τά μέγιστα; Ποῖος ἔταξε τούς πρωταρχικούς νόμους ὅτι κινήσεως καί ἦτος ἔλξεως ἡ βαρύτητος τῆς συμπαντικῆς ὕλης, ποῖος ἔχωρησε τριαδικῶς τά θεμελιώδη συστατικά τῆς σωματίδια ἐξ φορεῖς θετικοῦ καί ἀρνητικοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ὡς καί ἐξ ο ὑδέτερα, καί πῶς διήρεσε τά σωματίδια μέσοις, καί ὡρισμένην διέκαστον μάζαν; Πᾶος ἔταξεν ἀκολούθως καί τούς νεωτέρους φυσικούς νόμους - τούς χημικούς, βιολογικούς κλπ. - τούς δεσπόζοντας καί τῶν πρωταρχικῶν καί παγκρατῶν τοιούτων, τῆς κινήσεως καί τῆς ἔλξεως, καί ποῖος τέλος ἐνηρμόνισε πάσας τάς ἐννόμους ταύτας δυνάμεις, οὐ μόνον διά νά πραγματοποιῆται ἡ ἀσύλληπτος ἐν πολλοῖς τάξις καί ἀρμονία ἐν τῇ ὑλικῇ ταύτῃ δημιουργίᾳ (καί ἔξυπηρετῆται ἡ ἀνάπτυξις καί ἡ διαιώνισις περί τοῦ πλανήτου τούτου τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς), ἀλλά καί ἵνα τάς χρησιμοποιοῦται καί ὁ λογικός ἀνθρώπος (ὅπως, ἐνστικτωδῶς, καί τινα ἄλλα ἔμψυχα ὅντα) διά τήν ἔξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν; Ως ὑψος καί βάθος δυνάμεως καί σοφίας Ὅμως τήν ἄπειρον

¹¹³ Τήν ἔνωσιν ζεύγοντας ποιούτρονίου καί ἡλεκτρονίου καί τήν συνεπεία ταύτης μετατροπήν ἀμφοτέρων εἰς ἀκτίνα καί δή ἀκτίνα γάρ ἀπεκάλεσαν τίνες ἔξαύλωσιν!!! Ἀλλ' ὅτι οὐδόλως πρόκειται περί ἔξαύλωσεως, ἢτοι ἀφανισμοῦ τῆς ὕλης, ἀλλά μόνον περί ἀπλῆς μεταβολῆς ἢ μετατροπῆς τῶν σωματιδίων τούτων, μόλις, μετά τά προεκτεθέντα, παρίσταται ἀνάγκη νά εἴπωμεν. Διότι ἐν τῇ ἀκτίνῃ εἰς ἣν μετατρέπονται τά σωματίδια ταῦτα, ὑφίσταται τό βάρος τῆς μάζης των καί αὐτή αὔτη ἡ μάζα των, ὅπως συνυπάρχει εἰς πᾶσαν ἀκτινοβολίαν ἡ μάζα ὅλων τῶν προκαλούντων ταύτην σωματίων, ἄτινα ἀπό τῆς καταστάσεως τῆς ἀκτινοβολίας μετατρέπονται πάλιν εἰς σωματίδια μή φωτεινά, μόλις προσπέσουν εἰς μή φωτεινόν τι σῶμα ἡ ὑπόστος οὖν τήν ἐπίδρασιν ὡρισμένων παραγόντων ἔξωτερικῶν. Πρβλ. Samuel Glasstone, μνημ. ἔργ. σελ. 106-109.

ταύτην δύναμιν, σοφίαν καί πρόνοιανταπόσφου καί παντοδυνάμου Δημιουργού ἀπέδωκαν οἱ ύλισται εἰς τά ἄβουλα, ἄλογα, ἀσυνείδητα, ἄψυχα σωματίδια τοῦ ἡλεκτρισμοῦ τά σχηματίζονταέν τῷ συνόλῳ τῇ συμπαντικήν ύλην, καί μή ἔχοντα πρόσαλληλα μήτε συνοχήν !!!

Z. ΤΟ ΑΓΕΦΥΡΩΤΟΝ ΧΑΣΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΟΡΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

Ἄλλη ἀπόδειξις τῆς δημιουργίας τῷ κόσμῳ ὑπό τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ δι’ ἀγεφυρώτου χάσματος χωρισμός τῆς συμπαντικῆς ύλης εἰς δύο βαθμίδας, ἢτοι, α) τήν ἀνόργανον (ἡλεκτρόνια καί λοιπά σωματίδια, ἄτομα, στοιχεῖα, ἀέρια, ύγρα, ὀρυκτά) καί β) τήν ἐνόργανον, ἡ ἄλλως τήν ζῶσαν, ἐν ᾧ αἱ μυριάδες τῶν είδῶν καί γενῶν ὅλων τῶν ἐνοργάνων ὅντων, ἄψυχων τε (φυτῶν-δένδρων) καέμψυχων, ἀπό ἀπόψεως βεβαίως μόνον ὠργανικῆς.

Καί εἶναι ὅντως ἀγεφύρωτον τό χάσμα μεταξὺ ἀνοργάνου καί ἐνοργάνου ύλης. Διότι ἡ μέν πρώτη - ὑπείκουσα, ὡς ὅγκος, ὑπό τὸν παγκρατῆ νόμον τῆς βαρύτητος - χαρακτηρίζεται διά τῆς ψιλῆς μόνον κινήσεω¹¹⁴ τῆς μηχανικῆς καί τυφλῆς (ἀλόγου) κινήσεως τῶν ἡλεκτρονίων περὶ τούς πυρῆνας, τῶν πρωτονίων καί νετρονίων δια σπῶνται φύ πυρῆνες, καί τῶν λοιπῶν θεμελιωδῶν σωματίων τῆς ύλης, ἐπίσης δέ καί διά τῆς μηχανικῆς ὥσαύτως μεταστοιχειώσεως, μεταμορφώσεως καί μεταβολῆς, ἀπασῶν τῶν κινήσεων καί μεταβολῶν τούτων τελουμένων, ὑπό τό κράτος αἰωνίων φυσικῶν νόμων - ἐννόμων δυνάμεων- πανσύφων καναλλοιώτων, πρός ἐπίτευξιν πάντοτε ὠρισμένων τελολογικῶν σκοπῶν. Ἡ δέ δευτέρα, ἡ ἐνόργανος ἡ ζῶσα, χαρακτηρίζεται καί διακρίνεται ἀπόψεως ὀργανικῆς κατ’ ἀρχήν, α) ὑπό κινήσεως ὄντοτικῆς καί ὄντοποιητικῆς, κινήσεως δηλαδή ὀργανικῆς - ζωϊκῆς, κινήσεως θρέψεως, ἀφομοιώσεως καί ἀνομοιώσεως, ἡ ἀφετεροιώσεως καί καταλλαγῆς τῆς ύλης, κινήσεως, τέλος, πάντοτε σκοπίμου (ἥν ἄλλοι ἀπεκάλεσαν «ζωϊκήν δρᾶσιν», ἄλλοι «ζωϊκήν δύναμιν», ἄλλοι «διευθυντήριον καί δημιουργικήν ἰδέαν», ἄλλοι «ζωϊκήν δρμήν», δέ δέ Ἀριστοτέλης «ἐντελέχειαν»)¹¹⁴ διά τῆς κατ’ εἰδικούς τρόπους προσλήψεως ξένων καί πλαισίου - ἀνοργάνων οὐσιῶν καί μεταβολῆς αὐτῶν εἰς τὰ ζῶντα κύτταρα καί ιδίους, διαφόρους εἰς ἕκαστον εἴδος καί γένος, ίστοὺς καί ὀργανισμούς· β) ὑπό σκοπίμου ἐπίσης (έλλογου) κινή σεως ἀναπτύξεως - αὐξήσεως τῶν ὀργανισμῶν μέχρις ὠρισμένων καί

¹¹⁴ Ἐν τῷ ὅρῳ «ἐντελέχεια» περιελαμβάνοντο ἀναντιρρήτως καί αἱ ψυχικαί ἐκδηλώσεις τῶν ἐμψύχων ὅντων, ἐξαιρουμένου τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος

άναλλοιωτων πάντοτε δρίων γ) ύπό κινήσεως σκοπίμου ζωῆς καιέπιδράσεως ἐπὶ τοῦ ἐν γένει περιβάλλοντος, μέχρις ώρισμένων πάλιν δρίων καί μέ ώρισμένας καί ἀναλλοιώτους ίκανότητας προσαρμογῆς καί ἐπιλογῆς, καί δ) ύπό κινήσεως-ίκανότητος σκοπίμωσαύτως καί ἐλλόγου ἀναπαραγωγῆς καί διαιωνίσεως ἀν δργανισμῶν δι' ώρισμένων πάντοτε καί ἀναλλοιώτων δργάνων, συστημάτων καί τρόπων ἀναπαραγωγῆς. Τάς ίδιότητας ταύτας δέν ἔχει ἡ ἀνόργανος ὑλη, καίτοι φ δργανισμοὶ τῶν ἐνοργάνων δντων σχημ ατίζονται εξ αὐτῆς. Καί τό χάσμα τοῦτο μεταξὺ αὐτῆς καί τῶν ἐνοργάνων δντων δέν θά γεφυρωθῇ ποτέ. Τυχαίως ἡ τεχνητῶς δέν θά παραχθῇ ποτέ ἐκ τῆς ἀνοργάνου ὑλης ζῶν δργανισμός¹¹⁵.

Εἶναι δέ ἀνόητος καί ἐπιστημονικῶς ἀβάσιμος ὡς προαναπτύξαμεν καί αὐθις ἐπαναλαμβάνομεν ἡ ἀπόπειρα τῶν ἰδρυτῶν καί τῶν ὀπαδῶν τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν, δπως χαρακτηρισθῇ ὁ στα λακτίτης συνδετικός κρίκος μεταξὺ ἀνοργάνου καί ἐνοργάνου ὑλης ἡ ἡ τεχνητῶς παρασκευασθεῖσα ἐξ ἀμμωνίου ούρια διότι ὁ σταλακτίτης οὐαὶ ἀπλή φυσική- μηχανική συσσώρευσις ἀλάτων. Ὄσον ἀφορᾶ δέ εἰς τήν ούριαν οὔτε ζωϊκήν- ζωτικήν κίνησιν (τελέχειαν) ἔχ ει, μήτε θρέψαντα ἄ, διά καταψλαψλης ὑλης (ἀφομοιώσεως καί ἀνομοιώσεως), οὔτε ίκανότητα ἀναπαραγωγῆς κέκτηται!!!

Άλλα καί οἱ ιοὶ (οἵτινες δέν ἀποκαλοῦνται πλέον «διηθητοί», διότι ἀπεκαλύφθησαν καί μή «διηθητά» τοιοῦτοι) ούδολως δύνανται νά πληρώσουν τό προμνηθὲ χάσμα μεταξὺ ἀνοργάνου καί δργανικῆς ὑλης. Διότι ὡς ἐβεβαιώθη

¹¹⁵ Κατά τήν ὄμιλογίαν διακεκριμένων χημικῶν, οῖοι ὁ Γερμανός Λίντικ (1806-1873), ὁ Γάλλος Σερβέλ, (1786-1889) καί οἱ Ἀγγλοι Σέρ Χάμφρεϋ Δαύγ (1778- 1828) καί Σέρ Ερρ ίκος Ροσκόλ (1833-1915), οὐδ' ἐλαχίστη ἐπίπεδη ὑπάρχει ὅτι θά δυνηθῇ ποτέ ὁ χημικός νά ὑπεροπήδηση τό μέγα χάσμα, τό διαχωρίζον τά προϊόνταψ ἀνοργάνου φύσεως ἀπό τά ἐνόργανα δντα. Κατά τόν μέγαστίσης βιολ όγον θετύχιον Χόππε Σέϋλε (1825 -1898), καθηγητήν ἀν Πανεπιστημίων Βερολίνου, Τυβίγγης καί Στρασβούργον, «ζωὴ εἶναι μοναδικόν καί μέγα μυστήριον». Κατά τόν διάσημον ὥσαύτως Γερμανόν βοτανικόν Φερδινάνδον Cohn (1828-1898) «αἱ ἐν τοῖς δργανισμοῖς δυνάμεις δέν ἔναι δυνατόν νά ἀναλυθ ούν εἰς τάς γνωστάς δυνάμεις τῶν ἀτόμων, τό δέ μεταξὺ δργανικῆς καί ἀνοργάνου φύσεως χάσμα οὔτε ἐγεφυρώθῃ, οὔτε θά γεφυρωθῇ ποτέ». Τάς ἄ τάς γνώμας διεκήρυξαν καί πολλάσσλοι διακεκριμένοι σύγχρονοι εἰδικοί ἐπιστήμονες. Ωσαύτως, ὁ καθηγητής τῆς βιολογικῆς χημείας τοῦ Πανεπιστημίου Αθηνῶν μακαριστός Άν αστ. Χρηστομάνος, ἐν σειρ ἄ σχετικῶν διατριβῶν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Βραδυνή» Αθηνῶν, ἔχραψε, σύν ἄλλοις, καί τά ἀκόλουθα: «Δέν γεννᾶται ἀμφιβολία ὅτι, καί ἄν ὑπερνικήσωμεν ἐξ τό ἀπώτερον μέλλον τάς τεχνικάς δυσκολίας καί κατορθώσωμεν μίαν ἡμέραν νά συνθέσωμεν λεύκωμα τοῦ αὐτοῦ μοριακοῦ βάρους πρός τά ἐν τῇ φύσει εύρισκόμενα, πάλιν νεκρόν λεύκωμα θεᾶχωμεν... νομίζω ὅτι συμφώνως πρός τόν μεγάλον φυσιολόγον καί φιλόσοφον τᾶς π. α ίδνος Du Bois Raymond, δέν δυνάμεθα παρ' ὅλας τάς προόδους ής ἐπιστήμης, νά περιμένωμεν ὅτι θά κατορθώσωμεν νά ἐπιτύχωμεν ποτέ τήν σύνθεσιν τοῦ ζῶντος λευκώματος». Καί ἀληθῶς. Διότι η ζωή, ἀσχέτως τοῦ ὅτι δέν δύναται νά περιορισθῇ εἰς τήν σύστασιν τῶς «ζῶντος λευκώ ματος», δέν ἔναι ἀποτέλεσμα ἀνδήποτε χημικῶν ἐνώσεων ἡ φυσικῶν παραγόντων, μηχανικῶν καί τυφλῶν. Προηλθεν, ὑφ' ὅλας αὐτῆς τάς μορφάς, διά τῆς δημιουργικῆς παρεμβάσεως τοῦ παντοδυνάμιου Θεῶ, καί μόνον ἐπί τῆς Γῆς, ἀποδειχθέντος ἀπολύτως, διά τῆς ἀναλύσεως τῶ φωτός διά τοῦ φασματοσκοπίου, ὅτι εἰς ο ὑδέν ἄλλο ούρανιον σῶμα ὑπάρχουν φυσικάι συνθήκαι, ἐπιτρέπουσαι τήν ἐπ' αὐτοῦ ὑπαρξιν ζωῆς, μορφῆς δμοίας μέ τάς επί τοῦ πλανήτου τούτου ἡ καί παρεμφεροῦς.

ἀπολύτως διά τῶν νεωτάτων ἐπιτεύξεων τῆς ἐπιστήμης, εἶναι καί ὅτι άπλως αὐτοπαραγόμενα λευκώματα, πάλαι πλοκα χημικῶς, περιέχοντα ώρισμένας διμάδας πυρηνικῶν δξέων. Εἶναι νοσογόνα σωματίδια, μή ύπαρχοντα αὐτοτελῶς, ἀλλά πολλαπλασιαζόμενανόμιμως, ως ζῶντα κύτταρα, μόνον ἐντός ζῶντος κυττάρου ἡ ἐπιζῶντος κυτταρικοῦ σώματος. Δὲν ἀποτελοῦν ἄρα ζῶντα κύτταρα ἡ ζῶντας δργανισμούς, ἀλλά παράσιτα ψῶν, ἀποτελοῦντα τό μεταίχμιον μεταξὺ ἀνοργάνου - νεκρᾶς, καί δργανικῆς - ζώσης ὑλῆς · ἡ δέ τεχνητή παρασκευή των ἐν τοῖς χημικοῖς ἡμῶν ἐργαστηρίοις ἀπεδείχθη ἀδύνατος, καίτοι διαθέτομεν δλας τάς φυσικάς συνθήκας καί θερμοκρασίας, ὃς εὑρίσκετο ἡ Γῆ, δταν ἐπ' αὐτῆς ἐνεφανίσθη τό φαινόμενον τῆς ζωῆς. Διά τοῦτο, δέν εἶναι δυνατόν νάποστηριχθῆ δτι ἐγένοντο πότε καί οὗτοι αὐτομάτως, διά τυχαίας συναναμίξεως τῶν χημικῶν στοιχείων, ἐξ ὅν σχηματίζονται. Θτε, ἐπίσης, δτι ἐξ αὐτῶν προηλθον προοδευτικῶς διά τῆς ἐξελίξεως ἀλλοι πολυσύνθετοι καί πολυκύτταροι γανισμοί, ὑπό τήν ἐπίδρασιν οίωνδήποτε φυσικῶν συνθηκῶν ἡ παραγόντων, διότι υδέποτε ἐγένετο, οὔτε θά γίνη ποτέ, οίαδήποτε ἐξέλιξις ἡ μεταμόρφωσις ἐνοργάνου τινός δντος εἰς ξτερον. Ἐφόσον δέ καί διά τῶν ἴων ἐπεδιώχθησαν προφανέστατα, καί προκαλοῦνται ἐννόμιμως, καί ὑφ' ώρισμένας προϋποθέσεις, ώρισμένα καί πάλιν ἀποτελέσματα καί ώρισμένοι εἰδικοὶ ἐκάστοτε σκοποί, βεβαιούμεθα ἀπλῶς καί δι' αὐτῶν περί τῆς παντοδυναμίας καί τῆς πανσοφίας τοῦ Δημιουργοῦ. Καί πειθόμεθα, ἄπαξ ἔτι, δτι ἀληθῶς «πάντα δσα ἥθελησεν ἐποίησεν».

Τό ἀδύνατον λοιπόν τῆς αὐτομάτου γενέσεως καί τῆς παραγωγῆς τε χνητῆς ζωῆς ἐν τοῖς χημικοῖς ἡμῶν ἐργαστηρίοις (καίτοι είχομεν εἰς τήν διάθ εσιν ἡμῶν, διά τεχνητῶν μέσων, δλας τάς φυσικάς καταστάσεις, ὑφ' ὃς διετέλεσεν ὁ πλανήτης ἡμῶν ἀπό τῆς πυκνώσεως αὐτοῦ, καί τδια ἀπό τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐμφανίσεως τῶν πρώτων ζῶντων ὀργανισμῶν, μέχρι σήμερον) βεβαιοῦν τό ἀγεφύρωτον χάσμα μεταξὺ ἀνοργάνου καί δργανικῆς ὑλῆς, διαγγέλλει συνάμα πανηγυρικῶς δτι: α) Καί οἱ μονοκύτταροι ὄργανισμοὶ δέν ἐγένοντο αὐτομάτως ἐκ τῆς ἀνοργάνου ὑλῆς, πολὺ δέ περισσότερον οἱ λοιποί, οἱ πολυκύτταροι, τπινες ώσαύτως δέν προηλθον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς οὔτε διά τῆς ἐξελίξεως, βθτι ἀποκλειομένης τῆς αὐτομάτου γενέσεως τῶν πρώτων ἐνοργάνων δντων, δέν δύναται, λογικ ἐπίσης, νά γίνη δεκτή ἐκδοχή τῆς αὐτιατιότητος ἡ τῆς αὐτοδημιουργίας αὐτῶν, δτι δηλαδή ἐδημιούργησαν αὐτά ἔαυτά, γ) δτι αἱ ίδιοτητες τάς δποίας ἐμφανίζουν οἱ Κόσμοι τῶν ἐνοργάνων δντων, ἀπό ἀπόψεως ὀργανικῆς κατ' ἀρχήν (καί τάς δποίας ἐμνημονεύσαμεν), μή ύπαρχουσαι προηγούμενως ήταν ἀνόργανονύλην, ἐξ ης οἱ

δργανισμοὶ των σχηματίζονται, εἶναι ἀναμφιβόλως ἰδιότητες θέσει καί ὅχι φύσει, ἰδιότητες δηλαδή δοτ αἱ, δοθεῖαι προφανῶς εἰς τά δργανικά δῆτα ἔξωθεν (ύπό δοτῆρος δηλαδή ἐκτός τῆς ὑλῆς), ἀφ' ἵς τάδεντα ταῦτα ἐνεφανίσθησαν εἰς τό εἶναι δημιουργικῶς, καί δ) δτι, ἀποκλειομένης τῆς προελεύσεως καί τῶν ἰδιοτήτων τούτων ἐκ τοῦ μηδενός, ἀποδεικνύεται καί πάλιν δτι, Οὐσία καί δύναμις περεπέκεινα καί ἀνωτέρα τῆς ὑλῆς, παντοδύναμος καί πάνσοφος, παρέσχες πάντα ε δργανικά δῆτα τάς ἰδιότητας ταῦτας (ἀφοῦ τά ἔφερεν εἰς τό εἶναι δημιουργικῶς), ἵνα δι' αὐτῶν καί ὑπό τό κράτος εἰδικῶν καί πανσόφαεώνόμων δυνάμεων - ἥτοι τῶν εἰδικῶν βιολογικῶν κ.λπ. νόμων - ύπ' Αὔτῆς καί πάλιν τεθεισῶν, ἐπιτελοῦν ἐν ἔκαστον, κατ' ἰδίαν, καί ἐν ὑπερόχοις σχέσεσι καί ἀλληλεπιδράσεσιν, ὠρισμένους πάντοτε σκοπούς.

Εἶναι δέ δλως ἀβάσιμος ἐπίσης καί ὁ ἴσχυρισμός τινων, δτι ἰδιαίτεροι χρωματισμὸι τῶν ἐνοργάνων δῆτων δέν ύπαρχουν οὐσιαστικῶς, καθ' ἔαυτούς, ἄτε προερχόμενοι ἐκ τῆς ἔξιδιασμένης διατάξεως τῶν στοιχείων τῆς ἔξωτερης ἐπιφανείας (ἐπιδερμίδος, τριχώματος, φλοιοῦ κλπ.) τῶν ἐνοργάνων δῆτων, καί τῆς εἰδικῆς ἐπίσης ἐξ αὐτῶν κυματοειδοῦς ἐκπομπῆς μονάδων ὑλῆς, ὡν οἵ κραδασμοί, ἐρεθίζοντες τόν ἀμφιβληστροειδῆ τῶν ὀφθαλμῶν, προκαλοῦν τόν σχηματισμόντες ἐντυπώσεως τῶν χρω μάτων, σχετικῶν πάντοτε πρός τήντασιν καί τήν πυκνότητα τῶν κραδασμῶν. Διότι καῇ ἐπιστημονική αὐτή διαπίστωσις δέ ν ἀρει ποσῶς τήν ἀλήθειαν δτι πρόκειται πάλιν περί ἰδιοτήτων θέσει, δοθεισῶν εἰς τά ἐνόργανα δῆτα ἔξωθεν, πρός ἔξυπηρέτησιν ὠρισμένων σκοπῶν. Ἡ γενεσιούργος δηλονότι αἰτία καί τῆς ἔξιδιασμένης ταύτης διατάξεως τῶν στοιχείων τῆς ἔξωτερης ἐπιφανείας τῶν ὀργανισμῶν κλπ. τῶν ἐνοργάνων δῆτων (δερμάτων, τριχωμάτων, στρογγύλων, κ.ἄ) καί ἡ δύ ναμις τῆς ἐννόμου ἐκπομπῆς εἰδικῶν σωματίωνεξ αὐτῶν, πρός παραγωγήν το φαινομένου τῶν εἰδικῶν χρωματισμῶν, εὑρίσκεται μέν εἰς τά δῆτα, ἐκδηλοῦται δμως ἀφ' ἵς ταῦτα ἐμφανίζονται ἐς τό εἶναι ως ἐνόργανα τοιαῦτα, καί εἶναι διάφορος εἰς τε τά ποικίλα εἴδη καί γένη, ως καί κατά τάς περιόδους τῆς ἀναπτύξεως καί τῆς παρα κμῆς τῶν ὀργανισμῶν. Δι' ἀναλόγου δέ καί εἰδικῆς πάλιν μηχανοχημῆς ἀλλά καί ψυχικῆς λειτουργίας ἐπροικίσθησαν τά ὀρῶντα δῆτα, ὥστε νά ἐπέρχηται, διά τῆς ἐπιδράσεως τῶν κραδασμῶν ἐπί τῶν ὀργάνων τῆς ὀράσεως αὐτῶν, τό εἰδικόν πάντοτε ἀποτέλεσμα τῆς ὀράσεως ὠρισμένων χρωμάτων. Τό αὐτό ἴσχυει καί διά τάς γεύσεις καί τάξοσμάς, δι' ἃς ὠσαύτως προϋποτίθενται εἰδικαί πάντοτε ἐκπομπαί σωματίων, ὠρισμένης πυκνότητος καί ἀναλογιῶν, δπως καί εἰδικά ὀργανα αἰσθήσεων, διά τήν αἴσθησιν αὐτῶν.

Ἐπομένως οὐδεμία δύναται νά ύπάρξῃ ἀντίρρησις, δτι καί ἀ προμνησθεῖσαι ἰδιότητες τῶν ἐνοργάνων δντων εἶναι ἰδιότητες θέσει καί ὅχι φύσει, ἔφορον δέν ύπάρχουν εἰς τήν ἀνόργανον ὕλην, ἐξ ἣς καί οἱ ὁργανισμοὶ τῶν δντων σχηματίζονται. Ἐδόθησαν δέ καί αὗται ὑπό τοῦ πανσόφου καί παντοδυνάμου Δημιουργῷ ἵνα διά τῆς ἀλληλεπιδράσεως αὐτῶν ἐπέρχηται ὥρισμένον πάντοτε καί ἀναλλοίωτον διά μέσου ἄπν αἰώνων ἀποτέλεσμα. Ἡ πολλαπλῇ δηλαδή ἐξυπηρέτησις τῆς ζωῆς τῶν ἐνοργάνων δντων, ὁργανική τε καί ψυχική.

Ότι δέ ύπάρχει ἀγεφύρωτον χάσμα μεταξὺ τῆς ἀνοργάνου καί τῆς ὁργανικῆς ὕλης, ἐγένετο ὅμοφώνως σχεδόν δεκτόνηδη ὑπό τῶν κορυφῶν τῆς ἐπιστήμης τό σον τῷ παρελθόντος ὡς νος δσον καί τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς. Ἐγένετο δεκτόνωσαύτως δτι ύπάρχοντα ἐπίσης χάσματα καί μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐνοργάνων δντων, ἢτοι μεταξὺ φυτῶν καί δένδρων, μεταξύ τῶν διαφόρων ἐνοργάνων δντων, ἢτοι μεταξὺ τῶν σχιζόντων τόπερα, μετ αξὺ πάντων τῶν ζώων, καί, τέλος, μεταξύ τῶν ζώων καί τοῦ ἀνθρώπου. Διότι καί τά σπέρματα τῶν διαφόρων εἰδῶν καί γενῶν εἶναι βασικῶς διάφορα, ἐξ οὗ καί ἀ διασταυρώσεις περιορίζονται εἰς ὥρισμένα μόνον εἰδη καί γένη στενῶς συγγενῆ, μή δυνάμενα νά ύπερβοτά τά ύπό τοῦ Δημιουργοῦ τεθέντα δρια. Ἄλλα καί αἱ σάρκες καί τά αἷματα τῶν διαφόρων ἐμψύχων δντων ἔχοντα ὥσαύτως βασικάς διαφοράς, δπως παρατηρεῖ καί ὁ θεῖος Παῦλος (Α΄ πρός Κορ. ΙΕ΄ 39). Τό ιψα δέ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι δλως διάφορον ἀπό τοῦ αἵματος δλων τῶν αἵματοφόρων ζώων, ἀλλά καί τοῦ τόσον ύμνηθέντος πιθήκου, ἐξ οὗ τινες τῶν συνανθρώπων μας ἐπιθυμοῦν εἰσέτι νά κατάγωνται. Ἐπεκυρώθη οὕτω, ἐπαναλαμβάνομεν, κατόπιν τῶν ὡς ἀνωτερω, τό ἀπόφθεγμα «πᾶν δν, μόνον ἐξ ὅμοίου δντος γεννᾶται καί ἀναπαράγεται». Καί κατεδικάσθηκαν δριστικῶς αἱ θεωρίαι τόσον τῆς αὐτομάτου γενέσεως τῶν ἐνοργάνων δντων, δσον καί τῆς ἐξελίξεως αὐτῶν, ύφ' δλας αὐτῆς τάς μορφάς¹¹⁶.

Η. Η ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΝΟΡΓΑΝΩΝ ΟΝΤΩΝ

Ἐτέρα ἀπόδειξις τῆς δημιουργίας ὑπό τοῦ Θεοῦ τοῦ κόσμου καί τῷ ἔωλου καί ἀβασίμου καί ἀνεπερείστου τῶν θεωρῶν τῆς ἐξελίξεως, τῆς τυχαιότητος καί τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς εἶναι οἱ ὁργανισμοὶ τῶν πολυποικίλων καί

¹¹⁶ μακαριστοῦ Δ. Σπηλιώτου, χημικοῦ καί διδάκτορος φυσικῶν ἐπιστημῶν «Ἡ Θεωρία τῆς καταγωγῆς ἐν τῇ σφαιρᾷ τοῦ ἐπιστητοῦ», ἐκδοσ. 1938, ἔνθα παρατίθενται ἐν περιλήψει καί αἱ ἐναντίον τῶν θεωριῶν τῆς «αὐτομάτου γενέσεως» καί τῆς «Ἐξελίξεως» γνῶμαι πολλῶν καί διεθνοῦς φήμιτς ἐπιστημόνων.

πολυμόρφων οργάνων διακοσμούντων, τόσον θαυμαστῶς, τό ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ὑπέροχον φαινό μενον τῆς ζωῆς. Διότι μετά τήν ἀπόδειξίν τοῦ ἀναληθοῦς καὶ ἀβασίμου τῆς θεωρίας τῆς ἔξελίξεως τῶν ἐνοργάνων διατομῶν ἐκ τῶν ἀπλουστέρων εἰς τά ἀνώτερα, ώς καὶ τῆς θεωρίας τῆς αὐτομάτου γενέσεως καὶ τῶν μονοκυττάρων ἔστω ὁργανισμῶν ἐκ τῆς ἐνοργάνου ὕλης, δύο ἄλλαι ἔκδοχαὶ ἀπομένουν πρός ἔξήγησιν τοῦ φαινομένου τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς ἐν γένει τῶν διαφόρων ἐνοργάνων διατομῶν, ἀπό ἀπόψεως, κατ' ἀρχήν, μόνον ὁργανικῆς. α) Ἡ ἔκδοχή τῆς αὐτομάτου καὶ τυχαίας γενέσεως ἦν πρώτων εἰδῶν καὶ γενῶν διλων τῶν ἐνοργάνων διατομῶν, ἅτινα ὑπάρχουν σήμερον, ώς ἀπ' ἀρχῆς ἐνεφανίσθησαν ταῦτα καὶ εἶναι εἰσέτι ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς - ἐπίσης δέ καὶ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἔξαφανισθέντων. Καί β) Ἡ ἔκδοχή τῆς αὐτοαιτιότητος, ἡ ἄλλως τῆς αὐτοδημιουργίας αὐτῶν.

Καί σον μέν ἀφορᾶ εἰς τήν πρώτην ἐκ δοχῆν, προβάλλει ἐνώπιον τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως τό ἐρώτημα: Εἴναι δυνατόν νά δεχθείεν δτι οἱ ὁργανισμοὶ τῶν διαφόρων ἐνοργάνων διατομῶν, οἱ ἀποτελοῦντες ὑπέροχα ἐργοστάσια καταλλαγῆς τῆς ὕλης, ἀσυλλήπτων καὶ αὐτομάτων φυσικοχημικῶν καὶ μηχανικῶν λειτουργιῶν, ἐν τῇ διαπλάσει τῶν ὅποιών ἐκδηλοῦνται σοφία, πρόνοια καὶ σκοπιμότης ἐκδήλως ἀπειροι, (διά τήν ἔξυπηρέτησιν τόσον τῆς ίδιας ἐκάστου διατομῆς, δσον καὶ ἄλλων διατομῶν τοῦ αὐτοῦ εἰδους, ἡ καὶ συγγενῶν καὶ μή ἔδων καὶ γενῶν) ἐγένονται σοτε ἀτομάτως, οἵοι εἰ ναι σήμερον, διάης τυχαίας συναναμίξεως τῶν σχηματιζόντων αὐτοὺς χημικῶν στοιχείων, ὃν ἡ βασική σύστασις δέν εἶναι τὶ ἄλλο εἰμή ἄλογοι μονάδες ἡλεκτρισμοῦ; Ἀναντιρρήτως δχι.

Ἐρχόμεθα εἰς τήν δευτέραν ἐκδοχήν. Ἐρωτῶμεν πάλιν καὶ ὡς πρός ταύτην διαθρωπον, τήν κορωνίδῶν τὸν ἐνοργάνων διατομῶν, τόν ἄνθρωπον, γενικῶς, ἀσχέτως τόπου καὶ χρόνου. Ποίᾳ μαρτυρίᾳ τῆς συνειδήσεως σου; Μήπως ἐδημιούργησες σέ - αὐτον; Ἡ ἀπάντησις ἡν θά λάβωμεν, ἔξαιρέσει παραφροσύνης, θά εἶναι αὕτη: Δύο μαρτυρίαι προβάλλουν τῇ συνειδήσει μου· α) «δτι εἶμαι γεγονός, γενόμενον ἐν χρόνῳ»· καὶ β) «δτι δέν ἐδημιούργησα ἐμαυτόν». Ἡ ἐνδεχομένη ἀντίρρησις δτι ἔχομεν καὶ τρίτην μαρτυρίαν, δτι δηλαδή γεννήθημεν ἀπό τούς γονεῖς ἡμῶν, εἶναι ἄνευ οὐσιαστικῶν περιεχομένων ἀπλῶς λογικοφανῆς. Δέν μεταβάλλει τήν πραγματικότητα. Διαμέτρων απάντησις τήν διατομῶν ὑποχρεοῦται νά δώσῃ πᾶς ἄνθρωπος (καὶ οἱ γονεῖς ἡμῶν καὶ οἱ πρόγονοι μέχρι τῶν πρώτων ἀνθρώπων) ἐξ τόρη - θέν ἐρώτημα, εἶναι δτι: «εἶναι γεγονότα καὶ δτι δέν ἐδημιούργησαν αὐτοί ἔαυτούς».

Ἐάν δμως τήν μαρτυρίαν ταύτην τῆς συνειδήσεως του ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐνοργάνων διατομῶν, πόσον

μᾶλλον τά ύπό τόν ἄνθρωπον, ηδα, τά δένδρα καί τά φυτά; Θά
ἡτο δυνατόν ποτὲ νά ύποστηριχθῇ λογικῶς, δτι ταῦτα δέν εἶναι
γεγονότα καῖτι ἐδημιούργησα ν αὐτά, ἔαυτά; Ὁχι ἀσφαλῶς.

Εἶναι συνεπῶς τόσον ὁ ἄνθρωπος δσον καί τά λοιπά
ἐνόργανα δντα, ἐμψυχά τε καί ἄψυχα, δημιουργήματα-
γεγονότα, γενόμεναις ὡρισμένους καιρούς, τήν ἀλήθειαν δέ
ταύτην ὀδαμῶς μεταβάλλει ούδ' α ὑτή ἡ παραδοχή τῆς θεωρίας
τῆς ἐξελίξεως. Διότι ἐπιστήμη παρεδέχθη ἀπολύτως, δτι
ύπηρξεν ἐποχή δλως ἀζωϊκή. Ἐποχή δηλαδή καθ' ἥν δέν
ύπηρχεν ἐπὶ τοῦ πλανήτου ούδε ἵχνος ζωῆς. Η μαρτυρία
λοιπόν αὕτη τῆς ἄνθρωπίνης συνειδήσεως «δτι ἕναι γεγονός»,
ἐπεκτεινομένη ού μόνονἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐν οργάνων
δντων, ἀλλά καί ἐπὶ τοῦ υλικοῦ Σύμπαντος καθόλου¹¹⁷,
διακηρύσσει καί πάλιν, τά πάντα εἶναι γεγονότα,
δημιουργήματα τῷ πανσόφου καί παντοδυνάμου Δη μιουργοῦ.
Διότιἀποκλει ομένων: α) τῆς ἐκδοχῆς τῆς αὐτομάτου γενέσεως
μονοκυττάρωνγανισμ ὠν, ὡς καί τῆς ἐξελίξεως αὐτῶν εἰς
τελειοτέρους· β) τῆς ἐκδοχῆς τῆς τυχαίας αὐτομάτου γενέσεως
τῶν πρώτων εἰδῶν καί γενῶν, ὅπως ταῦτα ἐνεφανίσθησαν καί
ύπάρχουν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς, καί γ) τῆς ἐκδοχῆς τῆς
αὐτοδημιουργίας τῶν πρώτων δντων καί τῆς αὐτοαιτιότητος
αὐτῶν, ύποχρεούμεθα νά δεχθῶμεν ὡς ἀληθή τήν μαρτυρίαν
τῆς Γραφῆς, δτι πάντα τά ἐνόργανα δντα ἐδημιούργηθησαν
ύπό τοῦ Θεοῦ. (Γενεσ. Α' καί Β'). Καί ἔναι ύπέροχοι ἀληθῶς
μάρτυρες τῆς ύπάρξεως, τῆς σοφίας καί τῆς παντοδυναμίας
Αύτοῦ.

Ἐκδηλοῦται δέ ἡ ἀσύλληπτος, κατάρχην, πρόνοια καί ἡ
πάνσοφος παντοδυναμίαν τΘεοῦ καί ἐν τῇ ὁργανικῇ
διαπλάσει καί ζωῇ δλων τῶν ἐνοργάνων δντων, ἀψύχων τε καί
ἐμψύχων (περιλαμβανομένου καί τοῦ ἄνθρωπου), διότι πάντα¹¹⁷
τά ἴθη καί γένη η αὐτῶν ἐπλάσθησαν μέ ὁργανισμοὺς
καταλλήλους καί μεῖψικά - καί ἀναπαλλοίωτα ἀπ' ὀρχῆς καί
μέχρι σήμερον- ὁργανα ἀναπαραγωγῆς, ἵνα πανσόφως
διαιωνίζηται τό «εἶδος» ἢ τό «γένος» ἐκάστου καί ἀσφαλῶς
ἐπιτελῆ ἔκαστον τόν ἔαυτοῦ προορισμόν. Οι ὁργανισμοὶ καί τά
ἰδιαίτερα αἰσθητήρια ὁργανα ἀπάντων ἐδημιούργηθησαν
ἀνάλογα μέ τάς φυσικάς συνθήκας καί τό φυσικόν περιβάλλον
ἐν ὦ προωρίσθησαν νά ζήσουν, τῶν μέν ύδροιβίων ἀν ἀλογα
πρός τήν πυκνότητα καί τήν πλεονέκτασην, τῶν δέ

¹¹⁷ Ιστάμεθα νοερῶς ἐπί τῶν δρίων τοῦ υλικοῦ Σύμπαντος, τοῦ ἀποτελούντος μίαν
τεραστίαν σφαιράν ὡρισμένου δγκου, περιεχομένου καί βάρους καί λέγομεν πρός ὑπό: Ἐγώ,
τό μόνον ἐν σοί δν τό ἔχον συνείδησιν τῆς ύπάρξεως μου, ἔχω μαρτυρίαν τῆς συνειδήσεώς μου
δτι δέν εἴμαι αὐτοαιτίος, δέν ἐδημιούργησα ἐμαυτόν καί ἄρα εἴμαι δημιούργημα, γεγονός. Σύ,
ἐν τῷ συνόλῳ σου, ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἀλόγων πεπερασμένων σωματίων ἡλεκτρισμοῦ, μή
ἐχόντων ούδε συνοχήν, εἶναι δυνατόν νά είσαι αὐτοαιτίον; Άναμφιβόλως δχι.

χερσαίων καί ἐπι πετεινῶν κατάλληλα διά τήν πυκνότητα, τήν θερμότητα καί τήν πίεσιν ἣς ἀτμοσφαιρας, τήν ἀκτινοβολίαν τοῦ ἥλιου, ἀλλά καί πλείστων ἄλλων γνωστῶν ἡ καί ἀγνώστων ἵσως ἔτι εἰς ἡμᾶς φυσικῶν συντελεστῶν, ἐπωφελῶν τε καί ἐπιβλαβῶν, ὡς αἱ κοσμικαὶ ἀκτῖνες κ.ἄ. Καί ὡς κορωνὶς καί τῆς ὁργανικῆς δημιουργίας ἐτέθη πάλιν ὁ ἄνθρωπος. Διότι καὶ ὁργανική καί μηχανοχημική διάπλασις καί λειτουργία καί τοῦ σώματός του ὑπερέχει πάντων τῶν λοιπῶν.

Θά παρατηρήσουν ἵσως τινὲς ὅτι ὁ ὁργανισμός τοῦ ἄνθρωπου οὕτε τήν ἰκανότητα τῆς ἐπὶ μακρόν παραμονῆς ἐν τῷ ὕδατι ἔχει, μήτε καί πτητικά ὅργα να διά νά ἵπταται ἐν τῷ ἀέρι. Ἐπίσης, ὅτι καί ὁ ὁφθαλμός τοῦ ἄνθρωπου δέν φθάνει τήν ὁξύτητα τῆς δράσεως τοῦ ἀετοῦ, ὡς καί τῶν ὁφθαλμῶν τῆς γαλῆς κ.ἄ. Πλήν πάντα ταῦτα ἀνεπλήρωσεν ὁ δημιουργός διά τοῦ εἰς τόν ἄνθρωπον μόνον δοθέντος λογικοῦ καὶ ἐνσυνειδήτου πνεύματος, διότε , οὐδόλως προέρχεται ἐκ τῆς φυσικοχημικῆς λειτουργίας τοῦ σώματος ἡμῶν. Καί διά τῶν κατακτήσεων τὸ πνεύματος, διασχίζομεν σήμερον ὅχι μόνον τά ὑψη λότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας , ἀλλά καί αὐτό τό διάστημα μάζπερηχητικήν ταχύτητα, βλέπο μεν, καλλίτερον τοῦ ἀετοῦ, εἰς μακροτάτας ἀποστάσεις καί πλέομεν ἀνέτως, ἐν τέλει, κακπί μακρόν καί εἰς τούς βυθὸὺς τῶν θαλασσῶν. Πλασθὰς ὁ ἄνθρωπος διά νά κυριαρχήσῃ καί βασιλεύσῃ ἐφ' ὅλων τῶν λοιπῶν ἐνοργάνων δοντων, ἐμψύχων καί ἀψύχων (Γενεσ. Α' 26-31 κ.ἄ.), τινά τῶν ὅποιων εἶναι ἀσυγκρίτως ὑπέρτερα αὐτοῦ εἰς ὁργανικάς διαστάσεις καί δύναμιν, ἐπροικίσθη ὑπό τοῦ Θεοῦ διά τῆς ἀνεκτιμήτου δωρεᾶς τοῦ λογικοῦ καί ἐνσυνειδήτου πνεύματός του, δι' οὗ ἀνεπλήρωσε πάσας τάξηναντι τῶν λοιπῶν ἐνοργάνων δοντων ὁργανικάς ἀτελείας ἡ ἐλλείψεις του καί ἐν πολλοῖς ὑπερέβαλε καί τά εἰδικά τούτων προσόντα πλεονεκτήματα, τά ὑπό τοῦ δημιουργῶν καί πάλιν εἰς αὐτά δοθέντα πρός ἐπιτέλεσιν τοῦ εἰδικοῦ αὐτῶν προορισμοῦ. Ἀνεξαρτήτως δύμως τοῦ ἀνεκτιμήτου τούτου θείου δώρου καί τό σῶμα τοῦ ἄνθρωπου ἐπλάσθη γενικῶς, κατά τρόπον ὅπωσδήποτε πληρέστερον καί πολυπλοκώτερον πάντων τόργανισμῶν ἀν λοιπῶν ἐνοργάνων δοντων. Καί ὡς ἐκ τούτου ἀπαρτίζει ἐν ὑπέροχον μηχανοχημικόν ὁργοστάσιον, κινήσεως, καύσεως καί καταλλαγῆς τῆς ὕλης, ἀσυλλήπτου, ἐν πολ λοῖς, φυσικοχημικῆς καί μηχανικῆς λειτουργίας, ἐν τῇ φιλοσοφικῇ διερευνήσει τῷ δόποιον ἴλιγγιᾳ κυριολεκτικῶς ὁ ἄνθρωπος νοῦς.

Ἐξετάζοντες λοιπόν φιλοσοφικῶς, ἐν γενικωτάτῃ πάντως φιλοσοφικῇ διερευνήσει, τόν τρόπον τῆς διαπλάσεως, τῆς λειτουργίας καὶ ἀλληλεπιδράσεως καί ἀλληλεξαρτήσεως τῶν διαφόρων ὁργάνων καί συστημάτων τοῦ ἄνθρωπον σώματος, διαπιστῶμεν εὐκόλως τήν ἐν αὐτοῖς - καί δι' ὑπῶν -

έκδηλουμένην ύπεροχον σκοπιμότητα καί τήν ἄπειρον καί ἀσύλληπτον σοφίαν, δύναμιν καί πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ἐκδηλουμένας βεβαίως ἀναλόγως καί ἐν τῇ διαπλάσει καί τῇ δργανικῇ ζωῇ καί πάντων τῶν κατωτέρων τῷ ἀνθρώπου ἐνοργάνων δυντων, ἅτινα, δπως καί ὁ ἀνθρωπος, οὔτε αὐτομάτως, μήτε δι' αὐτοδημιουργίας, ἀλλ' οὔτε καί διά τῆς ἔξελίξεως κατέλαβον τήν ἦν ἀπ' ἀρχῆς κατέχουν θέσιν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς ζωῆς.

Οὕτως οἱ ὄφθαλμοὶ ἡμῶν, κατ' ἀρχήν (όμοιους σχεδόν τῶν ὅποιων ἔχουν καί τά πλεστα τῶν λοιπῶν ἐμψύχων δυντων, ἐνῷ τά ἔντομα καί πολλά τῶν ἐναλίων καί ὑδροβίων ἐν γένει ἔχουν διάφορα καί πολυποίκιλα ἀλλ' ὑπέροχα ἐπί ίσης συστήματα δράσεως) ἀποτελοῦν τό τελειότερο πτικόν, φωτογραφικόν ἀλλά καί κινηματογραφικόν συνάμα σύστημα. Τοῦτο ἔχοντες ως πρότυπον κατεσκευάσαμεν τήν φωτογραφικήν ἀλλά καί τήν κινηματογραφικήν μηχανήν, ἀναμφιβόλως δυμως αὗται οὐδέποτε θά φθάσουν τήν τελειότητᾶς τὸ ἀνθρωπίνης δράσεως. Τά βλέφαρα, π.χ., ἀνοίγουν καί κλείουν αὐτομάτως διά νά ἐπιτρέψουν ἥ ἀποκλείσουν τήν δρᾶσιν εἴτε συνεπείᾳ ἐπιταγῆς τοῦ πνεύματος, τῆς ψυχῆς, ἥ καί λόγῳ ἄμεσου ἥ ἐμμέσου ἐπιδράσεως τῶν γενικωτέρων σχετικῶν ἀναγκῶν τοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦ ὕπνου π.χ. τῆς ἀφυπνίσεως κ.ο.κ. Ά βλεφαρίδες, ἐκφυόμεναι εἰς τά ἀκρα τῶν βλεφάρων, προφυλάσσουν τόν βολβόν ἀπό τοῦ κονιορτοῦ ως καί ἀλλων μικροοργανισμῶν ἥ σωματιδίων μεταφερομένων ὑπό τοῦ ἀέρος, ἐνῷ αἱ ὄφρύες, ἀνωθεν τῶν βλεφάρων τοποθετημέναι, ἀπομακρύνουν τόν ἐκ τοῦ μετώπου κατερχόμενον - καί ἐπιβλαβῆ εἰς τούς ὄφθαλμοὺς - ἰδοῦτα, κοσμοῦσαι, συνάμα, καί τό πρόσωπον. Διάλατάν τον δέ σχεδόν, κατά τήν διάρκειαν τῆς ἐγρηγόρσεως, κίνησιν τῶν βλεφάρων ἐγχύνεται αὐτομάτως ἐπίσης ἀπό εἰδικῶν ἀδένων τό πολύτιμον, καὶ πό ψυχικῆς ἀπόψεως, δάκρυ, ἥ ποσότης τοῦ ὅποιου αὐξάνει μόλις παραστῆ ἔκτακτος τίς ἀνάγκη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ βολβοῦ, ως ἥ εἰσβολή ἔνον σώματος ἥ ἀλλη ἔξωτερη προσβολή.

Δέν θά περιγράψωμεν βεβαίως λεπτομῆρον τόν ὑπέροχον μηχανισμόν καί τήσν γένει διάπλασιν τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ βολβοῦ, ως καί τόν θαυμάσιον τρόπον τῆς δι' αἵματος τροφοδοτήσεώς τοικόδοσον ἐκφεύγει τοῦτο τοῦ πλαισίου τῆς παρούσης, ἵσαι δ' ἐξ ἀλλου ἔργον τῶν ὄφθαλμολόγων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὅποιων, καί οἱ πλέον διακεριμένοι, κατεδίκασαν τάς μωράς θεωρῆσαι τ «αὐτομάτου γενέσεως» καί τῆς «ἔξελίξεως» μόνον ἐκ τῆς ὑπερόχου σκοπιμότητος καί τῆς θείας ἀληθῶς προνοίας καί σοφίας, αἵτινες ἐκδηλοῦνται εἰς τόν τρόπον τῆς διαπλάσεως καί τῆς λειτουργίας τῶν ὄφθαλμῶν. Θά περιορισθῶμεν εἰς τάς πολυτίμους μηχανοχημικάς ἴδιότητας καί λειτουργίας τοφακοῦ του, προσαρμοζούμενου ἐκάστοτε,

αύτομάτως και ταχύτατα, μέ τάς ἀποστάσεις τῶν ἔξωτερικῶν εἰκόνων δι' ἀναλόγων, και αύτομάτων ἐπίσης, συστολῶν και διαστολῶν τῆς κόρης, δι' ὃν ἵδια καθορίζεται ἡ ποσότης τοῦ ἀναγκαιοῦντος φωτός πρός φωτογράφησιν τῆς ἔξωθεν λαμβανομένης ἀνακλαστικῶς, εἰκόνος και τόν σχηματισμόν ταύτης ἀνεστραμμένης ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ὅπως ἀκριβῶς ἐπιτελεῖται ἀς τάς φωτογραφικής μηχανᾶς.¹¹⁸ Ενῷ δημοσίᾳ ἡμεῖς ἐκ τοῦ κλειστοῦ θαλάμου τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς λαμβάνομενάνεστραμμένην τήν ἀποτυπωθεῖσαν φωτογραφίαν και ἐνεργοῦμεν δευτέραν φωτογράφησιν ταύτης, διά νά ἔχωμεν τήν ὁρθήν εἰκόνα τοῦ φωτογραφηθέντος ἀντικειμένου, ἐν τῷ ὁρθαλμῷ ἡμῶν ἐπιτελεῖται και πάλιν ψόφιμον ατος πρός τῷ μηχανική λειτουργίαστε διά μεταφορ ἀς τῆς ἀνεστραμμένης εἰκόνος εἰς ἴδιαίτερον ἐσωτερικόν κέντρον (διά δευτέρας οὕτως εἰπεῖν φωτογραφήσεως) διαμορφοῦται ἡ φυσιολογική τῷ δρωμένου ἀντικειμένου εἰκών. Τό δτι εἰδικοὶ ἀδένες ἐκχύν ουν ἴδιαίτερον ὑγρόν διά τόν καθαρισμόν τῆς οὕτω σχηματιζομένης εἰκόνος, ὅπως ἀκριβῶς καθαρίζονται αἱ φωτογραφίαι εἰς τάς φωτογραφικάς ἡμῶν μηχανᾶς, δίδει μικράν ἴδεαν τῆς λεπτοτάτης και πολυποίκιλης μηχανοχητικού ψόφου τῶν ὁρθαλμῶν ἡμῶν, αύτομάτως εἰς ἐνέργειαν τιθεμένης, ἔτε, τῇ ἐπιβολῇ τοῦ πνεύματος - τῆς ψυχῆς, εἴτε ὑπό τήν ἐπίδρασιν τῶν εἰδικῶν ἐνδοοργανικῶν ἥτις ἔξωτερικῶν συντελεστῶν.

Ἐπὶ πλέον δημοσίᾳ τῆς ὑπερόχου ταύτης λειτουργίας, οἱ ὁρθαλμοὶ ἡμῶν ἔχουν πλεονεκτήματα, τῷποτα δέν θά δυνηθῶμεν ἀσφαλῶς νά προσθέσωμέν πρέπετάς φωτογραφικάς ἡμῶν μηχανᾶς. Διότι αἱ δύο κεχωρισμέναι εἰκόνες τῶν δύο ὁρθαλμῶν ἐνοῦνται ἀκολούθως εἰς μίαν, αὐτή δέ διά βραχυτάτων διαλειμμάτων εξεγκέφαλον μεταφερομένη (πρώτης ἀκριβῶς εἰς τόν κινηματογράφον) και ἀπό τῶν λοιπῶν συμβλεπομένων τυχόντων διαχωριζομένη, χωρὶς νά γίνῃ οὐδεμία σύγχυσις ἥτις ἀλλαγή, μεταβάλλεται ἀκαριαίως ὑπό τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἰς ἴδεαν, περιέχουσαν ὅχι μόνον και τέλεστας λεπτομερείας τῆς μορφῆς τῶν διαφόρων ἀντικειμένων ἀλλά και τούς ἴδιαίτερους αὐτῶν χρωματισμούς. Ταυτοχρόνως ἐπιλεγεῖσα ὑπό τῆς ψυχῆς και εἰς ἴδεαν μετατραπεῖσα εἰκὼν ἀποταμιεύεται εἰς τήν ἀποθήκην τῆς «μνήμης», διά νάνασύρηται ἐκείθεν ἐκάστοτε, και ἐφ' ὅρους ζῆται, κατά τήν βούλησιν ἡμῶν. Εἶναι ἀναμφισβήτητον δτι ὅσον δήποτε και ἀν προχωρήσωμεν εἰς ἐπιστημονικάς κατακτήσεις, ὅδέποτε θά δυνηθῶμεν νά κατασκευάσωμεν ὀπτικόν μηχανοχημικόν σύστημα τόσον τέλειον και τόσον πληρες (και ἐν τόσῳ μάλιστα περιωρισμένω χώρῳ) ὅσον εἶναι τό σύστημα τῆς δράσεως τοῦ σώματος ἡμῶν¹¹⁸.

¹¹⁸ Η θεία παντοδυναμία, πανσοφία και πρόνοια ἐκδηλοῦται βεβαίως, ώς προείπομεν,

Παράλληλον, καί ίσης λεπτότητος ἀλλά καί μηχανοχημικῆς ὅπως καί τεχνικῆς διαπλάσεως καί λειτουργίας δργανον τοῦ ἡμετέρου σώματος ἀποτελεῖ τό οὗ. Η ἐξωτερική διασκευή του, σχηματίζουσα λεπταπάνηγάποψεως τεχνικῆς καί μηχανικῆς, χοάνην (βάσει δέ τῶν ἀναλογιῶν τοῦ σώματος, καί δῆς τκεφαλῆς, ὡραιοτάτην καί ἀπολύτως συμμετρικήν) συγκεντρώνει τά κῆρια παλιτικῶν δονήσεων ὃν ἐξωτερικῶν ἥχων καί μεταφέρει ταῦτα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ λεπτοτάτου ἀκουστικοῦ τυμπάνου, δπερ κλείει τό κάτω μέρος τῦ στομίου τῆς τελειοτάτης ταύτης ἀκουστικῆς καί τεχνικῆς συσκευῆς. Ο εἰς τήν μεβράνην οὕτω φθάνων ἥχος πολλαπλασιάζεται διάων 6.000 χορδῶν (τῆς ἀποκληθείσης κιθάρας τῷ Κοτύ), ἐξ ὃν ἀποτελεῖται ἡ μεμβράνη, ἀλλά καί τονοῦται, προσέτι, ὑπό τῶν τριῶν δσταρίων, τῶν εὑρισκομένων δπισθεν ὠτῆς, ἥτοι τοῦ ἀναβολέως, τῆς σφύρας καί τῶ ἄκμονος, κατά τόν ἐσχάτως μόλις γνωσθέντα φυσικόν νόμον τῆς μείζονος μεταδόσεως τοῦ ἥχου διά τῶν στερεῶν. Ἐκεῖθεν ὁ ἥχος μεταφέρεται, αὐτομάτως καί πάλιν, καί δι' ὑπερόχων ἐπίσης ἀλλά καί λεπτοτάτων ἀγωγῶν, ἀς τό εἰδικόν κέντρον τῷ ἐγκεφάλου, διά νά μεταβληθῇ καί οὕτος εἰς ἰδέαν ἄμα τῇ ἐπαφῇ μετά τῆς ψυχῆς. Τό γεγονός ὅτι πλήν τῆς ὑπερόχου διαπλάσεως τοῦ ἀκουστικοῦ τυμπάνου, ἐτοποθετήθησαν δπισθεν αὐτοῦ καί στερεά σώματα, ίνα μεταφέρηται εύχερέστερον ὁ ἥχος, δίδει καί αὐθίς μικράνκνα τῆς παγγνωσίας ἀλλά καί τῆς ἀπειρού προνοίας, ἥτις προϋπελόγισε καί συνεδύασε τά πάντας τάχων ε ἄνθρωπον, δσον καί εἰς τά λοιπά ἔμψυχα ὅντα, πρός τελείαν (ἀναλόγως πάντοτε τοῦ εἰδικοῦ ἐκάστου προορισμοῦ) ἐξυπηρέτησιν καί τῆς ἀκοῆς.

Η ρίζη, ἐν συνεχείᾳ ἀποτελεῖ ἐπίσης λεπτοτάτην καί πληρεστάτην μηχανοχημικήν συσκευή^άπηρετοῦσαν - πλήν

πολυειδῶς μάλιστα καὶ πολυτρόπως, καὶ εἰς πάντα τὰ συστήματα δράσεως τῶν λοιπῶν ἐμψύχων ὅντων. Οὕτω π.χ. τὰ κήτη, ζῶντα εἰς τὰ μεγάλα βάθη τῶν βυθῶν τῶν ὀκεανῶν, δπον ἐπικρατεῖ ἀπόλυτον σκότος, ἐκτὸς τῆς ὑπερόχου ἐσωτερικῆς διαπλάσεως τοῦ σώματος αὐτῶν, δι' ἣς ἐξουδετερώνεται ἡ εἰς τὰ βάθη ἐκεῖνα μεγάλη πίεσις τοῦ ὕδατος, ἔχουν ἀντὶ δφθαλμῶν πραγματικούς ἡλεκτρικούς προβολεῖς, ἔνιοι μάλιστα τῶν ὄποιῶν εὑρίσκονται καὶ εἰς τὰ πλευρὰ αὐτῶν ἐν εἴδει ἡλεκτρικῶν πλακῶν. Ή φωτιστικὴ ἔντασις τῶν προβολέων τούτων ὑπερβαίνει πολλάκις καὶ τὰ 15 μέτρα, ἡ δὲ μηχανικὴ διάταξις αὐτῶν εἶναι ἀσυγκρίτως πληρεστέρα τῶν ὑψηδῶν κατασκευασθέντων τοιούτων, τόσον διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἡλεκτρικοῦ φωτός, δσον καὶ διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἐντάσεως του δὲ καταλλήλων προσμάτων, ἀνακλαστικῶν φακῶν κ.ἄ. Οὕτω τὰ κήτη ταῦτα, ἀνάπτοντα τὸν ἡλεκτρικοὺς αὐτῶν προβολεῖς κατὰ βούλησιν, οὐ μόνον ρυθμίζουν τάς κινήσεις αὐτῶν κατὰ τάς ἐκάστοτε ἀνάγκας των, ἀλλὰ φωτίζουν συνάμα καὶ τὰ ἐρεβώδη βάθη τῶν βυθῶν, διευκολύνοντα ἦπι κίνη σιν καὶ τὴν ζωὴν καὶ ἄλλων ὅντων στερούμενων τῶ δπτικοῦ καὶ φωτιστικοῦ τούτου συστήματος. Πολλῶν ἐπίσης ἐντόμων οἱ δφθαλμοὶ ἀποτελοῦν πολυεδρικοὺς φακοὺς ὑπερόχους τέχνης!!! Τοῦ δὲ ἀετοῦ οἱ δφθαλμοὶ εἶναι κατὰ τοιούτον τρόπον διαπελασμένοι, ὥστε οἱ βοιβοὶ αὐτῶν νά μεταβάλλουν θέσιν, ὅταν ἀπὸ μεγάλου ὑψούς κατέρχεται ώς ἀστραπή, διὰ νά ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς λείας του. Άν ύστερούντο τοῦ πλεονεκτήματος τούτου, άθετηφλούντο ταχέως λόγω τῆς ἀποτόμου μεταβολῆς τῆς ἀποστάσεως. Άλλὰ καὶ πρὸ τῆς τυφλώσεως, δέν θὰ ἡδύνατο ὁ ἀετὸς νά διακρίνῃ τὸ θῦμα τοῦ κατερχόμενος ἀποτόμως πλησίον αὐτοῦ.

τῆς διακοσμήσεως τοῦ προσώπου- τόσον τήναναπνοήν ὅσον καί τήνδσφρησιν. Εἰς τάς καλλιτεχνικάς αὐτῆς εἰσόδους ἐτέθη πάλιν ὑπό τοῦ δημιουργοῦ πολύτιμον τρίχωμα, παρεμποδίζον τήν ἀβολήν μικροοργανισμῶν ἢ μικροσωμάτων, τόσον δέ τοῦτο, ὅσον καί εἰδικοί, ἐν συνεχείᾳ, θάλαιμοι, διά καταλλήλων ὑγρῶν αὐτομάτως περιβρεχόμενοι, διϋλίζονται καί θερμαίνονται συνάμα τόνιεπνεόμενον ἀέρα, ἵνα μή φθάσῃ ψυχρός καί ἀκάθαρτος εἰς τούς πνεύμονας. Λεπτότατοῖς παραλλήλου, εἰδικοὶ ἀδένες, ἢ λειτουργία τῶν ὅποιων μέχρι σήμερον δέν εἶναι πλήρως γνωστή, ἔξυπηρετοῦν τήν ἴαθησιν τῆς ὁσφρήσεως, μεταφερομένης ἐπίσης ἀκαριαίως δι' ὑπερόχων ἀγωγῶν εἰς τόν ἐγκέφαλον. Καί μεταβαλλομένῳώς εἰς ἰδέαν, ἄμα τῇ ἐπαφῇ αὐτῆς μετά τῆς ψυχῆς.

Όμοίαν πολλαπλήν λειτουργίαν καί συλλειτουργίαν, ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον, ἐπιτελοῦν τό στόμα, τά χεῖλά, γλῶσσα, ὁ λάρυγξ καὶ φάρυγξ. Καλλιτεχνικάτατα ὅργανα καί εἰδικοὶ ἀδένες, μέ θαυμασίαςιδιότητας, ἔξυπηρετοῦν τήν πολλαπλήν ταύτην λειτουργίαν ἢ περιλαμβάνεται, σὺν ἄλλοις, καί ἡ αἰσθησις τῆς γεύσεως, δι' ᾧς διαχωρίζομεν τό γλυκὺν ἀπό τό πικρόν, τόλμυρόν, τό δέσμινον κ.ο.κ. Τάς ἰδιότητας ταύτας δέν θά δυνηθεῖν ποτέ νά προσδώσωμεν εἰς τούς μηχανικούς ἀνθρώπους τούς ὅποιους κατεσκευάσαμεν. Ἐξ ἄλλου, δέν γνωρίζει ἐσέτι ἡ Ἔπιστήμη, διατί τό α΄ εἶδος τό αἰσθανόμεθα γλυκὺν καί τό ἄλλο πικρόν. κλπ., ἐνῶ πρόκειται, κατά βάθος, περί πον αὐτῶν χημικῶν στοιχείων μέ ἐλαχίστας διαφοράς ἀναλογιῶν. Ωσαύτως ἐν τῇ αὐτῇ «συλλειτουργίᾳ» περιλαμβάνεται ὡς «ἔναρθρος λόγος». Καί ὡς ἀπεδείχθη, διά προσφάτων σχετικῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν ἐν Ἀμερικῇ, ἡ φωνή τῷ ἀνθρώπου εἶναι «ἐγγενής» καί ὅχι «ἐπίκτητος». Ο ἀνθρωπος μόνον ἔξ ὅλων τῶν ἐμψύχων ὅντων κατέχει σύστημα παραγωγῆς ἥχων ἀπολύτως μοναδικόν, δημιουργηθέν, προδήλως, διά τήν παραγωγήν ποτὲ ἐνάρθρου λόγου. Ο φάρυγξ τοῦ ἀνθρώπου δέν ἔχει προηγούμενον ἢ παράλληλον φαινόμενον ἐς τό ζωϊκόν βασίλειον. Ο τρόπος μέ τόν ὅποιον ὅμιλεῖ καί ὁ τρόπος μέ τόν ὅποιον ἀκούει τούς ἥχους αὐτοὺς εἶναι ἀπολύτως ἀλληλένδετοι. Ή ἀντίληψις δέ τῆς ἐπενεργείας ταύτης γίνεται ἐς τόν ἐγκέφαλον.

Εἰς τόν ἐγκέφαλον (τοῦ ὅποιον αἱ ἀπό μέρους ἵνες συνδέονται διά πολυπλόκων διακλαδώσεων κατά τρόπον κυριολεκτικῶς ἀφάνταστον - μυστηριώδη) καταλήγουν, δι' ὑπερόχων ἀγωγῶν, πᾶσαι αἱ ἔξωτεραι ἀνακλαστικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ σώματος ἥμων, δπως καί αἱ ἐνδοοργονικαὶ λειτουργίαι ἐκκρίσεις τῶν διαφόρων ἀδένων, καί ἐνήμερον, οὔτως εἰπεῖν, αὐτῶν καθιστῶσαι τοῦτον, προκαλοῦν τήν δι' αὐτοῦ αὐτόματον ἀνακλαστικήν κίνησιν ἀντιστοίχων τοῦ σώματος δόρ γάνων ἥ συστημάτων, πρός ἔξυπηρέτησιν τῶν ἐκ

τῶν ἐξωτερικῶν ἢ τῶν ἐνδοοργανικῶν ἐπιδράσεων προκαλουμένων ἀναγκῶν. Πρός τοῦτο συλλειτουργοῦ ὅντες τρισεκατομμύριον περίπου λεπτοτάτων νευριδίων καὶ κυττάρων, σχηματιζόντων πολυπλευτικά μηχανοχημικάς δύμαδας καὶ ἀναλόγους ἀλληλεξαρτωμένους συνδυασμοὺς¹¹⁹. Η ἑκάστοτε παρέμβασις τῆς ψυχῆς εἶναι δλως ἀσχετος. Δύναται βεβαίως ἡ ψυχή, καταλλήλως μάλιστακούμενη, νά ἀντιδρᾷ ἐναντίον πασῶν τῶν ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἐπιδράσεων, διατάσσουσα μάλιστα καύποχρεοῦσα αὐτὸν νά ἐνεργήσῃ ἀντιθέτως δλως ἀπ' δτι αὗται ἐπιβάλλουν. Ὅπως δήποτε ὕπνος εἶναι τόσον λεπτή καὶ τόσον πολύπλοκη τουργία τοῦ ἐγκεφάλου, ὥστε προκαλεῖ τόν θαυμασμόν. Εἰδικά π.χ. «κέντρα» καὶ δραγανα προκαλοῦν τούς ἐρεθισμούς καὶ τήν κίνησιν τῶν ἀντιστοίχων συστημάτων καὶ δργάνων τοῦ δλου σώματος. Εἰδικόν δργανον, αὐτομάτως λειτουργοῦν, προκαλεῖ τόν ὕπνον καὶ τήνεκ τοῦ ὕπνου διέγερσιν, δταν μολυνθῇ ἡ ἀτμόσφαιρα ὑπερομέτρως καὶ ἐπίκειται ὁ ἐξ ἀσφυξίας θάνατος. Πῶς, πράγματι, λογικό ἀνθρωποι - καὶ μάλισταπιστήμιονες! - ἡδυνήθησαν νά φαντασθοῦν δτι πάντα ταῦτα, ἀλλά καὶ ἡ δλη διάπλασις ὥν διαφόρων συστημάτων καὶ δργάνων τοῦ σώματοςήμων, διεμορφώθησαν αὐτομάτως καὶ τυχαίως!!!, ἡ συνεπεία οίωνδήποτε ἐξελίξεων καὶ ἐπιδράσεων τυφλῶν καὶ μηχανικῶν, φυσικῶν ἐπιλογῶν;

Καί μόνούμως τό γεγονός δτι ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου, ἐγκεκλεισμένος, πρός μεγαλυτέραν προφύλαξιν, δχι μόνονέντός τῆς δστεῖνης θή κης τῷ κρανίου, ἀλλά καὶ εἰς τό ὑπέροχον καὶ τριπλοῦν περιτύλιγμα τῶν τριῶν μεμβρανῶν τῶν μηνίγγων, ήτοι τῆς σκληρᾶς, τῆς ἀραχνοειδοῦς καὶ τῆς μαλακῆς (διά τήνἀποφυγήν προσκρούσεων ἡ τριβῆς ἐπὶ τῶν κρανια κῶν δστῶν κατά τάς διαφόρους κινήσεις, καὶ δή τάς ἀποτόμους, τῆς κεφαλῆς καὶ τῷ σώματος) ἐπιπλέει προσέτι, τρόπον τινά, καὶ ἐπὶ πυκνοτάτου ὕγροῦ, ὥστε κατά τάς διαφόρους καὶ βιαίας πολλάκις κινήσεις πτωσώματος νά μή ὑφίσταται ούδεμίαν ἐπιβλαβῆ ἐπίδρασιν, δέν ἀποκλείει καὶ δέν καταδικάζει πᾶσαν ἐξελικτικήν ὑπόθεσιν οίασδήποτε μιρφς; Διότι ἐάν καὶ τό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου διεμορφωτο, ὡς πιστεύουν οί διάφοροι... «ἐξελικτικοί», ἀπό ἐρπόντων, ἀρχικῶς, καὶ τετραποδιζόντων

¹¹⁹ Διεπιστώθη ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης δτι οἱ πυρηνικοὶ σχηματισμοὶ εἰς τὸν πυθμένα κὰ τὰ τοιχώματα τῆς 3^{ης} κοιλίας τῷ ἐγκεφάλου λειτουργοῦν ὡς «κέντρα», ἐφορεύοντα ἐπὶ τῆς ὑλανταλαγῆς τῶν θρεπτικῶν ούσιῶν, δηλαδὴ τῶν ὑδατανθρόκαν, τῶν λιπῶν καὶ τῶν λευκωμάτων, ἐπὶ τῆς οίκονομίας τοῦ ὑδατος εἰς τὸν δργανισμόν, ἐπὶ τῆς θερμοκρασίας καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν νευροφυτικῶν ἡ ἀπλῶς φυτικῶν λειτουργιῶν. Όλοι αὐτοὶ οἱ πυρῆνες, συνδέονται, κατὰ διαφόρους τρόπους, διὰ νευρικῶν δεσμῶν η συμμῶν μεταξὺ τῶν καὶ μετὰ τοῦ τελικοῦ ἐγκεφάλου, ίδια τοῦ ρινεγκεφάλου (δσφρητικῆς περιοχῆς), μετὰ τοῦ δπτικοῦ θαλάμου κ.ά. Ἐκπέμπουν δὲ κατιούσας φυτικάδνας πρός τοὺς πυρῆνας τοῦ προμήκους καὶ, δὲ μέσου τοῦ μυελοῦ τοῦ αὐχένος, πρός τὸ πάγκρεας, τὰ ἐπινεφρίδια καὶ ἄλλους ἐνδοκρινεῖς ἀδένας.

άκολούθως δργανισμῶν, φυσιολογική συνέπεια θά ἥτο ἡ βαθμιαία μετατόπισιξλάττωσις καί ἔξαφάνισις τοῦ ύγροῦ τούτου ἵε τήν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου (ἐφ' οὗ ἐπιπλέει καιροιλεκτικῶς ὁ ἐγκέφαλος) πιεζομένου ὑπό τοῦ βαρυτάτου δγκου τοῦ ἐγκεφάλου, μόλις ως ὁ ἄνθρωπος θά ἴστατο δρθιος. Οὕτως ἡ ἔξελιξις!!! καί ἡ δρθή στάσις τοῦ ἀνθρώπου θά ἔβλαπτε καιρίως τό σπουδαιότερον δργανον τοῦ σώματος αὐτοῦ.

Άλλ' ας κατέλθωμεν ἀπό τῆς κεφαλῆς εἰς τόν λαιμόν καί τά λοιπά συστήματα ὅφελα τοῦ σώματος ἡμῶν, ἵνα ἰδωμεν κατά πόσον θά ἥτο δυνατόν νά διαμορφωθοῦν καί ταῦτα αὐτομάτως καί τυχαίως ἥ καί δι' ἔξελίξεως φασδήποτε «μιορφῆς»... Ό λαιμός ἡμῶν, θαυμαστῶς ἐπίσης ἔξυπηρετῶν πολλάς ἀνάγκας καί λειτουργίας τοῦ σώματος, ἀποτελεῖ συνάμα καί τό στερεόν βάθθρονβαροντούντος κεφαλῆς μέ ιδιαίτερον καί μοναδικόν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ δργανισμῷ δργανον, τήν εἰδικήν κορυφήν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τόν ἀτλαντα, ἵνα στρέφηται ἥ κεφαλή ἡμῶν εὐχερῶς πρός πάσας τάς κατευθύνσειςΕάν ἥτο δυνατή ἥ τοιαύτη πρός τά ἄνω διάταξις ἡσ σπονδυλικῆς ἡμῶν στήλης δι' ἔξελίξεως (ἐν ἀντιθέσει πρός πάντα τά λοιπά ἔμψυχα ὄντα, ὃν ἥ κεφαλή κλίνει πρός τά κάτω) πῶς θάξηγηθή ἥ ἐλαττωματικότης τοῦ ἐλέφαντος, στερούμενου τελείως λαιμὸν, ἀλλά καί τοῦ λύκου, μή δυναμένου νά φτρεψθεν κεφαλήν τοῦ δεξιά καί ἀριστερά!¹²⁰ Διαπά τά ζῶα ταῦτα δέν ἡδυνήθησαν νά ἀπαλλαγοῦν τῶν ρηθεισῶν ἀτελειῶν των, ἐπίσης δέ καί τόσα ἄλλα, μέ ἀνωτέρας ὠσαύτως ψυχικάς ἰδιότητας (ώς ὁ κύων, ἥ γαλῆ, ἥ ἀλώπηξ κ.ἄ.) δέν ἡδυνήθησαν ὁμοίως νά ἀποκτήσουν τήν ἱκανότητα τῆς στροφῆς τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καί πρός τά ἄνω, παρά τήν ἀναμφισβήτητον προσπάθειαν, τήν δποίαν ἀπ' ἀρχῆς προδήλως καταβάλλοντα; Μόνον λοιπόντον λαιμόν τοῦ ἀνθρώπου συνεδυάσθησάροχα δργανα καί συστήματα,ώστε, σὺν τοῖς ἄλλοις, νά δύναται οὔτος νά στρέψῃ τήν κεφαλήν του κατά βούλησιν πρός δλα τά σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος. Καί ἐν αὐτῷ ἐπίσης ἐτοποθετήθησαν θαυμάσιοι ἐνδοκρινεῖς ἀδένες (ό θυρεοειδής μετά τῶν παραθυρεοειδῶν) δι' ὃν ρυθμίζεται ἥ θρέψις τοῦ σώματος, καθαρίζεται τό αἷμα κ.ἄ. Εἰς κατάλληλον δέ θέσιν αὐτοῦ, παρά τήν «παρεγκεφαλίδα» ἐτοποθετήθη ὁ μυστηριώδηςἀδήν τῆς

¹²⁰ Κατά τήν βεβαίωσιν τῶν ποιμένων, ὁ λύκος δέν δύναται δχι μόνον νά στρέψῃ τήν κεφαλήν του δεξιά καί ἀριστερά, ἀλλ' ούδε νά ἀνοίξῃ εὐκόλως καί τάς σιαγόνας του. Διά τοῦτο δέ καί ἐπιτίθεται κατά τῶν ποιμνῶν μέ ἀνοικτόν στόμα. Αἱ ἀτέλειαι αῦται ἐδόθησαν προδήλως εἰς αὐτὸν ὑπό τοῦ Δημιουργοῦ πρός περιορισμόν τῶν ἐπιβλαβῶν ἰδιοτήτων του. Ἐπίσης ὁ ἐλέφας σκοπτίμως ἐστερεόθη λαιμοῦ καί τραχήλου διότι, λόγῳ τοῦ μεγάλου δγκου καί βάρους τῆς κεφαλῆς του, θά ἐκινδύνευεν ὁσάκις θά ἔκλινε τήν κεφαλήν πρός τά κάτω διά νά φάγη ἥ νά πίη, ἔχων λαιμόν καί τράχηλον ἀνάλογον τοῦ ὑψους του. Άλλ' ἀντί τούτων ἐδόθη εἰς τόν ἐλέφαντα ἥ προβοσκίς, ἔξυπηρετοῦσα πλήρως πάσας τάς σχετικάς ἀνάγκας του.

«ύποφύσεως», δστις καί ἀπεκλήθη «δεύτεροςέγκεφα λος» διά τήν ἄκρως πολύτιμον ἀλλά καί πολύμορφον ὑπηρεσίαν, τήν δποίαν προσφέρειε τόν δλον ὁργανισμόν με τήν αὐξητικήν σωματορόπονόμινην, τάς γοναδοτροπίνας ὁρμόνας καί τήν θυρεοτρόπον, ἀστινας ἐκ τῶν τριῶν λοβῶν αὐτοῦ ἐκρίνει.

Τοιουτορόπως δένός ὁργάνου - καί ἐν ἐλαχίστῳ καί πάλιν χώρῳ - συνεδυάσθησαν αὔθις ὑπέρο χοι, πολλαπλὰ καί πολυειδεῖς μηχανοχημικαί λειτουργίαι κένπηρετήσεις τοῦ δλον σώματος, δεδομένου μάλιστα δτι ἐν τῷ λαιψῷ ὑπάρχουν καί ὁ λάρυγξ ἀλλά καί ὁ φάρυγξ, ωσαύτως δ' ἐξ αὐτοῦ διέρχονται τόσαγωγοί τοῦ αἵματος καί τῶν νεύρων, συνδέοντες τήν κεφαλήν μετά ὑτολοιποῦ σώματος. Τό πλείστον δέ καί τῶν προμνησθέντων ὁργάνων καί συστημάτων λειτουργῶν αὐτομάτως, δπως καί τό ἀναπνευστικόν ἡμῶν σύστημα, τῷ δποίου τά κύρια ὁργανα ἀποτελοῦν, ὡς γνωστόν, οὶ πνεύμονες ἡμῶν.

Διά τούς πνεύμονας,ἀρκεῖ φρονοῦμ εν νά σημειωθῇ δτι ἡ ἐξωτερική αὐτῶν ἐπιφάνεια καταλαμβάνει ἔκτασιν (80) ὁγδοήκοντα!! περίπου τετραγωνιῶν μέτρων. Καί εἶναι δλως πρόδηλονδτι οὔτε τυχαίως, μήτε ἐξελικτικῶς..., συνεπτύχθησαν καί οὗτοι εἰς τόσον ἐλάχιστον χώρον, ἵνα διαμορφωθῇ οὔτως ὁ τόσον λεπτός καί τόσυπέροχος αὐτῶν μηχανισμός, ὥστε, χωρὶς κάν νά λαμβάνωμεν ἡμεῖς γνῶσιν τῆς πολυτίμου λειτουργίας τουδιά τοῦ στόματος ἡ τῆς ρινός εἰσπνεόμενος ἀήρ (ὁ τόσον ἀπαραίτητος διά τήν ζωήν) νά συντελῇ καί εἰς τόν καθαρισμῶν καί τήν ὁξυγόνω σιν τῷ αἵματος, δπως καί εἰς τήν καῦσιν τῶν τοξινῶν κ.λπ., τάφποίας συναποφέρει τοῦτο κατά τήν ἀέναον διαδρομήν του πρός τροφοδότησιν τῶν διαφόρων μᾶλλον τοῦ ὁργανισμοῦ. Πρός τούτοις καί ἡ θαυμασία αὕτη ἀλλά καί τόσον πολύπλοκος μηχανοχημική λειτουργία (καθ' ἓν εἰσπνέονται καθ' ἐκάστην καί ἀποπνέονται ἐκατοντάδες κυβιῶν μέτρων ἀέρος) ἐπιτελεῖται, μηχανικῶς καί δλως αὐτομάτως τόσον ἐν ὑπνώσει δσον καί ἐν ἐγρηγόρσει. Αὐτομάτως δ' ἐπίσης προσαρμόζεται, μέχρις ὠρισμένων ὀρίων, καί κατά τάς διαφόρους ἐκτάκτους ἀνάγκας τοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἄλλα καί ἡ λειτουργία τῆς καρδίας δέν εἶναι ὀλιγώτερον θαυμαστή.Απαρτίζει καί α ὕτη λεπτοτάτην καί τελειοτάτην ἀντλίαν ἀπορροφητικήν καί καταθλιπτικήν, δχι μόνον αὐτομάτως ἐπίσης λειτουργοῦσαν ἀνευ διακοπῆς ἐφ' δρου ζωῆς, ἀλλά καί αὐτομάτως ὥσαύτως διανέμουσαν τό αἷμα μετά ὑπερμαθηματικῆς ἀκριβείας καί ὑπερόχου ὁρμονίας κατά τάς ἐκάστοτε ἀνάγκας τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ ὁργανισμοῦ. Διότι δέν συγκεντρώνει ὀλτή μόνον τό πολύτιμον διά τό σῶμα αἷμα ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν τροφῶν ὑπό τοῦ στομάχου. Ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων ἐπίσης πολυ τίμων ὁργάνων, μεριμνᾷ,

οὗτως εἰπεῖν, προσέτι, διά τοῦ θαυμασίου ἐπίσης συστήματος τῶν ἀρτηριῶν καὶ τῶν φλεβῶν, καὶ διά τήν δικαίαν διανομῆν τούτου ἵψε τά διάφορα μέρη τοῦ σώματος, αὐτομάτως αὐξάνοντα ἐκάστοτε τήν ποσότητά τοῦ - δι' ἀναλόγου ἐλαττώσεως ἐξ ἄλλων μερῶν - ὅταν ἐκτακτος τὸς ἀνάγκη (τραῦμα π.χ.) ώρισμένου μέρους ἢ μέλους ἐπιβάλλει τήν τοιαύτην ὕξησιν. Ληγούσης δέ τῆς ἐκτάκτου ἀνάγκης, ἐπαναλαμβάνεται ἡ προτέρα τάξις καὶ ἡ κανονική διανομή τοῦ αἵματος, ἐπανερχομένης τῆς σχετικῆς λειτουργίας εἰς τόν κανονικόν ὑπῆρχε ρυθμόν. Εἰδικαί καὶ θαυμάσιαι ἐπίσης βαλβίδες συντελῶν ὥστε νά εἰσέρχηται τό αἷμα εἰς τούς κόλπους τῆς καρδίας μετ' ἀφάνταστου ἀκριβείας. Ἐπειδή δέ προωρίσθη νά πάλληται διηγεκδι ὑφάνθη προσέτι ψαή, ὑπό τοῦ πανσόφου δημιουργοῦ, δι' ὅλως ἐξαιρετικῶν ἴνῶν γραμμωῶν καὶ σταυρωῶν, ἀλλά καὶ ἐλαστικωτάτων πρόσ πρόληψιν τῆς συγκοπῆς εἴτε ἐκ μεγάλης χαρᾶς ἢ καὶ ἐν ίσχυρῷ θυμῷ, ἐν ὑπερεντάσει σωματικῶν δυνάμεων κ.ο.κ.

Ο στόμαχος, ὡσαύτως, ἀποτελεῖ θαυμάσιον μηχανο χημικόν σύστημα, μέσακόν τρόπον λειτουργίας καὶ εἰδικά ἐπίσης ὑποβοηθητικά ὅργανα. Ἄμα τῇ γενέσει τῆς ἀνάγκης τῆς τροφῆς (ἰδίᾳ δέ ἄμα τῇ λήψει της), ἐδικοὶ ἀδένες ἐκχύνουν αὐτομάτως τό πολύτιμον γαστρικόν ὑγρόν, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου, καὶ δή κατά τήνηψιν τῆς τροφῆς, οἱ σιελογόνοι ἀδένες προσθέτουν τόν σίελον πρός πληρεστέραξυπη ρέτησιν τῆς πέψεως. Αἱ τροφαὶ πολτοποιοῦνται ἀρχικῶς δι' αὐτομάτων παλμικῶν κινήσεων καὶ μεταβάλλονται ἐν συνεχείᾳ εἰς αἷμα καὶ ὀσίας περιττάς..., ἢ ... ἀπόρριψις τῶν ὄποιων γίνεται διά τῶν γνωστῶν καὶ ὑπερόχων ἐπίσης ἀποχετευτικῶν ἀγωγῶν¹²¹. Τήν ὑπό τοῦ στομάχου δέ γινομένην ἐπεξεργασίαν τῶν τροφῶν διϋλίζουν καὶ συμπληρόν προσθέτως, ἀλλά καὶ αὐτομάτως ἐπίσης, αἱ ὑπέροχοι καὶ σπουδαιόταται ὡσαύτως συνέργειαι καὶ λειτουργίαι τὸ σπληνός, τοῦ ἥπατος, τοῦ παγκρέατος, τῆς σκωληκοειδῶς ἀποφύσεως καὶ τῶν νεφρῶν, τῶν τε λευταίων ἰδίᾳ χρησιμευόντων καῶς τιμαλφῶν ἥθμῶν πρός ἀπαλλαγὴν τοῦ σώματος ἀπό ἐπιβλαβεστάτων οὐσιῶν ἐνίοτε καὶ θανατηφόρων. Τοιουτοτρόπως ὅχι μόνον συμπληρώται ἡ ὑπό τοῦ στομάχου γενομένη πρεξεργασία τῶν τροφῶν ἀλλά καὶ ρυθμίζονται, ἀνάλογως τῶν ἀναγκῶν τοῦ ὅργανισμοῦ, αἱ ποσότητες διαφόρων πολυτίμωσιῶν (ἀλάτων, ζακχαρού κ.ἄ.), δι' ὧν οὗτος τροφοδοτεῖται. Εἰς πάντα δέ τά θαυμάσια ταῦτα ὑποβοηθικά τοῦ στομάχου ὅργανα προσετέθησαν καὶ οἱ πολυτιμότατοι ἐπίσης ἐνδοκρινεῖς ἢς ἀδένες τῶν ἐπινεφροιδίων, εὑρισκόμενοι ἐπὶ τοῦ ἥπατος καὶ δή ἐπὶ τῶν ἀποκληθεισῶν

¹²¹ Ο στόμαχος τῆς ἀγελάδος ἔχει τρεῖς θυλάκους διὰ τὴν διαδοχικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν τροφῶν. Έκ τούτων δὲ τὸ γάλα τῆς ἀγελάδος εἶναι λεπτότερον.

νησίδων τοῦ Λάγκεραντ, ἡ βλάβη τῶν ὅποιων προκαλεῖ τόν ζαχαροδιαβήτην. Ωσα ύτως πολύτιμος εἶναι ἡ λειτουργία τοῦ ἐνδοκρινοῦ ἐπίσης ἀδένος «Θύμος», εὐρισκόμενου ὅπισθεν τῆς λαβῆς τοῦ «στέρνου», διά τὴν κανονικήν απτυξίν τοῦ ὄργανον. Ἐξαφανίζεται δέ ὁ ἀδήνος οὗτος μετά τὴν ἐφηβικήν ηλικίαν, ἥτοι μετά τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ. Τί νάζει τις διά τὸν γενετικόν κώδικα, τὸ περίφημον DNA. Ἐχει ἀποκρυπτογραφηθῆ ὅτι περιέχονται ἐγγεγραμμέναι ἐν αὐτῷ πληροφορίαι ζῆται ἀντιστοιχοῦσαι εἰς 10.000 τόμους βιβλίων!!!

Δὲν ὑπάρχει ἀσφαλῶς τεχνητόν μηχανοχημικόν συγκρότημα τόσον ηπλός, τέλος ειον, ἀρμονικόν ἀλλά καί πολυσύνθετον, καλλιτέχνης μάλιστα μικρῷ χώρῳ, δυνάμενον νά παραβληθῆ μέ τὰνθρώπιον σῶμα. Ἡ ζωτική καί μηχανοχημική κίνησις καί λειτουργία κυττάρων εἶναι δλῶς ἰδιαιτέρα καί διάφορος τῆς ἀντιστοίχου τοιαύτης τῶν ἐξ ὀρισμένου πάντοτε ἀριθμοῦ κυττάρων σχηματιζομένων διαφόρων ὀργάνων, συστημάτων καί μελῶν τοῦ σώματος.

Ἐκαστον κύτταρον (καί ἐν τῷ συνόλῳ του τό σῶμα ἀποτελεῖ «συνομοσπονδίαν» κυττάρων) τρέφεται καί απατηρεῖ ἰδιαιτέρως, ἔχει ζωήν ἰδιαιτέραν. Ὡρισμένα κύτταρα διατηροῦνται ἐν ζωῇ ἐπ' ἀρκετόν καί μετά τόν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου, ἔχοντα καί τὴν ἴκανότητα τῆς καταλλαγῆς τῆς ψλησίας, τὴν ἀτήν δέ ἴκανότητα ἔχει οὐν καί ὀρισμένα ἐπίσης δργανα τοῦ σώματος (ώς ἡ καρδία, τά νεφρά κ.ἄ.) τροφοδοτούμενα καί συντηρούμενα καταλλήλως¹²². Διά τοῦ δέ καί ἐπετεύχθη ἐσχάτως καί ἡ ἀντικατάστασις αὐτῶν. Δι' ὀρισμένα μάλιστα ἐκ τῶν ὀργάνων τούτων, προορισθέντα δι' ἐπαχθεῖς ἡ ἐξαιρετικῶς λεπτάς λειτουργίασπάρχει οὐν καί ὑποβοηθητικά τοιαῦτα, ἄλλα δέ ἐπλάσθησαν διπλᾶ (ώς τά νεφρά, οἱ ὀφθαλμοὶ κ.ἄ.), ὥστε βλαπτομένου τοῦ ἐνός νά ἐξυπηρετῆται ἡ σχετική ἀνάγκη ἡ αἰσθησις διά τοῦ ἄλλου.

Καί δένπάρχει σημεῖον τοῦ σώματος ἐξ οὗ νά μή ἐκδηλοῦται μία πάνσοφος σκέψις, σκοπιμότης καί πρόνοια, προβλέψασα καί συνδυάσασα τά πάντα καί διά τάς πλέον ἀπιθάνους ἐκδοχάς. Διά τούς πόδας ἡμῶν ἀναπτύσσονται καί διαμορφῶνται, ἐκ τῶν αὐτῶν γενε τικῶν κυττάρων, ὠρισμένα δστά, ὠρισμένων καί πάλιν σχημάτων, ἵνα βαδίζωμεν, τρέχωμεν, ἴστάμεθα δρθιοι ἡ καθήμεθα καθ' δλους τούς

¹²² Κατὰ τὴν ὄμοιογίαν διασήμων συγχρόνων βιολόγων, ώς ὁ Σπράγκερ κ.ἄ., πᾶν τὸ δργανικὸν κυριαρχεῖται ἀπὸ μίαν ἐσωτερικὴν πλαστουργὸν ὁρμὴν πρός ὠρισμένην λειτουργίαν καὶ διαμόρφωσιν, ἡ ὁποία δρᾶ μὲ τόσον ἰσχυρὰν ἐγγενῆ τελεολογίαν, ώς ἀν ἐνέχει ἰδίαν ψυχήν. Η λειτουργία δ' αὕτη συντελεῖται μὲ ἔνα πολύπλοκον μηχανισμόν, εἰς τὸν ὅποιον συνεργάζονται φυσιοχημικοί, ὀδμονικοί καὶ νευροφυτικοί παράγοντες, ἀκολουθοῦντες προδιαγεγραμμένον σχέδιον λοκληρωτικοῦ τρόπου διαμορφώσεως καὶ λειτουργίας τῶν καθέκαστα δργάνων τοῦ σώματος, τὰ ὅποια πάλιν, ἀναλόγως τῆς λειτουργίας των, τείνουν πρός ὠρισμένον σκοπὸν.

τρόπους θέχερως. Άλλων διαστάσεων όστα διαμορφοῦ ν καί σχηματίζουν τήν σπονδυλικήν στήλην, τόν θώρακα, τό κρανίον, τά βραχιόνωτα κ. ο.κ., ύπερόχως ἔξυπηρετο ὅντα τόν ίδιον ἔκαστον προορισμόν. Καλλιτεχνικάτοι καί αὐτομάτως ἐπίσης συστελλόμενοι καί διαστελλόμενοι μῆς (ἀνάλογως τῶν ἑκάστοτε ἀναγκῶν τοῦ σώματος) ἵναι τοποθετημένοι ἐξ καταλλήλους θέσεις, ὥστε πᾶσαι αἱ κινήσεις ἡμῶν νά γίνωνται ἀνέτως καί εύκόλως. Καί, τέλος, τελειότατον καί πληρέστατον ἔξωτερικόν περίβλημα, τό δέρμα, καλύπτει τό σῶμα διά τῶν τριῶν στοιβάδων του (ἥτοι τῆς ἐπιδερμίδος, τοῦ χορίου καί ὑπόποδοματίου ἢ ύποδορίου πετάλου), προασπίζον τάνταθέστατα ἐσωτερικά μέρη καί δργανα ἐκ τῶν ἔξωτερικῶν ἐπιδράσεων καί μεταβολῶν, παραλλήλως πρός τάς λοιπά ἐπηρεούσιας τον ως αἰσθητήριον δργανον τοῦ ψύχους, τῆς θερμότητος, τῆς ἔξωτερικῆς πιέσεως, τῷ πόνου κ.ἄ. Διά τοῦ δέρματος προσέτι ἔξασφαλίζεται ἡ κανονική θερμοκρασία τῷ σώματος δι' αὐτομάτου συρρικνώσεως μέχρις ὠρισμένων βεβαίως δρίων, καί ἔξυπηρετεῖται ἐπίσης ἡ ἄδηλος ἀναπνοή, ἡ ἀποβολή ἐπιβλαβῶν ἀλάτων διά τοῦ ἰδρῶτος κ.ἄ.

Ο διάσημος βιολόγος Καρλόν, τῷ πολυκρότω συγγράμματί του «Ο ἄνθρωπος, αὐτό τό μυστήριον», ὅμοιογεῖ, ἐκτός ἄλλων, ὅτι ἡ ὑπαρξία τῆς σκοπιμότητος εἰς τά δργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος εἶναι ἀναντίρρητος. Όλα τά μέρη τῶν δργάνων φαίνονται κατασκευασμένα δι' ἔνα σκοπόν..... Ως ἐπὶ τό πλεῖστον, θά προσθέσωμεν, δχι μόνονένα, ἄλλα πολλούς....

Τοιαύτη, ἐν ἄκρᾳ συνόψει, ἡ πρόνοια, ἡ σκοπιμότης, ἡ σοφία, ἡ ἀνθρητούμεναι ἐν τῇ διαπλάσει καί λειτουργία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αἱ ἐπιστημονικάί κατακτήσεις τῆς τελευταίας ἐποχῆς συνεχῶς ἀποκαλύπτουν καί νέας, ἀγνώστους μέχρι τοῦδε, ὑπερόχους μηχανοχημικάς λειτουργίας καί ἄλληλεπιδράσεις τῶν διαφόρων συστημάτων καί δργάνων του. Γνωρίζομενδη ὅτι ὠρισμέναι ἀποχρώσεις τῆς ἔξωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν βιολβῶν τῶν ὀφθαλμῶν καί τῆς γλώσσης ἐκδηλοῦν ἀντιστοίχους δμαλάς ἢ ἀνωμάλους καταστάσεις ὠρισμένων ἐσωτερικῶν δργάνων ἡ συστημάτων τῷ σώματος. Ο χρωματισμός ἐπίσης τῶν ὀνύχων τῶν δακτύλων, ἡ στερεότης, δβαθμός τῆς αὐξήσεως αὐτῶν καί αἱ καλλιτεχνικαί, τέλος, λευκαί στεφάνα ἐμφανιζόμεναι ἐναιαλλά καί ἔξαφανιζόμεναι εἰς τάς βάσεις τῶν ὀνύχων, ἰδία τῶν χειρῶν, εἶναι ἀψευδεῖς μάρτυρες τῆς καταστάσεως τοῦ αἵματος καί τοῦ βαθμοῦ τῆς εὐεξίας τῆς καρδίας καί τῆς ζωτικότητος τοῦ ὅλου σώματος. Τάς ὡπάς μαρτυρίας παρέχουν ὁ χρωματισμός τῶν χειλέων, ἡ στιλπνότης καί τό χρῶμα τοῦ δέρματος, ἐπίσης δέ ἡ στιλπνότης τῆς κόμης, ἄλλα καί τῆς γενειάδος καί τοῦ μύστακος, προκειμένου περίττων ἀνδρῶν.

Είς τάς πολυειδεῖς μηχανάς τῶν διαφόρων ἐργοστασίων καί ἄλλων πολυσυνθέτων μηχανισμῶν τάς ὁποίας καί ἡμεῖς ἐσχάτως ἰδίᾳ κατεσκευάσαμεν, ἔχομεν παραπλησίας μηχανικάς συσκευάς (μανόμετρα, βολτόμετροφθόρογγια - μετρητάς ταχυτήτων, καύσεων, θερμάνσεων, δυναμικότητος κινητήρων κ.ἄ.), δι' ᾧ δυνάμεθα, κατά τήν διάρκειαν τῆς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου, νά ἔχωμεν τελείαν γᾶσιν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καί λειτουργίας διαφόρων ὀργάνων ἥ τιμημάτων ὑπῶν. Τά προμνησθέντα λοιπόν ὅργανα τοῦ σώματος ἡμῶν (ὅπως καί ἄλλαι βεβαίως ἐνδείξεις πολλῶν ἄλλων) ἀποτελοῦν, ἀναντιρρήτως, πλήν τοῦ εἰδικοῦ προορισμοῦ των, καί θαυμασίους προσέτι δείκταφν δι' αὐτομάτως ἐκδηλοῦται καί ἀπεικονίζεται ἥ εἰδική ἥ γενική ἐσωτερική κατάστασις καί λειτουργία τῶν διαφόρων ὀργάνων ἥ συστημάτων αὐτοῦ.

Οὕτω τό σῶμα ἡμῶν (καί ἐν σχετικῷ παραλληλισμῷ τά σώματα πάντων ᾧ ἐνοργάνων ὅντων, ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων) ἀπαρτίζει, ἐξ ἐπόψεως ὀργανικῆς, ἐν ἀσύλληπτον καὶ ἀνεξερεύνητον εἰσέτι, ἐν πολλοῖς, μηχανοχημικόν ἐργοστάσιον καύσεως, πρωτίστως καί καταλλαγτῆς ὕλης (ἀφομοιώσεως καί ἀφετεροιώσεως), ἔχον μηχανισμοὺς καὶ μηχανοχημικά ἐν γένει ὅργανα καὶ συστήματα ἀσυγκρίτως λεπτότερα καὶ πολυπλοκώτερα - καὶ ᾧ προσφάτων ἔτι - τεχνητῶν τοιούτων. Εἴ τό ἐργοστάσιον ὅμως τοῦτο ἐνυπάρχει καὶ ἥ πνευματικήμῶν ψυχή, ἥτις ἀποτελοῦσα ἰδιαιτέραν πνευματικήν πόστασιν, ἐνσυνείδητον καὶ ἐλευθέραν ἐποπτεύει, ἵδιά ἐν ἐγρηγόρσει, ἐπὶ πασῶν τῶν λειτουργιῶν του, ἀλλά καὶ τό διευθύνει κυριαρχικῶς, καὶ κατά βούλησιν, ὡς κυβερνήτης ἀσχέτως τῶν αὐτομάτων μηχανικῶν καὶ φυσικοχημιῶν αὐτοῦ λειτουργιῶν.

Παράλληλος δῶς εἴπομεν, εἶναι καὶ ἡ σύνθεσις ὡς καὶ ἥ μηχανοχημική, ὅπως καὶ ἥ ζωτική βεβαίως κίνησις καὶ λειτουργίαδλων τῶν ὀργανισμῶν τῶν διαφόρων καὶ πολυποικίλων ὅργάνων ὅντων, ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων. Τά πάντα κακά τοῖς ὀργανισμοῖς τῶν θαυμασίων καὶ πολυμόρφων τούτων ζώντων ἐργοστασίων καύσεως καὶ τῆς καταλλαγῆς τῆς ὕλης (καὶ κινήσεως, βεβαίως, τῶν ἐμψύχων), ἀναπαραγγῆς ὅμοιών κλπ., εἶναι συνδεδυασμένα μέντοι διάναλογων ἀπλῶν ἥ συνθέτων ὀργάνων, αὐτομάτως, ὡς ἐπὶ τό πολύ, λειτουργούντων, ἀπαρτίζουν, ἐν τῷ συνόλῳ των, ἐνιαῖον - ἔκαστον - μηχανοχημικόν συγκρότημα-όργανισμόν- δι' ὧρισμένην πάντοτε ζωήν (κίνησιν καὶ δρᾶσιν), εἰδικόν τρόπον διαιτωνίσεως τῷ εἴδους ἥ γένους καὶ ἴδιον

ἐπίσης τρόπον φθιορᾶς-θανάτου. Μιμούμενοι δέ τέργοστάσια ταῦτα, ἡδυνήθημεν ἐσχάτως νά κατασκευάσωμεν καί ἡμεῖς τεχνητά τοιῶτα σχεδόν δμοια, ύπερβάντες ἐν τίσι, εἰς τό μέγεθος κυρίως ἀλλάς λειτουργίας, καί τά πρότυπα. Τό ύποκίνητον π.χ. εἶναι ἀπλή ἀπομίμησις τοῦ σώματοςένός τετραπόδου ζῷου. Τό ἀεροπλάνον, ἐνός μεγάλου πτηνοῦ. Τό ύποβρύχιον, ἐνός μεγάλου κήτους κ.ο.κ.

Τούτωνδωμας δεδομένων, προβάλλει ἀφ' ἑαυτοῦ τό ἔρωτημα: Εἶναι δυνατόν νά δεχθῶμεν ὅτι τά γνωστά ἥδη χημικά στοιχεῖα τῆς ὑλῆς (ῶν ἡ βασική σύστασις εἶναι ἀπλαῖ, πεπερασμέναι μονάδεςεκτρισμοῦ ἄλογοι, στερούμεναι δηλαδή νοήσεως καῦθεναι), ἐξ ὧν εἶναι κατασκευασμένα τά διάφοραέργοστάσια καί μηχανήματαήμῶν, θά ἥδ ύναντο ποτέ, ύφ' οίασδήποτε φυσικάς συνθήκας, μίξεις καίαλληλεπιδράσεις, αὐτομάτως καί τυχαίως ἡ καί δι' οίωνδήποτε ἐξελίξεων ἀναμιγνυόμενα νά σχηματίσουν τά ἔργοστάσια καί τά μηχανήματα τῶτα; Ἀναντιρρήτως ὅχι. Άλλ' ἐάν, προδήλως, ἥτο ἀδύνατον νά σχηματισθῇ εἴτε αὐτομάτως ἡ δι' οίασδήποτε ἐξελίξεως καί προσαρμογῆς ὁ μηχανισμός καί τοῦ πλέον ἀπλοῦ μηχανήματοςήμῶν, πῶς δέον νά χαρακτηρισθ ὅταν οἱ διανοηθέντες καῦποστηρίξαντες (...καί ὑπάρχ ουν, δυστυχεῖς τόσοιἀκόμη καί ἐν Ἑλλάδι... μάλιστα καί καθηγηταὶ Πανεπιστημίων ἀκόμη καί ἀκαδημαϊκοί φ λεγόμενοι «ἀθάνατοι» ...) ὅτι τά αὐτά σχεδόν πτωχά, κατά τόν ύπεροχον δρισμόν τοῦ ἀποστόλου Παύλου (πρός Γαλατ. Δ' 9), ως ἄμοιρα νοήσεως καί «εἰδέναι», στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἀπαρτίζονται καί οἱ ὁργανισμοὶ δλων τῶν ἐνοργάνων δντων, ἐμψύχων τε καί ἀψύχων¹²³, ἐξ ἀκαθόριστον ἐποχήν καί ύφ' οίασδήποτε φυσικάς συνθήκας ἐπιδράσεις, ύπερπηδήσαντα θαυμαῖτ, κατ' ἀρχήν, τό ἀγεφύρωτον, ως ἀπεδείξαμεν, χάσμα μεταξὺ ἀνοργάνου καί ὁργανικῆς ὑλῆς, συνανεμίχθησαν τυχαίως, συνεδυάσθησαν δμοίως καί ἐσχημάτισαν ἀκολούθως εἴτε ἀποτόμως, ἡ καί ἐξελικτικῶς, τά ύπεροχα ἔργοστάσια τῶν σωμάτων καί ὁργανισμῶν δλων τῶν ἐνοργάνων δντων, ἐν τῇ διαπλάσει καί τῇ καθόλου λειτουργίᾳ (ζωῇ) τῶν ὅποιων ἐξαστράπτει πάνσιοφος πρόνοια καί σκοπιμότης εἰς τε τά κατίδιαν δργανα αὐτῶν, δπως καί, συνολικῶς εἰς τόν δλον ὁργανισμόν των;

Καί ύπερστήριξαν βεβαίως τινές, ως ὁ Arrenius κ.ἄ., (περί

¹²³ Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν ἐξῆς κυρίως χημικῶν στοιχείων, α) Όξυγόνον, 62,81%, β) ἄνθραξ, 19,37%, γ) ύδρογόνον, 9,31%, δ) ἄζωτον, 5,14%, ε) ἀσβέστιον, 1,38%, στ) θεον, 0,64%, ζ) φωσφόρος, 0,63, η) νάτριον, 0,26, θ) κάλλιον, 022, ι) χλώριον 0,18, ια) μαγνήσιον, 004, ιβ) σιδηρος 0,005. Ήτο ἐν δλω 99.895 τοῦ δλον σώματος. Τὰ ύπόλοιπα 15/100.000 ἔναι ἄλλα 24 χημικά στοιχεῖα εἰς ἐλαχίστας ποσότητας. Οὕτω τὸ πλείστον μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος (τὰ 60%, κατὰ μέσον δρον) εἶναι κοινὸν ύδωρ. Ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ χημικῶν στοιχείων, μὲ ἐλαχίστας παραλλαγῆς εἰς τάς ἀναλογίας, ἀπαρτίζονται καὶ οἱ ὁργανισμοὶ δλων τῶν ἐμψύχων ίδια δντων. Καὶ ἡ βασική σύστασις καὶ τῶν χημικῶν τούτων στοιχείων εἶναι μονάδες ἡλεκτρισμοῦ ἄλογοι!!!

ών ήδη άναφέρθημεν ἐν τοῖς πρόσθεν) δτι τό φαινόμενον τῆς ζωῆς ήλθεν ἐπὶ τῆς Γῆς ἐξ ἄλλου πλανήτου, ως μονοκύτταρος δργανισμός η πολλοὶ τοιοῦτοι, ως βάσιν ὅμως καίηστ ύποθέσεως- θεωρίας ταύτηςθεσαν καί πάλιν τήν τυχαίαν καί αὐτόματον γένεσιν καί, ἀκολούθως, τήν προοδευτικήν η καί δι' ἀλμάτων ἔξελιξιν του η τῶν δργανισμῶν ἐκείνων ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἐν τούτοις καί η θεωρία αὐτή εἶναι προδήλως ἀπολύτως ἀναληθής καί ἀστήρικτος. Ὁχι μόνον διότι- καθά σήμερον ἐβεβαιώθημεν ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ φωτός διά τοῦ φασματοσκοπίου- ούδαμοῦ τοῦ Σύμπαντος ὑπάρχουν κατάλληλοι φυσικαί συνθήκαι διά τήν ὑπαρξίν καί τήν διατήρησιν ζωῆς οίασδήποτε μιօρφς · ἀλλά, καί προσθέτως, διότι ἀποδεικνυούμενων ηδη ἀπολύτως ἐπίσης ἀβασίμων καί ἀστηρίκτων ἀμφοτέρων τῶν ἐπικουρικῶν καί τῆς ύποθέσεως... ταύτης θεωρῶν, ητοι τῶν θεωριῶν τῆς αὐτομάτου γενέσεως καί τῆς ἔξελίξεως, καθίσταται πασίδηλον πόσον παράλογος καί ἀντιεπιστημονική εἶναι καί ὑπῆρχε, μεταθέτουσαί πλῶς τό πρόβλημα τῷ τρόπου τῆς ἀρχικῆς γενέσεως τῆς ζωῆς εἰς ἄλλους πλανήτας χωρὶς νά το ἐπιλύῃ, καί προϋποθέτουσαμετά τήναπόδειξιν τοῦ ἀβασίμου τῆς «Θεωρίας τῆς ἔξελιξεως» - τήν διά διαστημοπλοίων, πυραύλῳ.. ἵπταμένων δίσκων!!! μεταφοράνεπὶ τῆς γῆς πάντων τῶν πρώτων ἐνοργάνων ὄντων, τόσον ἂν ηδη ὑπαρχόντων, δσον καί τῶν πρό πολλοῦ ἐκλιπόντων. (Τυγχάνει δέ τόσον γελοία καί ἀσφαλῶς σκόπιμος δλη η παραφιλογία περί δηθεν U.F.O. διότι πᾶς ἔχεφρων ἀντιλαμβάνεται δτι ἔάν ὑφίσταντο πολιτισμοί μέ τοιαύτην τεχνολογίαν πού νά ὑπερβαίνῃ τήν ταχύτητα πτοφωτός, ἀσφαλῶς δέν θάεπαιζαν τ ο «κρυφτούλι» μέ ὄνειροπαραμένους ἐραστάς τοῦ ἀπείρου!!!, ἀλλά θά είχον ηδη ἐμφανισθῇ ενώπιον τῆς ἀνθρωπότητος). Οὔτως ἀπομένει (διά τούς μή πιστεύοντας βεβαίως δτι καί πάντα τά ἐνόργανα ὄντα ἐδημιουργήθησαν ὑπό τοῦ Θεοῦ, ως ταῦτα ἔχουν - τά ὑπάρχοντα - η είχον, τά ηδη ἔξαφανισθέντα) η ἐκδοχή τῆς αὐτοδημιουργίας τῶν πρώτων ἐνοργάνων ὄντων. Άλλα συνείδησιν αὐτοαιτιότητος καί αὐτοδημιουργίας δέν ἔχει οὕτε δ ἀνθρωπος, η κορωνίς τῶν ἐνοργάνων καί ἐμψύχων ὄντων, ἀσχέτως τόπου καί χρόνου. Ἀποκλείεται δθεν ἀπολύτως τοιαύτη ἀφ' δλων τῶν κατωτέρων αὐτοῦ ὄντων, διά τό προδήλως ἀλλως τε ἀντιεπιστημονικόν καί παράλογον φτῆς.

Ἐπὶ τοῦ ὠραίου συνεπῶς τούτου πλανήτου ἐνεφανίσθησαν προοδευτικές πάντα τά ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχοντα σήμερον ἀλλά καί τά ἔξαφανισθέντα ηδη ἐνόργανα ὄντα, οἱ δργανισμοὶ τῶν δποίων, ἀπαρτίζοντες ὑπέροχα ἐργοστάσια καύσεως καί καταλλαγῆς τῆς ὕλης (τά δέ ἐμψυχα καί κινήσεως κλπ.), μέ τήν θαυμαστήνεπίσης «ζωτικήν » ἴκανότητα τῆς κατ' ἰδίους τρόπους καί ἔθισην ἐπίσης ὁργάνων καί συστημάτων

ἀναπαραγωγῆς, οὐδεμίαν ὑπέστησαν διά μέσου τῶν αἰώνων μεταμόρφωσινή μεταβολήν. Καί ἐφόσον οἱ ὁργανισμοὶ πάντων τῶν πρώτων δύντων (διά τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν ὅποιων ἐπολλαπλασιάσθησαν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς) δέν ἥλθον ἐξ ἄλλων πλανητῶν..., δέν ἐγένοντο ὑπό τῶν ἰδίων, δέν προήλθον τυχαίως καί ἀτομάτως εἰς τό «εἶναι» καί δέν διεμορφώθησαν ἐπίσης δι’ «ἐξελέξεως» οἵασδήποτε μοῦσοι εἶναι δλως πρόδηλοντι, δπως τά ἡμέτερα ἀπλὰ ἡ σύνθετα μη χανήματα (ἔργοστάσια, μηχανικαί συσκευαί, αὐτοκίνητα κ.ἄ.) ἐπενοήθησαν, ἐσχεδιάσθησαν καί κατεσκευάσθησαν, διά τῆς ὑφεστώσης ὕλης, ὑπό τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, τοῦ μή προερχομένου βεβαίως ἐκ τῆς ζωτικῆς καί μηχανοχηματικῆς λειτουργίας τοῦ σώματος ἡμῶν, οὕτω, καί ἐν ἀντιπαραβολῇ, τό ἀπειρον Πνεῦμα, ὁ Θεός, εἶχεν, ἀρχικῶς, ἐν ψιλαῖς ἰδέαις τά μή ὑπάρχοντα προηγουμένως σχέδια δλων τῶν ἐνοργάνων δύντων, καί, ἐν τῇ παντοδυναμά Του, διά τῶν πανσθεῶν προσταγμάτων Του (Γενεσ. Α'), ἔφερε ταῦτα εἰς τό εἶναι ἐξ οὐκ δύντων δημιουργικῶς. Τοῦτο, ὑποχρεούμεθα νά δεχθῶμεν, κατόπιν καί τῶν προαναπτυχθέντων, ὡς ἀτεγκτον πλέον καθαμάχητον ἐπιταγήν τῆς στοιχειώδους λογικῆς ἀλλά καί ἀν πορισμάτων τῆς συγχρόνου Ἐπιστήμης. Ἄλλως ἀπομένει ἡ ἐκδοχή δτι τά πάντα προῆλθον ἐξ οὐκ δύντων εἰς τό εἶναι ἐκ τοῦ ἀπαισίως χαίνοντος μηδενός (-0-) ¹²⁴.

Κατά τόν ὡτόν δέ τρόπον ἔφερεν ὁ Θεός εἰς τό εἶναι ἐξ οὐκ δύντων καί τό σύνολον τῆς συμπαντικῆς ὕλης, καί διεμόρφωσεν ἀτήν εἰς τήν ἔκπαγλον ταύτην ὑλικήν κτίσιν - δημιουργίαν. Καί δπως ὑπό τοῦ πεπερασμένου ἀνθρωπίνου πνεύματοςή νοός προκαθωρίσθησαν νοερῶς, ἐν σχεδίῳ, πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς μηχανοχημικῆς λειτουργίας πάντων τῶν πολυποικίλων πλῶν ἡ συνθέτων ἀνθρωπίνων μηχανημάτων, πρὶν ταῦτα δημιουργηθοῦν, ληφθείσης προνοίας ὥστε νά προεξασφαλισθοῦν ἀπαντες οἱ τεχνικοὶ καί «φυσικοὶ» δροι τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας ἡ ἀλληλεπιδράσεως καί ἀλληλεξαρτήτως αὐτῶν, οὕτω καί ὑπό τοῦ ἀπειρον Πνεύματος-τοῦ Θεοῦ - προεγγνώσθησαν καί προκαθωρίσθησαν αἱ λεπτομέρειαι τῆς ζωῆς, κινήσεως κλπ. ἐνός ἐκάστου ἐνοργάνου δύντος, ὡς καί αἱ σχέσεις καί ἀλληλεπιδράσεις αὐτῶν ἐν τῇ ὁμαδικῇ ἡ

¹²⁴ Τήν «Θεορίαν» τῆς Θεοσοφίας, «ὅτι πάντα τά «φαινόμενα» τῆς ὑλικῆς δημιουργίας εἶναι «μιονάδες» τοῦ ἐνός τημέτωτος τῆς «Θείας ούσίας καί συνειδήσεως ἀποβαλούσης, ἔκουσίως, τήν ἑαυτῆς ἀϊδιότητα καί μακαριότητα καί σκοπούσης νά ἐπανακτήσῃ ταύτην διά συνεχῶν ἐξελικτικῶν μεταμορφώσεων» καθώς καί αἱ νεώτεραι «Πανθεῖστικαι» η «πανενθεῖστικαι» θεωρίαι τοῦ Σπινόζα κ.ἄ..., κατά τάς ὁποίας ὅχι μόνον οἱ ὁργανισμοί τῶν ἐνοργάνων δύντων, ἀλλά καί τά... ἀπορρόματα αὐτῶν!!! δέον νά θεωρηθοῦν μέρη τῆς... «θείαζούσιας»!!! ἐφόσον πᾶσα η συμπαντική ὕλη εἶναι «τῷ ήμα» αὐτῆς, εἶναι φαιδραί καί ἔωλαι διότι περιορίζουν τόν ἄκτιστον Θεόν ἐντός τῆς κτιστῆς δημιουργίας, πού μάλιστα μαστίζεται ἐκ τῆς σχάσεως ἐξ Αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὁρίου, τῆς σχετικότητος καί τῆς ἐλλείψεως, τοῦ ἀνευχαρίστου καί τοῦ ἀνικανοποιήτου.

συλλογική αὐτῶν ζωή, ώς εἰδῶν καί γενῶν, ώς ὄμαδων καί ώς συνόλου. Ἐν τῇ ἀπείρῳ ταύτῃ προγνώσει τοῦ Θεοῦ προωράθη, ἀναντιρρήτως, καί ἡ ἐπὶ τῶν ἐνοργάνων δητῶν ἐπίδρασις πάντων τῶν λοιπῶν κτισμάτων τῆς ὑλικῆς Δημιουργίας, καί δῆ τῶν ἀκτινοβολιῶν, τῆς ἀτμοσφαιρᾶς, τοῦ ὕδατος κ.ο.κ., ὥστε τά πάντας σάλπιγγες τυρρηνικαί νά διαγγέλλουν τήν ὕπαρξιν τῶ πανσόφου Δημιουργῶ των. Οἱ δέ δργανισμοί τῶν ἐνοργάνων δητῶν, ἐμψύχων τε καὶ ψύχων, προσθέτως καί διά τῆς ὑπερόχου καί πανσόφου διαπλάσεως, τῆς ζωτικῆς καί μηχανοχημικῆς των λειτουργίαφες καί τῆς ἀλληλεπιδράσεως αὐτῶν.

Θ. ΑΙ ΨΥΧΙΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΩΤΕΡΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΜΨΥΧΩΝ ΟΝΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΨΥΧΗ

Ἐτέρα ἀπόδειξις τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου ὑπό τοῦ Θεοῦ εἶναι αἱ πολυποίκιλαι ψυχικαί ἰδιότητες καί δυνάμεις (ἔνστικτα- δρμέμφυτα κἄ.), αἱ ἐμφανιζόμεναι εἰς τά κατώτερα τοῦ ἀνθρώπου ἐμψυχα δητα. Πᾶσαι αἱ ἰδιότητες αὗται καί δυνάμεις, μή προϋπάρχουσαι, ἀνεπτύξαμεν, εἰς τήν ἀνόργανον ὑλην, ἐξ ᾧς οἱ δργανισμοὶ τῶν δητῶν, ἀψύχων τε καὶ ἐμψύχων, σχηματίζονται, ὡσαύτως δέ εἰς τά ἐμψυχα μόνον δητα ἐκδηλούμεναι τό πρῶτον, καίτοι ταῦτα ἐμφανίζονται εἰς τό ίαντα πολὺ μετά τά φυτά καί τά δένδρα, ἐδόθησαν προδήλωσεξωθεν - ὑπό τοῦ Θεοῦ καί πάλιν- εἰς τά ἐμψυχα δητα κατά τήν δημιουργίαν αὐτῶν. Όμοία δέ ἀπόδειξις εἶναι ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μόνον ἐμφαινομένη καί διά τοῦ ἀνθρώπου μόνον ἀμέσως ἐκδηλουμένη ἐνσυνείδητος νόησις, δι' ᾧς νοοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπάρχοντας (ὅπως καί τόν περιβάλλοντα ἡμᾶς κόσμον), ἀν πρό τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου δητῶν, ἐμψύχων τε καὶ ψύχων, χαρακτηριζομένων ὑπό τῆς τελείας ἀνοίας. Εἶναι δθεν καί ἡ ἀνθρωπίνη ἐνσυνείδητος νόησις πνευματική δύναμις ἢ ἀνθρωπίνης ψυχῆς δοτή ἔξωθεν. Ἐδόθη δηλαδή-καί δίδεται-δημιουργικῶς μόνον εἰς τόν ἀνθρώπον, ἐξ οὗ καί μόνον ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή εἶναι ἐνσυνείδητος πνευματική, ἃρα δέ καί ἐλευθέρα ὑπόστασις, κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ (Γενεσ. Α' 26).

Διά τῆς πνευματικῆς τοῦ δέ ψυχῆς ἐχωρίσθη ὁ ἀνθρωπος ἀποτόμως ἀπό τοῦ συνόλου τῶν ἐμψύχων δητῶν, δπως καί ἀπό τῆς λοιπῆς δημιουργίας καθόλου¹²⁵. Ἐνῶ δηλαδή σύμ πασα ἡ ἀνόργανος ὑλη καί τό σύνολον τῶν ἐνοργάνων δητῶν, τῶν κατωτέρων τῷ ἀνθρώπου, ἀψύχων τε καί ἐμψύχων,

¹²⁵ Σχετικῶς, ὁ πολὺς Πασκᾶλ γράφει τὰ ἔξης: «Ἐναντί τοῦ μεγαλείου τοῦ κόσμου ἐγώ εἰμι... σκιὰ καὶ κάλαμος. Ναί,... ἀλλὰ κάλαμος σκεπτόμενος.... προικισμένος διὰ τῶν ἀπεράντων τοῦ γνωστικοῦ δυνάμεων, ὃν στεροῦνται οἱ πλανῆται καὶ ἡ κτίσις».

στεροῦνται τελείως νοήσεως, ἔρα δέ καί συνειδέναι, ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου μόνον, ἐμφανιζομένονέπι τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς μετά τήνεμφάνισιν δλων τῶν ἐνοργάνων δντων, φέρει τήν δύναμιν τῆς ἐνσυνειδήτου νοήσεως. Πόθεν λοιπόν καί ἡ δύναμις αὕτη, ἡ μή ὑπάρχουσα εἰς τό σύνολον τῆς συμπαντικῆς ὕλης (ἐξ ὡρισμένων στοιχείων τῆς ὁποίας καί τό σῶμα ἡμῶν σχηματίζεται) ἀλλά καί εἰς πάντα τά κατώτερα καί πρό τοῦ ἀνθρώπου ἐμφανισθέντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς ἐνόργανα δντα; Ἀναντιρρήτως καί πάλιν ἐκ τῆς δημιουργικῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ.

Καί ἀ ψυχικαί συνεπῶς ἴδιότητες δλων τῶν κατωτέρων τοῦ ἀνθρώπου ἐμψύχων δντων, δπως καί ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μόνον ἐμφανισμένη καί δι' αὐτοῦ ἀμέσως ἐκδηλουμένη ἐνσυνείδητος νόησις εἶναι περιφανεῖς ἐπίσης ἀποδείξεις τῆς δημιουργίας τῆς συμπαντικῆς ὕλης ὑπό τοῦ δοτῆρος καί τούτων, οἵτοι τοῦ πανσόφου καί παντοδυνάμου Θεοῦ. Ἀλλά καί περί τῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μόνον - καί διά τῷ ἀνθρώπου - ἀμέσως ἐκδηλουμένης νοήσεως, καλόν ἐθεωρήσαμεν νά καταθέσωμεν τάς σκέψεις ταπεινὸν στοχαστοῦ :

«...Ἡ ἐκφανσις τῆς νοήσεως ὑπῆρξεν ἐν χρόνῳ ἡ εἶναι ἄχρονος; Ἰδοὺ ἐν δίλημμα, μεταξὺ τῶν δύο θέσεων τοῦ ὅποι ου συντρίβεται ἀφράστως ὁ ὑλισμός... Καί ἐνταῦθα, ὡς καί ἐν τῷ προηγούμενῷ διλῆμματι (σ.σ. τῆς προελεύσεως δη λαδῆ φν Φυσικῶν νόμων, περὶ ὃν ἡσχολήθημεν ἐν τοῖς προηγούμενοις) δύο θέσεις μόνον πάρχουν... Ἡ ἡ ἐκφανσις τῆς νοήσεως ὑπῆρξεν ἐν χρόνῳ ἡ εἶναι ἄχρονος. Πάντως δέ ἡ μία ἐκ τῶν δύο τούτων θέσεων θέσθενθεύει, τῆς ἐτέρας ἀναγκαίως ψευδομένης διά τῆμραν πρός τήν ἄλλην ἀντίφασιν. Φέρε λοιπόν διερευνήσωμεν ἐσχάτη ἀκριβείᾳ τήν πρώτην... Ἰδοὺ αὐτή: Ἡ ἐκφανσις τῆς νοήσεως ὑπῆρξεν ἐν χρόνῳ. Ἀλλ' ἡ ἔννοια τοῦ χρόνου περιέχει ἐν αὐτῇ φύσει τήν ἔννοιαν τοῦ ὁρίου. Πᾶν τό γενόμενον ἐν χρόνῳ ἔχει ἀναγκαίως ὁρίον, ἐντεῦθεν τοῦ ὅποιου ἄρχεται, ἐπέκεινα τούτου ἐπομένως μή ὅν. Ἄρα, ἐάν ἡ ἐκφανσις τῆς νοήσεως ὑπῆρξεν ἐν χρόνῳ, ἔπειται ἀναγκαίως ἐντεῦθεν ὅτι πρό τῆς χρονικῆς ἐκείνης στιγμῆς... νοοῦν δέν ὑπῆρχεν....

» Ἀλλ' ἀν ἡ θέσις αὐτή ἀληθεύῃ, ἀν δηλονότι ἐν χρόνῳ ἡ νόησις ὑπῆρξεν, ἀκολουθεῖ ἔρα ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἔγχρονος ἐκφανσις τῆς νοήσεως, χωριζομένη δι' ἀποτόμου γραμμῆς, δλως ἀποκλειστικοῦ ὁρίου, ἀπό τοῦ πρό ταύτης κρατῶντος ἀπολύτου κυριολεκτικῶς ἐρέβους, προέκυψεν ἐκ τῆς ἀνοίας,

ἀνοίας ἀπολύτου.

» Έν ἄλλαις λέξεσιν οἱ ἀριθμοὶ ἔν, δύο, τρία. ἐκατόν... χίλια... προέκυψαν ἐκ τοῦ μηδενός, ὅπερ ἀποτελεῖ πλήρη τῆς μονάδος ἀρνησιν... Τό μηδέν, καθ' ο ἰονδήποτε τρόπον καί ἂν ἐπαναληφθῇ... εἶναι ἀνίκανον νά δώσῃ ἀριθμόν... Ἡ ἔννοια τοῦ ἀριθμοῦ καί ἡ ἔννοια τοῦ μηδενός ἀποκλείονται.

» Οἱ ὑλισταὶ ἐνόμισαν δτι, ἂν παρεμβάλουν ἀπό τῆς χρονικῆς στιγμῆς τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφάνειας τοῦ ἀνθρώπου 250.000 ἑτῶν μέχρι σήμερον, θά κ ατώρθουν, διά τοῦ δγκου τῶν χιλιάδων τούτων, νά ἐξηγήσουν τό θαυμάσιον φαινόμενον τῆς ἐλλόγου νοήσεως, τοῦ μυστηριώδους τούτου ὄντος, ὅπερ ὁ Ἰσοκράτης ὠριζεν ώς μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ. Ἄλλ' ἐκτός τοῦ δτι εἶναι ψευδέστατος ὁ χρονικός οὗτος δγκος, δέν ἡδυνήθησαν νά ἔννοήσουν δτι δχι διά 250.000, δχι διά 250.000.000 ἑτῶν, ἀλλ' οὐδέ δι' οίου δηπότε ἀφαντάστον δγκου χρόνου εἶναι δυνατή ἡ γεφύρωσις τοῦ χάσματος ἀναμέσου τῆς πλήρους καί δλοσχεροῦς ἀνοίας ἀφ' ἐ νός καί ἀν θεσπεσίων τῆς νοήσεως ἀστραπῶν ἀφ' ἐτέρου...

» Η νόησις - καί ἔναι τοῦτο πάσης ἀμφιβολίας ἐκτός - ἐξαστράπτει ἐν δργανισμοῖς. Ἄλλ' ἡ διαμόρφωσις τούτων προϋποθέτει δηδη νόησιν, τόσω θαυμασίως τά δργανα τούτων νοήσασαν καί διαπλάσσασαν, τόσωνερφυῶς πρός ἄλληλα προσαρμόσσασαν. Θύλισταὶ εἶναι ἀνίκανοι νά ἔννοήσουν τόν φαῦλον κύκλον εἰς δν ἀνεπιστημόνως ἐμπίπτουσιν, ώς ἐν κλοιῷ... Η νόησις ἐμφαίνεται ἡμῖν ἐν δργανισμοῖς, ἀλλ' ἡ διαμόρφωσις τοῦ δργανισμοῦ καί συλλήβδην καί ἐν τοῖς μέρεσι, προϋποτίθησι ἀναγκαίως νόησιν, διότι ταύτης εἶναι ἔργον.

» Εάν εἶναι ἀνάγκη νά προηγηθ οῦν τεράστιαι... προπαρασκευαστικαέργασίαι δπως μεταβληθῇ ἡ ἀπόλυτος ἔνοια εἰς νόησιν, δι' ἀνατολῆς δργανισμοῦ καταλλήλου ἀρχομένου ἐξ ἀτελεστάτης τινός κυτταρώδους ὑφῆς, δχι, ἐπαναλαμβάνομεν, 250.000 ἑτῶν ἀν παρεμβάλωμεν ἀπό τῆς ἐμφάνειας τῶν ἀνθρώπου μέχρι σήμερον, ἄλλα 250 δισεκατομ. ἡ τρισεκ. κ.ο.κ., τό ζήτημα θά ὑπολείπηται πάλιν ἄλυτον, τῆς ἀνοίας μενούσης τοιαύτης, διότι ἡ διαμόρφωσις τῆς κυτταρώδους ὑφῆς θά εἶναι ἀναγκαίως ἔργον νοῦ, ώς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς λελογισμένης ἔννοίας ὡν μελῶν

ἀποδιδόντων ὥρισμένην ἰδέαν, ἐκάστου ἐπιτελοῦντος ἰδίαν ἐργασίαν, θαυμασίως πρός τάς τῶν ἄλλων ἐναρμονιζομένην, πρός πραγμάτωσιν διά τῶν ἐπὶ μέρους ἐργασιῶν ἀλλά καί τῆς συλλογικῆς τοιαύτης ὥρισμένων σκοπῶν.

» Οἱ ὑλισταί εἰσίν ἀνίκανοι νά ἐννοήσουν ὅτι τό ἀπειρον δέν ἔναι ἐν ταυτῷ καί πεπερασμένον. Ἡ ἐγχρονος δ' ἀνατολή τῆς νοήσεως παρεμβάλλει, παρά τήν ἀδυναμίαν τῶν ὑλιστῶν ὅπως νοήσουν τοῦτο, τήν ἐννοιαν τοῦ ἀπειρον - πεπερασμένου¹²⁶, ἐννοιαν ἀπολύτως ἀντιστρατευομένην εἰς ὕπατον τῆς λογικῆς νοήσεως νόμον. Διότι ἡ ἄνοια, ἀν εἴναι ἐγχρονος ἡ ἔκφανσις τῆς νοήσεως, τερματιζομένη ἐν τῷ ὁρίῳ τῆς ἐπαφῆς τῆς ἐν ὥρισμένῃ χρονικῇ στιγμῇ ἀνατελλούσης νοήσεως θά ᾧτο οὕτως ἀπειρος μέν ἄνωθεν, πεπερασμένη, δὲν τῷ ὁρίῳ τούτῳ (σ.σ. καί διόπτεστη τροπή...), δπερ ἀπολύτως ἀδύνατον. Διότι τοῦτοι εἴναι ἀπειρως ἀπειρον καί ὅχι ἀπειρόν τε καί πεπερασμένον.

» Ἀρα τῆς ἐγχρόνου νοήσεωφοροκλειομένης, ἡ νόησις εἴναι ἄχρονος, ἄναρχος, ἐπομένως παντός ὁρίου ἐλευθέρα. Ἐπειδή δέ δύο ἀρχαὶ ἀπόλυτοι ἀποκλείουν ἄλλήλας, ἀρα εἴναι αὐτή καί μόνη ἡ ἀρχή ἀπαξαπάντων τῶν πραγματικῶς ὑπαρχόντων (σ.σ. δηλαδή τῶν κτισμάτων ἡ δημιουργημάτων) καί τῶν ἐν αὐτοῖς λειτουργουσῶν δυνάμεων).

Ἄλλα καί εἰς τούς ὑπερόχους καί ἀμαχήτους τούτους φιλοσοφικούς συλλογισμὸς καλόν θεωροῦμεν νά προσθέσωμεν δτι, τό «ἄναρχον» τῆς νοήσεως καί ἡ ὑπ' αὐτῆς, ἡ δι' αὐτῆς, διαμόρφωσις τῶν διαφόρων φαινομένων τῆς Συμπαντικῆς ὕλης - ἐνεργείας δέν ἀποδεικνύεται μόνον ἐκ τοῦ δτι αὐτή ἐξαστράπτει - ἐμμέσως - ἐν ὁργανισμοῖς, ἡ σκόπιμος καί ἔλλο γος διαμόρφωσῆς διάπλασις, ζωή, κίνησις, ἀναπαραγωγή καί ἀλληλεπίδρασις τῶν ὅποιων προϋποθέτουν ἀναντιρρήτως νόησιν. Ἡ προϋπαρξίας καί τοῦτοναρχον, ἀρα δέ καί ἄχρονον τῆς νοήσεως ἀποδεικνύεται ἐπίσης ἐμμέσως ἀλλ' ἐξ ἵσου, ἵνα μή εἴπωμεν καί περισσότερον πανηγυρικῶς, καί ἐκ τῆς ὕλης διαμορφώσεως καί διατάξεως τῆς συμπαντικῆς ὕλης ἐν τῷ χώρῳ, τόσον εἰς τά ἐλάχιστα αὐτῆς (ἥτοι εἰς τά ἡλεκτρόνια κλπ. καί τάπ' αὐτῶν σχηματιζόμενα στοιχεῖα καί μόρια), δσον καί εἰς τά μεγιστα, τούς ἀστέρας δηλαδή καί τάς διαφόρους ἀστερισμούς, τούς Γαλαξίας, τάδμαδας καί τάς

¹²⁶ σ.σ. Ἐφόσον βεβαίως ἀ ὑλισταί δέν παραδέχονται τήν παραρξίαν ἄλλης πηγῆς καί αἰτίας τῆς νοήσεως, ἐκτός τῆς ὕλης κειμένης.

συστροφάς **πν** Γαλαξιῶν. Ή δλη διαμόρφωσις τῆς μάζης καί τοῦ βάρους τῶν ἡλεκτρονίων κ.λπ. ὡς ἀπλῶν μονάδων, δπως καί ἡ ἀλληλεπίδρασις αὐτῶν· ἡ διαμόρφωσις, ἀκολούθως, τῶν ἐξ αὐτῶν σχηματιζομένων στοιχείων καί μορίων καῶν ἐκ τούτων, ἐν συνεχείᾳ, ἀποτελουμένων μεγαλ υτέρων «φαινομένων» ἦς ὑλικῆς δημιουργίας· ἡ ἀναντίρρητος ἔννομος κίνησις, ἔλξις καί ἀλληλεπίδρασις πάντων, ὑπό τό κράτος πανσύφων Φυσιῶν νόμων (ἐννόμων δυνάμεων) ἀτέγκτων καί ἀναλλοιώτων καί ἡ ὑπέροχος, τέλος, συμπαντική τάξις καί ἀρμονία, ὥφ' ἂς ἀναντιρρήτως συνέχεται ἡ κτίσις, ἀπ' ἀρχῆς τῆς «ἐξ οὐκ ὄντων» ὀντοποιήσεώς της - πολύ δηλαδή πρότης ἐμφανίσεως ἐπί τοῦ πλανήτου τούτου τῶν διαφόρων ἐνοργάνων ὄντων, ἀψύχων τε καί ἐμψύχων - ώσει τυρρηνικαί σάλπιγγες μέσως ἐπίσης διαγγέλλουν, δτι προϋπήρξε πάντων «ΝΟΗΣΙΣ» - Νοῦς ἄπειρος, πάνσιφος καί παντοδύναμος, καί ὑπ' Αὐτοῦ ἐγένετο ἡ τόσον ἐναρμόνιος, περικαλλής καί θαυμαστή, ἐν κυριολεξίᾳ, διαμόρφωσις, συσχέτισις καί ἀλληλεπίδρασις δλων των κτισμάτων, διά νάποτελ οῦν ταῦτα καί κατ' ίδίαν ἔκαστον, ἀλλά καί καθ' ὁμάδας, δπως καί ὡς σύνολον, τά θαυμάσια «φαινόμενα» ἦς ὑλικῆς δημιουργίας. Ή ἡ χρονος δέ καί ἡ ναρχος, ἄρα δέ καί ἄπειρος αὗτη ΝΟΗΣΙΣ - ὁ Θεός - δέν υπήρξε ἀπλῶς ὁ διακοσμητής τοῦ ὑλικοῦ σύμπαντος, δπως πλανηθᾶσα ἐπίστευσε καί ἡ ἀρχαία Ἑλληνική Φιλοσοφία. Εἶναι ὁ «ἐξ οὐκ ὄντων» καλέσας τήν συμπαντικήν εἰς τό «εἶναι» διά τῶν πανσθενῶν προσταγμάτων Του (Γενεσ. Α'), δπαντοδύναμος καί πάνσιφος δημιουργό~~φά~~^{της}.

I. Η ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Ἐπιστέγασμα πασῶν τῶν προαναπτυχθεισῶν ἀποδείξεων τῆς δημιουργίας τῷ Σύμπαντος ὑπό τοῦ Θεοῦ καί τοῦ φαιδροῦ τῶν θεωριῶν τῆς ἔξελίξεως, τῆς τυχαιότητος καί τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς, λαμπρότητος δέ καί κάλλους ἀληθῶς ὑπερκοσμίου, καί κρηπίδωμά α τῶν ὁμοιογονμένως Θείον εἶναι ἡ ὑπερκοσμία ἀρμονία τοῦ ὑλικοῦ Σύμπαντος καί ἡ ἀσύλληπτος μαθηματική τάξις, καί σκοπιμότης αἱ ἐκδηλούμεναι ἐν αὐτῷ. Δικαίως δίλατων διεκήρυξεν δτι οἱ σιφοὶ τοῦ Κόσμου (... οἱ ἀληθῶς σο φοί) «ἐναβρύνονται πιστεῦσαι Θεῷ», ἀρνούμενοι δέξασθαι δτι τό περικαλλὲς τοῦτο Σύμπαν εἶναι ἀποτέλεσμα «τοῦ εἰκῇ καί ὡς ἔτυχε». Τά ἔξοχώτερα πνεύματα τῆς οἰκουμένης, διά μέσου τῶν αἰώνων, μετ' ἀληθῶς θρησκευτικῶς δέους - φόβου ἐπίστευσαν καί πολυτρόπως διεκήρυξαν τήν πίστιν των πρόσων Τρισάγιον καί Πανυπερτέλειον Θεόν. Ο Ἀναξαγόρας, ὁ Σωκράτης, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Κοπέρνικος, ὁ

Νεύτων, ὁ Κέπλερ, ὁ Λαβοναζιέ, ὁ Πικάρ, ὁ Ρισέ, ὁ Ούώλλας, ὁ Λινναῖος, ὁ Άμπερ, ὁ Παστέρ, ὁ Ντρίς, ὁ Μαρκόνι, ὁ Βόλτα, ὁ Καρέλ, ὁ Φλέμιγκ, ὁ R. Millikan, ἐκ τῶν κορυφαίων συγχρόνων φυσικῶν, ὁ Arthur Compton, ὁ Max Plank, δημιουργός τῆς Φυσικῆς τοῦ 20^{οῦ} αἰώνος, καί πλήθος ἄλλοι διασήμων εἰδικῶν ἐπιστημόνων ὅλων τῶν ἐποχῶν ὑπῆρξαν - ἢ καί εἶναι, οἱ σύγχρονοι - εὐλαβέστατοι προσκυνηταί τῆς θείας δυνάμεως καί σοφίας, ἀτινες ἐκδηλοῦνται εἰς τε τάξις ιστάστα (ἄτομα, στοιχεῖα, κύτταρα...) τῆς παρούσης ψυχῆς δημιουργίας, δπως καί τά μέγιστα ἥτοι τούς Γαλαξίας, τάς «ὅμαδας» τῶν Γαλαξιῶν ὡς καί τάς συστροφάς αὐτῶν¹²⁷.

Καί ἀποδεικνύεται περιφανῶς ηδη πόσον δικαίως αἱ ὑπέροχοι αὐταί φιλοσοφικαὶ ἄλλα καί ἐπιστημονικαὶ διάνοιαι ὅλων τῶν ἐποχῶν ἐπίστευσαν εἰς πάνσοφον καί παντοδύναμον δημιουργόν Θεόν. Διόπτως εἰς τάξις ιστάστα συστατικά τῆς συμπαντικῆς ψυχῆς (ἐν συνεχείᾳ δέ καί εἰς τούς ὁργανισμοὺς πάντων τῶν ἐνοργάνων ὅντων, εἰς τάξις ψυχικάς ἐκδηλώσεις τῶν ἐμψύχων τοιούτων, καί, ἴδιαιτέρως, εἰς τάξις πνευματικάς τοιαύτας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς), οὕτω καί εἰς τάξις κινήσεις καί ἀλληλεπιδράσεις τῶν ἀφαντάστων, ἐν πολλοῖς, ψυχικῶν ὅγκων τῶν ἀμετρήτων ἔτι οὐρανίων σωμάτων, ὅποια μετ' ἵλιγγιωδῶν ταχυτήτων διατρέχουν τόχάος ὑπογλυκοῦ Σύμπαντος - ἔχοντος διάμετρον, κατά τίνας ὑπολογισμοὺς εἰδικῶν, 10 δισεκατομμυρίων ἑτῶν φωτός περίπου -ἐκδηλοῦνται ἡ ἀσύληπτος δύναμις, σοφία ἄλλα καί πρόνοια ἐνός ἀναμφισβήτητος ἔξωκοσμίου καί ὑπερυλικοῦ Δημιουργοῦ-Θεοῦ. Οἱ ὅγκοι καί τάξις βάρος τῶν οὐρανίων σφαῖρα, συστημάτων τάξις συγκροτημάτων, αἱ ἀποστάσεις μεταξὺ αὐτῶν, ὡς μονάδων καί ως ὁμάδων, αἱ ἔλξεις καί αἱ ἀπώσεις των, αἱ ταχύτητες καί ἀλληλοβολίαι ἡ ἀλληλεπιδράσεις αὐτῶν νέναι προδήλωσάπολύτως ὀρισμένα... καί προϋπόλο γισμένα μεθ' ὑπερμαθηματικῆς ἀκριβείας. Ως ἐκ τούτου δέ, καίτοι ἀενάως καί ἵλιγγιωδῶς περιφέρονται, ὡς μονάδες, ὁμάδες ἡ εὑρύτερα συγκροτήματα, πέρισσοισμένα νων πάντοτε κέντρων ἀδειάς παρουσιάζεται διαμέσου τῶν αἰώνων δια ταραχῆ.

Τοιαύτη ἔναι ἡ μαθηματική τάξις καί ἀκρίβεια, αἵτινες διέπουν τάξις κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων, ὥστε δυνάμεθα μέ μαθηματικούς ὑπολογισμοὺς νά προκαθορίσωμεν πρό ἐκατοντάδων ἑτῶν πότε θά γίνη μία ἔκλειψις (ἀπόκρυψις...) ἥλιου ἡ σελήνης, ἐξ ποῖον σημεῖον τῆς γῆς θά παρατηρηθῇ καί πόσον θά διαρκήσ Όμοιώς τάξις περιοδικάς ἐμφανίσεις κομητῶν κ.ο.κ. Ὁ πλανήτης Ποσειδών κατ' αὐτόν τόν τρόπον

¹²⁷ Προβλ. μακαριστοῦ καθηγητοῦ Νικ. Νησιώτη «...ὑπὸ πάντων γίνεται παραδεκτὸν ὅτι ὁ δημιουργηθεὶς κόσμος ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον αἴτιον ἀναγωγῆς εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ δημιουργοῦ». Καὶ Μεγ. Βασίλ. «Ομιλ. εἰς ἔξαήμερον» 1, 6 Ἐ.Π. Migne τ. 29, 16. «Ἡ δημιουργία εἶναι διδασκαλεῖον καὶ θεογνωσίας παιδευτήριον».

άνεκαλύφθη ύπό τῶν ἀστρονόμων La Verriez, Γάλλου καί Galle, Γερμανῷ ἐπίσης δέ ὁ Οὐρανός, ὁ Πλούτων καὶ Δήμητρα. Υπό πραγματικοῦ δέους συνέχονται οἱ ἀληθῶς σοφοί, διεισδύοντες ετάς λεπτομερείας τῶν πανσόφων μαθηματικῶν νόμων οἵτινες διέπουν τάς μεγαλειώδεις καί τόσον ἐναρμονίους κινήσεις τῶν ἀναριθμήτων εἰσέτι κόσμων τοῦ Σύμπαντος¹²⁸.

Καί ὑπερ εστηρίχθη βεβαίωστό πολλῶν ἐπιστημόνων ἡ ὑλιστική θεωρία τοῦ Λαπλάς περί τοῦ τυχαίου καὶ συμπτωματικῷ σχηματισμοῦ τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος ἐν γενικωτέρᾳ δ' ἐπεκτάσει καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ Σύμπαντιάστεροισμῶν) συνεπεία τυχαίας συμπυκνώσεως τοῦ ἀρχικοῦ νεφελώματος - ἐξ οὗ διεμορφώθη - προϊξένος τυχαίου καὶ πάλιν πεπηγμένου κέντρου, προεξθόσκαλφυ νεφελώματος· προγενεστέρου ὅσου ἀστροικοῦ συστήματος· δτι δηλαδήρο ἐξ ἄλλου νεφελώματος ἡ πλανητικοῦ συστήματος πεσῶν εἰς τό κέντρον τοῦ ἡμετέρου τοιούτου ἀερόλιθος ἔχοησιμοποιήθη ὡς πυρήνη -κέντρον -διά τίσπ' αὐτοῦ προσκόλλησιν ἐν δύκινοιστέρων, ἀρχικῶς, ἐν συνεχείᾳ δέ τῶν λεπτοτέρων μορίων ἕτερες φελώματος, πυρήνη δ' οὗτος κατέστη ἀκολούθως ὀγκώδης μᾶζα, ἥτις, διά τῆς προστοιβῆς τῶν διαφόρων μορίων ἦται, ἐγένετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον θερμοτέρα καθέν τέλει πυρίκαυστος!!! Ὄτι ἡ μᾶζα αὐτή, συνεπείᾳ τῶν ἀναπτυχθέντων ορευμάτων ἀέρος εἰς τήν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἥρξατο κινούμενη, προσλαβοῦσα δέ τελικῶς περιστροφικήν κίνησιν γιγιώδη (χωρὶς νά ἔξηγηται βεβαίως οὐδόγιος ἦται προοδευτικῆς ἐπιταχύνσεως τῆς κινήσεως, ὃτε τῆς μετατροπῆς αὐτῆς εἰς περιστροφικήν) κατέστη ἡ ἀρχική ζύμη τοῦ πλανητικοῦ ἡμίου συστήματος, ὁ ἀρχικός καὶ μοναδικός, κατ' ἀρχήν, ἥλιος, ἐκ τοῦ ἥλιου δέ τούτου, λόγῳ τῆς περί τόν ἄξονα περιστροφῆς του καὶ ἦται περί τούς πόλους συμπιέσεως,

¹²⁸ Εἰς τὴν ἐφημερίδα «Τὰ Νέα», Ἀθηνῶν, τῆς 27^{ης}-1-1968, ἐδημοσιεύθη ὅτι, εἰς πρόσφατον τότε διάλεξιν τὸν τῇ αἰθούσῃ τῶν «φίλων τοῦ Λαοῦ» ὁ διακεκριμένος ἀστρονόμος Χασάπης ἐτόνισε, σὺν ἄλλοις, ὅτι «τὸ Σύμπαν εἶναι μία μονὰς μὲ ἀρμονικὴν διάταξιν ὅλων τῶν ἐπὶ μέρους στοιχείων του... Πρέπει δὲ νά ὑπακούη εἰς μίαν μαθηματικὴν ἔκφρασιν, εἰς τὴν μονάδα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπορρέει πᾶς ἀριθμός, ὅπως εἴπεν ὁ Πυθαγόρας. Ή νεώτερα ἐπιστήμη, μὲ τὸν νόμον τοῦ Ντίλιους - Ντόττε, διετύπωσε μὲ μαθηματικὰ τὴν καθαρῶς γεωμετρικὴν κλίμακα εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι τοποθετημένοι οἱ πλανῆται τοῦ ἥλιου μας συστήματος ἐς τὴν τροχιάν των περὶ τὸν ἥλιον. Ο νόμος αὐτὸς ἔκφράζεται μὲ ἀπλὰ μαθηματικὰ 3-6-12-24-48. Ο Γαλαξίας μας ἔχει σχῆμα συμμετρικόν, φακοειδές, ἐνέχει 200 δισεκατομμύρια περίπου ἥλιους, καὶ περὶ τὸ κέντρον του δύο σπειροειδῆ συγκροτήματα, ἔλισσομενα συμμετρικάτατα. Ἐπίσης ἄλλα συγκροτήματα 10-20 χιλιάδων ἀστέρων ἀποτελοῦν ἀκριβεῖς σφαιροειδεῖς διατάξεις ἐν τῷ Γαλαξίᾳ καὶ κινοῦνται ἐπὶ ἀρμονικῶν τροχιῶν, ὅπως καὶ ἄλλα πολὺ μικρότερα τοιαῦτα ἐκ 2 ἢ 3 ἀστέρων. Οἱ ἀστέρες τῶν συγκροτημάτων τούτων ἔχουν διάφορα χρώματα (λευκόν, κίτρινον, πράσινον, ἐρυθρὸν κ.ο.κ.), διότι ἔκπειπον ἀκτινοβολίαν δονήσεων διαφόρου συχνότητος. Καὶ τὰ χρώματα εἶναι ἔκφρασις τῆς συχνότητος τῶν κυμάτων τοῦ φωτός. Ή χρωματικὴ αὕτη ποικιλία καὶ ἀρμονία τοῦ Κόσμου τῶν ἀστέρων, ἡ ὁποία προσδίδει ἀς τὸ Σύμπαν καὶ ὑπέροχον ὀπτικήν - θεαματικὴν φαντασμαγορίαν, ἔκφράζεται ἐπίσης μὲ μαθηματικὰ καὶ ὑπείκει εἰς μαθηματικὸν νόμουν».

ἀπεκόπησαν διαδοχικῶς διάφορα τμήματα ποδιογκωθέντος Ἰσημερινοῦ, σχηματίσαντα τούς πλανήτας. Καštι τό αὐτό ἐπανελήφθη κατά τόν σχηματισμόν τῶν δορυφόρων τῶν πλανητῶν, ἀποκοπέντων ἐκ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν μάζης.

Δὲν παρῆλθε βεβαίως πολὺς χρόνος ἀπό τῆς διατυπώσεως τῆς θεωρίας ταύτης ὑπᾶ τήν ἐπιβολήν νεωτέρων ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων καὶ ἀνακαλύψεων ἤρξατο καὶ αὐτή πολεμούμενη βασικῶς, ἐπεκράτησε δέ σχεδόν ἡ καὶ σήμερον ἴσχυουσα γνῶμη, καθ' ἣν τό πλανητικόν ἡμῶν σύστημα δένεγένετο μέν ἐκ τῆς αὐτομάτου, περιοδικῆς, ἀποσπάσεως ὥν πλανητῶν ἐκ τοῦ διογκωθέντος, προοδευ τικῶς, Ἰσημερινοῦ τοῦ ἡλίου, προῆλθεν ὅμως εἴτε συνεπεία συγκρούσεως ποδιογκωθέντος ἡλίου πρός ἄλλον ἡλίον ἢ καὶ συνεπεία ἐπιδράσεως ἐπ' αὐτοῦ μεγαλυτέρου τινός ἡλίου, δστις διά τῆς ἐλκτικῆς του δυνάμεως, διελθὼν πολὺ πλησίον του, ἀπέσπασεν ἐκ τῆς μάζης τοῦν μέγα τμῆμα ἐπίμηκες. Τό οὕτως ἀποσπασθὲν ἐκ τοῦ ἡλίου τμῆμα, τεμαχισθὲν ἀργότερον εἰς μικρότερα τεμάχια, λύγτης συμπυκνώσεως καὶ πάλιν τῆς ἀρχικῆς μάζης του ἐσχημάτισε τούς πλανήτας. Καὶ κατά τόν ἵδιον τρόπον ἀπεκόπησαν ἐκ τῶν πλανητῶν καὶ οἱ δορυφόροι τῶν, ἐνῶ συντελεῖτο ἡ πύκνωσις τῆς ἀρχικῆς μάζης αὐτῶν.

Αἱ δύο αὗται θεωρίαι διετυπώθησαν κατά τήν τελευταῖαν ἐποχήν περί τοῦ τρόπου τῆς «γενέσεως» καὶ διαμορφώσεως τοῦ πλανητικῶν ἡμῶν συστήματος, ἀσχέτως ὅμως τοῦ ὅτι ἀμφότεραι εἶναι κατά βάθος συγγενεῖς, ὡς καὶ μέ τήν θεωρίαν περί δημιουργίας ὑτούς μπαντος, τῆς λεγομένης «μεγάλης ἐκρήξεως» ἢ «bing bang», διά τήν ὁποίαν ὁ Φράνσις Κόλλινς εἶς τῶν μεγαλυτέρων ἐρευνητῶν παρετήρησε: «Τό bing bang κραυγάζει δια μίαν θείαν ἐξήγησι. Ἐπιβάλλει τό συμπέρασμα ὅτι ἡ φῦσις ἔχει μία δρισμένη ἀρχή. Δέν μπορῶ νά 'δω πῶς ἡ φῦσις θά ἡδύναντο νά δημιουργήσῃ τόν ἑαυτό της. Μόνον μία ὑπερφυσική δύναμις πού εἶναι ἐκτός τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, ἡμπορεῖ νά τό κάμνῃ αὐτό». Οὐδεμίᾳ ἐξ αὐτῶν ἐξηγεῖ, κατ' ἀρχήν, πόθεν ἀρχικῶς προῆλθεν ἡ συμπαν τική ὕλη - ἐνέργεια, ἐξ ἣς, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐσχηματίσθησαν τά νεφελώματα... Καφόσον, ἐκτός αὐτῆς, οὐδεμίᾳ ἄλλη δύναμις ὑπῆρχε διά νάεπιδράσῃ ἐπ' αὐτῆς, πῶς καὶ διά τίνα λόγον ἤρξατο πηγνυομένη καὶ ἀποβάλλουσα οὕτω μέρος τῆς ἀρχικῆς τῆς θερμότητος. Πδηλαδή ἐτράπη ἐκ τῆς ἀρχικῆς καταστάσεως ὑπῆρχε, διαγγέλλουσα ἀπ' ἀρχῆς τό «τρεπτόν» αὐτῆς, ὅπερ εἶναι ἀπόλυτος ἀρνητικός τῆς ἀϊδιότητος. Η θεωρία καθ' ἣν ἡ βαθμιαία ἀπόψυξις τῆς συμπαντικῆς ὕλης προῆλθεν ἐκ τῆς διηνεκοῦς ἀκτινοβολίας αὐτῆς εἰς τό «κενόν» ὀδέν ἐπιλύει, δι' ἄλλους τε λόγους, ἀλλά καὶ διότι προϋποθέτουσα «κενόν» πέρανης ὕλης, δεχόμενον τήν ἀκτινοβολίαν αὐτῆς (χωρὶς νά ἐξηγῇ ἐπί σης καὶ κατά τίνα τρόπῳνείς τό κενόν

έκπειπομένη ἀκτινοβολία ἐξαφανίζεται ἢ ἐκμηδενίζεται...), ἀναγκαίως ὁμολογεῖ ταύτην πεπερασμένην καί ἐπομένως τήν ὑπαρξιν, πέραν τῶν ὁρίων αὐτῆς, Οὐσίας ἔτερας μή ὕλης, ἀπείρου, δέ ταύτης, χωρὶς τῆς ὅποιας τό πεπερασμένοντί συμπαντικῆς ὕλης δέν δύναται νά νοηθῇ. Διότι ὡς «κενόν» πέραν τῆς ὕλης δέν δύναται βεβαίως νά νοηθῇ τό ἀπαισίως χαῖνον μηδέν - 0-.

Άλλα, πρός τούτοις, οὐδεμία ἐπίσης ἐκ τῶν θεωριῶν τούτων ἔξηγει πᾶς, ἐν συνεχείᾳ (μετά τήν ἔναρξιν δηλ αδή τῆς πήξεως ἢ συμπαντικῆς ὕλης - «ἐνεργείας» - καί ἢ μετατροπῆς αὐτῆς εἰς νεφελώματα), ἐπετεύχθη ὁ τόσον ἀρμονικός διαχωρισμός τῶν νεφελωμάτων καί ἡ ἐν ἀσυλλήπτῳ μαθηματικῇ τάξιν καίᾳρμονί α κατάταξις ὥτῶν ἐν τῷ χώρῳ... Πῶς διεμορφώθη, ἀκολούθως, ἡ ὑπέροχος ποικιλία τῶν ἀστρικῶν συστημάτων καί συγκροτημάτων, καί πᾶς συνεδυάσθησαν τόσον πανσόφων δύκοι, αἱ κινήσεις, αἱ ἔλξεις, αἱ ἀπώσεις, αἱ ἀλληλεπιδράσεις καί αἱ ἀποστάσεις αὐτῶν, δπως καί ὧν ἐν αὐτοῖς σχηματισθέντων ἀστέρων, εἰς ὑπέροχον πάντοτε ἔκφρασιν πανσόφων μαθηματικῶν νόμων... Ὁχι δέ μόνον ἡ πάνσοφος καί «ἔννομος» διασπορά καάέναος ἀρμονική κίνησις ἐν τῷ χώρῳ τοῦ ὄλικοῦ Σύμπαντος τῶν ἀναριθμήτων ἔτι οὐρανίων σφαιρῶν, ὡς μονάδων, συστημάτων καί συγκροτημάτων, καί αὕτη ἡ περί τόν ἄξο να «ἔννομος» ἐπίσης περιστροφή αὐτῶν, δπως καί ἡ περιξ ωρισμένων πάντοτε κέντρων περιφορά των δέν δύνανται νά ἔξηγηθῇ ποσῶς ὑπό τῶν μνησθεισῶν ὄλιστικῶν θεωριῶν. Κατά μείζονα δέ λόγον δέν δύνανται ἔξηγηθῇ οὖν καί ώρισμένοι ὑπερελιγμοὶ καί παραβιάσεις ὧν νόμων τῶν διεπόντων τάς κινήσεις καί τὰλληλεπι δράσεις ἐν γένει τῶν οὐρανίων σωμάτων, ία διαπιστω θεῖσαι ὑπό τῆς Ἐπιστήμης καίς ε πολλοὺς μέν ἄλλους ἀστερισμούς ἡ ἀστέρας, ἀλλά καί εἰς ἀρκετοὺς πλανήτας τοῦ πλανητικοῦ συστήματος ἥμῶν.

Καί πρός εὐχερή κατανόησιν τῆς σημασίας καί τῶν ὑπερελιγμῶν ἡ παραβιάσεων τούτων ἄς δεχθεν, πρός στιγμήν, δτι εἴτε συνεπείᾳ ψύξεως τῆς μάζης τοῦ πρωταρχικοῦ νεφελώματος ἐν τοῦ ὅποίου ἐγένετο τό ἡμέτερον πλανητικόν σύστημα (καί τῆς διογκώσεως τοῦ κέντρου το υ ἐκ τῆς περί τόν ἄξονα περιστροφῆς τον) ἡ καί συνεπεί προσκρούσεως ἡ ἐπιδράσεως ἄλλου νεφελώματος ἡ ἡλίου ἐπ' αὐτοῦ, ἀπεσπάσθη ἐξ αὐτοῦ μία μᾶζα ἐπιμήκης πυριφλεγοῦς ὕλης, ἐξ αὐτῆς δέ, ψυγείσης καί τεμαχισθείσης ματίσθησαν οἱ διάφοροι πλανῆται. Η μᾶζα λοιπόν ἐκείνη, ἡ ἐκ τοῦ ἡμετέρου ἀρχικοῦ νεφελώματος ἡλίου ἀποκοπεῖσα δέν θά ἐπρεπε νά συνεχίσῃ τήν ὡτήν κίνησιν μέ τήν μητρικήν μᾶζαν, νά παρακολουθῇ δηλαδή πρός τήν ὡτήν κατεύθυνσιν τόν ἡλιον εἰς τήν ἡλιακήν αὐτοῦ τροχιάν; Ἀναντιρρήτως, ναί... Καί ἐφόσον τεμαχισθεσα

ή μᾶζα αυτή διεμορφώθη ἀκολούθως εἰς πλανήτας καί διορυφόρους πλανητῶν, δέν ἔπειτα καί οἱ πλανῆται, δύος καί οἱ διορυφόροι αυτῶν, νά συνεχίσωσι κινούμενοι ἐπὶ παραλλήλων τροχῶν, νά κινοῦνται δηλαδή π.χ. ἐξ ἀνατολῶν πρός δυσμάς;

Τοιαύτη προφανῶς ἔδει νά εἶναι ἡ κατεύθυνσις τῆς κινήσεως ἣν πλα νητῶν (καί τῶν διορυφόρων των) τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος, τῷ, κατ' ἀμφοτέρας τάς προμηνησθείσας θεωρίας, προελθόντες τῆς αὐτῆς μητρικῆς μάζης, δ' αὐτός δέ νόμος, ἔδει νά διέπῃ καί τάς κινήσεις ὅλων τῶν ἐν τῷ Σύμπαντι ἀστέρων ἢ ἀστρικῶν συστημάτων, ἐφόσον πρόκειται περιεννόμων φυσικῶν συνθηκῶν κρατουσῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας - ὑλῆς. Παρά ταῦτα ὅμως ὅχι μόνον καί τις πολλοὺς ἄλλους ἀστερισμούς, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ ἡμετέρῳ πλανητικῷ συστήματι παρετηρήθησαν καθεβαῖωθησαν κινήσεις ὁρισμένων διορυφόρων ἄκρως ἀντίθετοι πρός ἀμφοτέρας τάς ρηθεῖσας θεωρίας, αἱ ἀντίθετοι δ' αὐται κινήσεις ἔναι αἱ κινή σεις τῶν τριῶν ἐκ τῶν 11 διορυφόρων τοῦ πλανήτου Διός (ποVIII, IX καὶ XI), τοῦ ἐνός ἐκ τῶν 10 διορυφόρων τοῦ Κρόνου (τοῦ IX), τῶν τεσσάρων διορυφόρων τοῦ πλανήτου Οὐρανοῦ καὶ τοῦ διορυφόρου τοῦ Ποσειδῶνος, οἵτινες, κατ' ἀνεξήγητον καὶ παράδοξον τρόπον περιφέρονται πέριξ ἣν ρηθέντων πλανητῶν μέ κατεύθυνσιν ἄκριβῶς ἀντίθετον ἐκείνης, ἢν οἱ πλανῆται οὗτοι διαγράφουν εἰς τήν περί τόν ήλιον τροχιάν αὐτῶν¹²⁹.

Πῶς λοιπόν συνέβη ἡ τοιαύτη παραβίασις τοῦ παγκρατῶς νόμου τῆς πρός τήν αὐτήν κατεύθυνσιν κινήσεως ὅλων τῶν οὐρανίων σωμάτων, τῶν προερχομένων ἐκ τῆς αὐτῆς μητρικῆς μάζης; Οἰανδήποτε ὑπόθεσιν «γενέσεως», προελεύσεως, ὃν μνησθέντων διορυφόρων καί ὃν δεχθῶμεν βάσει ἀμφοτέρων τῶν ρηθεισῶν θεωριῶν, ὀφείλομεν νά διμολογήσωμεν ὅτι ἡ «ἀνάδρομος» ἢ «ὅπισθι χωρητική» αὐτῶν κίνησις πέριξ την πλανητῶν των ἀποτελεῖ ἀναντιρρήτως σοβαράν καί ὥιωδη ἀνατροπήν καί διάψευσιν αὐτῶν. Καί ὑπεστηρίχθη βεβαίως ὑπό τίνων ὅτι οἱ «περίῶν διορυφόροι προηλθον ἐξ ἄλλων πλανητῶν ἢ πλανητικῶν συστημάτων εὑρισκομένων ἐντός τοῦ ἡμετέρου Γαλαξία, ἀλλά καί ἡ... «ὑπόθεσις» αὕτη χωρὶς νά ἐπιλύῃ, μᾶλλον περιπλέκει περισσότερον τό ρηθὲν ἄλυτον ἄχρι τῆς σήμερον ἀστρονομικόν

¹²⁹ Ἐνδική περί τὸν ἥλιον περιφορὰ τῶν εἰρημένων πλανητῶν γίνεται ἐξ ἀνατολῶν πρός δυσμάς, ἡ περὶ αὐτοὺς κίνησις τῶν ρηθέντων διορυφόρων των εἶναι «ἀνάδρομος». Περιφέρονται πέριξ τῶν πλανητῶν μὲ κατεύθυνσιν ἐκ δυσμῶν πρός ἀνατολάς. Αἱ κινή σεις δηλαδή τῶν διορυφόρων τούτων ἔναι «ὅπισθι χωρητικαί», ἐν ἀντίθεσι πρός τάς κινήσεις τῶν πλανητῶν των αἱ ὅποιαι εἶναι «προχωρητικαί». Πρός τούτοις ὅμως καὶ ὁ πρῶτος διορυφόρος τοῦ Ἀρεως, ὡς καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ δακτύλιοι τοῦ Κρόνου κείνται πλησιέστερον πρός τοὺς πλανῆτας τούτους καὶ κινοῦνται ταχύτερον ἀφ' ὅτι ἐπιτρέπει ἡ θεωρία τοῦ Λαπλάς.

πρόβλημα. Διότι δέον νάφεθε ουν κατ' ἀρχήν οἱ ἄλλοι οὗτοι πλανῆται, οἱ κινούμενοι ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γαλαξίᾳ μέ τήν αὐτήν κατεύθυνσιν ἂν περί ὅν ὁ λόγος διορυφόρων. Δέον νά ἀναζητηθῇ ὁ λόγος τῆς ἀποσπάσεως αὐτῶν ἐκ τῶν πλανητῶν των. Καί τέλος δέον νάξηγηθῇ ἐπίσης π ως ἡ ἐλκτική δύναμις τῶν ορθέντων Πλανητῶν αἰχμαλωτίσασα τούς ξένους διορυφόρους δέν ἐπέδρασε καί ἐπὶ τῆς «ἀναδρόμου» κινήσεως αὐτῶν.

Οὕτως ἡ «ἀνάδρομος» ἢ «όπισθιχωρητική» κίνησις τῶν ἐν λόγῳ διορυφόρων, ἡ ἀπόστασις ἀπό τοῦ Ἀρεως τοῦ πρώτου διορυφόρου του, ία ἀποστάσις ἀπό τοῦ Κρόνου τῶν ἐσωτερικῶν δακτυλίων του, ἀλλά καί ἡ ταχύτης τῆς κινήσεως αὐτῶν δέν δύνανται νά ἔξηγηθοῦν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μηνησθειῶν κοσμογονικῶν θεωριῶν. Ἄλλα μήπως ἔξηγεῖται ὑπ' αὐτῶν ὁ σχηματισμός καί αἱ κινήσεις ἂν διαφέρων «κομητῶν», τῶν ὅποιων ἡ τροχιά ἔναι τόσον διάφορος τῶν τροχῶν τῶν πλανητῶν;

Δὲν περιορίζονται δύμως εἰς ταῦτα μόνον τά ἄλυτα ἄχρι τῆς σήμερον προβλήματα τοῦ Οὐρανοῦ. Ἐκτός πολλῶν ἄλλων, δέν ἥδυνατο νά ἔξηγηθῇ μέχρις ἐσχάτων διατὶ εἰς τῶν νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων μεγάλων ἡλίων (ὑπερνόβα) ἐστερεῖτο κατά περιόδους τῷ ἡμίσεος ἀκριβῶς τῆς φωτιστικῆς του ἐντάσεως, τό τηλεσκόπιονδιός τοῦ δρούς Παλομάρεδωνε τήν ἔξηγησιν. Ἀνεκαλύφθη δηλαδή δτι πρόκειται περί δύο ισομεγέθων ἡλίων τῶν ὅποιων ὁ εἰς περιφέρεται πέριξ πολλῶν, τούτου δ' ἔνεκεν δταν ὁ εἰς ἐπισκιάζει τόν ἄλλον διά τοῦ δγκου του ἐλαττοῦται τό φῶς ἀμφοτέρων κατά τό ἡμισυ. Πῶς οἱ ισομεγέθεις οὗτοι ἡλιοι ἔλκονται καί περιφέρονται ὁ εἰς περί τόν ἄλλον; Δὲν κατέστη δυνατόν νά δοθῇ μέχρι σ ἡμερον ἔξηγησις. Ὄπως ἀνεξήγητα παραμένουν (ἴσως καί θά παραμείνουν μέχρι συντελείας..) σχηματισμός τοῦ βιορείου Σέλαιος καί ποδιά «μυστήρια» τοῦ Οὐρανοῦ. Ἡ Ἐπιστήμη, ἡ ὑπό τοῦ Θεοῦ καί πάλιν δοθεῖσα εἰς ἡμᾶς (Σοφ. Σειράχ ΛΗ' 6 κά.), δέν θά δυνηθῇ νά ὑπερβῇ τά τεθέντα καί εἰς αὐτήν δρια. Πέραν τούτων θά ἐκδηλοῦται ἀμέσως ἡ ἐμμέσως ἡ παντοδυναμία καῆ πανσοφία τοῦ Θεοῦ, διακηρύσσοντος ἐν τῇ Γραφῇ, σὺν ἄλλοις...: «Ὄτε ἐγεννήθησαν ἀστρα ἥνεσαν μέ φωνῇ μεγάλῃ πάντες οἱ ἄγγελοι μου» (Ἰωβ ΛΗ' 7). Αὐτή δέ - καί μόνη - εῖναι ἡ ἀλήθεια περί τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως καί τῆς διαμορφώσεως τοῦ ὑλικοῦ Σύμπαντος, μετά τῶν ἀναριθμήτων εἰσέτι κόσμων αὐτοῦ¹³⁰.

¹³⁰ Ἡ ἀστρονομία διεπίστωσεν ἐσχάτως δτι οἱ Γαλαξίαι ἀπομακρύνονται ἄλλήλων μέ ταχύτητας συνεχῶς αὐξανομένας, ἐκ τούτου δέ ὑπεστηρίχθη ὑπό τίνων ἡ ἐκδοχή τῆς συνεχοῦς διαστολῆς τοῦ Σύμπαντος εἵτε συνεπείας ἐκρήξεώς του, κατά τήν θεωρίαν τοῦ Μίλν, ἡ καί διά νά ἐκραγῇ, ἐν τῷ μέλλοντι, κατά τήν γνώμην ἄλλων. Ὁρθῶς ὅμως παρετηρήθη ὑπό Χριστιανῶν Ἐπιστημόνων (πρβλ. «Σύγχρονος Ἐπιστήμη καί Χριστιανική πίστις», ἐκδ. «ὁ Λόγος», Ἀθῆναι

Καί ἀληθῶς. Τό ύλικόν Σύμπαν ἀποτελεῖ ἐν τῷ συνόλῳ του, ἐν ὑπέροχον καὶ ἀσύλληπτον, ἐν πολλοῖς, ὡρολόγιον - χρονόμετρον, δημιουργηθὲν ὅχι διά τῆς τυχαίας πυκνώσεως καὶ τοῦ τυχαίου μετασχηματισμοῦ κ.λπ. τῆς συμπαντικῆς ὕλης - «ἐνεργείας», ἀλλά καθ' ὅν τρόπον ἡθέλησεν ὁ παντοδύναμος καὶ πάνσοφος Δημιουργός, τάξας ὡρισμένους φυσικούς νόμους ἐννόμους δυνάμεις- ἵνα λειτουργήσῃ ἐφ' ὡρισμένον χρόνον, μέχρις ὀλοκληρώσεως δηλαδή τοῦ δι' ὃν ἐδημιουργήθη σκοποῦ¹³¹. Τούς νόμους δέ τούτους παρεβίασεν ενιαχοῦ ὁ Δημιουργός, ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ αὐτοῦ, ἃτε πρός ἔξυπηρέτησιν τῆς δημιουργίας (ώς ἐν τῇ «διαστολῇ» τοῦ ὕδατος κατά τὴν μέχρις ὡρισμένων βαθμῶν ψῦξιν καὶ τῇ «συστολῇ» τῆς ἀργίλου κατά τὴν «θέρμανσιν» αὐτῆς μέχρις ὡρισμένων καὶ πάλιν βαθμῶν) ἡ καί πρόσαπλην ἐκδήλωσιν τῆς παντοδυναμίας καὶ τῆς πανσοφίας Του καί μεγαλοπρεπεστέραν παράστασιν.

Τήν ὑπέροχον δέ καί ἀπολύτως ὑπερμαθηματικήν λειτουργίαν τῷ συμπαν τικοῦ τούτου ὡρολογίου - χρονομέτρου δυνάμεθα σήμερον νά παρακολουθήσωμεν τόσον εὐχερῶς. Προκειμένου π.χ. περί τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος, ἐνώ ἡ γῆ, κατ' ἀρχήν, ἀενάως περιστρέφεται, κατά 24ωρον, περί τῶν ἑντονα τῆς, διά νέχωμεν, εἰς ὡρισμένας ζώνας της, τό 24ωρον ἄμερονύκτιον, περιφέρεται ταυτοχρόνως αὐτή, μέ ταχύτητα 30 χιλ. τό 1' καί περί τόν ἥλιον. Τήν περί τόν ἥλιον περιφοράν αὐτῆς συμπληροῦ εἰς ἐν ἔτος, κατ' αὐτήν δέ σύρει περιέστην καί τόν διορυφόρον αὐτῆς, τήν Σελήνην,

1960, σελ. 290) ἦτι ἀν τοῦτο συνέβαινε, τό δέ ύλικόν Σύμπαν ἦτο ἄτεριμον - «ἄπειρον», οἱ Γαλαξίαι πρό πολλοῦ ἥδη θά εἶχον ἀπομακρυνθῆ τόσον, ὥστε θά ἡσαν εἰς ἡμᾶς ἀθέατοι, ἀδρατοι.... Ἐναντίον τῆς ὁρθῆς ταύτης παρατηρήσεως ἀντετάχθη ἐτέρα ὑπόθεσις, τῆς περιοδικῆς «συστολῆς» τοῦ Σύμπαντος, ὅταν ἡ διαστολή αὐτοῦ φθάσῃ ὡρισμένα δρια, ἡ θεωρία δηλαδή τῆς «ἀνακυκλωτικῆς» - διαδοχικῆς «διαστολῆς» καὶ «συστολῆς», ἀσχέτως ὅμως τοῦ ὅτι οἱ εἰδικοὶ ἀστροφυσικοὶ δέν παρεδέχθησαν τελικῶς τήν θεωρίαν ταύτην (αὐτοθ. σελ. 22 ὑποσ. 14), εἶναι πρόδηλον ὅτι ἔαν καί αὕτη ἥληθευεν, θά ἀπεδείκνυεν ἐπίσης τήν ὑπαρξίν σχετικοῦ φυσικοῦ Νόμου, τεθέντος πάλιν, ὡς καί οἱ λοιποί, ὑπό τοῦ Δημιουργοῦ, καθά ἐν τοῖς προηγουμένοις ἔπομεν. Καθ' ἡμᾶς ὅμως ἡ φαινομένη ἀπομάκρυνσις τῶν Γαλαξιῶν ἀπ' ἀλλήλων δέν εἶναι εἰμήν ἡ κυκλική κίνησις καί αὐτῶν (ὅπως δηλαδή δλων τῶν οὐρανίων σωμάτων ἡ συστημάτων) προϊξ ὡρισμένων ἐπίσης κέντρων ἐν τῷ χώρῳ τοῦ Σύμπαντος, ἀλλά μέ ἀντίθετον κατεύθυνσιν. Ἐπειδή δέ ἡ παρατήρησις τῆς κινήσεως τῶν Γαλαξιῶν γίνεται ὑφ' ἡμῶν ἀπό τεραστίων ἀποστάσεων καί ἐν ἐλαχίστῳ, σχετικῷ, χρόνῳ, ἐθεωρήθη αὕτη ὡς ἀπομάκρυνσις ἀπ' ἀλλήλων καί ὡς διαστολή τοῦ Σύμπαντος, ἐνώ πρόκειται ἀπλῶς περί τῆς κυκλικῆς (ἐλλειψοειδοῦς, ἀσφαλῶς), κινήσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν μεγάλων τροχιῶν τῶν προϊξ ὡρισμένων κέντρων, πρός ἀντίθετος κατεύθυνσις.

¹³¹ Ως καί ἀλλαχοῦ γράφομεν «Ἡ αἴρεσις τῆς ἴκανοποιήσεως τῆς Θείας Δικαιοσύνης διά τῆς Σταυροκής Θυσίας τοῦ Κυρίου» Πειραιᾶς 2012, ὁ κύριος σκοπός τῆς δημιουργίας τοῦ ύλικοῦ Σύμπαντος εἶναι ἡ συμπλήρωσις ὡρισμένου (προεγγνωσμένου) ἀριθμοῦ ἀνθρωπίνων ψυχῶν, αἵτινες πιστεύουσαι εἰς τόν μόνον ἀληθινόν Τρισυπόστατον Θεόν καί τηροῦσαι τάς ἐντολάς Του θά καταστοῦν ἀξιαὶ τῆς αἰωνίας ζωῆς καί μακαριότητος, διά νά σχηματίσωμεν, μετά τῶν οὐρανίων πνευματικῶν δυνάμεων (Ἀρχαγγέλων, ἀγγέλων, Θρόνων, ἀρχῶν, ἔξουσιῶν, κ.ἄ.- πρός Κολασ. Α' 16), τήν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Ὄταν ὁ σκοπός οὗτος ὀλοκληρωθῇ, τότε καί τό ύλικόν Σύμπαν θά διαλυθῇ - θά ἀποπνευματισθῇ (πρός Ρωμ. Η' 21). Καί «καινοί οὐρανοί» καί «καινή γῆ» (Β' Πετρ. Γ' 13 καί Ἀποκ. ΚΑ' 1) θά δημιουργηθοῦν ὑπό τοῦ Θεοῦ, ἐν οἷς θά κατοικῇ δικαιοσύνη. (Αὐτόθι).

άρμονικῶς ἐπίσης περιφερομένην περί αὐτήν. Οἱ ἥλιοις περιφέρεται ἀς ὡρισμένον χρόνον καὶ μὲν ὡρισμένην ταχύτητα περί τό κέντρον τὸ ἡμετέρου Γαλαξία, σύρων περί αὐτόν, ὡς πολυέλαιος, τήνηψ καὶ τούς λοιποὺς πλανήτας, μετά ἀν διρυφόρων ὑπῶν, κινούμενοι πάσης ἐναρμονίως εἰς τάς ἴδιας αὐτῶν τροχιάς. Οἱ λοιποὶ ἀστέρες καὶ ἀστερισμοὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γαλαξίᾳ, ἀλλά καὶ ὁ Γαλαξίας, ὡς σύνολον, ἐν συνεχείᾳ δέ οἱ «διπλοῖ» Γαλαξίαι, ἀ «օμάδες» καὶ αἱ «συστροφὰ» τῶν Γαλαξιῶν¹³² διαγράφουντεν τῷ χώρῳ τοῦ Σύμπαντος τάς ἐναρμονίους αὐτῶν τροχιάς. Ἐκ τῆς κινήσεως τῶν Οὐρανίων σωμάτων διεμιορφώθη ἔννοια τοῦ χρόνου. Τοῦ ἡμερονυκτίου, ἐκ τῆς περιστροφῆς τῆς γῆς περί τόν ἄξονά της. Τοῦ ἔτους, ἐκ τῆς περιφορᾶς της περί τόν ἥλιον. Τοῦ κοσμικοῦ ἔτους, ἐκ τῆς περιφορᾶς τοῦ ἥλιακοῦ μας συστήματος περί τό κέντρον τῷ Γαλαξίᾳ κατά 20θέκατομ. ἔτη κ.ο.κ.

Τά πάντα ἐν τῷ ὑλικῷ σύμπαντι εἶναι διατεταγμένα καὶ συνδεδυασμένα μάζευμαθηματικήν ἀκρίβειαν διά νά ἐξυπηρετήται ὁ σκοπός τῆς Δημιουργίας, ἐκδηλοῦται καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. Τονίσαντες καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις ὅτι ἔχουν ὑπολογισθῆ, μεθ' ὑπερομαθηματικῆς ἀκρίβειας, αἱ ἀποστάσεις, αἱ ἔλξεις, αἱ ἀπώσεις καὶ αἱ ταχύτητες ὥν οὐρανίων σωμάτων (αἱ συμφυῶς ἔχουσαι μέ τάς πυκνότητας αὐτῶν), ὥστε παρά τούς ὅγκους καὶ τάς ἵλιγγιώδεις ταχύτητας αὐτῶν νά μή δύναται νά γίνῃ οὐδεμία διαταραχή, ἐπάναγκες θεωροῦμεν νά προσθέσωμεν ἡδη ὅτι ἔχει ἀπολύτως ἐπίσης ὑπολογισθῆ ἡ ἀπόστασις τῆς Γῆς ἀπό τοῦ ἥλιου, ἵνα δύναται νά ὑπάρξῃ, ἀνάπτυχθῇ καὶ διατηρηται ἡ ἐπ' αὐτῆς ὁργανική ζωή. Εάν δηλ αδή ὁ ἥλιος ἦτο ὀλίγον πλησιέστερος πρός τήν Γῆν θά κατεκαίετο πᾶσα ἐπ' αὐτῆς ὁργανική ὑπαρξία. Εάν, ἀντιστρόφως, ἦτο κατά τι περισσότερον μεμακρυσμένος, οὐδεμία μιροφή ζωῆς θά ἦτο δυνατόν νά διατηρηθή περιλούσα τήνην ἀκτινοβολία τοῦ ἥλιου, συντελοῦ σα

¹³² Εἰς τήν Αστρονομίαν τό Σύμπαν, ἐν τῷ συνόλῳ του θεωρεῖται ἡδη, κατά τά προεκτεθέντα, ὡς «πρώτης» τάξεως ἐνιαῖον ἀστρικόν «σύστημα», ὡς «δευτέρας» τάξεως λογιζονται αἱ «συστροφαί» τῶν Γαλαξιῶν, ὡς καὶ ἡ τῆς «Κόμης Παρθένου», ἀριθμούσης 2.800 Γαλαξίας. «Τρίτης» τάξεως «σύστημα» εἶναι ἡ «օμάδας» Γαλαξιῶν. Πολλαὶ ὄμιδες ἀποτελοῦνται μίαν «συστροφήν». «Τετάρτης» τάξεως «σύστημα» εἶναι οἱ Γαλαξίαι, εἴτε ἀποτελοῦνται αὐτοτελῇ ἀνεξάρτητα ἀστρικά συστήματα, εἴτε ἀγήκοντες εἰς «ζεῦγος», εἰς «όμιδας» ἢ εἰς «συστροφάς» Γαλαξιῶν. Όπως δέ τά ἥλιακά συστήματα κινῶνται ἐν τῷ χώρῳ τοῦ Γαλαξίᾳ των εἰς ἐναρμονίους τροχιάς ὡς ἐνιαία συγκροτήματα (ἐνῶ οἱ πλανῆται περιφέρονται περί τόν ἥλιον καὶ περί τόν ἄξονά των, οἱ δέ διρυφόροι περί τούς πλανῆτας...), οὕτω καὶ οἱ μεμονωμένοι κατ' ἀρχήν Γαλαξίαι περιφέρονται, ὡς ἐνιαία σύνολα, εἰς τάς ἴδιας των ἐπίσης τροχιάς, ἐνῶ τά δισεκατομμύρια ὥν ἀστέρων - ἥλιων ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται, εἴτε ὡς μεμονωμένοι ἡ διπλοί ἀστέρες ἡ καὶ ὡς ἥλιακά συστήματα, κινοῦνται ἐναρμονίως ἀς τάς τροχιάς των ἐντός τοῦ χώρου αὐτῶν. Η αὐτή δ' ἀσύλληπτος ἀρμονία καὶ τάξις ιθύνει τάς κινήσεις, πέριξ ὀρισμένων πάντοτε κέντρων, ὧν «διπλῶν» Γαλαξιῶν, τῶν «օμιάδων» καὶ τῶν «συστροφῶν» αὐτῶν ὡς ἰδιαιτέρων καὶ ἀνεξαρτήτων ἀστρικῶν συγκροτημάτων. Δικαίως ἡ Γραφή τονίζει ὅτι «οἱ οὐρανοί διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δέ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τό στερεόμα» (Ψαλμ. ΙΗ' 2).

προσέτι, διά ης ἐξατμίσεως τῶν ὑδάτων τῶν θαλασσῶν, τῶν λιμῶν καὶ τῶν ποταμῶν, εἰς τόν σχηματισμόν τῶν νεφῶν, εἶναι ωσαύτως ἀπολύτως μεμετρημένη, διά νά ἐξατμίζωνται τόσαι ἀκριβῶς ποσότητες ὑδάτων, δσαι θά ἦτο δυνατόν νά ἀποδοθοῦν εἰς τάς πηγάς των διά τῶν βροχῶν, τῶν χιόνων καὶ τῶν χαλαζῶν¹³³.

Ἐνηρμονίσθη ὡσαύτως πρός πάντα τά ἀνωτέρω ἥ πυκνότης ης περιβαλλούσης τήν Γῆν ἀτμοσφαίρας, ἵνα ἀποκτοῦν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες τόσον τήν φωτιστικήν δσον καὶ τήν θερμαντικήν ὅταν δύναμιν προσκρούουσαι ἐπ' αὐτῆς, ὡς ἐπίσης καὶ διά ἀπόρροφωνται, κατά μέγα μέρος, πρὸν φθάσουν μέχρις ἡμῶν, αἱ ὑπεριώδεις τοιαῦται τόσον τοῦ ἡλίου δσον καὶ ἄλλων ἀστέρων, αἴτινες καὶ μόναι θά ἥσαν ἴκαναι νά καταστρέψουν τήν ἐπὶ τῆς Γῆς ζωήν. Τέλος συνεδυάσθη, ἐπίσης πανσφρως, ἥ σύγκρασις τῆς ἀτμοσφαίρας, μέ τάς ἀδιαταράκτους ἐν αὐτῇ ἀναλογίας τῶν διαφόρων ἀερίων πρός τά ἀναπνευστικά ὅργανα ὅλων τῶν ἐνοργάνων ὅντων, δπως καὶ ἥ σύγκρασις καὶ πυκνότης τῶν ὑδάτων διά τε τά ἐν αὐτοῖς ζῶντα ὡς καὶ τάς σχετικάς ἀνάγκας τῶν λοιπῶν.

Ἀνασκοποῦντες τήν θείαν τάξιάρχωνταν τοῦ Συμπαντικῶν ὁρολογίου -χρονομέτρου καὶ τέστιλληπτον σοφίαν καὶ πρόνοιαν τῷ πολυτρόπως ἐκδηλοῦνται ἐν ταῖς κινήσεσι καὶ ἀλληλεπιδράσεσι τῶν ἀμετρήτων οὐρανίων σφαιρῶν ὡς μονάδων ἥ ὄμιλοι, μικρῶν καὶ μεγάλων, καλόν θεῶν νά προσθέσωμεν δτι, εἰς ἐπιδράσεις τῆς Σελήνης ὀφείλονται αἱ ἐπὶ τῆς Γῆς παλίρροιαι καὶ ἀμπώτιδες, τό δ' ἐτερόφωτον ὥτης ἐξυπηρετεῖ τά μέγιστα τά ἐνόργανα ὅντα - καὶ δή τά φυτά καὶ τά δένδρα - δταν ἥ Γῆ περιφερομένη περί τοῦτον α της, στεᾶται τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ἡλίου εἰς τό ἥμισυ τῆς εἰς ὠρισμένας ζώνας (καὶ δή εἰς τήν εὔκρατον) ἐπιφανείας αὐτῆς.

Εἶναι ἐπίσης ὅλως πρόδηλον (προκειμένου ἰδιαιτέρως περί ης δια μορφώσεως τῷ ἡμετέρου πλανήτου), δτι ὅχι τυχαίως ὃδέ συμ πτωματικῶς διεχωρίσθη ἥ ἔνδρα ἀπό τῶν θαλασσῶν καὶ ὅχι τυχαίως ἐπίσης καὶ ἄνευ λόγου ἐσχηματίσθησαν ὃ ποταμοί, αἱ λίμναι, αἱ πεδιά δες, ἢ δροσειραί... Οὐδεὶς δύναται νά ἀρνηθῇ δτι τά δρη, μέ τάς ὑπερόχους κλιτύας καὶ χαράδρας τωάς καὶ τάς ὑψηλάς αὐτῶν κορυφάς σ ἐξυπηρετοῦν τά μέγιστα τόν καθαρισμόντες ἀτμοσφαίρας, διά τοῦ σχηματισμοῦ τῶν νεφῶν, τῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων, τῶν πηγῶν τῶν ὑδάτων, τῶν ρευμάτων τοῦ ἀέρος, τῶν καταιγίδων

¹³³ Εἶναι ἐπίσης προεγνωμένη καὶ προϋπολογισμένη ἥ βαθμαία πύκνωσις τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἐκ τῶν αὐξανομένων ἀλάτων, ὥστε ἥ ἐξαφάνισις τῶν ἐν αὐτῇ ζώντων ὁργανισμῶν νά συμπέσῃ μὲ τὴν λήξιν τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς.

καί τῶν θυελλῶν κ.ἄ. Οἱ ποτα μοὶ τῆς τε ἐπιφανείας ὅπως καί τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Γῆς (διότι ὑπάρχουν πολλὰ ὑπόγειοι ποταμὰ ἀλλά καὶ λίμναι) ὁφείλονται, ώς γνωστόν, εἰς τά δρη. Καί δέν θάπτηρχον πεδιάδες εὔφοροι ἄνευ αὐτῶν, ὅπως ἐπίσης θά ᾧτο ἀδύνατος ἡ ἐπὶ μακρόν διατήρησις τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου ἄνευ τῆς ἀνεκτικήτον συμβολῆς τοῦ ὕδατος, ὅπερ, ἐκτός τῶν τόσων ἄλλων πολυτιμοτάτων διά τήν δλην ἐπὶ τοῦ πλανήτου ζωήν ὑπηρεσιῶν του, ἔξατμιζόμενον, διά τῆς ήλιακῆς ἀκτινοβολίας (ἢ καὶ ἐξ ἐπιδράσεων ἄλλων πηγῶν θερμότητος) ἐπανέρχεται ώς βροχή, ώς χιὼν καὶ ώς χάλαζα εἰς τάς ἀρχικάς αὐτοῦ πηγάς. Οἱ αἰώνιοι ὠσαύτως πάγοι εἰς ἀμφοτέρους τούς πόλους τῷ Πλανήτου, ἐν συνδυασμῷ πρός τάς ὁροσειράς τῶν ὑψηλῶν κυρίως δρέπων συντελοῦν τά μέγιστα, ὃν ἄλλοις -διά τῶν σχηματισμῶν τῶν διαφόρων ρευμάτων τοῦ ἀέρος - καὶ ἐς τάς τόσον ἀναγκαῖας καιρικάς μεταβολάς.

Ἄλλα καὶ αἱ κατά περιόδους γενόμεναι γεωλογικαὶ μεταβολὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου δέν εἶναι εἰμή προδήλως προμελετημέναι καὶ σκόπευθεγειαι πρός ἐπίτευξιν ὠρισμένων σκοπῶν. Εὔρομεν-καί ἔρισκομεν συνεχῶς- τεραστίαςάπο θήκας γαιανθράκων καὶ πετρελαῖαν τήν ἐπιφάνειαν τοῦ πλανήτου καὶ ἐνιαχοῦ εἰς μεγάλα βάθη αὐτοῦ. Ἀνευ αὐτῶν θά ᾧτο ἀδύνατον νάέξυπηρετήσωμεν τάς ἀνάγκας ἡμῶν, πληθυνθέντες, ἀλλά καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ πολιτισμῶν.... Ποῖος ὅμως προϋνόησε καὶ ἐπλήρωσε τάς ἀποθήκας ταύταξαν τάς χρησιμοποιήσωμεν ἡμεῖς διά τάς ἀνάγκας ἡμῶν τόσον ἀγνωμόνως, πολλάκις δέ καὶ πρός ἀλληλεξόντωσιν; Καί ὅμως. Οἱ μέν γαιάνθρακες δέν εἶναι εἰμή ή κατακαλυφθεῖσα ὑπό τῶν γεωλογικῶν μεταβολῶν πλούσια βλάστησις μεγάλων ὕδασκαί φυτῶν ἐν γῇ ἐνει ἦσ προϊστορικῆς ἐποχῆς, μετασχηματισθεῖσα διά τῆς ἐγγείου θερμότητος, ἀφ' ἐνός, καὶ τῆς πιέσεως τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων τῆς Γῆς ἀφ' ἐτέρου, ἀφοῦ πρότερον συνετέλεσεν εἰς τήν ἀποκάθαρσιν τῆς ἀτμοσφαίρας ἀπό τῆς περισσείας τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξείος, διά νά διευκολυνθῇ ἡ ζωή τῶν ἐν συνεχείᾳ δημιουργηθέντων ζώων, τό δέ πετρέλαιον κατά μέγα μέρος εἶναι λίπος τῶν ἐξ αἰτίας τῶν ὀψῶν γεωλογικῶν μεταβολῶν καταπλακωθέντων μεγάλων χερσαίων ἀμφιβίων μεγαθηρίων (δεινοσαύρων, βροντοσαύρων). τά δόπο ἵα κατά ἀγέλας τότε διέτρεχον τάς παρθένας τὸ πλανήτου περιοχάς.

Αἰσθανόμεθα βαθυτάτην κατάνυξιν διερευνῶντες φιλοσοφικῶς τά ἔργα τοῦ παντοδυνάμου καὶ πανσόφου Δημιουργῶν. Διέκαστην ἐποχήν καὶ διά πανσάναγκην προέγνω καὶ πανσόφως προώρισε (πρός Ρωμ. Η' 29) καὶ συνεδύασε τά πάντας οὐρανῷ καὶ ἐπὶ Γῆς, ἵνα μή διαταραχθῇ ἡ ἀρμονία τῆς ἐκπάγλου ταύτης δημιουργίας καὶ

έξασφαλισθοῦν, μάπερμαθηματικήν ἀκρίβειαν καί τάξιν, πᾶσαι αἱ περιπτώσεις, αἴτινες θά προέκυπτον ἐκ τῆς ἀλληλεπιδράσεως τοσούτων καί τηλικούτων δόντων - κτισμάτων καί δυνάμεων, πραγματῶνται δ' ἐν «καιροῖς ἴδιοις», (Λουκ. ΚΑ΄ 24, πρός Ἐφεσ. Α΄ 10 κ.ἄ.) ὥρισμένοι, προεγγνωσμένοι καί προτεταγμένοι^π Αὐτοῦ σκοποί. Συνεχῶς ἀνακαλύπτομεν νέας ἐκδηλώσεις προνοίας, πανσοφίας καί παντοδυναμίας καπέροδόχους νόμον οὓς ἡ δυνάμεις πρός ἀρμονικήν λειτουργίαν καί πολύμορφον ἔξυπηρέτησιν τοῦ δλού Ὡρολογίου- Χρονομέτρου τῷ ὑλικοῦ Σύμπαντος, τοῦ δποίου τόν μοναδικόν ἐνσυνείδητον δείκτην ἀποτελοῦμεν, διά τοῦ πνεύματος ἡμῶν, ἡμεῖς. Ποῖος σήμερον δύναται νά ἀμφισβητήσῃ ὅτι πρόκειται δόντως περί συμπαντικοῦ ὥρολογίου-χρονομέτρου, ὑπερόχου ἀρμονίας καί τάξεως, καί ἀπείρου σοφίας καί δυνάμεως, ἡ ἐν τῷ δποίῳ κίνησις καί ἀλληλεπίδρασις τεραστίων καί πολυμόρφων δργάνων-μερῶν προσκάλεσενέν τῇ συνειδήσει ἡμῶν καί τήν ἐννοίαν τοῦ χρόνου;;

Τούτωνδμως δεδομένων προβάλλει ἀφ' ἑαυτοῦ καί πάλιν τό ἔξης ἐρώτημα: Κατεσκευάσαμεν καί ἡμεῖς διάφορα ὥρολόγια, τῶν δποίων τά ποικίλα ὅργανα συλλειτουργοῦντα δεικνύουν τάξιδρας ἡ πραγματοποιοῦν ἄλλους συναφεῖς σκοπούς. Μαί λοιπόν δυνατόν, λογικῶς σκεπτόμενοι, νά δεχθῶμεν ὅτι οἱ ἄξονες καί τά λοιπά ὅργανα τῶν ἡμετέρων ὥρολογίων τυχαίως... κάποτε καί αὐτομάτως διαμορφωθέντα, ὑπολογισθέντα καί ταξινομηθέντα συνεκρότησαν καί ἀπετέλεσαν ἀτά; Άναντιρρήτως ὅχι. Έάν δμως εἶναι ἀδύνατον λογικῶς νά δεχθῶ μεν, ὅτι αὐτομάτως ἡ κατόπιν οίασδήποτε ἔξελίξεως συνεδυάσθη καί ἐγένετο ὁ μηχανισμός ἐνός ἡμετέρου οίουδήποτε ὥρολογίου, π ως δέον νά χαρακτηρισθοῦν δλοι ἐκεῖνοι οίτινες ὑπεστήριξαν - καί ὑποστηρίζουν - ὅτι τυχαίως δλως διεμορφώθη, ἐταξινομήθη καί ἐτέθη εἰς λειτουργίαν τό ἀσυλλήπτου τάξεως καί ἀρμονίας, τό θεῖον δόντως ὥρολόγιον - χρονόμετρον τῷ ὑλικοῦ Σύμπαντος, τό δποίον ὁ Πυθαγόρας ἀπεκάλεσε «Κόσμον» ἐκ τῆς ὑπερόχου ἀκρίβως τάξεως καί ἀρμονίας του;

Ἄληθῶς. Ὄταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι τό σύνολον τῆς συμπαντιῆς ὕλης - ἐνεργείας δέν εἶναι ἄλλο τι εἰμή πεπερασμέναι καί σταθερόλεον μονάδες ἡλεκτρισμοῦ ἄλογοι καί μή ἔχουσαι μηδέ συνοχήν, ὅτι ἐκ τῆς μάζης - ὕλης ταύτης σχηματίζεται τό τόσον πεφτεράλι ἐναρμόνιον Σύμπαν, τῷ δποίου ἡ διάμετρος ὑπελογίσθη ἥδη ως ἔχουσα μῆκος 10 περίπου δισεκατομμυρίων ἐτῶν φωτός· ὅτι ὁ ἀμέτρητος εἰσέτι ἀριθμός τῶν οὐρανίων σφαιρῶν τάς δποίας περιέχει τόύλικόν Σύμπαν, κινοῦνται καί διαγράφουν ἐν αὐτῷ τάς ἔαυτῶν ἐναρμονίους τροχιάς μέ ίλιγγιώδεις τα χύτητας

τόσονώς μονάδες, δσον καί ώς όμαδες, μικραὶ ἡ μεγάλαι, δτι εῖναι ὑπολογισμέναι, μετά μαθηματικῆς ἀκριβείας, αἱ ἀποστάσεις μεταξὺ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ώς μονάδων καὶ ώς όμαδων, τά βάρη καί αἱ πυκνότητες αὐτῶν, αἱ ἔλξεις καὶ ἀπώσεις των κ.ἄ., ὥστε τό σύνολον αὐτῶν νά ἀποδίδηται μέ παραστάσεις μαθηματικάς¹³⁴ λαβθς ὑποχρεούμεθα νά κάμψωμεν γόνυ σώματος ἥσαί καφύχ μετά τοῦ προφητάνακτος Δαυΐδ ἀωφωνήσωμεν: «Οἱ οὐρανοί διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ ποίησιν δέ χειρῶν Αὐτοῦ ἀναγγέλλει τό στερεόμα..» (Ψαλ. ΙΗ' 2). Τῶλικόν Σύμπαν ἀποτ ελεῖ ἀναντιρρήτως τήν μεγαλοπρεπεστέραν ἀπόδειξιν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου ὑπό τοῦ Τρισαγίου Κυρίου τῆς Δόξης Πατρός, ἴδη καί Ἅγιου Πνεύματος ἀλλά καί τῆς παντοδυναμίας καί πανσοφίας¹³⁴ τάπείρου Δημιουργῶ, τοῦ Τρισυποστάτου καί Ἀπείρου Θεοῦ¹³⁴.

---

¹³⁴ Κατόπιν παᾶν τῶν προαναπτυχθεισῶν ἀποδεῖξεων καταφαίνεται πόσον μωρὰ εῖναι καὶ ἡ θεωρία τοῦ «ἀγνωστικισμοῦ», καθ' ἣν δέν δυνάμεθα οὔτε νά βεβαιωθῶμεν ἀπολύτως περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, οὔτε μετὰ βεβαιότητος ἐπίσης νά ὑποστηρίξωμεν τὸ ἀντίθετον. Ωσαύτως πόσονάβασιψ εἶναι καὶ ἡ πολεμικὴ τοῦ Καντίου ἐναντίον τῶν «λογικῶν» ἀποδεῖξεων περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Διότι διὰ μὲν τὴν πρώτην θὰ παρατηρήσωμεν: Ἀν ἡ ἐπιστημονικὴ - καὶ λογικὴ - ἐξέτασις τῆς λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ ἐνὸς ὡρολογίου ἡ οἰασδήποτε μηχανῆς, ἀπλῆς ἡ συνθέτου, δχι μόνον δέν ἐπιτρέπει ἀμφιβολίαν ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπιβάλλει τὴν παραδοχὴν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐκτὸς αὐτῶν κατασκευαστοῦ των ὡρολογοποιοῦ ἡ τεχνίτου, πόσῳ μᾶλλον ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ φιλοσοφικὴ ἐξέτασις τοῦ ὑπερόχου συμπαντικοῦ ὡρολογίου, ώς καὶ τῶν καθέκαστα ἐργοστασίων καύσεως καὶ καταλλαγῆς τῆς ὕλης (κινήσεως κ.ἄ.) τῶν ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ἐνοργάνων δντων δέν ἐπιβάλλουν τὴν παραδοχὴν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐκτὸς αὐτῶν δημιουργοῦ των; Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν δευτέραν, καθ' ἣν «...γνῶσις ὑπάρχει ἐκεῖ μόνον δπου ὑπάρχει αἰσθητὸς κόσμος» ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου ἡ «γνῶσις εἶναι ὑποκειμενική», ἡ ἀληθῆς γνῶσις-«ἰδέα» ἡμῶν περὶ τοῦ Κόσμου καὶ τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν «φαινομένων» οὐδόλως εἶναι ὑποκειμενική καὶ ἀποτέλεσμα τῶν 12 κατηγοριῶν, καθ' ἄς- κατὰ Κάντιον, πάντοτε - λειτουργεῖ ἡ νόησις. Ή ίδέα αὕτη ἡ γνῶσις ἡμῶν περὶ τοῦ Κόσμου καὶ τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν φαινομένων ἐπιβάλλεται εἰς τὴν νόησιν ἡμῶν ὑπ' αὐτῶν, διότι ταῦτα ὑπάρχουν αὐτὰ καθ' ἔαυτά. Καὶ δπως ἐκ τῆς θεωρήσεως ἐνὸς ὡρολογίου σχηματίζομεν ἐν τῇ νοήσει ἡμῶν τὴν ίδέαν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐκτός αὐτοῦ δημιουργοῦ του, οὗτο καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ φιλοσοφικὴ θεώρησις τοῦ συμπαντικοῦ ὡρολογίου καὶ ὅλων τῶν κτισμάτων τῆς ὑλικῆς δημιουργίας, - ἀναντιρρήτως ὑπαρχόντων - ἐπιβάλλουν εἰς τὴν νόησιν ἡμῶν δχι μόνον τὴν ίδέαν καὶ τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεώς των, ἀλλά καὶ τοῦ ἐκτός αὐτῶν ὑπεροχοσμίου Δημιουργοῦ αὐτῶν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄	5
Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄	9
Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄	22
Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΧΡΟΝΩΝ	22
Β. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄	42
ΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΙΩΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΙ ΤΩΝ ΣΥΧΡΟΝΩΝ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΩΝ	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄	51
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΒΑΣΙΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ, ΤΗΣ ΤΥΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	51
Α. ΤΑ ΑΓΕΦΥΡΩΤΑ ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΑΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΡΓΑΝΩΝ ΟΝΤΩΝ	53
Β. ΤΟ ΑΓΕΦΥΡΩΤΟΝ ΧΑΣΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΨΥΧΩΝ ΟΝΤΩΝ.....	63
Γ. ΤΟ ΑΓΕΦΥΡΩΤΟΝ ΧΑΣΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΜΨΥΧΩΝ ΟΝΤΩΝ .	67
Δ. ΤΟ ΠΕΠΕΡΑΣΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ.....	94
Ε. Η ΑΕΝΑΟΣ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΑΝΤΙΚΗΣ ΥΛΗΣ- ΜΑΖΗΣ	103
ΣΤ. ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ.....	104
Ζ. ΤΟ ΑΓΕΦΥΡΩΤΟΝ ΧΑΣΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΟΡΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΥΛΗΣ	114
Η. Η ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΝΟΡΓΑΝΩΝ ΟΝΤΩΝ	118
Θ. ΑΙ ΨΥΧΙΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΩΤΕΡΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΜΨΥΧΩΝ ΟΝΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΨΥΧΗ	136
Ι. Η ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ.....	140

